

STORTINGET

Dokument 15:4

(2025–2026)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 451–600
14.11–25.11.2025

Innhold

451. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. ekspropriasjonssaker, besvart av justis- og beredskapsminister.....	11
452. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Andersen, vedr. ansettelsesprosesser, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	12
453. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Andersen, vedr. saksbehandlingstid, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	13
454. Fra stortingsrepresentant Oda Indgaard, vedr. Jernbanedirektoratet, besvart av samferdselsminister	14
455. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. etablere et European Centre for Democratic Resilience, besvart av utenriksminister	14
456. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. FoU-avgiften som innkreves fra norsk sjømatnæring, besvart av fiskeri- og havminister	15
457. Fra stortingsrepresentant Sebastian Saltrø Ytrevik, vedr. ventetid, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	16
458. Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. fiskefartøyet «Azurit», besvart av fiskeri- og havminister	17
459. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. rapport hvor det er gjort en gjennomgang av reelle rettighetshavere i det nye Eierskapsregisteret, besvart av næringsminister	18
460. Fra stortingsrepresentant Peter Frølich, vedr. E-tjenesten hjemmel i etterretningstjenesteloven kapittel 7 og 8 for såkalt tilrettelagt innhenting (TI), besvart av forsvarsminister	19
461. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. energirelatert bistand til Ukraina, besvart av statsminister	20
462. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Mannsutvalgets rapport, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	21
463. Fra stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen, vedr. ambulansen i Sømna, besvart av helse- og omsorgsminister.....	22
464. Fra stortingsrepresentant Julie E. Stuestøl, vedr. skadereduksjon og skadereduserende tiltak i ruspolitikk, besvart av helse- og omsorgsminister.....	22
465. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. utslippseffekten av å innføre et nasjonalt månedskort i kollektivtrafikken til 499 kroner for voksne og 299 kroner for barn og pensjonister, besvart av klima- og miljøminister	23
466. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. studielån til barnehagelærere, besvart av kunnskapsminister.....	25
467. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. grunnrenteskatt på småkraft, besvart av finansminister	26
468. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. pengar som delt ut til born på institusjon som del av opplegget med omsorgs og endringsmodellen dei siste åra, besvart av barne- og familieminister.....	26
469. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. personer som er vedtatt utvist fra Norge eller personer som er på rømmen fra politiet som mottar noen ytelser fra NAV, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	28
470. Fra stortingsrepresentant Joel Ystebø, vedr. fraværsreglene, besvart av kunnskapsminister	29
471. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. studieplassar i medisin i Noreg, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	29
472. Fra stortingsrepresentant Bjørn Arild Gram, vedr. rassikring av Meråkerbanen, besvart av samferdselsminister	30
473. Fra stortingsrepresentant Rikard Spets, vedr. nettleien, besvart av energiminister.....	31
474. Fra stortingsrepresentant Joel Ystebø, vedr. NLA Høgskolen, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	32
475. Fra stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth, vedr. politipersonell, besvart av justis- og beredskapsminister.....	33
476. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. fartsskrivere, besvart av samferdselsminister	34
477. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. legemidlet Tofersen (Qalsody) for ALS-pasienter, besvart av helse- og omsorgsminister	35
478. Fra stortingsrepresentant Maren Grøthe, vedr. avgiftene på bruk og eie av bensin- og dieslbiler for 2026, besvart av finansminister.....	36
479. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. kiropraktorer, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	39
480. Fra stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth, vedr. skjerming av identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen, besvart av justis- og beredskapsminister	40
481. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. elektriske anleggsmaskiner i distrikter, besvart av forsvarsminister	41

482. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. erstatningsansvar staten har overfor aktører som har deltatt i anbud, besvart av samferdselsminister.....	41
483. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. mulig å gi blod i hele landet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	42
484. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. statsborgerskap, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	43
485. Fra stortingsrepresentant Julie E. Stuestøl, vedr. enslige mindreårige asylsøkere, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	43
486. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. tidsbruken når staten selv er planmyndighet, besvart av kommunal- og distriktsminister	45
487. Fra stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen, vedr. nye TFO-er og konsesjonsrunder, besvart av energiminister	45
488. Fra stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen, vedr. næringsstruktur, besvart av næringsminister	46
489. Fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, vedr. utslippskutt, besvart av energiminister	48
490. Fra stortingsrepresentant Ingrid Liland, vedr. oljeprisen, besvart av energiminister	49
491. Fra stortingsrepresentant Ingrid Liland, vedr. investeringsaktiviteten i petroleumssektoren, besvart av finansminister.....	50
492. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. partnervold, besvart av justis- og beredskapsminister	50
493. Fra stortingsrepresentant Liv Gustavsen, vedr. barn som rekrutteres til utrygge miljøer, besvart av justis- og beredskapsminister.....	51
494. Fra stortingsrepresentant Oda Indgaard, vedr. sykepleierutdanningene, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	53
495. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. Godthaab Rehabilitering og Unicare Steffensrud sine avtaler med Helse Sør-Øst, besvart av helse- og omsorgsminister	54
496. Fra stortingsrepresentant Finn Krokeide, vedr. antallet geografiske driftsenheter (GDE) i et politidistrikt, besvart av justis- og beredskapsminister.....	55
497. Fra stortingsrepresentant Finn Krokeide, vedr. habilitetsvurderingen av folkevalgte, besvart av kommunal- og distriktsminister	56
498. Fra stortingsrepresentant Pål Morten Borgli, vedr. pelsdyrnæringen, besvart av landbruks- og matminister	57
499. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. bygging av 420 kV-linjer gjennom Vestland fylke, besvart av energiminister	58
500. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. hverdagskriminalitet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	58
501. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. Bane NORs beslutningsgrunnlag, besvart av samferdselsminister.....	59
502. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. årsverk i utenrikstjenesten fordelt på UD og utenriksstasjonene, som har vært knyttet til henholdsvis Israel/Palestina, Vest-Balkan og Ukraina/Russland, besvart av utenriksminister.....	60
503. Fra stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen, vedr. forsvarets base på Andøya, besvart av forsvarsminister.....	62
504. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. oversikt over midler til bistand, besvart av utviklingsminister.....	63
505. Fra stortingsrepresentant Amalie Gunnufsen, vedr. BPA-ordningen i Kristiansand kommune, besvart av helse- og omsorgsminister.....	65
506. Fra stortingsrepresentant Amalie Gunnufsen, vedr. finansieringsopplegget for E39 Kristiansand–Lyngdal, besvart av samferdselsminister	66
507. Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. oversikt over alle avsetninger for tap som fortsatt står ubrukt i statsbudsjettet for 2026, besvart av finansminister	67
508. Fra stortingsrepresentant Anne Grethe Hauan, vedr. distriktpsykiatriske sentre (DPS), besvart av helse- og omsorgsminister.....	68
509. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. feilene i de nasjonale prøvene, besvart av kunnskapsminister	69
510. Fra stortingsrepresentant Geir Inge Lien, vedr. ordninger med goder/godtgjørelser/tilleggskompensasjon ut over ordinær lønn i departementene og direktoratene, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	70

511. Fra stortingsrepresentant Haagen Poppe, vedr. bemanningssituasjonen ved kirurgisk avdeling på Sørlandet Sykehus Arenda, besvart av helse- og omsorgsminister	71
512. Fra stortingsrepresentant Joel Ystebø, vedr. Gatehospitalet, besvart av helse- og omsorgsminister	72
513. Fra stortingsrepresentant Bengt Fasteraune, vedr. et forskningssenter for det offentlige ordskiftet, besvart av kultur- og likestillingsminister	73
514. Fra stortingsrepresentant Joakim Myklebost Tangen, vedr. konsekvensene av kildeskatt på utenlandske leiearbeidere, besvart av finansminister	73
515. Fra stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen, vedr. tilfredsstillende aktsomhetsvurderinger ifht. urfolks rettigheter, besvart av energiminister	74
516. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. regelverket for bruk av varebil i næring på inn til 3,5 tonn med henger, besvart av samferdselsminister	75
517. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. ei nasjonal oversikt over alt av biletteringsystem, for buss, tog, bane, ferjer, trikk, besvart av samferdselsminister	76
518. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. å differensiere forholdstallet mellom økologisk og ikke økologisk melk, besvart av landbruks- og matminister	77
519. Fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen, vedr. å avvikle refusjonsordningen for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten avtale, besvart av helse- og omsorgsminister	78
520. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. særordningen der Oslo kommune har ansvar for hele barnevernet, besvart av kommunal- og distriktsminister	79
521. Fra stortingsrepresentant Anne Grethe Hauan, vedr. et lovforslag fra regjeringen om salg av alkohol direkte fra produsent, besvart av helse- og omsorgsminister	80
522. Fra stortingsrepresentant Oda Indgaard, vedr. øke bevilgningen til Akershus fylkeskommune for å styrke ekspressbusstilbudet i Vestkorridoren som følge av stengt ring 1, besvart av samferdselsminister	80
523. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. forhandlingene om en skattekonvensjon i FN, besvart av utenriksminister	81
524. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. gjenåpning av Moss lufthavn Rygge, besvart av samferdselsminister	82
525. Fra stortingsrepresentant Helene Røsholt, vedr. straffesaker, besvart av justis- og beredskapsminister	83
526. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. studentsamskipnadens studentbarnehager, besvart av kunnskapsminister	84
527. Fra stortingsrepresentant Lasse Anfinssen Fredheim, vedr. sikkerhetstesting av elektriske busser, besvart av samferdselsminister	86
528. Fra stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius, vedr. hvor mange enslige mindreårige som bor privat med følgeperson i dag, besvart av justis- og beredskapsminister	86
529. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. oversikt over hvor mange ganger Norsk kulturråd har holde tilbake midler og eventuelt kreve tilbakebetaling hvis tilskuddsmottaker ikke leverer rapport og regnskap for bruken av tilskuddet, besvart av kultur- og likestillingsminister	88
530. Fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, vedr. risikoandelen i Norfunds Klimainvesteringsfond, besvart av finansminister	88
531. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. utarbeide en nasjonal agritech-strategi, besvart av landbruks- og matminister	90
532. Fra stortingsrepresentant Andreas Breivik Ormevik, vedr. et planområde på 2,3 km ² til næringsformål på Eide, besvart av kommunal- og distriktsminister	90
533. Fra stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen, vedr. likebehandling av vann- og vindkraftprosjekter, besvart av energiminister	91
534. Fra stortingsrepresentant Fawzi Abdirashid Warsame, vedr. de globale humanitære bevilgningene, besvart av utviklingsminister	93
535. Fra stortingsrepresentant Fawzi Abdirashid Warsame, vedr. den politiske og humanitære situasjonen i Sudan, besvart av utenriksminister	94
536. Fra stortingsrepresentant Maren Grøthe, vedr. kjøp av fjerntogsett til Rørosbanen, besvart av samferdselsminister	95
537. Fra stortingsrepresentant Alf Erik Andersen, vedr. Sørlandsbanen, besvart av samferdselsminister	96

538. Fra stortingsrepresentant Bjørn Larsen, vedr. reinkjøtt som selges subsidiert av staten, besvart av landbruks- og matminister	96
539. Fra stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen, vedr. å sikre et stabilt og forutsigbart togtilbud på Sørlandsbanen, besvart av samferdselsminister	97
540. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. inntektsendringene som følge av innskrenkingene ved kjøp i taxfree-butikkene, besvart av finansminister	98
541. Fra stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius, vedr. skattefradrag, besvart av finansminister	99
542. Fra stortingsrepresentant Marius Langballe Dalin, vedr. barne- og ungdomspsykiatrien i Oslo, besvart av helse- og omsorgsminister	100
543. Fra stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen, vedr. et forslag til ny motorferdsellov, besvart av klima- og miljøminister	102
544. Fra stortingsrepresentant Morgan Langfeldt, vedr. Numedalsbanen, besvart av samferdselsminister	103
545. Fra stortingsrepresentant Line Marlene Haugen, vedr. styrking av rehabiliteringsfeltet, besvart av helse- og omsorgsminister	104
546. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Laabak, vedr. å bygge ny bru over Glomma Omberg-Torp, besvart av samferdselsminister	105
547. Fra stortingsrepresentant Liv Gustavsen, vedr. økt ungdomskriminalitet, besvart av barne- og familieminister	106
548. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. funksjonsnedsettelse, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	107
549. Fra stortingsrepresentant Jon Engen-Helgheim, vedr. skredsikring, besvart av energiminister	108
550. Fra stortingsrepresentant Line Marlene Haugen, vedr. salg av aldersbestemte varer som tobakk og alkohol, besvart av helse- og omsorgsminister	109
551. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. evakuere Gaza, besvart av utenriksminister	110
552. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. jaktbare arter, besvart av klima- og miljøminister	111
553. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. rettsvesenet, besvart av justis- og beredskapsminister	112
554. Fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, vedr. utredningsinstruksen, besvart av finansminister	113
555. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. om UDI i perioder har valgt å la asylsøkere som er over 18 år bli værende i mottak for enslige mindreårige, besvart av justis- og beredskapsminister	114
556. Fra stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer, vedr. flaskehalsinntektene som har oppstått på de ulike forbindelsene mellom Norge og Sverige de siste årene, besvart av energiminister	115
557. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. juridisk definisjon og registerløsning for ideelle tilbydere, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	116
558. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. om det er mulig å rekvirere helikoptre, fly og annet materiell som benyttes i Norge av private operatører etter avtale med staten, besvart av justis- og beredskapsminister	117
559. Fra stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe, vedr. Finnmarkssykehuset, besvart av helse- og omsorgsminister ..	118
560. Fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø, vedr. folkeretten, besvart av utenriksminister	119
561. Fra stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen, vedr. pasienttransporten, besvart av helse- og omsorgsminister	120
562. Fra stortingsrepresentant Marthe Hammer, vedr. Sevilla-avtalen, besvart av utenriksminister	121
563. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. ambulansetilbudet, besvart av helse- og omsorgsminister	123
564. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. rehabiliteringstilbud, besvart av helse- og omsorgsminister	124
565. Fra stortingsrepresentant Anne Lise Gjerstad Fredlund, vedr. Langsundforbindelsen, besvart av kommunal- og distriktsminister	125
566. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. Reisa villakssenter, besvart av klima- og miljøminister	126
567. Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. sjømatnæringen, besvart av fiskeri- og havminister	126
568. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. skroting av ERTMS på togtypene Type 72 og Type 73, besvart av samferdselsminister	127
569. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. helseforetakene, besvart av helse- og omsorgsminister	128
570. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. skatteutflyttere, besvart av finansminister	134
571. Fra stortingsrepresentant Henrik Gottfries Kierulf, vedr. bussanbud, besvart av samferdselsminister	135
572. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Stad skipstunnel, besvart av samferdselsminister	136

573. Fra stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth, vedr. leirskred, besvart av justis- og beredskapsminister.....	137
574. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. kvanteteknologi, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	139
575. Fra stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed, vedr. palestinske skolebøker, besvart av utenriksminister	140
576. Fra stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius, vedr. engangsavgift på motorvogner, besvart av finansminister.....	141
577. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. logistikken til beste for de menneskene som trenger bil, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	143
578. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. lange køer for oppkjøring på tunge kjøretøy, besvart av samferdselsminister.....	144
579. Fra stortingsrepresentant Henrik Gottfries Kierulf, vedr. kompensasjonsordninger for berørte bedrifter etter raset i Levanger, besvart av næringsminister.....	145
580. Fra stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen, vedr. den nødvendige oppgraderinger og nybygg på Voss Sjukehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	146
581. Fra stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug, vedr. ny campus-plassering for Høyskolen i Østfold, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	147
582. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. bordingsfelt, besvart av fiskeri- og havminister.....	147
583. Fra stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen, vedr. fregatten KNM Bergen, besvart av klima- og miljøminister	149
584. Fra stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen, vedr. områdene for norsk aktivitet og nærvær på Svalbard, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	150
585. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. båndlegging av areal i Valle og Bykle kommune, besvart av klima- og miljøminister.....	150
586. Fra stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen, vedr. bevilgning gjennom redusert vertskommunetilskudd HVPU er ikke knyttet til frafall i beboere i vertskommunene, besvart av helse- og omsorgsminister	152
587. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. EUs avgjørelse om å vedta beskyttelsestiltak som toll og minstepris på jernlegeringer, besvart av utenriksminister	153
588. Fra stortingsrepresentant Finn Krokeide, vedr. Gjøvikbanen, besvart av samferdselsminister	154
589. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. løkproduksjon, besvart av landbruks- og matminister	155
590. Fra stortingsrepresentant Finn Krokeide, vedr. åpenheten rundt Norsk Tipping, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	156
591. Fra stortingsrepresentant Tor Mikkell Wara, vedr. ekstern konsulenthjelp i Enova, besvart av klima- og miljøminister	157
592. Fra stortingsrepresentant Tor Mikkell Wara, vedr. om Innovasjon Norge, Siva og Nysnø benyttet ekstern konsulenthjelp de siste fem årene, besvart av næringsminister	159
593. Fra stortingsrepresentant Bengt Fasteraune, vedr. lokalt selvstyre i plan- og bygningssaker, besvart av kommunal- og distriktsminister	160
594. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. unge mennesker på norske sykehjem, besvart av helse- og omsorgsminister.....	161
595. Fra stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse, vedr. ultraprosessert mat, besvart av helse- og omsorgsminister.....	162
596. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. planene for strekningen Stokke-Torp-Sandefjord, besvart av samferdselsminister.....	163
597. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. NAV, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	164
598. Fra stortingsrepresentant Remi Sølvberg, vedr. fjern tog fra Trondheim til Sundsvall, besvart av samferdselsminister.....	165
599. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. kommuneøkonomi, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	165
600. Fra stortingsrepresentant Frøya Skjold Sjursæther, vedr. CO ₂ -avgiften på sokkelen, besvart av finansminister	166

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (451 - 600) for sesjonen 2025-2026**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

Sp Senterpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

V Venstre

Abrahamsen, Stig Atle (FrP)	580, 586
Almeland, Grunde (V)	465, 520, 523
Amundsen, Per-Willy (FrP)	558, 566
Andersen, Alf Erik (FrP)	452, 453, 537
Askjer, Hans Edvard (KrF)	556
Aydar, Seher (R)	563
Bastholm, Une (MDG)	456
Bentzen, Bent-Joacim (Sp)	463, 503, 543
Bergstø, Kirsti (SV)	560
Borgli, Pål Morten (FrP)	498
Bøe, Erlend Svardal (H)	559
Dalin, Marius Langballe (MDG)	542
Danielsen, Hilde Marie Gaebpie (SV)	515, 533
Eilertsen, Kristian August (FrP)	519, 561
Elseth, Anette Carnarius (FrP)	475, 480, 573
Engen-Helgheim, Jon (FrP)	549
Fasteraune, Bengt (Sp)	513, 593
Fredheim, Lasse Anfinnsen (H)	527
Fredlund, Anne Lise Gjerstad (SV)	565
Frølich, Peter (H)	460
Gram, Bjørn Arild (Sp)	472
Grøthe, Maren (Sp)	478, 536
Gunnufsen, Amalie (H)	505, 506
Gustavsen, Liv (FrP)	493, 547
Hagerup, Margret (H)	495, 500
Haltbrekken, Lars (SV)	451
Hammer, Marthe (SV)	562
Hauan, Anne Grethe (FrP)	508, 521
Haugen, Line Marlene (FrP)	545, 550
Hermstad, Arild (MDG)	489, 530, 554
Hjemdal, Silje (FrP)	462, 492, 529, 548
Hoksrud, Bård (FrP)	481, 482, 577, 578
Høyer-Berntsen, Mirell (SV)	539
Indgaard, Oda (MDG)	454, 494, 522
Jensen, Siren Julianne (MDG)	487, 488, 583
Johnsen, Tor André (FrP)	518, 589
Kierulf, Henrik Gottfries (H)	571, 579
Kristjánsson, Mímir (R)	570
Krokeide, Finn (FrP)	496, 497, 588, 590
Langfeldt, Morgan (FrP)	544

Larsen, Erlend (H)	531, 540, 596
Larsen, Bjørn (FrP)	538
Lie, Kathy (SV)	552, 594
Lien, Geir Inge (Sp)	510
Liland, Ingrid (MDG)	490, 491
Limi, Hans Andreas (FrP)	507
Linnestad, Anne Kristine (H)	476, 501, 568
Lossius, Jorunn Gleditsch (KrF)	528, 541, 576
Laabak, Bjørnar (FrP)	546
Marhaug, Sofie (R)	499
Melby, Guri (V)	461, 466, 526
Nilsen, Marius Arion (FrP)	585, 587
Njåstad, Helge André (FrP)	483, 486, 572, 574
Nordtug, Julia Brännström (FrP)	477, 479, 569, 581
Nyholt, Hege Bae (R)	509, 551
Olsen, Dagfinn Henrik (FrP)	582, 584
Ormevik, Andreas Breivik (MDG)	532
Pettersen, Tage (H)	553
Poppe, Haagen (H)	511
Røse, Ida Lindtveit (KrF)	595
Røsholt, Helene (H)	525
Sayed, Jonas Andersen (KrF)	502, 504, 575
Sjursæther, Frøya Skjold (MDG)	600
Spets, Rikard (FrP)	473
Stokkebø, Aleksander (H)	467
Strifeldt, Bengt Rune (FrP)	458, 567
Stuestøl, Julie E. (MDG)	464, 485
Sve, Frank Edvard (FrP)	516, 517
Sølvberg, Remi (R)	598
Søreide, Ine Eriksen (H)	455
Tangen, Joakim Myklebost (FrP)	514
Thorheim, Bård Ludvig (H)	459, 484
Toppe, Kjersti (Sp)	468, 471, 557, 564
Wara, Tor Mikkell (FrP)	591, 592
Warsame, Fawzi Abdirashid (A)	534, 535
Wiborg, Erlend (FrP)	469, 524, 555, 597, 599
Ystebø, Joel (KrF)	470, 474, 512
Ytrevik, Sebastian Saltrø (FrP)	457

STORTINGET

Dokument 15:4

(2025–2026)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 451

Innlevert 12. november 2025 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 20. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

20. juni satt regjeringen ned et utvalg som skal utrede tidligere rettslig avklaring i ekspropriasjonssaker. I mandatet pekes det blant annet på de problemene praksisen med forhåndstiltredelse kan føre til. Slik som i Fosen saken. Allikevel skal ikke utvalget se på om det bør gjøres endringer i regelverket rundt det å gi forhåndstiltredelse.

Hva er statsrådets begrunnelse for at utvalget ikke skal vurdere det?

BEGRUNNELSE:

I mandatet henvises det til Fosen saken:

“Når eventuelle ugyldighetsanførsler mot ekspropriasjonsvedtak prøves først i forbindelse med spørsmålet om skjønnnet skal fremmes, kan det gå lang tid før det foreligger en rettslig vurdering av gyldighetsspørsmålet. Til illustrasjon kom Høyesteretts prejudisielle gyldighetsvurdering i skjønnssaken om vindkraften på Fosen åtte år etter at vedtakene ble stadfestet i klagesaken og to år etter at det første anlegget var satt i drift. En sen rettslig vurdering av om et vedtak er gyldig, er særlig uheldig når det i tråd med en forhåndstiltredelse er gjort tiltak som det er vanskelig eller meget kostbart å reversere.”

Her peker regjeringen selv på de problemene forhåndstiltredelse fører til. Fosen saken er en av de desidert mest betente sakene i Norge de siste årene og bruddet på menneskerettighetene kunne vært unngått dersom det ikke hadde blitt gitt forhåndstiltredelse til utbyggingen, men de rettslige sidene ble avklart først. Dermed er det

uforståelig at regjeringen ikke ber utvalget se på bruken av forhåndstiltredelse og endringer her.

Mandatet: <https://www.regjeringen.no/no/dep/jd/org/styre-rad-og-utval/tidsbegrensede-styrer-rad-og-utvalg/utvalg-som-skal-utrede-tidligere-rettslig-avklaring-i-ekspropriasjonssaker/id3110382/?expand=fact-box3110386>

Svar:

Det kan ofte være nødvendig å gi tillatelse til å ekspropriere grunn og rettigheter for bygging og drift av en lang rekke ulike samfunnsnyttige tiltak og anlegg. Dersom partene ikke blir enige om vederlaget, avgjøres erstatningsutmålingen ved rettslig skjønn. Dette kan i dag ofte ta nokså lang tid. Det er derfor praktisk viktig at det er adgang til å samtykke til forhåndstiltredelse av hensyn til fremdriften i viktige infrastrukturprosjekter. Å avvente gjennomføring av det aktuelle tiltaket til det foreligger en rettskraftig avgjørelse av erstatningsutmålingen, vil kunne føre til vesentlige forsinkelser og store negative konsekvenser.

I de unntakstilfellene der grunnlaget for ekspropriasjonen bestrides, er det en utfordring med dagens prosessmodell at ugyldighetsanførslene ofte prøves først som ledd i skjønnssaken. En av grunnene til dette er nok at man ikke risikerer å bli ilagt sakskostnader når man fremmer anførsler om ugyldighet i skjønnssaken. Det er annerledes dersom man benytter andre – og raskere – metoder for å få gyldighetsspørsmålet prøvd for domstolene. Når spørsmålet reises i skjønnssaken, innebærer dette samtidig at det kan gå lang tid før domstolen tar stilling til gyldighet-

en, og tiltaket kan i mellomtiden ha kommet langt, noe Fosen-saken er et godt kjent eksempel på.

Formålet med å sette ned dette utvalget er å finne gode løsninger på disse utfordringene. Utvalget er bedt om å utrede og foreslå endringer i prosessreglene med mål om at gyldighetsprøving av ekspropriasjonsvedtak kan skje så tidlig som mulig med bindende virkning for

partene, og med en hensiktsmessig sammensetning av retten.

Eventuelle endringer i reglene om forhåndstiltredelse reiser andre faglige spørsmål og forutsetter andre interesseavveininger enn spørsmålene utvalget skal utrede. Det er bakgrunnen for at det ikke ble vurdert som naturlig å gi dette utvalget i oppdrag å utrede også endringer i reglene om forhåndstiltredelse.

SPØRSMÅL NR. 452

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Alf Erik Andersen

Besvart 21. november 2025 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for at offentlig utlyste stillinger skal kunne vektlegge erfaring og bidra til at det offentlige i større grad benytter skjønn i ansettelsesprosesser?

BEGRUNNELSE:

I det offentlige trenger vi både hender og hoder. Når det lyses ut stillinger i offentlig sektor er ofte master ett av kravene til kvalifikasjon i utlysningen. Dette ekskluderer ofte svært mange kompetente og erfarne søkere. Mange som likevel søker og som ikke har master opplever å få tilbagemelding på at det ikke utføres skjønn til stillinger der det er åpenbart at erfaring ville være viktigere enn master. Søkere får tilbagemelding om at de er kvalifisert gjennom erfaring, men at kravet til master likevel skal være ett krav.

Svar:

Statlige virksomheter må rekruttere den kompetansen de trenger for å kunne utføre sitt samfunnsoppdrag. I Meld. St. 33 (2023-2024) En forsterket arbeidslinje – flere i jobb og færre på trygd, signaliserer regjeringen at offentlige virksomheter generelt i større grad bør vurdere om krav som stilles i utlysningstekster er dekkende og nødvendige. Kvalifikasjonsprinsippet gjelder i staten. Det innebærer at den best kvalifiserte søkeren skal ansettes. Man må da vurdere søkerne opp mot kravene til utdanning, erfaring og personlig egnethet som er stilt i utlysningen. Unødvendig høye krav kan virke ekskluderende, og vil særlig kunne ramme personer som kan støte på særskilte barrierer i arbeidslivet og i rekrutteringsprosesser, som for eksempel personer med funksjonsnedsettelse.

Kravene i utlysningen er avgjørende for vurderingen av både hvilken søker som er best kvalifisert, og for hvordan ulike kvalifikasjoner, som erfaring og formelle kvalifikasjoner, kan vektlegges. Kravene i utlysningen er dermed styrende for det skjønnsette arbeidsgiver både kan og skal utøve i kvalifikasjonsvurderingen. Det er viktig at statlige virksomheter ikke stiller høyere krav enn nødvendig, og er bevisst på hva som oppstilles som henholdsvis nødvendige og ønskede kvalifikasjoner. Herunder må man være bevisst på om det skal settes et absolutt krav til master. Dette er viktig både for at staten skal kunne føre en inkluderende rekrutteringspraksis, og for at staten skal kunne rekruttere tilgjengelig og kompetent arbeidskraft. Når statlige virksomheter skal lyse ut ledige stillinger skal tillitsvalgte ha anledning til å uttale seg om utlysningsteksten, før stillingen kunngjøres. Dette utgjør derfor en del av de ansattes rett til medbestemmelse.

Under den statlige arbeidsgiverkonferansen tidligere i høst, oppfordret mitt departement statlige arbeidsgivere om å vurdere kritisk hvilke kvalifikasjonskrav som er nødvendige for den enkelte stilling. På denne konferansen var samtlige statlige virksomheter invitert. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil fortsette å formidle dette i ulike seminarer og møter med statlige virksomheter.

SPØRSMÅL NR. 453**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Alf Erik Andersen****Besvart 19. november 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for at dagpenger skal ha en forutsigbarhet slik at ikke personer settes i økonomisk uføre på grunn av saksbehandlingstid?

BEGRUNNELSE:

Dagpenger er for veldig mange personer noe man er avhengig av i perioder der man står uten jobb. Veldig mange som søker dagpenger har vært i jobb lenge, bidratt til samfunnet og etablert seg med lån og andre forpliktelser. De aller fleste som søker dagpenger ønsker snarest å komme seg ut i arbeidslivet igjen. For veldig mange kan det å komme ut i jobb ta litt lengre tid enn man kanskje hadde som målsetning da dagpenger ble innvilget. Derfor er det mange som ønsker litt forutsigbarhet og søker forlengelse av dagpenger i god tid. Det som da skjer er at man får avslag fordi man søker "for tidlig" en forlengelse. Når de samme personer da søker til riktig tid så får de ikke svar før den opprinnelige søknaden går ut på grunn av saksbehandlingstid. NAV forteller at de vil få etterbetalt når forlengelse er innvilget. Mange vil da havnet i et vakuum der dagpenger stopper inntil søknad om forlengelse er behandlet. Da får de samme beskjed om å søke økonomisk sosialstønad. Dette medfører at mange kommer i økonomiske utfordringer og ikke klarer sine forpliktelser som de i mange år har vært opptatt av å innfri for å unngå betalingsanmerkninger. Mange opplever da at det statlige byråkratiet og behandlingstid setter dem i en situasjon der de kan få betalingsanmerkninger og noen velger dyre kredittlån for å komme seg gjennom saksbehandlingstid. Noe de absolutt ikke ønsker, men som ofte blir en system konsekvens.

Svar:

Ut fra den nærmere begrunnelsen oppfatter jeg det slik at spørsmålet primært gjelder en situasjon der en arbeidslødig som har mottatt dagpenger i en periode fortsatt er arbeidsløs og har behov for å søke om en ny dagpengeperiode.

Dagpenger under arbeidsløshet innvilges i en periode på enten 52 eller 104 uker, avhengig av arbeidssøkerens tidligere arbeidsinntekt. Stønadsperioden fastsettes altså ikke fra dato til dato, men med et bestemt antall uker som kun løper i meldeperioder hvor det utbetales dagpenger. Dersom en dagpengemottaker har perioder med

arbeid eller annen aktivitet som innebærer at utbetalingen av dagpengene midlertidig stanses, vil den resterende dagpengeperioden forskyves tilsvarende. Det betyr at den faktiske sluttdatoen for dagpengeperioden vil variere med antall avbrudd i utbetalingen av dagpenger.

Det er ingen hjemmel for å kunne forlenge dagpengeperioden slik det vises til i representantens spørsmål. En arbeidssøker som fortsatt står uten arbeid når dagpengeperioden nærmer seg slutten, vil dermed måtte søke om dagpenger på nytt. Siden arbeidsinntekten som ble lagt til grunn for den første stønadsperioden etter folketrygdloven § 4-4 fjerde ledd ikke kan legges til grunn for en ny stønadsperiode, kan det bare innvilges en ny dagpengeperiode dersom arbeidssøkeren i løpet av den første dagpengeperioden har hatt en minste arbeidsinntekt på enten 1,5 G siste 12 månedene før søknad eller 3G de siste 36 månedene før søknad.

Det er godt dokumentert i forskningen at man erfarer en stor overgang til arbeid når dagpengemottakere nærmer seg slutten av dagpengeperioden. Mange vil dermed allerede ha fått seg en jobb når perioden tar slutt. Det er på denne bakgrunn viktig at en ny dagpengeperiode ikke innvilges for tidlig, slik at man ikke eliminerer denne nødvendige effekten av et tydelig stoppunkt for stønaden.

Når det søkes om dagpenger skal det lastes opp dokumentasjon som bekrefter opplysningene som gis. Dagpengesøkeren får opplyst hvilke dokumenter som er nødvendig å legge ved ut fra opplysningene vedkommende gir i søknaden. Arbeids- og velferdsetaten kan ikke behandle søknaden før den har fått all nødvendig dokumentasjon. For at etaten skal kunne gi et raskest mulig svar på søknaden forutsettes det derfor at all nødvendig informasjon sendes inn allerede på søknadstidspunktet. Manglende dokumentasjon vil forsinke saksbehandlingen, i og med at søknaden ikke kan behandles dersom dokumentasjonen mangler.

Enkelte opplysninger, som for eksempel opplysninger om arbeidstiden forut for ledigheten, vil måtte innhentes og behandles manuelt. I noen tilfeller kan det erfaringsmessig ta lang tid å få alle de nødvendige opplysningene, særlig dersom det må innhentes opplysninger manuelt fra mange tidligere arbeidsgivere. Dette bidrar til at det i noen dagpengesaker dessverre tar lenger tid å behandle søknaden enn normalt.

SPØRSMÅL NR. 454**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Oda Indgaard****Besvart 20. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvilket mandat har Bane Nor til å overstyre Jernbanedirektoratet ved å legge føringer for ruter som ikke er i tråd med avtaler gjort mellom Jernbanedirektoratet og Vy hva gjelder grunnruter, slik vi nå ser eksempler på ved Svingen og Steinberg stasjon, og hva tenker statsråden om denne situasjonen med uklare forståelser av inngåtte kontrakter?

BEGRUNNELSE:

Vy er forpliktet til å stoppe på Steinberg og Svingen stasjon gjennom Trafikkavtalen med Jernbanedirektoratet. Trafikkavtale Austlandet 2 viser på s. 73 og 74 den grunnruta som dokumenterer dette (<https://www.jernbanedirektoratet.no/avtaler/trafikkavtaler/gjeldende-trafikkavtaler/trafikkavtaler-med-vygruppen-for-austlandet/>). Avtalen har ingen klausul om at Bane NOR kan fatte beslutninger som endrer avtalens innhold. Det virker å råde stor usikkerhet mellom de ulike aktørene innenfor norsk jernbane hva gjelder hvem som kan bestemme hva, og hva som gjelder under ulike kontrakter noe som virker svært uheldig.

Svar:

Regelverket og trafikkavtalene er tydelige, og det er ikke motstrid mellom dem. Dersom togselskap ikke får til-

delt infrastrukturkapasitet, plikter selskapet heller ikke å stoppe på stasjonen.

I trafikkavtale Østlandet 2 mellom Vygruppen og Jernbanedirektoratet er det krav om at alle regiontogavganger skal ha togstopp ved Steinberg (R12) og Svingen (R14). Dette er en videreføring av tilsvarende krav i tidligere trafikkavtaler med Vygruppen/NSB. Vygruppen er imidlertid fritatt fra å oppfylle minimumskravene til rutetilbudet i trafikkavtalen dersom Bane NOR ikke tildeler nødvendig kapasitet i den årlige ruteplanprosessen. I trafikkavtalen står det at dersom Vy ikke får tildelt ruteleier som oppfyller kravene i trafikkavtalen vil dette ikke utgjøre mislighold, med mindre dette skyldes forhold som Vy selv er ansvarlig for. Manglende tildeling av kapasitet for togstopp omfattes av denne bestemmelsen.

Bane NOR har som infrastrukturforvalter og iht. regelverket ansvaret for årlig å tildele infrastrukturkapasitet på det norske jernbanenettet. Dette betyr at Bane NOR har ansvar for å lage realistiske ruteplaner slik at togene klarer å holde ruta og de reisende kan stole på toget. De siste års ruteplaner har blitt stadig mindre realistiske fordi det kjøres langt flere tog på en svært presset infrastruktur og flere reisende gir lengre stopp på mange stasjoner.

Bane NOR gjør endringene i ruteplanen for å bedre punktligheten og gjøre togtilbudet bedre for svært mange reisende i Oslo-området.

SPØRSMÅL NR. 455**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 20. november 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

EU-kommisjonen har planer om å etablere et European Centre for Democratic Resilience for å dele informasjon om forsøk på desinformasjon og samarbeide om å håndtere slike trusler. Kommisjonen legger opp til at ikke-medlemsland også kan delta i senteret.

Hvordan vurderer utenriksministeren Norges interesse i og mulighet til å delta i et slikt senter, og hva kan Norge bidra med for at et slikt senter kan nå sine målsetninger?

Svar:

Regjeringen støtter EU-kommisjonens økte innsats for å ivareta og fremme demokrati. «Demokratiskjoldet» og strategien om sivilt samfunn er viktige tiltak. Det er i vår felles interesse at Europa står samlet og samarbeider på

tvers av grenser for å møte trusler vi står overfor. Regjeringen vurderer nå hvordan Norge best kan støtte opp om arbeidet med demokratifremme i Europa, blant annet i dialog med EU-kommisjonen og gjennom EØS-midlene.

SPØRSMÅL NR. 456

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 20. november 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss

Spørsmål:

Vil statsråden bidra til at deler av FoU-avgiften som innkreves fra norsk sjømatnæring kan benyttes til å finansiere forskning på alternativer til dyreforsøk, inkludert drift av et nasjonalt 3R-senter?

BEGRUNNELSE:

Norge er i dag blant landene i Europa som bruker flest forsøksdyr, og mange av dem gjennomgår forsøk i den mest belastende kategorien. De siste 20 årene er det brukt nærmere 50 millioner dyr i norske forsøk. Godt over 95 prosent av forsøksdyrene som brukes i Norge er fisk. Det store forbruket av fisk i norske forsøk skyldes i hovedsak at det årlig gjennomføres mye næringsrettet forskning som har til hensikt å understøtte utviklingen av sjømatnæringen.

Det brukes årlig flere hundre millioner kroner på forskning og utvikling innenfor sjømatnæringen. En stor del av forskningsinnsatsen finansieres gjennom Fiskeri- og Havbruksnæringens Forskningsfinansiering (FHF), som er et statlig aksjeselskap eid av Nærings- og fiskeridepartementet. FHF finansieres av sjømatnæringen gjennom en FoU-avgift på 0,3 prosent av eksportverdien på fisk og fiskevarer. I FHF's regnskap for 2024 kommer det frem at innbetalt FoU-avgift ga fondet en inntekt på drøyt 528 millioner dette året.

Norge har tilsluttet seg EUs forsøksdyrdirektiv, som har som mål å sikre en fullstendig erstatning av forsøk på levende dyr til vitenskapelige og utdanningsmessige formål så snart det er vitenskapelig mulig. Gitt sjømatnæringens store forbruk av forsøksdyr, ville det vært naturlig at deler av FoU-avgiften som årlig innkreves fra næringen styres mot å realisere dette målet. I FHF's prosjektbase, som nå teller over 2000 forskningsprosjekter, er det imid-

lertid kun mulig å finne et fåtall eksempler på prosjekter innenfor 3R-området. 3R er heller ikke nevnt som en prioritet i FHF's handlingsplan for 2025.

Dersom det medfører riktighet at FHF prioriterer 3R-forskning i så liten grad, er det nærliggende å stille spørsmålstegn ved om dagens forvaltning av inntektene fra FoU-avgiften er i samsvar med Norges nasjonale mål på forsøksdyrområdet. Viser også til at mens LMD og NFD diskuterer omorganisering av de få ressursene som er tilgjengelige for 3R-arbeidet, lanserer Storbritannia nå et veikart for å fase ut dyreforsøk med £75 millioner i potten.

Svar:

Formålet med FoU-avgiften er å styrke finansieringen av forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen. Avgiften skal bidra til verdiskaping, miljøtilpasning, omstilling og nyskaping. Inntektene forvaltes av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering AS (FHF), som har ansvar for å prioritere forskningsmidlene i tråd med næringens samlede behov. I henhold til forskrift om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen, hjemlet i lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen, samt i FHF's vedtekter, er det fastslått at avgiftsmidlene skal brukes til forsknings- og utviklingsarbeid for hele eller deler av næringen. Nærings- og fiskeridepartementet styrer FHF i tråd med prinsippene i statens eierskapspolitikk, som blant annet innebærer at styret har ansvar for å forvalte selskapet. NFD skriver ikke oppdragsbrev til FHF, og midlene øremerkes ikke.

FHF-modellen bidrar til næringsfinansiering av forskning, og sikrer en tett kobling av FoU-midlene til næringens forskningsbehov og en høy grad av relevans i forskningen. Det er viktig for avgiftens legitimitet i næringen at FHF har det handlingsrommet selskapet er tillagt

gjennom lov, forskrift og vedtekter til å vurdere hvordan midlene best kan bidra til selskapets formål, næringens utvikling, bærekraft og oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser. Øremerking av midler til enkeltformål vil begrense fleksibiliteten og kan svekke helheten i forskningsinnsatsen.

FHF finansierer 3R-relevant forskning. Det foregår også 3R-forskning i andre marine forskningsinstitusjoner. Som en del av oppfølgingen av Meld. St. 8 (2024-2024) om dyrevelferd utreder regjeringen hvordan arbeidet med reduksjon, forbedring og erstatning av dyreforsøk kan organiseres på best mulig måte. I den forbindelse er det naturlig også å se på finansieringen av slikt arbeid.

SPØRSMÅL NR. 457

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Sebastian Saltrø Ytrevik

Besvart 21. november 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Mener statsråden det er riktig at mennesker som allerede sliter økonomisk må vente i 2 år før de får pengene sine som de har rett på, og vil statsråden jobbe for at denne problematikken rundt lang ventetid, og for høy skatt blir løst?

BEGRUNNELSE:

Uføre som mottar tilbakebetaling fra NAV opplever at Skatteetaten trekker en høyere skattesats enn det som står på skattekortet. For eksempel kan skattekortet vise 32 %, men Skatteetaten trekker 44 %. Dette innebærer at 12 prosent trekkes ekstra, og denne differansen blir først korrigert i neste års skatteoppgjør. For en ufør som får tilbakebetalt ca. 15 000 kroner fra NAV, betyr dette at Skatteetaten beholder rundt 1 500–2 000 kroner i ett år ekstra. Resultatet er at det tar opptil to år før skatten for et gitt inntektsår er endelig oppgjørt. For personer med lav inntekt, som uføre, skaper dette betydelige økonomiske utfordringer. Det er behov for en avklaring om hvorfor denne praksisen følges, og om det finnes tiltak for å sikre raskere oppgjør. Dette ser ut til å straffe de menneskene som prøver å bidra med sin rest kapasitet, men som ikke helt klarer å strekke seg til det de forventet når de har lagt inn i inntekts planen sin. Noe som er synd ettersom vi trenger all arbeidskraft vi kan få.

Svar:

Jeg oppfatter at representanten i begrunnelsen for spørsmålet påpeker at uføretrygdede som mottar tilbakebetaling fra Arbeids- og velferdsetaten blir trukket med en høyere skattesats enn det som står på skattekortet.

Skatteetaten beregner den enkeltes skattekort basert på opplysninger om estimerte inntekter og formue for påfølgende inntektsår. Som utgangspunkt skal forskuddstrekk i trekkpliktige utbetalinger foretas etter skattepliktiges skattekort. Hvis etterbetalingsbeløpet ikke er hensyntatt i skattekortet, vil skattetrekket kunne bli for lavt og føre til restskatt. For etterbetalinger og etteroppgjør av pensjoner og ytelser fra folketrygden, kan det derfor benyttes en egen trekkprosent på hhv. 32 og 44 prosent. For personer bosatt i Troms og Finnmark fylker, med unntak av visse kommuner, er prosentsatsen hhv. 28 og 40 prosent. Arbeids- og velferdsetaten og andre pensjonsutbetalere kan velge om de vil benytte mottakerens ordinære skattekort eller den fastsatte trekkprosenten. Bakgrunnen for de fastsatte satsene er forenklingshensyn, samt å sikre at skattetrekket skal dekke forventet skatt i skatteoppgjøret slik at det ikke blir restskatt. I masseforvaltning, som hos Arbeids- og velferdsetaten, er det av administrative hensyn ikke ønskelig at etterbetalinger til den enkelte stoppes inntil det er avklart om mottaker vil endre skattekort eller ikke.

Etteroppgjøret for uføretrygd skjer hver høst, gjelder forutgående kalenderår og omfatter i underkant av 400 000 brukere. Denne løsningen sikrer et samlet og forutsigbart etteroppgjør. Etteroppgjøret foretas uten hensyn til hva som er årsaken til at den uføretrygdede har fått for lite eller for mye utbetalt. Hensikten med etteroppgjøret er å foreta en avregning av hvilken inntekt bruker selv oppga og inntekten som er registrert av arbeidsgivere i a-ordningen, opp mot hva Skatteetaten har fastsatt som endelig inntekt for kalenderåret. Det er ikke mulig å gjennomføre etteroppgjøret før skatteoppgjøret foreligger.

SPØRSMÅL NR. 458**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 20. november 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Kan statsråden gjøre gjeldene for hvorfor departementet ikke respekterer den norske domstolens avgjørelse mht. arrest og kreditorenes krav, og om kreditorene som har arrest og pant i skipet kan påregne utbetaling under garantien uten å måtte bevise sin uskyld?

BEGRUNNELSE:

Østre og Indre Finnmark tingrett besluttet i 2024 å ta arrest i det russiske fiskefartøyet «Azurit» til sikring av norske leverandører sine krav mot redere, og fartøyet har som følge av arresten ikke adgang til å forlate Båtsfjord havn.

Den 12. september 2025 besluttet Kongen i Statsråd å overta eiendomsretten til skipet fordi skipet ble ansett som en trussel mot rikets sikkerhet. Samtidig ble det bevilget kr. 5 000 000 som blant annet skulle benyttes til å stille garanti ovenfor arresthaverne. Til tross for at slik garanti ennå ikke er stilt og skipet ennå er i arrest, så har departementet slept skipet til Fosen Gjenvinning AS for resirkulering, og ved opptrådt i strid med tingrettens kjennelse om at skipet ikke skal forlate Båtsfjord havn.

Til tross for at kravene fra de norske kreditorene er godkjent av norsk domstol og sikret ved pant i skipet, og ingen av kreditorene er domfelt for overtredelse av sanksjonsforskriften, så har departementet satt som krav for utbetaling under garantien at kreditorene kan dokumentere at kravet ikke har grunnlag i ulovlig virksomhet.

Svar:

Med hjemmel i sikkerhetsloven § 2-5, ble det ved kongelig resolusjon den 12. september 2025 truffet vedtak som går ut på at staten overtar eierskapet til et russiskeid fiskefartøy, som har ligget til kai i Båtsfjord havn i over 17 måneder.

På bakgrunn av trussel- og risikovurderinger fra Politiets sikkerhetstjeneste, Etterretningstjenesten og Nasjonal sikkerhetsmyndighet vurderte regjeringen at fartøyet representerte en trussel mot nasjonale sikkerhetsinteresser. Jeg kan ikke gi en gradert del av vedtaket, men viser til at Etterretningstjenesten i sin åpne trusselvurdering for 2025 har understreket at Russland bruker ikke-militære fartøyer som etterretningsplattformer i sine nærområder. Etterretningstrusselen er særlig markant i Øst-Finnmark. For å redusere trusselen ble det der-

for fattet vedtak som gav norske myndigheter anledning til å fjerne fartøyet.

Fartøyet anløp Båtsfjord havn 18. mai 2024, i tråd med unntaket fra havneforbudet i Sanksjonsforskrift Ukraina. Fartøyet ble deretter liggende i havna. Rederiet fikk først et pålegg om å forlate havna fra Kystvakten 29. november 2024. Dette ble ikke etterkommet. Deretter fattet regjeringen, ved kongelig resolusjon den 6. desember 2024, et vedtak etter sikkerhetsloven § 2-5, som gikk ut på at fartøyet skulle forlate havna. Dette ble heller ikke etterkommet.

Vedtak etter sikkerhetsloven § 2-5 kan fattes uavhengig av om en aktivitet er tillatt etter annen lov eller annet vedtak, og går foran andre eventuelle rettigheter. Vedtaket går derfor foran eventuelle offentligrettslige eller privatrettslige hindringer, herunder manglende sjødyktighetssertifikater og arrest tatt i fartøyet.

De forhenværende arresthaverne pliktet å stille sikkerhet for havneavgift etter sjøloven for havneavgifter som påløper under saken. Ingen av arresthaverne har stilt slik sikkerhet. Staten har dekket Båtsfjord havns utstående krav på over 1 million kroner.

Gjennom vedtaket fattet 12. september 2025, overtok staten eierskapet til fartøyet. Fartøyet ble undersøkt, og Kystverket og Sjøfartsdirektoratet informerte departementet om at fartøyet er i dårlig stand. Fartøyet ble deretter solgt til opphugging for 450 000 kroner.

For å ivareta de forhenværende arresthaverne, stilles det i vedtaket fattet 12. september en garanti på 2 mill. kroner. Garantien er ment å dekke tap som de forhenværende arresthaverne kan sannsynliggjøre at de lider som følge av vedtaket. Det prioriterte legalpantet til Båtsfjord havn er holdt utenfor garantien. Utbetaling under garantien er betinget av at kreditorene dokumenterer sitt krav. For å sikre at statlige midler ikke går til å erstatte tap som er oppstått gjennom brudd på sanksjonsregelverket, er det bedt om at det fremlegges dokumentasjon av at kravene ikke har grunnlag i ulovlig virksomhet.

Frist for oversendelse av kravet med tilhørende nødvendig dokumentasjon ble satt til 15. oktober 2025. De private kreditorene har meldt inn krav etter garantiordningen innen fristen. Kravene er nå til vurdering i departementet.

Jeg vil avslutningsvis minne om at det var hensynet til nasjonal sikkerhet som var bakgrunnen for at staten vurderte det som nødvendig å ekspropriere og resirkulere fartøyet. Min vurdering er at det i en situasjon som dette

ikke er urimelig at staten ber om dokumentasjon av at det

tap garantien skal dekke, ikke er oppstått gjennom brudd på sanksjonsregelverket.

SPØRSMÅL NR. 459

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 24. november 2025 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Tax Justice Norway la 13. november frem en rapport hvor det er gjort en gjennomgang av reelle rettighetshavere i det nye Eierskapsregisteret. Der kommer det frem at 1 031 virksomheter har registrert rettighetshavere med statsborgerskap fra Russland, Kina eller Iran.

Hva tenker statsråden om omfanget som kommer frem i rapporten til Tax Justice Norway sett i lys av den sikkerhetspolitiske situasjonen, og hvor god oversikt har norske myndigheter om dette eierskapet er i tråd med Sikkerhetsloven og sikkerhets- og beredskapshensyn?

BEGRUNNELSE:

Ifølge kartlegging fra Menon var det i 2021 for første gang like stort eller større utenlandsk sammenlignet med norsk eierskap i næringslivet i Norge. I takt med at Støre-regjeringen har økt skattebyrden på norsk eierskap har utenlandsk eierskap styrket seg og norsk eierskap svekket sin relative posisjon siden 2021 og så langt vi har tall frem til i dag.

I en langt mer alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon er det bekymringsfullt at norsk eierskap generelt svekker seg, sett ut fra generelle sikkerhets- og beredskapsmessige hensyn. Vi vet at mange av selskapene som de senere år er solgt til utenlandske eiere utgjør viktig infrastruktur langs kysten som i en krisesituasjon kan utgjøre transport- og overvåkingskapasiteter, teknologiutvikling, med mer.

Nylig har det kommet frem ny kunnskap om deler av det utenlandske eierskapet, som bør vekke interesse og muligens bekymring fra norske myndigheters side.

I SSBs tabell 08086, fremgår det at 66 foretak i Norge i 2023 er kontrollert fra Russland, Kina og Iran. Som følge av opprettelsen av det nye Eierskapsregisteret er det avdekket at antall virksomheter nå viser seg å være 1031. PST skriver i sin trusselvurdering for 2025 at "Statlige aktørers bruk av økonomiske virkemidler vil true nasjonale sikkerhetsinteresser" og at "Statlige aktører forsøker ofte

å skjule sin involvering ved å benytte kompliserte eierskapsstrukturer eller tredjeparter."

Det er av interesse å vite hvordan regjeringen vurderer denne informasjonen og hvordan den politisk følges opp.

Svar:

Større åpenhet om aksjeeierskap og reelle eiere er et sentralt mål for regjeringen. Utenlandske investeringer er viktig for norsk økonomi. For å kunne ivareta sikkerhet og beredskap, er vi avhengige av å vite hvem som eier sikkerhetssensitive foretak og virksomheter. Skjult eierskap er derfor en sikkerhetspolitisk risiko vi ønsker å redusere. Rapporten fra Tax Justice Norway bidrar til å illustrere behovet for å videreføre arbeidet med slik åpenhet.

Det er et mål at offentlige myndigheter skal ha oversikt over utenlandsk eierskap, og vi jobber kontinuerlig med dette. Dette arbeidet er både begrunnet i sikkerhetspolitiske vurderinger, men er også et middel for å oppnå andre samfunns mål. Regjeringen har allerede gjennomført flere tiltak for å få mer åpenhet om aksjeeierskap.

Regjeringen ønsker å gjøre det enklere for både det offentlige og allmennheten å finne informasjon om hvem som eier norske selskaper. Tilgang og åpenhet om eierskap bidrar blant annet til effektiv og riktig beskatning, kontroll med investeringer og for å avdekke korrupsjon og terrorfinansiering. Dette var bakgrunnen for at jeg i februar i år endret forskriftene om utlevering av informasjon om aksjeeiere. Dette er et viktig element i Nærings- og fiskeridepartementets fempunktsplan for å skape større åpenhet om aksjeeiere. Regjeringen arbeider med en struktur hvor selskapenes eierskapsinformasjon også skal gjøres tilgjengelig i samlet form. Innsyn i denne informasjonen vil komme i tillegg til innsynsrett i selskapenes aksjeeierinformasjon. For å ha et best mulig grunnlag for dette lovarbeidet innhentet departementet i 2024 en vur-

dering fra en ekstern arbeidsgruppe, og denne følges nå opp videre.

Registeret over reelle rettighetshavere gir informasjon om de fysiske personene som i siste instans eier eller kontrollerer en juridisk person, arrangement, enhet eller annen sammenslutning. At dette registeret har bidratt til å gi Tax Justice Norway denne innsikten er svært positivt. Vi ønsker å vite hvem som eier og kontrollerer norske foretak, og dette er et sentralt tiltak vi har innført for å bidra til å nå dette målet. Registeret synliggjør utenlandsk eierskap på en måte det ikke har blitt gjort før.

Eierskapsinformasjon og kontroll følger også av annet regelverk. I forbindelse med at ny enhetsregisterlov og ny foretaksregisterlov trer i kraft 1. januar 2026, trer det også i kraft utvidede regler for registrering av konsern. I forskriften stilles det krav om at utenlandske morforetak

og utenlandske datterforetak også skal registreres i Enhetsregisteret. Dette vil danne et grunnlag for betydelig økt informasjon om utenlandsk eierskap i norske foretak.

I tillegg til dette følger Nasjonal sikkerhetsmyndighet med på eierskapet i virksomheter som er underlagt sikkerhetsloven gjennom vedtak. Sikkerhetsloven kapittel 10 har regler om kontroll med investeringer i foretak som er underlagt sikkerhetsloven. Regjeringen har besluttet at det skal utarbeides lov om kontroll med utenlandske investeringer i foretak i Norge. Dette er et arbeid jeg prioriterer.

Eksterne rapporter og informasjonsgrunnlag gir nyttige og interessante perspektiver i dette arbeidet. Rapporten fra Tax Justice Norge er et slikt innspill, som jeg ser frem til å vurdere nærmere.

SPØRSMÅL NR. 460

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Peter Frølich

Besvart 21. november 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik

Spørsmål:

Etterretningstjenesten har en svært viktig oppgave i å beskytte Norge mot ytre fiender. I det arbeidet er muligheten for tilrettelagt innhenting (TI) et svært viktig verktøy som Stortinget - innenfor tydelige og strenge personvernrammer - har åpnet for gjennom lovvedtak i 2020.

Hvordan har forsvarsministeren fulgt opp kritikken som fremkommer i EOS-utvalgets særskilte melding om TI 12.11.2025, og hva har regjeringen gjort for å sikre at E-tjenesten kan nyttiggjøre seg den innhenting Stortinget ga hjemmel for i loven?

BEGRUNNELSE:

I lovvedtak 134 (2019-2020) vedtok Stortinget å gi E-tjenesten hjemmel i etterretningstjenesteloven kapittel 7 og 8 for såkalt tilrettelagt innhenting (TI). Lovendringen trådte i kraft fra 1. oktober 2023.

I dokument 7:1, «Særskilt melding fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) om ulovlig lagring av data ved E-tjenestens bruk av metoden tilrettelagt innhenting (TI)», retter utvalget en alvorlig kritikk mot E-tjenesten for innhenting og lagring i strid med loven.

Det fremgår av EOS-utvalgets melding og det vedlagte svaret fra sjef Etterretningstjenesten at det har vært dialog mellom disse fra utvalget stilte spørsmål 20. desember 2024 og utover i 2025. Det fremstår som at kontrollen med E-tjenesten har fungert etter hensikten og at E-tjenesten pr. nå har ryddet opp i det som begge er enige om at er i lovstridig.

Samtidig er det viktig at man ikke mister av syne selve formålet med Stortingets vedtak, nemlig å gi E-tjenesten verktøy som styrker muligheten for å avdekke og forfølge trusler rettet mot Norge. Det fremstår i øyeblikket som at E-tjenesten ikke kan nyttiggjøre seg TI.

Det er derfor av interesse å få informasjon om hvordan forsvarsministeren har fulgt opp saken gjennom 2025 og hva regjeringen har gjort for å forsikre seg om at TI så raskt som mulig kan tas i bruk igjen i tråd med Stortingets intensjon.

Svar:

Jeg tar saken på største alvor og har igangsatt oppfølging av EOS-utvalgets kritikk. Systemet for tilrettelagt innhenting er viktig for vår nasjonale evne til å oppdage og motvirke statlig spionasje, grenseoverskridende terrortrusler og alvorlig cyberaktivitet mot Norge. Det er svært viktig at

systemet for tilrettelagt innhenting fungerer i henhold til det rettslige rammeverket i lov om Etterretningstjenesten. Dagens alvorlige sikkerhetspolitiske situasjon tilsier at behovet for tilrettelagt innhenting er større enn noen gang. Dette illustreres også av at Etterretningstjenesten opplyser om at systemet allerede har bidratt til å avverge en alvorlig terrortrussel mot mål i Norge.

Etter at lov om Etterretningstjenesten ble vedtatt i juni 2020 ble investeringsprosjektet for anskaffelse av et system for tilrettelagt innhenting lagt frem for og behandlet i Stortinget, ref. Prop. 1 S (2020-2021) fra Forsvarsdepartementet, Innst. 7 S (2020-2021) og Stortingets vedtak av 16. desember 2020. Etterretningstjenesten har etter

det gradvis utviklet systemet for tilrettelagt innhenting av grenseoverskridende elektronisk informasjon. Anskaffelsen er planlagt sluttført innen utgangen av 2026.

Mitt departement er i tett dialog med Etterretningstjenesten vedrørende saken. Saken er også fulgt opp i styringsdialogen i Koordineringsutvalget for Etterretningstjenesten. I oppfølgingen av denne viktige saken vurderes både systemtekniske og rettslige tiltak nøye. Målsettingen er å unngå større forsinkelser i utviklingen av systemet innenfor et forsvarlig rettslig rammeverk. Den videre oppfølgingen vil også ses i sammenheng med arbeidet til Utvalget for evaluering av etterretningstjenesteloven.

SPØRSMÅL NR. 461

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 20. november 2025 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Vil statsministeren gjøre det samme som Aftenposten og korrigere sin påstand om at Norge er ledende når det gjelder militær, humanitær og energirelatert bistand til Ukraina?

BEGRUNNELSE:

Den 11. november publiserte Aftenposten en sak om Norges støtte til Ukraina som hadde tittelen «Ingen gir mer i støtte til Ukraina». Videre presenterte Aftenposten tall som de hevdet viste at Norge var det landet som hadde gitt fjerde mest til Ukraina, etter USA, Storbritannia og Canada.

Etter at Aftenposten hadde blitt gjort oppmerksom på at dette var en villedende framstilling av de faktiske forholdene, ble artikkelen ble imidlertid endret av Aftenposten selv 12. november. De endret tittelen til «Norge gir allerede mye», og la til et avsnitt som forteller at dersom man ser på hvor mye ulike land har gitt til Ukraina siden utbruddet av fullskalainvasjonen, inkludert EU-landenes andel av EUs bidrag til Ukraina og regner ut fra BNP i stedet for per capita, så er Norge på en 7. plass på rangeringen over hvem som har gitt mest til Ukraina, bak Danmark, Estland, Litauen, Latvia, Sverige og Finland.

På Stortingets talerstol onsdag 12. november sa statsministeren at «jeg tror statistikken vil vise nå at der Norge nå ligger i bistand militært og humanitært og til energi så er vi helt ledende». Dette på tross av at det altså er seks land som har allokert mer til Ukraina enn Norge som andel av BNP, og at gapet mellom Norges og enkelte av disse landenes allokerte støtte fortsatt er stort.

Svar:

Norge er en ledende bidragsyter til Ukraina, politisk, militært og humanitært. Nansen-programmets ramme er på 274,5 mrd. kroner over perioden 2023–2030, inkludert regjeringens forslag for 2026, og er unikt i størrelse og i varighet.

I sum er det kun USA, Tyskland og Storbritannia som har høyere samlede forpliktelser enn Norge. Samlede forpliktelser er all annonsert støtte, både det som er vedtatt og det som er foreslått, for eksempel gjennom regjeringens budsjettforslag for neste år. Når vi måler Norges samlede forpliktelser til støtte for Ukraina i forhold til økonomiens størrelse, ligger Norge øverst blant alle land. Det samme er tilfelle om vi måler samlede forpliktelser per innbygger.

Nivået på den norske støtten i 2025, til sammen 85 mrd. kroner, er også ledende. Tallene fra Kiel-instituttet for allokert støtte hittil i 2025 viser at Norge ligger høyest

målt per innbygger eller som andel av økonomien¹. I budsjettforslaget for 2026 foreslår regjeringen å opprettholde støtten på det samme høye nivået også neste år. Om en ser på allokert støtte i perioden 2022–2025 ligger Norge på andre plass målt per innbygger og på 5. plass målt som andel av økonomien.

Støtten fra Norge gis uten krav om tilbakebetaling og er langsiktig og forutsigbar. Regjeringen arbeider fortløpende med å innrette norsk støtte etter Ukrainas behov, slik at den gir størst mulig effekt for Ukrainas forsvarsevne, utholdenhet og gjenoppbygging.

SPØRSMÅL NR. 462

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 21. november 2025 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery

Spørsmål:

Hva er status for regjeringens arbeid med å følge opp Mannsutvalgets rapport og anbefalinger, og når kan Stortinget forvente å motta den varslede stortingsmeldingen om menns likestillingsutfordringer?

BEGRUNNELSE:

Den 20. november 2024 stilte jeg skriftlig spørsmål til likestillingsministeren om hvordan og når hun ville følge opp Mannsutvalgets rapport og anbefalinger (Dokument 15:438 (2024–2025)). I sitt svar skrev statsråden blant annet at:

«[...]regjeringen har startet arbeidet med en melding til Stortinget om menns likestillingsutfordringer. Meldingen skal omhandle menn som omsorgspersoner, kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv, utsatthet og helse og utforming av den fremtidige likestillingspolitikken.»

Nå er det gått ett år siden dette svaret ble gitt, og arbeidet med meldingen ble varslet som igangsatt. Samtidig nærmer den internasjonale mannsdagen 19. november seg, en dag som ville vært en naturlig anledning for regjeringen å vise fremdrift i arbeidet med menns likestillingsutfordringer.

Svar:

Meldingen til Stortinget om gutter og menns likestillingsutfordringer skal legges fram høsten 2026.

Meldingen tar for seg de samme innsatsområdene som Mannsutvalgets utredning: menn som omsorgspersoner, kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv, helse

og utsatthet og likestillingspolitikk for alle. Flere departementer er involvert i arbeidet.

Mens meldingen utarbeides, fortsetter vi arbeidet for likestilling. La meg gi noen eksempler:

- Vi har satt i gang et prosjekt, ledet av Fafo, som ser på hvordan ulike bransjer legger til rette for balanse mellom arbeid og familieliv. Det handler om hvordan arbeidslivet møter omsorgsoppgaver – og hva som hindrer eller fremmer likestilt foreldreskap i praksis. Dette prosjektet er et resultat av samarbeid med partene i arbeidslivet.
- Vi støtter et prosjekt for å rekruttere flere gutter til helse- og omsorgssektoren.
- Vi har opprettet en ny tilskuddsordning for frivillige organisasjoner for å etablere sosiale møteplasser for gutter og unge menn i utsatte områder. Formålet er å forebygge kriminalitet og rekruttering til kriminelle miljøer.
- Vi jobber for en skolehverdag som er mer variert, aktiv og praktisk – spesielt for elever på mellom- og ungdomstrinnet. Vi har lagt fram en stortingsmelding om dette.
- Regjeringen starter nå arbeidet med en ny og spisset handlingsplan for forebygging av selvmord.
- Med ny barnelov gjøres viktige grep for å styrke barnets beste gjennom å forebygge foreldrekonflikter og likesille foreldre som omsorgspersoner etter et samlivsbrudd.
- Vi skal sette i gang et prosjekt som skal gi oss innsikt i helse og livskvalitet blant menn. Levealdersforskjellen mellom menn med lav og høy inntekt er opp mot 14 år. Det er et alvorlig uttrykk for sosial ulikhet.

¹ Tallene går frem til august 2025.

SPØRSMÅL NR. 463**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Bent-Joachim Bentzen****Besvart 21. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Senterpartiet ønsker gode prehospitale tjenester som møter behovene til befolkningen i hele Norge. Jeg viser til pågående prosess om relokalisering av ambulanse i Sømna kommune. I ROS-analysen som ligger til grunn for prosessen kommer det frem at kostnader er prioritert foran helsetjenester, og det beskrives at endringer vil føre til økt responstid. Det er samtidig ikke estimert noen besparelser ved å legge ned ambulansen i Sømna.

Vil statsråden i lys av dette forhindre at ambulansen i Sømna blir nedlagt?

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet innspill fra Helse Nord RHF som igjen har innhentet innspill fra Helgelandssykehuset HF.

Helgelandssykehuset HF opplyser at ambulansetjenesten på Sør-Helgeland består av flere ressurser. Det er én bilambulanse lokalisert i Sømna kommune og én i Brønnøy kommune. AMK Helgeland styrer ressursene gjennom flåtestyring basert på innmeldte behov. Dette

innebærer en beredskap som kontinuerlig tilpasses og krysser kommunegrenser. Helgelandssykehuset HF opplyser at bilambulansen i Sømna har om lag 70 prosent av sine oppdrag i Brønnøy kommune.

Helseforetaket understreker at den akuttmedisinske beredskapen i kommunene er et felles ansvar mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, regulert av akuttmedisinforskriften. Befolkningen skal ved behov for øyeblikkelig hjelp motta forsvarlige og koordinerte akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus. Forslaget fra Helgelandssykehuset HF innebærer ikke nedleggelse av ambulansen, men samlokalisering av ambulansene i Brønnøy og Sømna ved DMS Sør-Helgeland, hvor Sømna også har sin legevakt. Målsettingen er å etablere en helhetlig, framtidsrettet og kvalitetsmessig god ambulansetjeneste for befolkningen på Sør-Helgeland. Bakgrunnen for forslaget er kvalitet og beredskap, ikke økonomi, ifølge Helgelandssykehuset.

Helse Nord viser til at ROS-analysen som Helgelandssykehuset har gjennomført, viser at samlokalisering vil gi bedre ressursutnyttelse, mer effektiv fordeling av oppdrag og bidra til en helhetlig beredskap i regionen.

SPØRSMÅL NR. 464**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Julie E. Stuestøl****Besvart 21. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan analysetilbudene som tilbys av ideelle aktører søke om finansiering fra noen av Helsedirektoratets tilskuddsordninger i dag, eller må Helsedirektoratet avklare regelverket også for etablerte analysetilbud som ikke drives av det offentlige, og kan også ideelle organisasjoner som ikke er brukerorganisasjoner, søke Helsedirektoratet om midler til skadereduksjon?

BEGRUNNELSE:

I svar på tidligere spørsmål fra MDG, skriver statsråden at skadereduksjon og skadereuserende tiltak er en viktig del av regjeringens ruspolitikk. Statsråden skriver at han har gitt Helsedirektoratet i oppdrag å avklare regelverket for rusmiddelanalyser utenfor brukerrom, og at det etter regelverksendringer som trådte i kraft 1.7.25, er åpnet for å gjennomføre denne type analyser i brukerrom.

Rusmiddelanalyse utenfor brukerrom tilbys i dag to steder i Oslo av ulike ideelle aktører. Det eldste tilbudet

har eksistert siden 2022 og fikk driftsmidler av Oslo kommune i år, og begge tilbud har fått innvilget driftsmidler av kommunen for 2026.

Svar:

Det er i dag ingen av tilskuddsordningene over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett som omfatter rusmiddelanalysetjeneste som drives av ideelle aktører. Helsedirektoratet er bedt om å utrede juridiske og faglige sider av

en slik tjeneste utenfor brukerromsordningen, herunder å foreslå nødvendig lovhjemmel. En slik lovlighetsvurdering vil også omfatte andre aktører enn stat og kommune. Ideelle aktører kan søke tilskudd over tilskuddsordningen til oppfølgingstilbud (oppfølgingstilskuddet), som omfatter andre typer skadereduserende tiltak. Det er ikke krav om at organisasjonen som søker skal være en brukerorganisasjon.

SPØRSMÅL NR. 465

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 26. november 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Hva er utslippseffekten av å innføre et nasjonalt månedskort i kollektivtrafikken til 499 kroner for voksne og 299 kroner for barn og pensjonister, og av å legge frem en plan for utfasing av norsk oljeproduksjon – inkludert stans i elektrifisering med strøm fra land – for å nå Norges klimamål for 2030?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med de pågående budsjettforhandlingene mellom regjeringen og støttepartiene har Miljøpartiet De Grønne løftet frem to hovedprioriteringer: et nasjonalt månedskort for kollektivtrafikken og en plan for utfasing av norsk oljeproduksjon.

Ifølge uttalelser fra partiets finanspolitiske talsperson Ingrid Liland i Nettavisen 9. oktober 2025 og i Fri Fagbevegelse 2. november 2025, innebærer kravene:

- innføring av et nasjonalt månedskort til 499 kroner for voksne og 299 kroner for barn og pensjonister, og
- igangsetting av en plan for utfasing av norsk oljeproduksjon. Planen har et 15-16-årsperspektiv, inneholder lete- og investeringsstans, stans i elektrifisering med strøm fra land, tiltak for å gjøre «de skitneste feltene» mindre lønnsomme og innføre en omstillingsavgift for å finansiere ulike omstillingstiltak.

I Klimastatus- og plan (2025–2026), også kjent som Grønn bok, fremgår det at Norge er lengre unna å nå klimamålet for 2030 enn tidligere år. Politikken tar oss helt feil vei. Bare i innsatsfordelingen har utslippsgapet økt til

13,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, opp fra 5,4 året millioner tonn CO₂-ekvivalenter året før.

På denne bakgrunn er det relevant å få belyst hvilken samlet utslippseffekt Miljøpartiet De Grønnes foreslåtte tiltak kan ha for Norges måloppnåelse innen 2030.

Svar:

Spørsmål:

Hva er utslippseffekten av å innføre et nasjonalt månedskort i kollektivtrafikken til 499 kroner for voksne og 299 kroner for barn og pensjonister for å nå Norges klimamål for 2030?

Klimaeffekten av et nasjonalt månedskort for kollektivtrafikk til 499 kroner for voksne og 299 kroner for barn og pensjonister kommer av at det skaper et insentiv for reisende til å bruke kollektivtransport, på bekostning av bilbruk, sykkel og gange.

For at forslaget skal ha en klimaeffekt, forutsettes det at endringen fører til en overgang fra forurensende privatbiler til utslippsfri kollektivtrafikk. Jo flere privatbiler som er utslippsfri, jo mindre klimaeffekt vil overgangen fra privatbil til kollektivtransport ha. Et slik tiltak vil også gi en overgang fra gange og sykkel til kollektiv, noe som ikke vil ha en klimaeffekt.

Med utgangspunkt i innrapporterte kollektivtall til SSB for 2019, siste helår før koronaepidemien, har Jernbanedirektoratet i 2023 grovt regnet på finansieringskostnaden av innføring av et nasjonalt reisekort, slik at passasjerer kan bruke alle tog og all kollektivtransport med ett reisekort, til en månedspris på 499 kroner for voksne og

249 kroner for barn og unge under 18 år. Brukerbetalingen i var totalt rett under 16 milliarder kroner for offentlig kjøpt kollektivtransport (2023-kroner). De skisserte billettprisene forventes å gi reduserte billettinntekter på 2,5–3 milliarder kroner årlig for den fylkeskommunale kollektivtransporten og et inntektsbortfall i samme størrelsesorden for jernbanen. Totalt forventes tiltaket, som skissert i forslaget, å gi et samlet statlig finansieringsbehov på 5–6 milliarder kroner per år. Dersom pensjonister skal ha samme lave månedskortpris blir tallet høyere.

I Miljødirektoratets analyse Klimatiltak i Norge, inngår en nasjonal periodebillett for kollektivreiser (inkludert tog) i en sammensatt virkemiddepakke, og det er krevende å vurdere utslippseffekten av et nasjonalt månedskort isolert sett. Det går likevel an å gjøre noen overordnede vurderinger. Det er enighet i fagmiljøene om at den største flytte-effekten fra bil til kollektivtransport oppnås gjennom en kombinasjon av virkemidler som begrenser bilbruk og virkemidler som gjør kollektivtransporten mer attraktiv. Et nasjonalt månedskort er et gulrot-virkemiddel. Effekten av et nasjonalt månedskort vil derfor være sterkere dersom det innføres i kombinasjon med andre virkemidler. Vi kan imidlertid anta effekten av et prisgunstig nasjonalt månedskort basert på andre lands erfaringer.

Østerrike og Tyskland har hatt ulike ordninger med nasjonale reisekort siden 2021 og 2022 henholdsvis. Evalueringer fra begge land viser at billigere kollektivtransport har bidratt til at flere har latt bilen stå og benyttet seg av kollektivtransport. Erfaringene fra Tyskland viser imidlertid også at det var uheldige sider ved forslaget og mange brukte tilbudet til ekstra fritidsreiser i stedet for å erstatte bilpendling, samt at økningen i antall passasjerer førte til store punktlighetsutfordringer som svekket kollektivtilbudets attraktivitet. Miljødirektoratets beregninger viser at tilsvarende overføring av reiser fra bil til kollektiv som i disse landene, vil gi et årlig utslippskutt i størrelsesorden 70 000 tonn CO₂-ekvivalenter, basert på utslippstallene fra veitransport i 2024. Dette tilsvarende cirka 1 prosent av utslippene fra veitrafikken i 2024. Beregningen er imidlertid usikre og forutsetter en utslippsfri kollektivtransport og at kollektivtrafikken er i stand til å ta imot flere reisende. I Norge kan man videre legge til grunn at et nasjonalt månedskort kan erstatte en viss andel flyreiser, særlig hvis månedskortet også gjelder fjern tog som i Østerrike. Dette kan bidra til betydelige utslippskutt. Miljødirektoratet har ikke gjort beregninger på denne effekten. I tillegg til de direkte utslippskuttene, vil en overføring av reiser fra bil til kollektivtransport gi en rekke andre fordeler: mindre areal- og energibehov, redusert lokal luftforurensning, støy og mikroplast, samt andre positive miljøeffekter

Denne forutsetningen er høyst usikker og det er nærliggende å anta at der det allerede er trengsel, vil tiltaket medføre økt trengsel og punktlighetsutfordringer.

Utslippseffekten vil bli lavere i årene mot 2030, etter hvert som bilparken elektrifiseres ytterligere. Den største effekten kan forventes i byområder der forutsetningene for kollektivtransport er best.»

Spørsmål:

Hva er utslippseffekten av å legge frem en plan for utfasing av norsk oljeproduksjon –inkludert stans i elektrifisering med strøm fra land –for å nå Norges klimamål for 2030?

Norge skal nå klimamålet for 2030 under Paris-avtalen i samarbeid med EU.

Petroleumssektoren i Norge inngår i kvotepliktig sektor i EØS-området og bidrar derigjennom til å nå klimamålene. Det er de samlede utslippene innenfor kvotesystemet EU ETS og hvor stor del av utslippsreduksjonene i kvotesystemet som vil tilskrives norske bedrifter – ikke hva som skjer i ulike deler av kvotepliktig sektor i Norge – som er avgjørende for oppnåelsen av klimamålet. Med mindre norske utslipp eller næringsaktivitet skulle påvirke kvotetaket, vil utslippseffekten i EU ETS-området av å redusere kvotepliktige utslipp i petroleumssektoren være null, uansett hvordan en utfasingsplan skulle vært utformet. Det fremgår i Prop. 1 LS (2025-2026) at «Avgifter (eller annen virkemiddelbruk) på kvotepliktige utslipp utenfor innsatsfordelingen bidrar derfor ikke til oppfyllelse av Norges klimaforpliktelser. Avgifter på kvotepliktige utslipp antas også å ha begrenset virkning på globale utslipp». Samtidig vil virkemidler for å redusere norske kvotepliktige utslipp, slik det står i Regjeringens klimastatus og -plan, imidlertid kunne bidra til nasjonal og global teknologiutvikling, og ha betydning for omstillingen av norsk økonomi på veien mot lavutslippssamfunnet i 2050.

Selv om en politisk styrt utfasingsplan ikke vil påvirke utslippene i EU ETS-området, vil den typisk medføre økt import av petroleumsprodukter til Europa som har høyere utslipp per produsert enhet. Produksjonsutslippene i disse landene er heller ikke omfattet av EU ETS. Alt annet likt vil derfor en flytting av produksjon fra norske felt til andre land trekke i retning av økte globale utslipp.

Nettoeffekten på globale utslipp av endret norsk olje- og gassproduksjon er usikker. Det avhenger av effektene av en marginal endring i ett lands produksjon har på verdens olje- og gassproduksjon. Og videre hva en slik endring i produksjon ev. betyr for markedsprisen for ulike energikilder og for energibruken. Gjennomførte utredninger viser at nettoeffekten både kan være økte og reduserte globale utslipp.

En eventuell utfasingsplan som innebærer en styrt avvikling, vil ha betydelige konsekvenser for Norge. Kostnadene for fellesskapet i form av tapt verdiskaping, reduserte statlige inntekter og bortfall av lønnsomme arbeidsplasser vil være svært store. Dagens politikk vil medføre en gradvis avtakende produksjon som følge av uttømming av ressursbasen. Det vil gi en gradvis overflytting av

ressurser over tid. En politisk styrt raskere avvikling enn det som følger av den forventede uttømmingen av ressursbanen må derimot forventes å medføre en rask og brå endring i aktiviteten nå med en tilhørende vesentlig mer krevende omstilling. At endringen i aktivitet vil komme umiddelbart, skyldes at petroleumsvirksomheten er kapitalintensiv og langsiktig. Konsekvensene av en plan som innebærer en rask avvikling vil derfor være større omstillingskostnader, herunder i arbeidsmarkedet, og lavere verdiskaping og statlige inntekter fra petroleumsressursene.

Den globale energiomleggingen er godt i gang, men det vil ta tiår før energibehovet alene kan dekkes med utslippsfri energi. I overgangsperioden vil gass og olje spille en nøkkelrolle. Norge er største produsent, og eneste vesentlige eksportør, av olje og gass i Europa. Dette gjør norsk produksjon viktig for Europas energisikkerhet og derigjennom økonomiske sikkerhet og nasjonale trygghet. En raskere utfasing av norsk produksjon enn det som forventes som følge av uttømming av ressursbasen vil øke Europas importavhengighet av energi. Det vil være uheldig for våre allierte og dermed også for Norge.

SPØRSMÅL NR. 466

Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 20. november 2025 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Er statsråden enig i at å slette studielånet til barnehagelærere vil føre til at flere unge vil ta utdanningen?

BEGRUNNELSE:

Det politiske Norge har i lang tid fått kraftige advarsler fra foreldre og fagforeninger om for lav bemanning i norske barnehager. I dag mangler det over 2 700 barnehagelærerårsverk, bare for å oppfylle den gjeldende barnehagelærernormen. En rapport som SSB publiserte denne uken, viser at dette er et problem som med dagens kurs bare vil øke i framtiden. Allerede i 2037 vil tilbudet av barnehagelærere overstige etterspørselen. Det trengs med andre ord målrettede og virkningsfulle grep for å gjøre det mer attraktivt å bli barnehagelærer.

Svar:

Jeg viser til spørsmål fra representanten Guri Melby om hvorvidt sletting av studielån for barnehagelærere vil øke rekrutteringen til barnehagelærerutdanningen. Spørsmålet besvares av meg som ansvarlig statsråd på dette området.

Jeg deler representantens bekymring for rekrutteringsutfordringene og bemanningssituasjonen i barnehagene, og at det trengs målrettede og virkningsfulle grep for å gjøre det mer attraktivt å bli barnehagelærer. Strategi for rekruttering til lærerutdanningene og læreryrket

2024–2030 er et viktig grep fra regjeringens side hvor vi jobber sammen med partene i barnehage- og skole Norge.

Vi gjør flere tiltak for å øke rekrutteringen til barnehagelærerutdanningen. Et viktig tiltak vi foreslår i vårt budsjett er å øke antall plasser i arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning til 490 årlige plasser fra høsten 2026.

At det er attraktivt å ta barnehagelærerutdanning og å jobbe i barnehagesektoren er avgjørende for å få flere til å ta utdanning og å bli i yrket. Sletting av studielån kan være et mulig grep som kan bidra til å gjøre barnehagelæreryrket mer økonomisk attraktivt. Jeg vil påpeke at effekten sletting av studielån har på individuelle valg som utdannings- og karriereretning er usikker. Vi ser at rekruttering til lærer- og lektorstudier har økt de siste årene. Om dette har en direkte sammenheng med innføring av en gjeldssletteordning for lærere er fortsatt usikkert, og noe vi ønsker å få mer informasjon om.

Vi skal i løpet av kort tid sette ned et utvalg som skal gjennomgå helheten i studiestøtteordningene. Utvalget vil gi oss mer informasjon om hvordan utdanningsstøtte kan virke for å oppnå viktige målsetninger i samfunnet, for eksempel økt rekruttering til barnehagelærerutdanningen.

SPØRSMÅL NR. 467**Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo****Besvart 24. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Det er godt kjent at Høyre, Frp, KrF, V og Sp – stortingsflertallet – har lagt frem forslag om, og om kort tid formelt vil vedta, at det at ikke skal innføres grunnrenteskatt på småkraft.

Kan finansministeren forsikre om at regjeringen vil respektere et slikt vedtak, og at regjeringen derfor i inneværende stortingsperiode – verken nå eller senere – vil fremme forslag om grunnrenteskatt på småkraft?

BEGRUNNELSE:

De som skal investere i kraftproduksjon tar allerede økonomisk risiko. Når de på toppen får politisk risiko og uforutsigbarhet, risikerer vi at mange lar være å investere. Da blir resultatet mindre ren energi.

Det er derfor på høy tid at regjeringen og Stortinget bidrar til ro og forutsigbarhet i denne saken, for distriktsarbeidsplasser og for ren kraft til industrien, for lave strømpriser og for kostnadseffektive utslippskutt.

Derfor har Høyre og stortingsflertallet allerede fremmet følgende forslag:

“Stortinget ber regjeringen sikre at innslagspunktet for grunnrenteskatt og naturressursskatt på vannkraft ikke senkes fra dagens nivå.”

Det er ingen tvil om at det vil bli fattet et slikt vedtak.

Svar:

Jeg har merket meg at representant Stokkebo sammen med andre representanter fra Høyre, Senterpartiet, Venstre, Fremskrittspartiet og Kristelig folkeparti har fremmet representantforslag nr. 31 S (2025-2026) om å sikre at «innslagspunktet for grunnrenteskatt og naturressursskatt på vannkraft ikke senkes fra dagens nivå».

Regjeringen ønsker, i likhet med Høyre, Senterpartiet, Venstre, Fremskrittspartiet og Kristelig folkeparti, mer fornybar kraft. En lav nedre grense er ment å redusere vridninger i skattesystemet og gi selskapene insentiv til å gjennomføre kraftutbygginger som utnytter hele kraftpotensialet. Høringsprosessen sikrer forutberegnelighet for selskapene, og innspillene vil gi verdifulle bidrag til et godt beslutningsgrunnlag. Regjeringen gjennomfører derfor høringen.

I henhold til Stortingets forretningsorden, skal jeg som statsråd gis anledning til å uttale meg om representantforslaget før komiteen avgir innstilling. Jeg avventer derfor med ytterligere vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 468**Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 21. november 2025 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Kan statsråden gi svar på kor mykje pengar som delt ut til born på institusjon som del av opplegget med omsorgs og endringsmodellen dei siste åra, kor mykje pengar eit born i gjennomsnitt får i løpet av eit opphald, på institusjon, og kva reglane er for å gi pengar til born for at dei skal endre si åtferd?

GRUNNGJEVING:

Frå born som bur på institusjon har eg fått tilbakemeldingar om at det er vanleg å få pengar for å gjere visse aktivitetar eller plikter, som til dømes å møte til gruppetimar osv. Det er av offentleg interesse å vite kor mykje pengar det er vanleg at ein ungdom kan få ved opphald på barneverninstitusjon og korleis ein vurderer det etiske rundt ein slik belønningssmåte, og kor mykje pengar i stort går til slik

premiering. . Eg ber om at svaret er konkret og fordelt på BUFETA sine regionar. Om dette ikkje er ein praksis på institusjonar, ber eg om at det også blir informert om kor mange dette ei tilfelle gjeld.

Svar:

Noen institusjoner som arbeider etter omsorgs- og endringsmodellen bruker et strukturert belønningssystem for å forsterke ungdommenes endringsforsøk. Det er imidlertid ikke et krav i modellen, og mange institusjoner bruker andre metoder for å fremme positiv utvikling. Også institusjoner som jobber etter andre faglige tilnærminger kan bruke belønningssystemer.

Ulike typer belønning for å fremme positiv atferd brukes. Dette kan være ordninger hvor ungdommen kan tjene opp ukepenger ved å utføre oppgaver som å rydde og vaske sitt eget rom, eller at institusjonen lar ungdom opptjene belønninger for deltakelse i viktige samtaler og lignende aktiviteter.

Måten institusjonene velger å bruke økonomisk eller annen form for belønning som en del av den miljøterapeutiske tilnærmingen, varierer fra sted til sted. Av andre faglige tilnærminger der belønningssystemer brukes, kan nevnes PMTO (Parent Management Training Oregon), LBR (Læringsbasert rusbehandling), Foreldretreningsprogrammet De utrolig årene og PALS (Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling - en skoleomfattende tiltaksmodell).

Noen av de nevnte tiltakene er hjemmebaserte. Dette illustrerer sammenhengen med ukelønn eller lompepenger, som mange barn er vant med å få hjemmefra. Økonomiske ytelser til barn som bor på institusjon, må også ses i dette perspektivet, selv om ytelsene inngår i en miljøterapeutisk sammenheng.

Hva som fungerer som forsterkning for ungdom, varierer fra person til person. Mye av forsterkningen skjer i miljøterapien uten belønning i form av materielle goder. Det terapeutiske målet er å finne det som motiverer hver enkelt ungdom. Formålet vil være å få ungdommene til å gjennomføre aktiviteter som de voksne vurderer kan være bra for dem, og gjennom ukepenger, belønninger eller aktiviteter oppfordre og motivere til gjennomføring. Tilsvarende praksis er neppe uvanlig i mange hjem, med foreldre som ønsker å oppmuntre til positiv atferd og utvikle ansvarlighet hos barna som en trening mot voksenlivet.

Det er ingen eksplisitt juridisk regulering av belønningssystemer som brukes i barnevernsinstitusjon, utover det generelle kravet om at all praksis skal være forsvarlig. Fagmodellene har ikke faste rammer for forsterking av atferd, hva slags beløp som skal brukes eller hvilke belønninger som skal gis. Institusjonene vurderer selv hvilket nivå de skal legge seg på når det gjelder lompepenger, og hva lompepenger skal dekke, ut fra behovet til den en-

kelte ungdom. Det samme gjelder hvilke mekanismer de velger å bruke for å forsterke ønsket atferd.

Tallene på hvor mye ungdommer i snitt får i lompepenger eller som belønning, er de siste årene ganske jevnt fordelt mellom Bufetats regioner. Bufdir oppgir at Bufetats barnevernsinstitusjoner i 2024 brukte i gjennomsnitt per barn i overkant av 18 000 kroner på ukelønn og arbeidsoppmuntring. Tallet gjelder alle typer statlige barnevernsinstitusjoner, og er ikke begrenset til institusjoner som bruker omsorgs- og endringsmodellen. Summen utgjør i underkant av 350 kroner per barn per uke i 2024. Det er små variasjoner mellom regionene, og posten har vært relativt stabil de siste tre årene.

Noen institusjoner har også belønningssystemer som gjør det mulig for ungdommene å samle opp belønninger for å delta i større aktiviteter med voksne, som dagpass i alpinanlegg eller fotballkamper. Det er mulig at utgiftene til noen av disse aktivitetene legges under andre poster, som aktiviteter eller hobby, slik at tallene kan være noe høyere.

SPØRSMÅL NR. 469**Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 21. november 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Kan personer som er vedtatt utvist fra Norge eller personer som er på rømmen fra politiet motta noen ytelser fra NAV (både kommunal og statlig) eller andre skattefinansierte ytelser/tjenester og hvordan er rutinene for å unngå at dette skjer?

BEGRUNNELSE:

Norge har et problem med at personer oppholder seg ulovlig i Norge, og flere av disse er personer med et aktivt vedtak om utvisning som de ikke forholder seg til. Jeg ber om at statsråden i sitt svar også inkluderer en oversikt over antall personer hvert år de siste 10 årene som har mottatt ytelser til tross for at de er vedtatt utvist eller er på rømmen fra politiet.

Svar:

Retur er et sentralt virkemiddel for å nå et av hovedmålene om kontrollert og bærekraftig innvandring. Rask retur er viktig for å bevare tilliten til asylsystemet og forhindre irregulær migrasjon. Retur av personer uten lovlig opphold bidrar også til å forebygge og bekjempe kriminalitet som sparer det norske samfunnet for store kostnader.

Retten til ytelser fra Arbeids- og velferdsetaten er i stor grad gjennomgående knyttet til lovlig opphold i Norge. Etter folketrygdloven § 2-1 er lovlig opphold et vilkår for medlemskap i folketrygden. Medlemskap er igjen et vilkår for å motta de fleste ytelser. Tilsvarende gjelder for ytelser etter arbeidsmarkedsloven, barnetrygdloven, forskotteringsloven, kontantstøtteleven og sosialtjenesteloven. Åpningen i regelverket for å motta ytelser fra Arbeids- og velferdsetaten i de situasjonene beskrevet i spørsmålet, er derfor begrensede.

Det er likevel enkelte unntak fra utgangspunktet om lovlig opphold. Både alderspensjon og uføretrygd har regler om retten til disse ytelsene når en ikke lenger er medlem i folketrygden, men der en har over 20 års botid. For retten til menerstatning ved yrkesskade er vilkåret for ytelsen etter folketrygdloven § 13-17 at vedkommende lever, altså ingen direkte kobling til medlemskap. Utgangspunktet etter sosialtjenesteloven og tilhørende forskrift er et vilkår om lovlig opphold for å få blant annet økonomisk stønad. Det er likevel mulighet til å få økonomisk stønad i en nødsituasjon. Dette kan gis til vedkommende i praksis kan forlate landet, og det er vilkår om at en aktivt

bidrar til egen utreise. Ett av regjeringens innsatsområder i returstrategien handler nettopp om effektiv og rettssikker retur, for å hindre akkurat det representanten tar opp.

Siden lovlig opphold er et vilkår for rett til ytelsen, kontrollerer Arbeids- og velferdsetaten dette vilkåret ved førstegangs innvilgelse og ved revurdering av ytelsen på bakgrunn av endringer. Dette gjøres rutinemessig i den konkrete saksbehandlingen, tilsvarende som for de andre vilkårene for ytelsen. Etaten har utover dette en fortløpende forpliktelse til å kontrollere retten til ytelser. Den praktiske gjennomføringen av slik kontroll baserer seg blant annet på identifisert risiko.

Arbeids- og velferdsetaten er avhengig av opplysninger fra andre for å kunne utføre denne kontrollen. Dette skjer i stor grad gjennom innhenting av opplysninger fra andre offentlige etater, selv om også den enkelte mottager av ytelsen har en opplysningsplikt. Etaten innhenter relevante opplysninger fra Folkeregisteret og UDI gjennom egne digitale løsninger for dette. Etaten får enkelte opplysninger om folkeregisterstatus automatisk, men må aktivt innhente ytterligere opplysninger når det er behov for det. Når det gjelder personer som unndrar seg straff eller straffeforfølgning, varsler påtalemyndigheten Arbeids- og velferdsetaten når en persons formue blir satt under forvaltning etter straffeprosessloven. Etaten har rutiner for å følge opp retten til ytelser i slike tilfeller.

Det er ikke utarbeidet statistikk på antall personer som har mottatt ytelser når de er vedtatt utvist eller er på rømmen fra politiet. Som vist til over, vil det kun i noen spesifikke saker fortsatt være åpning i regelverket for å fortsatt motta ytelsen.

SPØRSMÅL NR. 470**Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Joel Ystebo****Besvart 24. november 2025 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for nasjonale avklaringer som hindrer ulik praksis mellom fylker og skoler når det gjelder fraværsreglene?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag store variasjoner i hvordan fraværsreglene tolkes, og ungdomsorganisasjoner melder at enkelte fylkeskommuner instruerer skolene til å ikke godkjenn fravær knyttet til arrangementer so andre fylker godkjenner. Dette skaper ulik praksis og i verste fall hindrer elevers deltakelse i demokratiske og samfunnsbyggende aktiviteter.

Svar:

Jeg synes det er viktig at ungdom engasjerer seg og at det legges til rette for at de kan delta i samfunnet. Samtidig bør ulike former for politisk arbeid, hjelpearbeid og andre aktiviteter for ungdom i størst mulig grad bli lagt utenfor

skoletiden, slik at ungdom kan delta uten å gå glipp av skolegang.

Fraværsreglene innebærer at elever som klar hovedregel skal møte opp til undervisning. Tilstedeværelse er viktig både for den enkelte elevens opplæring, og av hensyn til det felles læringsmiljøet. Det er likevel fastsatt unntak for enkelte typer fravær dersom det legges frem dokumentasjon.

Innenfor det området som representanten peker på, deltakelse i demokratiske og samfunnsbyggende aktiviteter, er det for eksempel regler som gir unntak for politisk arbeid og hjelpearbeid. Disse unntaksgrunnene har vært de samme i lang tid og er ikke blant endringene som ble fastsatt til dette skoleåret.

Det er publisert veiledning om fraværsreglene på Utdanningsdirektoratets nettsider, og jeg er kjent med at de løpende vurderer behovet for ytterligere veiledning. Der fraværsreglene krever bruk av skjønn, har jeg tillit til at lokale skolemyndigheter håndterer dette på en god måte, slik de også har gjort tidligere.

SPØRSMÅL NR. 471**Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Kjersti Tøppe****Besvart 21. november 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden gjøre greie for Regjeringas plan for å følge opp Grimstadutvalets rapport om å opprette 440 nye studieplassar i medisin i Noreg innan 2027 for å auke "sjølvforsyninga" av legestudentar frå omlag 50 prosent til 80 prosent, og at meir praksis skal skje i kommunehelsetenesta?

GRUNNGJEVING:

Grimstadutvalets rapport frå 2019 viste at Noreg i dag er avhengig av at unge ungdommar vel å ta medisinstudiet

ng i utlandet, for at vi skal ha nok legar til helsetenesta vår. Utvalet tilrådde å ha som mål at Noreg på kort sikt burde utdanne 80 prosent av dei legane vi treng sjølv. Det innebar ein auke på 440 studieplassar. Utvalet skisserte ein opptrappingsplan, som skulle vere fullført innan hausten 2027.

Svar:

Medisinstudiet ligger under mitt ansvarsområde som forsknings- og høyere utdanningsminister. Det er derfor jeg som svarer på spørsmålet fra representanten.

I perioden 2022 til 2025 har regjeringen prioritert økt kapasitet ved medisinstudier (235 studieplasser, inkludert videreføring av 80 plasser fra Utdanningsløftet 2020). Dette inkluderer de totalt 50 nye studieplasser i medisin i 2025, som ga en økning på 20 studieplasser for Universitetet i Bergen studiested Førde og 15 studieplasser hver til NTNU og Universitetet i Oslo studiested Innlandet. I statsbudsjettet for 2026 foreslår regjeringen 20 nye studieplasser for medisin ved UiB.

Tempoet er noe lavere enn det Grimstadutvalgets forslag skisserte, og det er det gode grunner til. Jeg er enig i Grimstadutvalgets anbefalinger om at vi bør ha som ambisjon om å utdanne flere leger i Norge, og gjennom de årlige budsjettprosessene har regjeringen målrettet økt

studieplassene i medisin. Samtidig gjør det økonomiske handlingsrommet at alle økninger i utdanningskapasitet innebærer prioriteringer.

Det er også en forutsetning at det finnes praksismuligheter for studentene. Oppbyggingen de siste årene har i stor grad skjedd gjennom desentraliserte studiemodeller der nye sykehus og praksissteder tas i bruk.

I dag er minimumskravet til praksis i medisinstudiet 24 uker, og minst 10 av disse ukene bør foregå i primærhelsetjenesten. De enkelte medisinstudier har anledning til å øke andel praksis i primærhelsetjenesten dersom de mener det er hensiktsmessig.

SPØRSMÅL NR. 472

Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Bjørn Arild Gram

Besvart 21. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilke planer har statsråden for å sikre raskest mulig rassikring av Meråkerbanen?

BEGRUNNELSE:

Meråkerbanen har de seneste årene vært stengt i lange perioder. Først som følge av pandemien, så i forbindelse med elektrifiseringen, og med jevne mellomrom som følge av ras.

7. november gikk det et ras mellom Hell og Gudå, og strekningen er nå stengt på ubestemt tid.

Meråkerbanen er viktig for grensekryssende togtrafikk, og har fått en større strategisk rolle i beredskaps-sammenheng etter at Sverige og Finland gikk inn i NATO. Selv om det er gjort mye bra vedlikehold i de periodene banen har vært stengt, har ikke rassikringen blitt tilstrekkelig prioritert.

Det haster å få ferdigstilt arbeidet med rassikring langs hele banen. Dagens situasjon gjør banen mindre attraktiv å bruke for de reisende når driftsstabiliteten er lav, som igjen svekker markedsgrunnlaget for tilbudsforbedring i fremtiden.

Svar:

Oppryddingen etter skredet på Meråkerbanen fredag 7. november er i gang. Geologer kartlegger området, og Bane NOR har sprengt deler av det øverste fjellpartiet for å fjerne løse steiner. Det er etablert sensorovervåkning av fjellsiden og en dronestasjon for kontinuerlig kontroll.

Når kartleggingen er ferdig, skal Bane NOR sikre fjellsiden, før de til slutt kan rydde banen og åpne for trafikk. Slik det ser ut nå, vil sikring- og oppryddingsarbeidet pågå frem til slutten av januar, men det er knyttet usikkerhet til vinterværet og omfanget av sikringstiltak, og dette kan påvirke fremdriften. Planlagt fremdrift innebærer at banen kan åpne for trafikk i slutten av januar.

Bane NOR jobber så raskt de kan innenfor tryggerammer. Dette innebærer blant annet å ta hensyn til værforholdene. Sikkerheten for de som jobber på stedet har høyeste prioritet.

Meråkerbanen er generelt en utsatt strekning, med stedvis bratt sideterreng. Banen har gjennomgått skredkartlegging i 2023, utført av konsultantselskapet Skred AS på oppdrag fra Norges geotekniske Institutt (NGI), som del av Bane NORs rutiner for periodisk kartlegging hvert sjette år. I skredfarekartleggingen fremgår det at risikoen for skred kan reduseres betydelig dersom eksisterende dreneringsanlegg vedlikeholdes. Bane NOR har derfor planlagt jevnlig kontroll og vedlikehold av grøfter på

Meråkerbanen. Videre planlegger Bane NOR å fornye flere stikkrenner i perioden 2026–2030.

SPØRSMÅL NR. 473

Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Rikard Spets

Besvart 25. november 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvilken effekt disse investeringene vil ha på nettleien, og oppgi hvor mye nettleien per kWh forventes å øke dersom nettselskapene investerer 20 milliarder kroner årlig de neste ti årene?

BEGRUNNELSE:

Den 3. november publiserte Statnett sin oppdaterte systemutviklingsplan. Her anslår de et investeringsbehov på mellom kr. 150 - 200 milliarder de neste 10 årene. Anslagene har økt betydelig hver gang Statnett har oppdatert denne planen. Disse investeringene skal i hovedsak finansieres gjennom nettleien.

Svar:

Nett er kritisk infrastruktur, nesten alt vi gjør trenger strøm og strøm trenger nett. Jeg er glad for å se at Statnett har planer om å øke aktivitetsnivået sitt i årene fremover, og med dette møte samfunnets behov.

Statnett oppgir at foretaket i løpet av de neste ti årene planlegger å investere i størrelsesorden 150–200 milliarder kroner i transmisjonsnett og digitalisering. Samtidig oppgir Statnett at det er usikkerhet knyttet til den samlede aktiviteten både på kort og særlig på litt lengre sikt. Investeringsbehovet i transmisjonsnettet er ifølge Statnett drevet av et stort reinvesteringsbehov, samt behov for økt nettkapasitet som følge av elektrifiseringen av samfunnet og nærings- og industriutvikling.

I tabell 1 under vises Statnetts anslag på transmisjonsnettleien for henholdsvis produksjon, alminnelig forbruk og industri i øre per kWh i et scenario med årlige investeringer på 20 mrd. kroner i perioden 2026–2035, slik representanten forutsetter i spørsmålet. I tillegg vises det i tabell 2 tilsvarende anslag dersom årlige investeringer i samme periode settes til 15 mrd. kroner. Det er stor usikkerhet om utviklingen i nettleien fremover og anslagene

må derfor betraktes som regneeksempler under noen gitte forutsetninger.

Statnett har i utarbeidelsen av anslagene lagt noen forutsetninger til grunn, utover forutsetningen om utviklingen i investeringsnivået som stortingsrepresentanten har spilt inn. I beregningene er det blant annet lagt til grunn at flaskehalsinntektene vil være på 10,5 mrd. kroner per år. Dette tilsvarer nivået på flaskehalsinntektene i 2024. Størrelsen på framtidige flaskehalsinntekter er svært usikker og kan variere mye mellom ulike år. Videre er det lagt til grunn at utviklingen i kraftproduksjon og kraftforbruk vil være i tråd med medium-scenarioet i Statnetts langsiktige markedsanalyse. Scenariet innebærer at kraftproduksjonen øker til 185 TWh i 2035 (fra 157 TWh i 2024) og at kraftforbruket øker til 180 TWh (fra 139 TWh i 2024).

Når det gjelder tariffen for produksjon har innmatingsstariffen et tak på 1,2 euro per MWh, og er uavhengig av kostnader ved nettinvesteringer. Tariffen kan imidlertid variere noe som følge av et påslag knyttet til systemdriftskostnader.

Statnett har igangsatt et arbeid med å revidere tariffmodellen i transmisjonsnettet, med sikte på gradvis innføring fra 2027. Statnett viser til at ny tariffmodell kan påvirke fordelingen av kostnadene i transmisjonsnettet mellom kundegruppene. I beregningene har Statnett lagt til grunn at dagens tariffmodell gjelder gjennom hele perioden. Alle beløp er i faste 2025-kroner.

Tabell 1. Anslag på fremtidig transmisjonsnettleie i øre per kWh for produksjon og forbruk i et scenario med årlige investeringer på 20 mrd. kroner i perioden 2026-2035.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produksjon	2,0	2,3	2,6	2,7	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,4
Alminnelig forbruk	3,3	2,1	7,7	7,5	8,4	10,9	13,1	14,2	15,0	15,4	16,5
Industri	0,9	0,6	2,1	2,0	2,3	3,0	3,5	3,8	4,1	4,2	4,5

Kilde: Statnett

Tabell 2. Anslag på fremtidig transmisjonsnettleie i øre/kWh for produksjon og forbruk i et scenario med årlige investeringer på 15 mrd. kroner i perioden 2026-2035.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Produksjon	2,0	2,3	2,6	2,7	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,4
Alminnelig forbruk	3,3	2,1	6,4	6,0	6,2	7,8	9,3	9,8	10,1	9,9	10,4
Industri	0,9	0,6	1,7	1,6	1,7	2,1	2,5	2,6	2,7	2,7	2,8

Kilde: Statnett

Som eier er jeg opptatt av at Statnett drifter og utvikler transmisjonsnettet på en kostnadseffektiv måte, og at foretaket investerer i riktig tiltak til riktig tid. Dette er spesielt viktig i en periode med et stort behov for investeringer og med en tilhørende forventet vekst i nettleien.

Regjeringen har de siste årene tatt flere grep for å holde nettleien nede, og som kommer både folk og næringsliv til gode. Vi har redusert elavgiften flere ganger. I

revidert nasjonalbudsjett 2025 utgjør reduksjonen i elavgift rundt 3 mrd. kroner. Regjeringen foreslår å redusere elavgiften med ytterligere 4 mrd. kroner i forslaget til statsbudsjett for 2026.

Vi bruker også flaskehalsinntekter for å holde nettleien nede i områder med høye kraftpriser. Siden denne ordningen kom på plass, er det blitt utbetalt om lag 10 milliarder kroner til redusert nettleie.

SPØRSMÅL NR. 474

Innlevert 14. november 2025 av stortingsrepresentant Joel Ystebø

Besvart 21. november 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Spørsmål:

Jeg viser til SVs alternative budsjett, der det foreslås å avvikle hele støtten til NLA Høgskolen.

NLA Høgskolen er nasjonalt akkreditert, er det da lov å fjerne hele den statlige støtten slik SV foreslår?

BEGRUNNELSE:

SV foreslår i sitt alternative statsbudsjett å kutte hele støtten til NLA på 340 mill. kroner for neste år. Samtidig er NLA Høgskolen en nasjonalt akkreditert skole, som er formelt godkjent av myndighetene.

Akkrediteringen bekrefter at skolen oppfyller etablerte minimumskrav til kvalitet og drift, noe som er viktig for at studenter skal være trygge på at utdanningen

holder et akseptabelt nivå og at de eventuelt kan få godkjent studiepoeng.

Akkreditering viser at skolen og dens utdanningsprogrammer har gjennomgått en formell vurdering og oppfyller bestemte standarder. For studenter gir det en trygghet i valget av skole. Det er også viktig for overføring av studiepoeng mellom institusjoner.

Spørsmålet er altså om det er lov å strekke det statlige tilskuddet i sin helhet til slike skoler som er nasjonalt akkreditert.

Svar:

Spørsmålet er stilt til kunnskapsministeren, men besvares av meg som ansvarlig statsråd for tilskudd til private universiteter og høyskoler.

Etter universitets- og høyskoleloven § 6-1 første ledd kan private institusjoner som er akkreditert som høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet, etter søknad til departementet tildeles statstilskudd til å dekke driftskostnader for den akkrediterte virksomheten. I loven § 6-1 andre ledd er det fastsatt en unntaksbestemmelse som åpner for at private høyskoler som ikke har institusjonsakkreditering, likevel etter søknad til departementet kan tildeles statstilskudd til å dekke driftskostnader for studier som er akkreditert av NOKUT, dersom

det er særlige samfunnsmessige behov for virksomheten. NLA Høgskolen er akkreditert som høyskole og oppfyller dermed hovedregelen for å kunne søke og motta statstilskudd.

Søknad om statstilskudd behandles av departementet. Institusjonsakkreditering er en forutsetning for å kunne søke og motta statstilskudd, men gir ikke den private høyskolen et rettskrav på tilskudd. Departementet kan avslå søknaden selv om den private institusjonen har fått institusjonsakkreditering av NOKUT etter universitets- og høyskoleloven § 3-1. En innvilget søknad om statstilskudd innebærer at departementet fremmer forslag overfor Stortinget om tilskudd til den private høyskolen. Det er Stortinget som gjennom behandlingen av de årlige statsbudsjettene, treffer endelig beslutning om tilskudd til den enkelte private høyskole, og om tilskuddets størrelse.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026 er det foreslått å videreføre statstilskuddet til NLA Høgskolen på om lag samme nivå som i 2025. Stortinget kan endre dette i forbindelse med sitt bevilgningsvedtak. Generelt vil jeg si at endringer i statlige tilskudd av denne typen bør ta hensyn til forutsigbarhet for mottakerne, og i dette tilfellet bør man være særskilt opptatt av konsekvenser for studenter som har påbegynt et studieløp som gjerne strekker seg over flere år.

SPØRSMÅL NR. 475

Innlevert 15. november 2025 av stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth

Besvart 19. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Når kan Stortinget forvente å få lovendring innen smittevern til behandling, for å kunne tvangsteste personer som utsetter politipersonell for smitterisiko, og på hvilken måte kan personell som potensielt blir smittet, bli bedre ivaretatt inntil lovendringen er på plass?

BEGRUNNELSE:

I flere år har man ventet på en lovendring som hensyntar polititjenestemenn som har blitt utsatt for mulig smitteoverføring under oppdrag. Nå er saken antakelig til høring i POD helt frem til april. Når det blir en nødvendig behandling om lovendring av smittevernloven på Stortinget er ukjent.

Polititjenestemenn utsettes for mange krevende oppdrag uten å kunne forlate situasjonen før oppdraget er løst. Dette kan være møte med mennesker som kan trenge livreddende hjelp, mennesker som skal pågripes, og mennesker som aktivt forsøker å skade politiet.

Å utsettes for smittefare, og deretter måtte leve i uvisse opptil et halvt år, er en stor belastning for den som opplever dette, og for deres familie og pårørende. Dette har Politiforum hatt flere artikler om, bl.a. i nr. 4, 2025 hvor politibetjent Anders mener at det å ikke få vite medfører at det er tjenestepersonene som straffes, og at det straks må en lovendring på plass.

Informasjonsdeling mellom helsevesenet og politiet er i dag en stor utfordring, og særlig dersom smitebærer ikke samtykker i å avgi prøve eller ikke løser

helsepersonellet fra taushetsplikten. Den mistenkte trenger heller ikke være kjent for det norske helsevesen.

Å få indikasjon på smittefaren raskt, gir større mulighet for riktig oppfølging og smitteforebygging som medisiner og vaksiner, både overfor polititjenestemannen og for den smittede. Det er nødvendig at prøven tas straks og mens politiet fortsatt har kontroll på den mistenkte.

Den psykiske belastningen kan medføre at en tjenestemann på fritiden unngår nærkontakt med familiemedlemmer i så mye som et halvt år, til endelig resultat foreligger. En rask avklaring er også viktig for effektiv ressursbruk slik at politiet kan bruke alle mannskap til alle oppdrag uten at det er fare for å utsette andre for mulig smitte.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet sendte 8. oktober 2025 på høring et forslag til ny smittevernlov. Vedlagt høringsnotatet var utredningen «Tvungen testing for allmennfarlige smittsomme sykdommer ved eksponering for mulig smitte i polititjenesten», utarbeidet av daværende professor Tor-Geir Myhrer ved Politihøgskolen på oppdrag fra Oslo politidistrikt. I utredningen foreslås

en lovhjemmel i smittevernloven for tvungen testing av en person som har vært involvert i en hendelse der en polititjenesteperson m.fl. kan ha blitt utsatt for smittefare, selv om det ikke er konkrete holdepunkter for at den involverte personen var smitteførende. En slik hjemmel er aktuell i tilfeller hvor den involverte personen ikke samtykker i testing.

Høringsinstansene er bedt om å uttale seg om forslaget. På grunn av høringsnotatets omfang er høringsfristen lenger enn vanlig, og er satt til 8. april 2026. Etter at høringen er avsluttet vil Justis- og beredskapsdepartementet, i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, vurdere videre oppfølging.

Når det gjelder representantens spørsmål om ivaretagelse av polititjenestepersoner som er utsatt for smitte i tjenesten, legger departementet til grunn at arbeidsgiver følger opp berørte tjenestepersoner i HMS-sporet. Politidirektoratet har informert departementet om at politidistriktene har lokale retningslinjer om ivaretagelse av medarbeidere etter hendelser der ansatte eksponeres for mulig smitte i polititjenesten, og at direktoratet i løpet av første halvår 2026 skal utarbeide sentrale retningslinjer for håndtering av slike hendelser.

SPØRSMÅL NR. 476

Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad

Besvart 24. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for at hele prosessen, inkludert etterregistrering, for digitale fartsskrivere blir heldigital, slik at sjåfører og bedrifter enklest mulig kan imøtekomme myndighetenes krav?

BEGRUNNELSE:

Maskinentreprenørenes forbund opplyser til sine medlemmer at det er umulig å etterkomme kravet fra myndighetene om etterregistrering av data fra digital fartsskriver. Derfor må sjåfører fylle ut manuelle skjema, som kan brukes til å registrere de foregående 56 dagene i henhold til EC 561/2006.

Svar:

Det følger av harmonisert EØS-regelverk at kjøretøy som er omfattet av reglene for kjøre- og hviletid, skal ha montert digital fartsskriver. Innføring av SMART fartsskriver versjon 2 (G2V2) er en del av dette regelverket, og skal bidra til mer effektiv kontroll og bedre trafikksikkerhet for eksempel ved kontroll av kabotasje samt logging av GPS-posisjon mv.

Slike fartsskrivere har åpen Bluetooth, og ved hjelp av spesielle apper skal en fører kunne gjøre sine manuelle registreringer på mobilen. Disse dataene overføres så til fartsskriveren og lagres i sjåførkortet til hver enkelt fører når sjåførkortet settes i fartsskriveren. Ifølge Statens vegvesen finnes det imidlertid få apper som faktisk kan brukes til dette i dag.

På grunn av sikkerheten rundt fartsskriversystemet, er det ikke mulig å overføre data/timedføring fra for eksempel en datamaskin til sjåførkortet.

For digitale fartsskrivere følger kravet om å kunne dokumentere kjøre- og hviletid for inneværende dag og de foregående 56 dagene av forordning (EU)165/2014 artikkel 36 nr. 2 bokstav ii). Dette kravet ble innført fra 1. januar. For kjøretøy med digital fartsskriver skal etterregistrering normalt gjøres direkte i fartsskriveren. Dersom det ikke er teknisk mulig å registrere alle aktiviteter digitalt, eller det er svært byrdefullt, åpnes det for at sjåføren kan bruke et manuelt skjema, et såkalt aktivitetserklæringsskjema

«form of attestation of activities». Skjemaet er utarbeidet av Kommisjonen, og kan brukes av alle medlemslandene. Utfordringene med de tekniske løsningene medfører at sjåføren i dag må bruke et slikt manuelt skjema for å dokumentere perioder som ikke er registrert i fartsskriveren.

Utfordringene med heldigital etterregistrering er en felleseuropeisk utfordring som må håndteres sammen med EU-institusjonene og andre land. Jeg er kjent med at dette diskuteres også i andre europeiske land. Jeg vil følge med på utviklingen fremover, og vurdere om det er behov for særlige initiativer fra Norge.

SPØRSMÅL NR. 477

Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug

Besvart 24. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Nye metoder og Beslutningsforum har vurdert legemidlet Tofersen (Qalsody) for ALS-pasienter som har den arvelige varianten som skyldes mutasjon i SOD1-genet, og besluttet i juni at dette legemidlet ikke skal innføres. Begrunnelsen er pris. Det samme legemidlet har vært i bruk i andre europeiske land i flere år. For de få pasientene dette gjelder, handler tilgang på legemidlet om å leve eller ikke leve.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at ALS-pasienter med dette genet vil få dokumentert og målrettet behandling?

BEGRUNNELSE:

Det finnes i dag ingen kur for ALS, og de fleste med ALS behandles med standardbehandlingen Riluzol. Men for ALS-pasienter som har en mutasjon i superoksiddismutase 1 (SOD1)-genet, finnes det i dag en medisin, Tofersen (Qalsody). Denne medisinen bremser utviklingen av sykdommen og for noen også reversering av symptomer. Det er en liten pasientgruppe, men for disse pasientene handler det om å leve eller ikke leve. I juni 2023 ble det fra leverandør innlevert anmodning om vurdering av dette legemidlet i Nye metoder, noe som ble fulgt opp i Bestillerforum (Tofersen (Qalsody) - Nye metoder). I juni 2025 fattet Beslutningsforum beslutning om å ikke innføre legemidlet til behandling av ALS-pasienter med SOD1-genet. Begrunnelsen er pris.

Svar:

Jeg har forståelse for at saker som dette oppleves som svært vanskelige. Det vil alltid være et gap mellom tilgjengelige ressurser og behovet for behandling, og derfor må helsetjenesten prioritere innenfor rammene som Stortinget har vedtatt.

Beslutningen om innføring av nye legemidler i spesialisthelsetjenesten skjer gjennom det nasjonale systemet for Nye metoder. Systemet er etablert for å sikre likebehandling, åpenhet og forsvarlig bruk av helsetjenestens ressurser. Vurderingene bygger på Stortingets vedtatte prioriteringskriterier: nytte, ressursbruk og alvorlighet.

ALS med SOD1-mutasjon er en arvelig variant av den alvorlige nervesykdommen ALS. Den skyldes en feil i SOD1-genet og rammer bare et fåtall pasienter. Legemidlet Tofersen (Qalsody) til behandling av ALS-pasienter med SOD1-mutasjon ble vurdert i Nye metoder etter anmodning fra leverandør i 2023. Beslutningsforum konkluderte 16. juni 2025 om å ikke innføre legemidlet. Dokumentasjonen for effekt er begrenset, og effekten på overlevelse er fortsatt usikker. Begrunnelsen for avslaget er at det ikke er dokumentert at legemidlet medfører en klinisk nytte som står i forhold til prisen på legemidlet som er altfor høy, selv etter prisforhandlinger. Beslutningsforum har bedt Sykehusinnkjøp om å fortsette prisforhandlingene med leverandøren. Legemidlet er vurdert gjennom det nordiske samarbeidet om metodevurderinger. Verken Danmark eller Sverige har tatt legemid-

idlet i bruk. I den nordiske rapporten fremheves det betydelig usikkerhet knyttet til den kliniske effekten, særlig når det gjelder langtidseffekt og overlevelse.

Jeg har forståelse for at dette er en svært alvorlig situasjon for de pasientene det gjelder.

SPØRSMÅL NR. 478

Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Maren Grøthe

Besvart 26. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Med utgangspunkt i regjeringens budsjettforslag, hva er de samlede avgiftene på bruk og eie av bensin- og dieserbiler for 2026, hva var disse avgiftene for hvert år i perioden 2013 til 2025, og hvor langt tilbake må man for å finne høyere avgifter på bensin, diesel og kjøretøy i Norge?

BEGRUNNELSE:

Norge er et langstrakt land og folk over hele landet er helt avhengig av å kjøre bil i sin hverdag. Regjeringen legger med sitt budsjettforslag opp til å øke flere avgifter av betydning for mange bilister. Det er ønskelig at svaret gir en oversikt over samlede særavgifter per liter bensin og mineralolje samt trafikkforsikringsavgiften (tidl. årsavgift) på personbiler for hvert år og målt i faste priser.

Svar:

Ved sammenlikning av avgiftssatser over tid bør den generelle prisveksten i samfunnet korrigeres ut. I dette svaret er løpende avgiftssatser omregnet til faste 2026-kroner ved bruk av Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks (KPI). For årene 2025 og 2026 er Finansdepartementets anslag på KPI-vekst i Meld. St. 1 (2025–2026) Nasjonalbudsjettet 2026 benyttet.

Tabell 1 viser de årlige avgiftene på eie av personbil med forbrenningsmotor. Årsavgiften var en årlig avgift. Årsavgiften ble fra 2018 erstattet av trafikkforsikringsavgiften. Satsene i trafikkforsikringsavgiften er per dag. Trafikkforsikringsavgiften omregnes til en årlig avgift ved å multiplisere satsene med 365.

For 2026 foreslår regjeringen at trafikkforsikringsavgiften for personbiler med forbrenningsmotor settes til 6,52 kroner per dag, tilsvarende 2 380 kroner per år. Dette er en reell videreføring av avgiftsnivået i 2025 og er det laveste nivået på årlige avgifter på eie av personbiler med forbrenningsmotor siden årtusenskiftet, se tabell 1.

«Bensin» og «diesel» som omsettes i det norske drivstoffmarkedet, er blandingsprodukter som består dels av fossilt drivstoff og dels av biodrivstoff. Andelen fossilt drivstoff er omfattet av både CO₂-avgift og veibruksavgift, mens andelen biodrivstoff er omfattet av veibruksavgift. Å beregne samlede avgifter på bensin og diesel krever derfor at det gjøres forutsetninger om andel biodrivstoff i drivstoffblandingen. Den gjennomsnittlige innblandingen av biodrivstoff har økt over perioden. Videre har grunnlaget for veibruksavgiften på biodrivstoff endret seg. Som en forenkling ses det her på avgiftene på ren fossil bensin og ren fossil mineralolje. Det betyr at det ses bort fra innblanding av biodrivstoff i bensin og diesel.

Tabell 2 viser særavgiftene på bensin, mens tabell 3 viser særavgiftene på mineralolje.

For 2026 foreslår regjeringen at de samlede særavgiftene på bensin settes til 8,05 kroner per liter. Dette er det høyeste avgiftsnivået siden 2019, se tabell 2. I 2019 var de samlede særavgiftene på bensin 8,15 2026-kroner per liter.

For 2026 foreslår regjeringen at de samlede særavgiftene på mineralolje settes til 7,42 kroner per liter. Dette er det høyeste avgiftsnivået siden 2000, se tabell 3. I 2000 var de samlede særavgiftene på mineralolje 7,64 2026-kroner per liter.

Tabell 1 Avgifter på eie av personbil med forbrenningsmotor. Kroner

	Løpende kroner			Faste 2026-kroner
	Årsavgift (per år)	Trafikksforsikringsavgift (per dag)	Årlig avgift på eie (per år)	Årlig avgift på eie (per år)
2000	2 005		2 005	3 728
2001	2 265		2 265	4 092
2002	2 310		2 310	4 120
2003	2 360		2 360	4 105
2004	2 755		2 755	4 774
2005	2 815		2 815	4 801
2006	2 865		2 865	4 776
2007	2 915		2 915	4 825
2008	2 600		2 600	4 147
2009	2 740		2 740	4 278
2010	2 790		2 790	4 252
2011	2 840		2 840	4 273
2012	2 885		2 885	4 313
2013	2 940		2 940	4 303
2014	2 995		2 995	4 294
2015	3 060		3 060	4 295
2016	3 135		3 135	4 247
2017	2 820		2 820	3 752
2018		7,85	2 865	3 710
2019		7,97	2 909	3 685
2020		8,12	2 964	3 708
2021		8,40	3 066	3 707
2022		8,15	2 975	3 400
2023		8,38	3 059	3 313
2024		7,60	2 774	2 914
2025		6,38	2 329	2 380
2026		6,52	2 380	2 380

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2 Særagifter på bensin. Kroner per liter

	Løpende kroner			Faste 2026-kroner
	CO ₂ -avgift	Veibruksavgift	SUM særagifter	SUM særagifter
2000	0,94	4,34	5,28	9,82
2001*	0,72	3,90	4,62	8,35
2002	0,73	3,81	4,54	8,10
2003	0,75	3,89	4,64	8,07
2004	0,76	3,96	4,72	8,18
2005	0,78	4,03	4,81	8,20
2006	0,79	4,10	4,89	8,15
2007	0,80	4,17	4,97	8,23
2008*	0,82	4,31	5,13	8,17
2009	0,84	4,46	5,30	8,27
2010	0,86	4,54	5,40	8,23

2011	0,88	4,62	5,50	8,27
2012	0,89	4,69	5,58	8,34
2013	0,91	4,78	5,69	8,33
2014	0,93	4,87	5,80	8,32
2015	0,95	4,87	5,82	8,17
2016	0,97	4,99	5,96	8,07
2017	1,04	5,19	6,23	8,29
2018	1,16	5,17	6,33	8,20
2019	1,18	5,25	6,43	8,15
2020	1,26	4,91	6,17	7,72
2021	1,37	5,01	6,38	7,71
2022	1,78	4,95	6,73	7,69
2023	2,21	4,70	6,91	7,48
2024	2,72	4,62	7,34	7,71
2025	3,25	4,16	7,41	7,57
2026	3,80	4,25	8,05	8,05

* Avgiftssatsene ble endret 1. juli. Tabellen viser et gjennomsnitt av avgiftssatsene i 1. og 2. halvår.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3 Særagifter på mineralolje. Kroner per liter

	Løpende kroner			Faste 2026-kroner
	CO ₂ -avgift	Veibruksavgift	SUM særagifter	SUM særagifter
2000*	0,47	3,64	4,11	7,64
2001*	0,48	2,88	3,36	6,07
2002	0,49	2,77	3,26	5,81
2003	0,50	2,83	3,33	5,79
2004	0,51	2,88	3,39	5,87
2005	0,52	2,92	3,44	5,87
2006	0,53	3,02	3,55	5,92
2007	0,54	3,07	3,61	5,98
2008*	0,55	3,40	3,95	6,30
2009	0,57	3,50	4,07	6,35
2010	0,58	3,56	4,14	6,31
2011	0,59	3,62	4,21	6,33
2012	0,60	3,68	4,28	6,40
2013	0,61	3,75	4,36	6,38
2014	0,62	3,82	4,44	6,37
2015	1,09	3,36	4,45	6,25
2016	1,12	3,44	4,56	6,18
2017	1,20	3,80	5,00	6,65
2018	1,33	3,75	5,08	6,58
2019	1,35	3,81	5,16	6,54
2020	1,45	3,62	5,07	6,34
2021	1,58	3,58	5,16	6,24
2022	2,05	3,52	5,57	6,37
2023	2,53	2,92	5,45	5,90
2024	3,17	2,71	5,88	6,18
2025	3,79	2,69	6,48	6,62

2026	4,42	3,00	7,42	7,42
------	------	------	------	------

* Avgiftssatsene ble endret 1. juli. Tabellen viser et gjennomsnitt av avgiftssatsene i 1. og 2. halvår.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

SPØRSMÅL NR. 479

Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug

Besvart 21. november 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Spørsmål:

Kiropraktorer utgjør en viktig del av førstelinjen i møte med muskel- og skjelettplager, som fortsatt er den største årsaken for sykemelding. På tross av flere vedtak i Stortinget står kiropraktorene fortsatt uten utdanning i Norge.

Vil statsråden ta initiativ til å få fortgang i arbeidet med å få etablert en utdanning for kiropraktorer i Norge?

BEGRUNNELSE:

Stortinget har i over ti år gjentatte ganger bedt om at det skal etableres en utdanning for kiropraktorer i Norge, uten at dette har blitt fulgt opp. Sykefraværet er høyt, det er dyrt både på et menneskelig plan og samfunnsøkonomisk. Muskel- og skjelettlidelser er fortsatt den største årsaken til sykefravær, og statsråden nevnte selv i svar på skriftlig spørsmål tidligere i høst (Dokument nr. 15:162 (2025-2026)) at «kiiropraktorene er en del av dette arbeidet». En kiropraktorutdanning kan styrke kunnskap og forskning på disse lidelsene, og ikke minst sørge for tilstrekkelig med personell i fremtiden til å behandle personer med muskel- og skjelettlidelser.

Svar:

Det ble, som representanten påpeker, gjort et omfattende arbeid for noen år tilbake for å vurdere opprettelsen av en egen kiropraktorutdanning i Norge. Flere aktuelle utdanningsinstitusjoner vurderte mulighetene for å etablere en kiropraktorutdanning. Å starte opp en ny norsk kiropraktorutdanning ble anslått som kostnadskreven. I tillegg til penger til studieplasser ville det også kreves en egen studentklinikk, praksisplasser, stipendiatstillinger og etablering av et aktivt forskningsmiljø. Derfor måtte etablering av en full kiropraktorutdanning i Norge da ses opp mot styrking og opptrapping av andre utdanninger.

Da som nå er bevilgning av midler til etablering av kiropraktorutdanning gjenstand for vurdering i de årlige budsjettprosessene på lik linje med andre formål. I årene som har gått har det vært store kompetansebehov i helse- og omsorgssektoren. Regjeringen har økt antall øremerkede studieplasser innenfor andre helseutdanninger, som medisinerutdanningen, sykepleierutdanning, spesialsykepleierutdanningen, og profesjonsstudiet i psykologi. Mangelen på folk og kompetanse er en av de største utfordringene vi står overfor, noe som betyr at fremover må både regjeringen og universitetene og høyskolene i enda større grad gjøre prioriteringer i tråd med samfunnets kompetansebehov. Merk også at behandling av muskel- og skjelettplager ivaretas av flere helsepersonellgrupper i dag, som blant annet fysioterapeuter og manuellterapeuter.

Jeg vil også påpeke at universiteter og høyskoler er rammefinansierte og dimensjonerer studietilbudene sine innenfor den samlede rammen som bevilges. Det vil si at universitetene og høyskolene kan prioritere å opprette en kiropraktorutdanning ved å omprioritere midler internt på institusjonen for å opprette utdanninger som samfunnet har behov for.

SPØRSMÅL NR. 480**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth****Besvart 19. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hva er regjeringens fremdrift for å legge frem NOU 2024:5 for Stortinget, slik at det er mulig å få raskt på plass viktige verktøy for bedre å skjerme identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen, og hvordan har regjeringen tenkt å beskytte ansatte bedre frem til dette kommer på plass?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag flere utfordringer når det gjelder anonymitet, personvern og offentliggjøring av personalia for ansatte innen politiet. Det er behov for lettere å kunne skjerme identiteten til polititjenestepersoner, både i tjenestesammenheng og i sivile prosesser der tjenestemenn selv er fornærmet, eksempelvis ved voldsoffererstatning. Det samme gjelder for ansatte innen kriminalomsorgen.

Det er liten mulighet til å forutse om situasjonen og tjenesteoppdraget som tjenestepersonene har grepet inn i, har potensiale for å utvikle seg slik at det er nødvendig med et behov for å skjerme tjenestepersonens identitet. Dersom tjenestepersonenes identitet er blitt kjent i innledende fase, f.eks. i rapporter, hjelper det lite at man på et senere tidspunkt konstaterer at det foreligger tungtveiende grunner som taler for å skjerme identiteten.

Det er flere fordeler med bedre regler for skjerming og at det etableres en enhetlig praksis. Det er ikke mulig å forutse når og i hvilke tilfeller en tjenstlig inngripen kan gi foranledning til truende, sjikanerende eller annen rettsstridig atferd. Bedre regler gir bedre personalhåndtering, mindre sjanse for påvirkning, bedre ivaretagelse av tjenestepersonens pårørende, og mulighet for å øke samfunnets tillit til tjenestemenn.

Svar:

Regjeringen er opptatt av at ansatte i norsk politi og kriminalomsorg settes i stand til å fylle sitt viktige samfunnsoppdrag på beste måte. Særlig ansatte i politiet har over tid påpekt at de og deres familier utsettes for trusler og ubehagelige hendelser som følge av jobben i politiet, og det tar regjeringen på største alvor. Regjeringen tar derfor sikte på så snart som mulig å fremme en lovproposisjon som følger opp forslagene til ID-skjermingsutvalget i NOU 2024: 5 Maktens ansikt - Skjermet identitet for ansatte i politiet og kriminalomsorgen. Utredningen har vært på høring, og det har kommet mange høringsinnspill. Det

er viktig for regjeringen at lovforslaget er godt gjennomarbeidet, slik at lovendringene vil gi effektiv beskyttelse. Jeg understreker samtidig at arbeidet er høyt prioritert og at jeg er opptatt av at det skal holde god fremdrift. Jeg tar sikte på at proposisjonen kan fremmes i løpet av det neste året, men akkurat når er for tidlig å si nå.

I NOU 2024: 5 er det redegjort for at det store flertallet av volds- og trusselhendelser både i politiet og kriminalomsorgen skjer impulsivt i forbindelse med ansattes direkte kontakt med publikum eller innsatte/ domfelte. Ytterst få hendelser skjer ved at de ansatte eller deres nærstående kontaktes på andre måter, i eller utenfor arbeidstiden. Men de få hendelsene der identitetsskjerming vil kunne forebygge vold og trusler, mener også jeg – som utvalget – bør følges opp med målrettede regler som muliggjør slik skjerming. Ved utforming av reglene er hensynet til de ansattes sikkerhet, personvern og arbeidsmiljø sentralt. Samtidig må skjermingsadgangen vurderes opp mot behovet for åpenhet, offentlighet og innsyn, ivaretagelse av rettssikkerheten for flere parter, ansvarliggjøring og kontroll. I denne forbindelsen vil det også bli sett hen til ny forvaltningslovs generelle regler om når opplysninger om navnene til saksbehandler og den ansvarlige for et vedtak, kan utelates, jf. forvaltningsloven 2025 § 59 annet ledd annet punktum. En god vekting av de ulike hensynene er viktig blant annet for å ivareta befolkningens tillit til politiet og kriminalomsorgen, som igjen bidrar til å forebygge vold og trusler.

SPØRSMÅL NR. 481**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 20. november 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

Elektriske anleggsmaskiner koster i dag omtrent 2,5 ganger så mye som tilsvarende dieseldrevne maskiner, og ifølge svar på Dokument nr. 15:315 (2025-2026) vil Forsvaret kun benytte dem ved enkelte prosjekter.

Hva vil være de reelle merkostnadene for lokale entreprenører i nord dersom de må anskaffe slike maskiner for å kunne delta i forsvarsprosjekter, samt hva vil være de totale merkostnadene for Forsvaret dersom det kreves bruk av elektriske anleggsmaskiner i distrikter med dårlig utbygd ladeinfrastruktur og krevende klima?

Svar:

Forsvarssektoren ønsker å bidra til å redusere klimagassutslipp og miljøpåvirkning. Jeg vil imidlertid presisere at det ikke foreligger krav om bruk av elektriske anleggsmaskiner i Nord-Norge, verken i lov eller forskrift eller fra regjeringen eller forsvarssektoren spesifikt. Forsvarsbygg tar hensyn til lokale forhold i planleggingen av sine anleggsprosjekter. Det inkluderer hensyn til distrikter med mindre utbygd ladeinfrastruktur, krevende klima og tilgjengelig entreprenørmarked. Forsvarsbygg følger også

lokale retningslinjer og krav fra kommunene. Det er til nå svært få kommuner som har innført krav om utslippsfrie byggeplasser gjennom lokale forskrifter. Som beskrevet i svar på skriftlig spørsmål nr. 315 ivaretas for øvrig sikkerhets- og skjermingsbehov i enkeltanskaffelser og prosjekter.

Hvert byggeprosjekt har en miljøoppfølgingsplan som gjør en konkret vurdering av muligheten for å bruke nullutslippsteknologi eller om det er andre tiltak som kan gi mer nytte for klima og miljø. Eksempelvis har Forsvarsbygg i flere tilfeller brukt utvalgte materialer for å redusere klimapåvirkningen som et mer relevant tiltak visse steder.

For bruk av utslippsfrie anleggsmaskiner er det ofte nettkapasitet som regulerer muligheten, og Forsvarsbygg har til nå ikke gjennomført prosjekter der man har stilt krav til utslippsfrie anleggsmaskiner nord for Elverum. Forsvarsbygg har prøvd ut slike utslippsfrie anleggsmaskiner på Terningmoen og Linderud, som begge har gitt verdifull erfaring. Ettersom Forsvarsbygg ikke har gjennomført prosjekter med utslippsfrie anleggsmaskiner i Nord-Norge har man derfor heller ikke beregninger på eventuelle merkostnader.

SPØRSMÅL NR. 482**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 24. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Aftenposten skriver 28.10. 25 om at «Vy vant begge kontraktene om å kjøre tog på Østlandet i 2023. Nå mener ESA at regjeringen gjorde en «åpenbar feil» i tildelingen.» Aftenposten har tidligere skrevet om hvordan prisene har økt på trafikkavtalene 4 og 5 som Vy fikk direktetildelt uten reell konkurranse, samt at det ble lagt føringer til fordel for Vy.

Hvilke vurderinger har statsråden gjort av mulig erstatningsansvar staten har overfor aktører som har deltatt i anbudet før statsråden kortsluttet prosessen av ideologiske grunner?

Svar:

Regjeringen har som mål å gi passasjerene et bedre togtilbud slik at flere velger å reise miljøvennlig med jernbanen. Det la vi grunnlaget for, på lovlig vis, da Jernbane-

direktoratet inngikk avtalene med Vy som sikrer bedre utnyttelse av den begrensede kapasiteten på jernbanen i hovedstadsområdet.

Før avlysningen av trafikkpakke 4 ba Samferdselsdepartementet Jernbanedirektoratet om en vurdering av konsekvensene for kjøp av persontransport med tog dersom den pågående konkurransen om togtilbudet omfattet for trafikkpakke 4 ble avlyst. Direktoratet konkluderte med at erstatningsansvar trolig ikke forelå, og at prosessrisikoen ble ansett som lav.

ESA har i sitt brev av 3. oktober i år ikke omtalt spørsmålet om selve direktetildelingen manglet rettslig grunnlag, men har foreløpig konkludert med at regjeringen gjorde en feil ved utformingen av de offentlige tjenestene omfattet av kontraktene, da det ifølge ESA ikke ble undersøkt godt nok om det var behov for markedsinngrep. Jeg mener det ikke er grunnlag for å hevde at norske myndigheter har handlet i strid med EØS-avtalen, og departementet vil redegjøre nærmere for våre vurderinger i svarbrevet til ESA.

SPØRSMÅL NR. 483

Innlevert 15. november 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 24. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden nå sørge for å få på plass et system som gjør det mulig å gi blod i hele landet, og ikke bare i det distriktet man er registrert i?

ere opp mot en enklere kommunikasjonsplattform, hvor blodgivere kan identifiseres ved hjelp av en applikasjonsløsning. Det vurderes også å inkludere en diskusjon omkring behov for plasmagivere og beredskapsgivere.

BEGRUNNELSE:

Blod og blodprodukter er avgjørende for liv og helse, og beredskapen må være robust. I dag er systemet lite fleksibelt; man kan kun gi blod i den regionen man er registrert i. Dette er uheldig når folk er mobile og kunne bidratt der behovet er størst. Et mer fleksibelt system vil styrke beredskapen og sikre bedre tilgang til blodprodukter. Jeg mener det er på høy tid å modernisere ordningen slik at vi utnytter giverkapasiteten bedre og sikrer nok blod og blodprodukter.

Svar:

Jeg besvarte et lignende spørsmål i august, dokument nr. 15:2872 (2024-2025) der jeg viste til en pågående utredning fra NokBlod (Nasjonalt koordineringssenter for blodberedskap i Bergen).

Arbeidet til Nokblod med å utrede muligheter for en bedre kommunikasjonsløsning mellom blodbankene planlegges nå ferdigstilt våren 2026. Utredningen vil beskrive utfordringer knyttet til IKT-løsninger og økonomiske investeringer, samt juridiske problemstillinger som gjelder deling av pasientdata på tvers av helseforetak.

I utredningen planlegges det for å vurdere ulike alternativer, inkludert et nasjonalt register for blodgiv-

SPØRSMÅL NR. 484**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim****Besvart 24. november 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Vil statsråden sikre at Bodø Glimts keeper Nikita Haikin får ekspressbehandlet sin søknad om norsk statsborgerskap slik at han kan bidra på landslaget i fotball i god tid før Norges tropp til VM i fotball neste år tas ut?

BEGRUNNELSE:

Nikita Haikin har spilt fotball i Bodø Glimt nesten uavbrutt siden 2019. Han snakker meget godt norsk, har god forståelse for det norske samfunnet, er godt integrert i Bodø og Norge og har et ønske selv om å få bidra på det norske landslaget. Haikin har erfaring fra kamper i Champions League og ifølge en rekke fotballeksperter vil han helt klart kunne tilføre det norske landslaget i fotball mye dersom han får innvilget norsk statsborgerskap og dermed kan bidra. Det kan ha avgjørende betydning for Norges sjanser at vi har en bred tropp med de beste spillerne. Sist gang vi var i fotball-VM var i 1998.

Byråkratisk sendrekthet fra offentlige myndigheters side må ikke stå i veien når søknaden om statsborgerskap behandles, tvert imot bør alle muligheter for

prioritert behandling eller ekspressbehandling tas i bruk innenfor de lover og regler som finnes, og gitt at all nødvendig dokumentasjon er mottatt.

Svar:

Spørsmålet besvares av arbeids- og inkluderingsministeren, som rette statsråd.

Departementets instruksjonsmyndighet i saker etter statsborgerloven følger av statsborgerloven § 28. Det følger av bestemmelsens første ledd at departementet ikke kan instruere Utlendingsdirektoratet (UDI) om avgjørelsen av enkeltsaker, kun gi generelle instruksjoner. Videre gir bestemmelsen departementet adgang til å instruere om prioritering av saker. Denne adgangen gjelder imidlertid ikke for enkeltsaker, kun for kategorier av saker eller søkere.

Det fremgår av UDIs nettsider at idrettsutøver som må være norsk statsborger for å delta i en konkret konkurranse, kan søke om å få saken prioritert av UDI. Søker må selv kontakte UDI for å levere slik søknad.

SPØRSMÅL NR. 485**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Julie E. Stuestøl****Besvart 25. november 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Vil statsråden be UDI/UNE stanse alle saker om tilbaketrekking i påvente av klarhet i forvaltningens bruk av statsborgerloven §§ 26 eller 27, og vil statsråden sørge for at departementet i prosessen også vurderer behovet for presiseringer når det gjelder forholdsmessighetsvurderinger for statsborgere som har kommet til Norge som enslige mindreårige asylsøkere?

BEGRUNNELSE:

I svar på spørsmål fra meg om forholdsmessighetsvurderinger ved tilbakekall av statsborgerskap, viste statsråden til at Oslo Economics har evaluert hvilken effekt lovendringene fra 2019 har hatt på praksis, og at departementet er i gang med å vurdere anbefalingene og om det er behov for ytterligere presiseringer i instruksjonen til UDI. Rapporten statsråden viser til fra Oslo Economics sier at antallet tilbakekallsvedtak har økt i perioden 2020-2023, og at det er en økning i henleggelses der det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for tilbakekall. Dette vil si at det

igangsettes en rekke saker, med den belastningen og usikkerheten det medfører for de involverte, som viser deg å ikke gi grunnlag for tilbakekall. MDG er gjort kjent med at flere av de som har fått varsel om at det er startet opp en sak om mulig tilbakekall av statsborgerskap er unge voksne som kom til Norge som enslige mindreårige.

Svar:

Norsk statsborgerskap kan tilbakekalles dersom det er gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket. Det er helt nødvendig for å opprettholde legitimiteten til asylinstituttet, sikre at statsborgerskap gis på korrekt grunnlag og for å opprettholde tilliten til regelverket.

Regelverket for tilbakekall ble endret i 2019, med ikrafttredelse i januar 2020. I perioden fra februar 2017 til januar 2020 ble saker om tilbakekall av statsborgerskap stilt i bero i påvente av nytt regelverk. UDI og UNE kunne opprette saker i denne perioden, men ikke utrede dem.

Med det nye regelverket ble det blant annet lovfestet at tilbakekall ikke kan skje dersom det vil være et uforholdsmessig inngrep, og at statsborgerskap som en person har fått som barn, som hovedregel ikke kan tilbakekalles på grunn av uriktige eller ufullstendige opplysninger gitt av foreldre eller besteforeldre.

Da UDI begynte å behandle sakene etter nytt regelverk, ble flere henlagt fordi det ikke lenger var grunnlag for å gå videre med dem. UDI opplyser at mange av personene som har fått henlagt sakene sine, ikke har vært kjent med at UDI har vurdert tilbakekall. UDI opplyser videre at det i dag ikke opprettes sak om tilbakekall dersom det er åpenbart at saken ikke vil føre frem. Det sendes heller ikke forhåndsvarsler i saker hvor det ikke er grunnlag for videre behandling.

I 2023 ble det fra Justis- og beredskapsdepartementet gitt føringer om prioriteringer i tilbakekallsporteføljen. Det var viktig å avslutte gamle saker for å unngå brudd på forvaltningslovens krav til behandlingstid, samtidig som det var nødvendig å behandle nye saker for å oppnå bedre kontroll med pågående misbruk.

UDI har hatt lang behandlingstid og store restanser av tilbakekallssaker. I tildelingsbrevet for 2023 ba Justis- og beredskapsdepartementet UDI om å gjøre aktive prioriteringer for å få bedre kontroll over porteføljen og sikre at ressursene rettes mot saker hvor det er viktigst å reagere med tilbakekall. UDI ble bedt om å særlig rette innsatsen mot saker hvor grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn gjør seg gjeldende, saker hvor det er begått alvorlig kriminalitet, gitt grovt uriktige opplysninger (f.eks. om nasjonalitet) eller hvor det er konkrete holdepunkter for aktiv bruk av mer enn én identitet, saksporteføljer med pågående og systematisk misbruk, samt saker hvor det er oppgitt uriktig asylgrunnlag og det

ikke er grunnlag for ny tillatelse. Styringssignalene ble forankret med mitt departementet.

I 2023 begynte UDI derfor å henlegge saker om tilbakekall av statsborgerskap i tråd med de nye styringssignalene. I perioden fra januar 2020 til utgangen av 2023 henla UDI totalt 800 saker om tilbakekall, hvorav 215 i 2023 som følge av endrede prioriteringer. Av de 800 sakene gjaldt 110 personer som var registrert som enslig mindreårig ved ankomst til Norge. Av disse ble 92 saker henlagt, dels på grunn av hevet terskel etter lovendringen i 2019, og dels på grunn av endrede styringssignaler. I 17 saker ble statsborgerskapet tilbakekalt, og i én sak ble det fattet vedtak om å ikke tilbakekalle. UDI bemerker at det i et flertall av sakene som gjelder personer som oppga at de var enslige mindreårige, har vist seg at personen ikke var mindreårig, men voksen.

På bakgrunn av UDIs redegjørelse og rapporten fra Oslo Economics ser jeg ikke behov for å stanse behandlingen av saker om tilbakekall. Som nevnt i mitt svar 31. oktober i år på spørsmål 235, vurderer departementet Oslo Economics' anbefalinger og om det er behov for presiseringer i instruksene til UDI. Dette vil jeg følge opp.

SPØRSMÅL NR. 486**Innlevert 13. november 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 20. november 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

I plan- og bygningsloven § 12-11 er det slått fast at kommunene skal behandle private reguleringsplanforslag innen 12 uker. Når staten selv er planmyndighet, ser vi at tidsbruken blir langt høyere. I mitt tidligere spørsmål (Dokument nr. 15:243 (2025–2026)) om reguleringsplanen for E39 Stord–Os (Hordfast) svarte statsråden at planen kom til departementet 27. juni 2025, og at målet var å sende den på høring i løpet av året – altså omtrent seks måneder senere.

Er statsråden bekvem med at staten bruker dobbelt så lang tid?

BEGRUNNELSE:

Plan- og bygningsloven har klare intensjoner om effektivitet og forutsigbarhet i planprosesser. Kommunene har en lovpålagt plikt til å behandle private reguleringsplanforslag innen 12 uker. Når staten selv er planmyndighet, bør den etter mitt syn være et forbilde og ikke bruke vesentlig lengre tid enn det lovgiver har ment er rimelig for kommunene. I svaret på mitt tidligere spørsmål (Dokument nr. 15:243 (2025–2026)) om Hordfast-reguleringen fremgår det at departementet ser for seg en behandlingstid på rundt et halvt år før høring. Dette gir et signal om at staten aksepterer en tidsbruk som er dobbelt så lang som den

kommunene er pålagt. Jeg mener dette er uheldig og ønsker å utfordre statsråden på om han deler oppfatningen om at staten bør jobbe raskere og minst like effektivt som kommunene.

Svar:

Planforslaget for Hordfast er ikke et privat planforslag, og behandlingen er dermed ikke underlagt den fristen det vises til i spørsmålet. Jeg er likevel prinsipielt enig med representanten i at staten bør jobbe minst like raskt og effektivt som kommunene i behandlingen av plansaker.

Når det gjelder planforslaget til Hordfast, så er dette likevel ikke en gjennomsnittlig reguleringsplan, hverken i omfang eller kompleksitet. Det oversendte forslaget består samlet av flere tusen sider. Departementet har ansvar for å påse at statlige planforslag som sendes på høring og offentlig ettersyn holder nødvendig kvalitet. Vi har derfor måttet bruke noe tid på å gå gjennom planforslaget og kvalitetssikre det. Dette vil forhåpentligvis føre til spart tid senere i prosessen.

Å bruke litt ekstra tid på å kvalitetssikre planforslaget før det sendes på høring vil ikke ha noen betydning for gjennomføring av prosjektet. Jeg har likevel som ambisjon at departementet snart kan gi tilslutning til at Statens vegvesen kan sende forslaget på høring.

SPØRSMÅL NR. 487**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen****Besvart 19. november 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvilke prognoser har statsråden for at nye TFO-er og konsesjonsrunder vil føre til nye store og drivverdige funn og dermed ha betydning for sysselsetting i Norge og eksportinntekter de neste ti årene?

BEGRUNNELSE:

Det har de siste årene blitt lyst ut betydelig flere områder for leting enn det har blitt gjort tildelinger, og Energidepartementet selv peker på i sin proposisjon til Statsbudsjettet at "ressurstilveksten per leitebrønn er venta å minke gradvis".

Svar:

Regjeringen er opptatt av å skape trygghet for framtiden slik at Norge skal stå sterkt i en urolig verden. Da er det blant annet viktig å sikre trygghet for økonomien gjennom ansvarlig økonomisk styring, sikre trygghet for arbeids- og næringslivet og sikre trygghet for landet i samarbeid med våre nære allierte. Regjeringens politikk for å videreutvikle petroleumsnæringen understøtter alle disse viktige forholdene for landet. Regjeringen vil utvikle petroleumsvirksomheten gjennom å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv.

Petroleumsvirksomheten går nå mot slutten av en periode med stabilt høy produksjon som har vart i nær 40 år. Virksomheten går inn i en fase der produksjonen ventes å gradvis avta. Gjennom en aktiv petroleumspolitik kan en utsette og bremse det gradvise fallet. Fortsatt tildeling av utvinningstillatelser er en sentral del av regjeringens petroleumspolitik. Tildeling av prospektiv leteareal er viktig for å opprettholde leteaktiviteten fremover slik at rettighetshaverne kan gjøre nye, lønnsomme funn som bidrar til statlige inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser.

Gjennom konsesjonsrunder tildeles utvinningstillatelser etter søknad fra selskapene. Rettighetshaverne som får tildelt en utvinningstillatelse, påtar seg et fastsatt arbeidsprogram som de har plikt til å gjennomføre. Forpliktelsene kan omfatte seismikk, leteboring og innsendelse av plan for utbygging og drift (PUD). Det er først når rettighetshaverne har tatt en investeringsbeslutning og sendt inn plan for utbygging og drift, at vi vet hvilke ressurser som vil bli produsert og hvilke effekter tildeling av en utvinningstillatelse vil ha på verdiskaping og sysselsetting.

Det er selskapene som søker om areal i en konsesjonsrunde. Hvor selskapene velger å søke om areal

nom konsesjonsrundene, er avhengig av en rekke forhold, inkludert tilgang til prospektivt areal. Hvor interessen blir fremover er vanskelig å forutse. Således foreligger det ikke slike prognoser som representanten spør om som følge av innkomne søknader fra selskapene i konsesjonsrundene fremover.

De samlede investeringene i petroleumssektoren har de senere årene stått for om lag én femtedel av totale investeringer i produksjonskapital i Norge. Etterspørselsimpulsen fra petroleumssektoren er stor i en nasjonal kontekst og vesentlig større enn fra noen andre norske industrigrener i dag. Etterspørselen fra petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen utgjør et stort og viktig marked for norskbasert næringsliv.

Jeg vil peke på at selv relativt små utbygginger innen petroleumsvirksomheten har totale investeringer som alene er større enn årlige investeringer i andre norske næringer. Et eksempel er oljefeltet Bestla som bygges ut med en havbunnsinnretning knyttet til Bragefeltet. Totale investeringer er i utbyggingsplanen anslått til om lag 6 mrd. 2024-kroner. I næringslivet på land i Norge ville dette vært betraktet som en meget stor investering.

For å nå målsetningene i petroleumspolitikken er det etablert en klar og tydelig

ansvarsfordeling mellom myndighetene og oljeselskapene. Myndighetene regulerer sektoren ved å sette klare og forutsigbare rammer. De kommersielle selskapene utvikler virksomheten og tar investeringsbeslutninger. En viktig pilar for dette er fortsatt stabile og forutsigbare rammebetingelser understøttet av et bredt flertall for politikken på Stortinget, slik vi har hatt i Norge i tiår. Dette har tjent landet svært godt og er noe jeg er opptatt av å videreføre med de positive effekter det har for Norge og våre leveranser av olje og gass til et importavhengig Europa.

SPØRSMÅL NR. 488

Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen

Besvart 24. november 2025 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Hvordan mener regjeringen at fastlandsnæringene og nye næringer skal få tilgang på tilstrekkelig og riktig kompetanse for å kunne vokse innenfor rammene av dagens næringsstruktur?

BEGRUNNELSE:

I Kompetansebehovsutvalgets rapport fra 2023 beskrives det at:

“Knapphet på ingeniører, IKT-spesialister og fagarbeidere kan bremse grønn omstilling. Høy aktivitet i olje- og gassnæringene

kan dermed føre til at kompetent arbeidskraft ikke frigis til å fylle behov for arbeidskraft i fornybarnæringene.”

og at:

“Ekspertutvalget for klimavennlige investeringer peker på hvordan olje- og gassnæringenes dominerende posisjon i den norske økonomien kan gi en uheldig stivhengighet, både for klima og verdiskapning. Høy aktivitet i olje og gass kan skape utfordringer i utviklingen av andre næringer, blant annet på grunn av konkurranse om knappe ressurser som arbeidskraft, arealer og elkraft.”

Svar:

Tilstrekkelig og riktig kompetanse er avgjørende for at bredden av industrien skal lykkes med høy produktivitet, god konkurransekraft og lønnsom produksjon over tid. Våren 2025 la jeg frem en ny stortingsmelding om industri, der en av de seks industripolitiske hovedprioriteringene er at industrien skal ha tilgang på kompetent arbeidskraft og et velorganisert arbeidsliv.

Siden spørsmålet berører forsknings- og høyere utdanningsministerens ansvarsområde har jeg innhentet innspill fra henne.

Mangelen på kompetanse en av de største utfordringene Norge står overfor, og det er særlig stort behov for fagfolk med utdanning fra fagskolene og yrkesfag. Høyere yrkesfaglig utdanning er derfor en av regjeringens prioriterte områder for å få flere kvalifiserte arbeidstakere og arbeidstakere med oppdatert kompetanse, og for å bidra til å redusere arbeidskraftreserven. I Fagskolemeldingen har regjeringen foreslått å løfte fagskolene gjennom styrket finansiering, gi fagskolene mer handlingsrom for å møte arbeidslivets behov, og skape flere karriereveier for fagarbeidere. Regjeringen har satt av midler til totalt 2 000 nye studieplasser til fagskolene siden vi tiltrådte, og vi har foreslått ytterligere 900 nye studieplasser i 2026-budsjettet.

I tillegg jobber vi med å sikre tilgangen på fagarbeidere i hele landet, og vi vil fortsette å arbeide for at alle får mulighet til å ta videregående opplæring som svarer på arbeidslivets behov. Derfor bruker vi i 2025 nær en milliard kroner på at flere ungdom og voksne både fullfører og kvalifiseres til arbeidslivet.

Det er også sentralt at universiteter og høyskoler samarbeider godt med næringslivet for å bidra til forskning, utvikling og utdanning som er i tråd med nasjonale og regionale behov. Regjeringen skal derfor nedsette en ekspertgruppe som skal vurdere hvordan fremtidens forskerutdanning skal møte behovene i arbeidslivet.

Regjeringen jobber også med å identifisere og bygge ned barrierer for internasjonale forskere, og har blant annet:

- Redusert dokumentasjonskravet om underhold for internasjonale doktorgradskandidater.
- Fjernet krav om språkopplæring for internasjonale doktorgradsstudenter og postdoktorer.

- Foreslått å fjerne krav om at studieavgift for studenter fra utenfor EU/EØS skal være kostdekkende.

Arbeidslivet er den viktigste arenaen for livslang læring. For at omstillingen i næringslivet skal lykkes, må arbeidstakere ha mulighet til å oppdatere kompetansen sin. Mange opplever imidlertid at mangel på tid og økonomisk støtte gjør det vanskelig å prioritere slik kompetanseutvikling. Derfor har vi i budsjettforliket med SV blitt enig om 25 mill. kroner til en pilot for kompetansereform i industrien. Disse midlene skal vi bruke på å dekke deler av lønnen til folk mens de har fri for å delta på kompetanseutvikling.

I tillegg har regjeringen satt ned kompetansereformsutvalget, som i NOU 2025:1 Felles ansvar, felles gevinst har utredet hvordan de tre partene kan legge bedre til rette for omstilling og læring i arbeidslivet. Utvalget foreslår blant annet å styrke bransjeprogrammene. Bransjeprogrammene skal bidra til at ansatte i utvalgte bransjer skal få tilgang på nødvendig kompetanseutvikling, slik at de er bedre rustet til å mestre omstillinger og kan bli stående i arbeid. Regjeringen har blant annet styrket bransjeprogrammet med 15 mill. kroner for å videreføre bransjeprogram for industri- og byggenæringen.

SPØRSMÅL NR. 489**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Arild Hermstad****Besvart 23. november 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvilke insentiver han mener petroleumssektoren bør ha for å nå sine mål om utslippskutt i 2030 og 2050?

BEGRUNNELSE:

EUs klimakvotesystem ble innført for petroleumssektoren i 2005. Fram til i dag har petroleumsnæringen betalt for klimavoter og en nasjonal CO₂-avgift. Formålet med begge systemer er å kutte produksjonsutslipp. Norges utslippsgap øker i prognosene for 2026, og petroleumssektoren er ikke i rute for å nå sine egne mål.

Svar:

Regjeringen vil utvikle petroleumsvirksomheten gjennom å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. En forutsetning for dette er å videreføre en stabil og forutsigbar petroleumspolitik. Stabile, forutsigbare og gode rammebetingelser for rettighetshaverne er avgjørende for å nå målene i petroleumspolitikken.

Å ivareta hensynet til miljø og klima er en integrert del av den norske petroleumspolitikken. Et bredt virkemiddelapparat bidrar til at de ulike aktørene tar hensyn til miljø og klima i alle faser av virksomheten, fra leting til utbygging, drift og avslutning.

Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser på norsk kontinentalsokkel er utslippsprising gjennom kvoteplikt under det europeiske kvotesystemet (EU ETS) og CO₂-avgift. I motsetning til annen kvotepliktig industri betaler petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen CO₂-avgift i tillegg til utslippskvoter.

En høy utslippskostnad gjør at også relativt dyre utslippsreducerende tiltak blir lønnsomme for selskapene. Den eneste realistiske måte å redusere utslippene fra eksisterende innretninger er ved ombygging til full drift med kraft fra land eller nedstengning av plattform/produksjonsskip. Høye utslippskostnader har derfor gitt selskapene sterk egeninteresse av omlegging til med drift med kraft fra land.

De eksisterende innretningene som er egnet for hel eller delvis drift med kraft fra land har nå en slik løsning eller en slik løsning er under utbygging; eneste unntaket er prosjektet på Balder/Grane som utredes av rettighetshaverne.

Det eneste reelle alternativet for å redusere utslippene til nær null fra eksisterende innretninger de kommende årene vil derfor være gjennom nedstengning. Det ville innebære at samfunnsøkonomisk lønnsom produksjon legges ned. Staten vil i så fall bli den store taperen. Departementet vil derfor sette i gang en ekstern utredning av hvilken effekt den doble virkemiddelbruken kan få for framtidig ressursforvaltning og verdiskaping, på leveranser av olje og gass og produksjonsutslipp på kontinentalsokkelen, jf. Prop. 1 S (2025-2026) Energidepartementet.

Utslippene i petroleumssektoren er omfattet av EUs kvotesystem (ETS). Petroleumssektoren i Norge inngår i kvotepliktig sektor i EØS-området og bidrar derigjennom til å nå klimamålene. Det er de samlede utslippene innenfor kvotesystemet EU ETS - ikke hva som skjer i ulike deler av kvotepliktig sektor i Norge – som er avgjørende for oppnåelsen av klimamålene. Med mindre norske utslipp eller næringsaktivitet skulle påvirke kvotetaket, vil utslippseffekten i EU ETS-området av å redusere kvotepliktige utslipp i petroleumssektoren være null.

Om den særnorske CO₂-avgiften i petroleumssektoren skulle forsvinne, vil oljeselskapene uansett ha sterke incentiver til å redusere utslippene. På lik linje med andre industribedrifter i Europa vil de være omfattet av ETS.

SPØRSMÅL NR. 490**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Ingrid Liland****Besvart 25. november 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvilke prognoser departementet har for oljeprisen fram mot 2040, og hvordan det vil påvirke sysselsetting, lønnsomhet og aktivitetsnivå år for år?

BEGRUNNELSE:

DNB Carnegie-analytiker Steffen Evjen har nylig beregnet at aktørene på norsk sokkel trenger en oljepris på rundt 86 dollar per fat for å holde seg konkurransedyktig. IEA la 12. november frem sin World Energy Outlook 2025 hvor de tegner opp tre ulike anslag for oljepris i 2035, som spriker fra 33 til 89 dollar per fat.

Svar:

Petroleumsvirksomheten gir store lokale, regionale og nasjonale ringvirkninger. I 2023 var om lag 210 000 personer direkte og indirekte sysselsatt i næringen (Menon, 2024). Basert på felt i produksjon og planlagte prosjekter ventes produksjonen på norsk kontinentalsokkel å avta gradvis fra 2030-tallet, og det er derfor behov for betydelige investeringer både i økt utvinning på eksisterende felt og i utvikling av nye, lønnsomme felt, for å unngå et tidlig og bratt fall i aktiviteten. Nye funn og utbygginger er avgjørende for å opprettholde gode arbeidsplasser, verdiskaping, statlige inntekter og stimulans i norsk økonomi. Det er tilsvarende viktig for å opprettholde norske leveranser av olje og gass til Europa på et betydelig nivå over tid.

Regjeringen vil videreutvikle petroleumssektoren. Norsk petroleumspolitikkk bygger på en tydelig rollefordeling innen ressursforvaltningen. Det er rettighetshaverne som har ansvaret for å drive leting, utbygging og drift, herunder planlegge, beslutte og gjennomføre den operasjonelle virksomheten innen leting, utbygging og drift. Statens hovedroller er å tildele leteareal og fastsette rammebetingelsene for rettighetshavernes virksomhet. Denne ansvarsdelingen er både viktig og riktig.

Regjeringen vil videreføre en ansvarlig petroleumspolitikkk. Bærebjelkene i denne politikken er regelmessig tildeling av prospektiv leteareal og opprettholdelse av gode, stabile og forutsigbare rammebetingelser for rettighetshaverne. Dette gir best mulige forutsetninger for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. For å lykkes kreves fortsatt en aktiv og parallell

satsing i næringen, blant annet innen leting, feltutbygging og økt utvinning.

Myndighetenes anslag for framtidig aktivitet, inkludert sysselsetting og aktivitetsnivå, bygger på den etablerte rollefordelingen i sektoren og baseres derfor på rettighetshavernes planer. For å sikre mest mulig forventningsrette anslag på kontinentalsokkelnivå justerer og utfyller myndighetene de innrapporterte tallene ved behov. Anslag for produksjon, investeringer og lignende styres dermed ikke av de prisene som regjeringen eksempelvis benytter til budsjettformål, slik representanten spør om. I Perspektivmeldingen 2024 la regjeringen til grunn at oljeprisen følger markedsprisene frem til 2030.

SPØRSMÅL NR. 491**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Ingrid Liland****Besvart 24. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Hvilken effekt forventer statsråden at den høye investeringsaktiviteten i petroleumssektoren har på kapasitetsutnyttelse, inflasjonspress og renteoppgang i 2026?

BEGRUNNELSE:

Oljeinvesteringene er anslått til 249 milliarder kroner i 2026. Det viser oversikten til Statistisk sentralbyrå (SSB) over ventede investeringer innen olje og gass. Det er opp 8,4 prosent fra et tidligere anslag på 230 milliarder kroner i investeringer for neste år.

Svar:

Høye petroleumsinvesteringer har de siste årene bidratt til å holde veksten i norsk økonomi oppe. Fra neste år ventes

det en nedgang i petroleumsinvesteringene, dog fra høye nivåer. Nedgangen anslås i Nasjonalbudsjettet 2026 til 7 pst. i 2026. Andre prognosemiljøer venter også nedgang i investeringene. Den nyeste investeringstillingen fra Statistisk Sentralbyrå indikerer også fall i petroleumsinvesteringene neste år. Lavere investeringsaktivitet ventes å redusere etterspørselsimpulsene fra petroleumsnæringen mot fastlandet, og dermed trekke ned aktiviteten i fastlandsøkonomien og isolert sett gi redusert kapasitetsutnyttelse.

Isolert sett vil lavere petroleumsinvesteringer normalt også trekke lønns- og prisveksten ned, blant annet siden flere av bedriftene i frontfaget – som forhandler om lønn først i den norske modellen for lønnsdannelse – tilhører leverandørnæringer.

Styringsrenten er det Norges Banks ansvar å sette.

SPØRSMÅL NR. 492**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 20. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvor mange omvendte voldsalarmer er gitt i Vest Politidistrikt grunnet av partnervold siden april 2024, hvor mange har søkt om OVA etter straffeprosessloven, hvor mange har fått det etter denne bestemmelsen, og kan statsråden redegjøre for hva gjennomsnittstiden er for bærere av OVA i Vest politidistrikt, gitt på bakgrunn av partnervold?

BEGRUNNELSE:

I statusrapport sommer 2025- Opptrappingsplan vold og overgrep mor barn og vold i nære relasjoner, (statusrapportering-varen-2025-per-2.-juni-2025.pdf) skrives følgende:

Side 47: Tiltak 92. Legge til rette for økt bruk av elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm) Ansvarlig de-

partement: JD Status: Gjennomført Bruk av elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm) har økt betydelig etter lovendringen i straffeprosessloven som trådte i kraft 8. april 2024. Lovendringen ga politiet hjemmel til å illegge besøksforbud med elektronisk kontroll. Den teknologiske plattformen er oppgradert og utstyret som benyttes er nytt. Logistikkrutinene og mulighetene for å ta ut statistikk er forbedret. Arbeidet er underbygget av nasjonal instruks for politiets håndtering av kontakt- og besøksforbud med elektronisk kontroll. I 2024 økte bruken av omvendt voldsalarm med over 900 prosent etter lovendringen som trådte i kraft 8. april. I perioden 2019–2023 var det rundt 20 personer årlig som ble idømt omvendt voldsalarm sammen med kontaktforbud. I 2024 var tallet nesten 200. Per 1. mai 2025 er det ilagt 120 besøksforbud med elektronisk kontroll og åtte kontaktforbud med

elektronisk kontroll. Dette gir en prognose for 2025 på rundt 400 omvendte voldsalarmer.

Viser også til tiltak 93

Øke politiets, påtalemyndighetens og domstolenes kompetanse knyttet til bruk av elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm) Ansvarlig departement: JD Status: Gjennomført I forkant av lovendringen i april 2024, jf. tiltak 92, ble det utarbeidet en egen opplæring til bruk for domstolene. Tilbakemeldinger fra politidistriktene viser at økning av antall saker fra politiet også hever kompetanse og kunnskap i domstolene.

Jeg registrerer at flere at tiltakene er registret som "gjennomført". Likevel er det vanskelig å finne kunnskap om den økte bruken av OVA er knyttet til partnervold. Det kunne spesielt vært nyttig å få mer kunnskap om hvordan utviklingen har vært i Vest politidistrikt.

Svar:

Endringene i straffeprosessloven som trådte i kraft i april 2024 innebærer at påtalemyndigheten kan illegge elektronisk kontroll – såkalt omvendt voldsalarm – ved brudd på besøksforbud. Som representanten viser til, har lovendringen åpnet for en betydelig økning i bruken av omvendt voldsalarm, jf. statusrapporten for opptrappingssplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære

relasjoner per juni 2025. Dette beskyttelsestiltaket bidrar til at belastningen flyttes fra voldsutsatt til voldsutøver.

Politidirektoratet opplyser at fra april 2024 til og med 31. oktober 2025 har Vest politidistrikt ilagt besøksforbud med elektronisk kontroll etter straffeprosessloven i totalt 34 saker. 17 av disse sakene omhandler partnervold. De resterende sakene omhandler primært vold i nære relasjoner for øvrig.

Den enkelte som er utsatt for kriminalitet kan ikke «søke» om omvendt voldsalarm. Tiltaket vurderes av påtaleansvarlig i den enkelte sak. Fornærmede kan imidlertid be om at omvendt voldsalarm vurderes, eksempelvis som et ledd i inngivelse av en anmeldelse. Vurderingen og beslutningen fattes også i disse sakene av påtalemyndigheten.

Lengden på perioden med elektronisk kontroll varierer. Besøksforbud med elektronisk kontroll kan illegges for inntil ett år av gangen, jf. straffeprosessloven. I Vest politidistrikt har perioden der trusselutøveren bærer elektronisk fotlenke typisk variert fra noen uker til seks måneder, med et gjennomsnitt på 3,5 måneder i perioden 1. januar til 31. oktober 2025. I enkelte saker kan perioden forlenges, men Politidirektoratet har ikke detaljerte opplysninger om omfanget av slike forlengelser.

SPØRSMÅL NR. 493

Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Liv Gustavsen

Besvart 20. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at mindreårige mellom 15 og 17 år, som fortsatt er barn får et omsorgstilbud og en plassering som faktisk ivaretar deres grunnleggende behov for trygghet, og hvilke tiltak vurderes for å hindre at barn overlates til potensielt uegnede følgespersoner, samt for å forebygge at disse barna senere rekrutteres inn i uheldige miljøer?

BEGRUNNELSE:

I møte med Redd Barna uttrykte organisasjonen sterk bekymring for at barn som forsvinner fra institusjoner fortsatt er et problem i Norge. Redd Barna pekte på at dagens system ikke alltid klarer å gi tilstrekkelig beskyttelse

og omsorg for sårbare barn, og at det skjer alvorlige svikt i oppfølgingen. Organisasjonen understreket også at ved å møte disse barna og ungdommene som barn, og gi dem trygge rammer, kan vi forebygge at de senere rekrutteres inn i uheldige eller kriminelle miljøer.

Videre ble det løftet særlig bekymring for mindreårige som kommer til Norge med en voksen følgesperson., I dag behandles barn ulikt avhengig av alder: De under 15 år tas hånd om i omsorgssentre etter barnevernloven, mens de mellom 15 og 17 år plasseres på ordinære mottak under UDI, ofte bosatt sammen med en følgesperson. Selv om disse ungdommene er over 15 år, er de fortsatt barn etter norsk lov og Barnekonvensjonen og har rett til samme grad av trygghet og omsorg.

Det vises også til at det ikke gjennomføres systematiske bakgrunnssjekker av følgespersoner som ankommer Norge med mindreårige. Mange av disse er slektninger, men det trenger de ikke å være. Det ble uttrykt bekymring for risikoen for utnyttelse, menneskehandel eller situasjoner der barnet ikke har en reell omsorgsrelasjon til personen de ankommer sammen med. Likevel bosettes barn og ungdom mellom 15-17 år i praksis sammen med disse voksne, uten særskilt kontroll av deres identitet, integritet eller omsorgsevne.

Svar:

Norge har et alderstilpasset omsorgstilbud til enslige mindreårige som har søkt om beskyttelse. Justis- og beredskapsdepartementet har delegert det operative ansvaret for asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). UDI har ansvaret for å gi et botilbud til enslige, mindreårige over 15 år på egne asylmottak eller avdelinger tilpasset behovene til denne gruppen. Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat), som hører under barne- og familieministerens ansvarsområde, har ansvar for å gi enslige mindreårige under 15 år et botilbud på omsorgssentre. Spørsmålet ble opprinnelig rettet til barne- og familieministeren, men besvares av meg siden spørsmålet gjelder mindreårige som bor i asylmottak.

Omsorgen som tilbys enslige mindreårige som bor i asylmottak, er tilpasset for å møte behovene til denne gruppen. Utlendingsmyndighetene har over mange år utviklet et mottaksapparat med detaljerte krav til bemanning, kompetanse og omsorgsarbeid. Barn som kommer alene til Norge er en særlig sårbar gruppe og prioriteres høyt i alle ledd i utlendingsforvaltningen. Regjeringen er opptatt av å sikre et forsvarlig omsorgstilbud basert på dagens aldersinndelte modell. I 2025 har UDIs bevilgning økt for å kunne styrke mottakene med flere profesjonelle omsorgsarbeidere med barnefaglig kompetanse, både i mottak for enslige mindreårige og i ordinære mottak hvor det oppholder seg enslige mindreårige med følgespersoner.

Videre har statsforvalteren i år fått økte ressurser til gjennomføring av tilsyn med omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak. Formålet med denne tilsynsordningen er å påse at enslige mindreårige som bor i asylmottak, får et forsvarlig bo- og omsorgstilbud.

Når det gjelder egnethet til følgespersoner, ga Barne- og familiedepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet høsten 2024 sine direktorater i oppdrag å utrede tiltak for innledende kartlegging av enslige mindreårige med følgesperson. Rapporten ble levert i april 2025, og departementene vurderer nå eventuell oppfølging. UDI ble også i 2025 styrket med fire nye årsverk for å kartlegge omsorgssituasjonen til enslige mindreårige med følgesperson. Som følge av dette etablerte UDI et midlertidig kartleggingsteam som startet arbeidet i mai 2025. I påvente av

en varig løsning for den innledende kartleggingen skal teamet utarbeide en metode for kartlegging av omsorgssituasjonen i den innledende fasen. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har fått i oppdrag å være faglig støtte for UDIs team i utformingen av metoden, og bidra med faglig råd og veiledning.

Regjeringen er også generelt opptatt av å forebygge at enslige mindreårige rekrutteres inn i uheldige miljøer. Vi ser at kriminelle nettverk kynisk utnytter sårbare barn og unge, og dette er en alvorlig utfordring. For å motvirke slik utnyttelse har vi sendt på høring et forslag om et eget straffebud som rammer det å involvere mindreårige i kriminalitet. Høringsfristen utløper 1. desember, og vi vil legge frem lovforslaget for Stortinget så snart som mulig. Dette er en del av regjeringens helhetlige innsats for å beskytte sårbare barn og unge mot utnyttelse og kriminalitet.

Jeg forventer at UDI til enhver tid vurderer egnede tiltak for å ivareta omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak på en best mulig måte, innenfor de rammene som er gitt av Stortinget og departementet.

SPØRSMÅL NR. 494**Innlevert 16. november 2025 av stortingsrepresentant Oda Indgaard****Besvart 21. november 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland****Spørsmål:**

Mange distriktskommuner sliter med sykepleiermangel. Samtidig er det nettopp denne type kommuner som nå svekkes av regjeringens forslag om å flytte 100 studieplasser i sykepleierutdanningene til Oslo.

Når vi vet at en viktig faktor for hvor folk velger å jobbe er hvor de har studert, hvilke vurderinger har statsråden gjort før denne sentraliseringen ble foreslått, og hvilke kompensierende tiltak for å opprettholde muligheten til rekruttering i disse distriktskommunene er planlagt dersom sentraliseringen blir gjennomført?

BEGRUNNELSE:

Det er varslet at 100 studieplasser i sykepleie ved Nord universitet, UiT og Høgskolen i Molde flyttes til Oslo. For Nord Universitet betyr dette et kutt i finansieringen på fem millioner kroner, noe som i sin tur trolig vil bety kutt i både fagmiljø og studietilbud. Dette skjer på et tidspunkt der søkertallet er på full fart oppover og Nord Universitet har gjort en stor jobb med å utvikle fleksible modeller og desentraliserte tilbud.

Den som leser statsbudsjettet kan få inntrykk av det motsatte - og at Nord Universitet har fått for mye penger og leverer for lite. Virkeligheten er at universitet leverer svært gode resultater – sist bekreftet ved gjennomført eksamen i legemiddellregning for førsteårs sykepleierstudenter. Hele 314 studenter ved fire studiesteder møtte til eksamen 1. oktober, nøyaktig sju uker etter studiestart, og resultatet er oppsiktsvekkende: Kun 13,4 prosent av studentene strøk. Dette er en betydelig forbedring sammenliknet med tidligere år der strykprosenten lå på rundt 30 prosent både i kull 2022 og kull 2023 – altså før karakterkravet ble fjernet.

Dette viser at det gir resultater å jobbe forskningsbasert og målrettet med å utvikle gode pedagogiske opplegg tett opp til praktiske ferdigheter og klinisk forståelse. Det er dette arbeidet regjeringen nå belønner med forslag om reduksjon i studieplasser og kutt i finansieringen.

Mange distriktskommuner sliter med sykepleiermangel, og vi vet at en viktig faktor for hvor folk søker jobb er hvor de har studert. Samtidig er det nettopp mange av kommunene som sliter med rekrutteringen som betjenes av de studiestedene som nå svekkes av regjeringens forslag om å flytte 100 studieplasser i sykepleierutdanningene fra distriktene til Oslo.

Svar:

Regjeringen har ikke foreslått å flytte studieplasser i sykepleie til Oslo. I forslaget til statsbudsjett for 2026 har regjeringen foreslått midler for til sammen 155 nye studieplasser i sykepleie ved Lovisenberg diakonale høgskole, OsloMet – storbyuniversitetet og VID vitenskapelige høgskole. Dette forslaget er uavhengig av forslaget om å redusere bevilgningen til noen andre institusjoner. Bevilgningen til Nord universitet, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet og Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk er foreslått redusert fordi de på grunn av manglende søkergrunnlag ikke har økt kapasiteten som forutsatt ved tidligere studieplasstildelinger.

Jeg vil også understreke at departementet har hatt dialog med sektoren om dette. I tildelingsbrevene til universitetene og høyskolene for 2025 understreket departementet at omdisponeringer ville bli vurdert for 2026, og universitetene og høyskolene ble bedt om å forklare måloppnåelsen i årsrapporten for 2024. Regjeringen har også vært tydelig på at dersom opptakene fremover viser at institusjonene kan øke studentantallet i tråd med plassene de har fått tildelt, vil regjeringen vurdere å tilbakeføre midlene.

Ved studieplasstildelinger økes bevilgningen samtidig som det forutsettes at opptaket økes og at studenttallet øker over tid. Kravet ved studieplasstildelinger er definert i form av gjennomførte studiepoeng, hvor en studieplass følges av et krav om 60 studiepoeng (per kull, for å ta hensyn til at utdanningene går over flere år). Fordi studiepoengproduksjonen også varierer av andre grunner enn kapasiteten, blant annet på grunn av varierende stryk/fracfall, og har et etterslep på grunn av flerårige utdanninger, ser departementet imidlertid også på studenttallet og opptakstallene når måloppnåelsen vurderes. De aktuelle institusjonene har ikke nådd kravene knyttet til tildeling av midler til nye studieplasser. Regjeringen har likevel ikke foreslått å redusere antallet studieplasser, men å justere bevilgningen i 2026 i tråd med det antallet studenter de faktisk har. Dette er også grunnen til at departementet i budsjettforslaget for 2026 også er tydelig på at ambisjonene ligger fast, at det ikke er snakk om å ta ned eller flytte kapasitet, og at det er aktuelt å tilbakeføre midlene dersom plassene blir fylt fremover. For å ta høyde for det er også den budsjettmessige reduksjonen redusert til halvparten i 2026.

I et budsjett hvor det er nødvendig med prioriteringer, mener jeg at vi må sørge for at midlene vi har

tilgjengelig, utnyttes best mulig slik at vi får tatt opp flest mulig sykepleiestudenter. Det viktigste for kommunene som har vanskelig for å rekruttere sykepleiere, er at det faktisk utdannes sykepleiere.

Her er det viktig med ulike strategier, og vi må ta høyde for at studentene er i ulike livssituasjoner. Fleksible tilbud er derfor viktig, og de siste årene har universitetene og høyskolene fått økt sin rammebevilgning med 320 mill. kroner for å styrke det fleksible og desentraliserte tilbudet. Det gjør det mulig å studere blant annet sykepleie nært der man bor, og det er et viktig supplement til de campusbaserte heltidsutdanningene. For mange av studentene, og særlig de yngre, er det et selvstendig poeng for personlig utvikling å forlate hjemstedet for en periode som ung voksen for å studere. Statistikk viser at mange av disse kommer tilbake til oppvekstområdet senest noen år etter utdanningen. Tilknytningen mellom studiested og arbeidssted bør derfor ikke tillegges overdrevent stor vekt.

Det største rekrutteringsgrunnlaget for de sentrale kommunene er personer som kommer fra regionen, uavhengig av hvor de har studert. Statistisk sentralbyrå (SSB) har undersøkt bosted etter utdanning for uteksaminerte kandidater fra noen velferdsutdanninger (lærerutdanninger, sykepleie, sosialt arbeid, mv.). Av velferdskandidatene uteksaminert i 2015 var det 63

prosent som var bosatt i oppvekstfylket sitt to år etter endt utdanning, mens det var 40 prosent som studerte i oppvekstfylket (SSB-rapport 2022/9 «Bosetting etter endt utdanning»). For alle fylker var flesteparten av velferdskandidatene fra fylket bosatt i fylket fem år etter endt utdanning. Av velferdskandidatene uteksaminert i 2017 som var oppvokst i Troms eller Finnmark, var 72 prosent bosatt i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning (SSB-rapport 2023/35 «Bosetting etter endt utdanning – Troms og Finnmark»). Av kandidatene fra Troms eller Finnmark og som studerte utenfor Troms og Finnmark og var 19 eller 20 år ved studiestart, bodde halvparten i Troms eller Finnmark to år etter endt utdanning. Av velferdskandidatene uteksaminert i 2020–22 som var bosatt i en distriktskommune året etter, hadde 82 prosent vokst opp i en distriktskommune (SSB 2025 «Sysselsetting etter fleksibel velferdsutdanning»). Nesten alle disse har studert i mer sentrale kommuner og over en tredjedel i sentrale kommuner (sentralitetsklasse 1 og 2). Det er også personer som flytter til distriktskommuner fra mer sentrale kommuner. 18 prosent av velferdskandidatene uteksaminert i 2020–22 som var bosatt i en distriktskommune året etter, hadde vokst opp i en sentral eller mellomsentral kommune. Av disse hadde 92 prosent også studert i en sentral eller mellomsentral kommune.

SPØRSMÅL NR. 495

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Margret Hagerup

Besvart 24. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvordan vil helseministeren sikre at pasientene som frem til nå har fått et rehabiliteringstilbud ved Godthaab Rehabilitering og Unicare Steffensrud fortsatt får et tilsvarende tilbud når disse institusjonene mister sine avtaler med Helse Sør-Øst fra 2026?

BEGRUNNELSE:

Helse Sør-Øst har sagt opp avtalene med en rekke private rehabiliteringsinstitusjoner, blant dem Unicare Steffensrud på Ihle og Godthaab Rehabilitering. Begge institusjonene har gjennom flere tiår hatt høy faglig kvalitet og har gitt et helhetlig tilbud til pasienter med behov for spesialisert rehabilitering etter hjerneslag, hjernesker, kreftbehandling, nevrologiske sykdommer som MS og

Parkinson, samt etter alvorlige skader og kirurgiske inngrep.

Ved Steffensrud står nær 100 ansatte i fare for å miste arbeidet når avtalen utløper 1. juli 2026, mens Godthaab mister et sterkt fagmiljø med rundt 60 ansatte. Mange pasienter og pårørende uttrykker bekymring for at tilbudet til disse pasientgruppene vil bli svekket, og at verdifull rehabiliteringskompetanse kan gå tapt. Helse Sør-Øst begrunner endringene med en faglig dreining mot mer dagbehandling og digital oppfølging. Dette kan imidlertid være vanskelig for pasienter som trenger døgnbasert rehabilitering eller som bor langt fra behandlingsstedene.

Ettersom disse institusjonene har hatt et avgjørende tilbud for mange pasienter i regionen, er det nødvendig å få klarhet i hvordan regjeringen vil sikre at de samme

pasientgruppene fortsatt får et tilsvarende rehabiliteringstilbud når avtalene opphører.

Svar:

I rehabiliteringsanskaffelsen i Helse Sør- Øst RHF i 2025, kom det inn tilbud fra 25 ulike tilbydere. Tilbudene utgjorde samlet nesten det dobbelte av det Helse Sør-Øst RHF har etterspurt. Dette innebærer at ikke alle tilbydere tildeles avtale.

Forut for anskaffelsen ble det gjennomført en behovsvurdering som bygger på fagplanen innen fysikalsk medisin og rehabilitering. Helse Sør-Øst RHF vil gjennom den siste anskaffelsen og nye, planlagte anskaffelser legge til rette for at flere pasienter enn i dag kan få behandling hos private leverandører. I tillegg har sykehusene i oppdrag å øke rehabilitering i tidlig fase. Det planlegges dermed en økt kapasitet innen rehabiliteringsfeltet i Helse Sør-Øst.

Kjøp av helsetjenester gjennomføres etter regelverket om offentlige anskaffelser. Dette gjelder også anskaffelsen av spesialiserte rehabiliteringstjenester. Det innebærer at det gjennomføres en anbudskonkurranse hvor både dagens avtaleparter og nye tilbydere gis samme mulighet til å delta. Formålet er å sikre effektiv ressursbruk og tillit til det offentlige innkjøpssystemet gjennom prinsipper om konkurranse, likebehandling og åpenhet.

Pasienter i hele regionen har tilgang til avtalene med private leverandører innen rehabilitering, uavhengig av hvor de er bosatt og hvor leverandørene er lokalisert. Alle som er vurdert som å ha rett til rehabiliteringstjenester, vil få tilbud om rehabilitering.

Jeg har forståelse for at det er en krevende situasjon for institusjoner som ikke får videreført en avtale. Etter informasjonen departementet har mottatt, vil imidlertid tilbudene innen de ulike fagområdene bli videreført også i den nye anskaffelsen. Pasientene vil derfor fortsatt få gode tilbud, men hos andre leverandører.

SPØRSMÅL NR. 496

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Finn Krokeide

Besvart 20. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Kan den stedlige politimester beslutte reduksjon av antallet geografiske driftsenheter (GDE) i et politidistrikt, eller er dette en beslutning med så omfattende konsekvenser for organiseringen av norsk politi at vedtaket må fattes på politisk nivå?

BEGRUNNELSE:

Geografiske driftsenheter (GDE) ble opprettet ved nærpoltireformen i 2016. Formålet med de geografiske driftsenhetene, var å sikre lokal polititjeneste til innbyggerne i driftsenhetenes geografiske virkeområde. Strukturen for de geografiske driftsenhetene har ligget fast siden gjennomføringen av nærpoltireformen. Det har ikke blitt nedlagt eller opprettet nye geografiske driftsenheter siden 01.01.2016.

Det har vært en krevende tid for norsk politi under Støre-regjeringen, der en kombinasjon av økende kriminalitet og manglende politisk vilje til å prioritere politiet – senest illustrert ved regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026 – har ført til en svært utfordrende ressursituas-

jon for landets politidistrikter. Dette tvinger landets politidistrikter til å gjøre tøffe vurderinger og prioriteringer av de knappe ressursene de blir tildelt.

En mulighet man kan tenke seg er at et politidistrikt søker å minimere effekten av regjeringens manglende prioritering av politiet, ved å redusere antallet geografiske driftsenheter (GDE). Det bes på denne bakgrunn besvart om en beslutning om å redusere antallet geografiske driftsenheter kan tas av den stedlige politimester, eller om dette er en avgjørelse som i stor grad endrer premissene for nærpoltireformen at en slik beslutning må tas på politisk nivå.

Svar:

Det framgår av politiloven § 16 og senere delegeringer hvem som har formell myndighet til å fastsette politiets organisatoriske inndeling på ulike nivåer. I Prop. 61 LS (2014-2015) Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpoltireformen) vises det til at politiet forutsettes organisert som en «to-nivåmodell» slik at «lokalt nivå» omfatter både de funksjonelle driftsenhetene og de

geografiske driftsenhetene. Geografiske distriktsenheter (GDE-er) er ikke omtalt spesifikt i politiloven, men det er naturlig å legge til grunn at Justis- og beredskapsdepartementets delegering av myndighet til Politidirektoratet 18.02.2016 til å fastsette endringer i politiets lokale struktur, også omfatter fastsetting av GDE-er.

Uavhengig av den formelle myndigheten, har det vært sedvane over mange stortingsperioder at politiet ikke gjør endringer i lokal struktur uten dialog med Justis- og beredskapsdepartementet. I tillegg vil slike endringer være såpass store at de anses å falle inn under type saker som departementet skal varsles om jf. hovedinstruksen for politiet.

Som det går fram av Prop. 1 S (2025–2026) Justis- og beredskapsdepartementet, trenger politiet tilstrekkelig handlingsrom og forutsigbarhet. Regjeringen mener at politiet må ha handlingsrom til å disponere sine ressurser på en mest mulig formålstjenlig måte, innenfor de politiske føringene som fastsetter hvilke samfunns mål og brukereffekter som skal oppnås.

I henhold til hovedinstruksen står politiet fritt til å ta opp endringsønsker i dialogen med departementet. Det gjelder også forslag til endringer i politiets organisering. Jeg vil være positiv til å vurdere slike politifaglige forslag dersom de kan legge til rette for at politiets ressurser kan benyttes best mulig, samtidig som sentrale hensyn til innbyggertjenester m.v. ivaretas.

SPØRSMÅL NR. 497

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Finn Krokeide

Besvart 20. november 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Har en folkevalgt en ubetinget rett til å få uttale seg og svare på spørsmål om faktiske forhold av betydning for habilitetsvurderingen, når det er reist spørsmål om habiliteten til den aktuelle folkevalgte i en sak som er til behandling formannskap eller kommunestyre?

BEGRUNNELSE:

Det bes besvart om en folkevalgt har en ubetinget rett til å få uttale seg og svare på spørsmål om faktiske forhold av betydning for habilitetsvurderingen, under behandlingen av sak om vedkommende er inhabil eller ikke til å behandle en sak i formannskap eller kommunestyre. Dersom den folkevalgte ikke har en slik ubetinget rett, bes det opplyst hvilke begrensninger som gjelder for den folkevalgtes rett til å få uttale seg og svare på spørsmål av betydning for habilitetsvurderingen.

Svar:

Reglene om habilitet for folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner følger av kommuneloven § 11-10 og forvaltningsloven kapittel II. Når det gjelder avgjørelse av habilitetsspørsmål i kollegiale organer (inkludert i folkevalgte organer), gjelder forvaltningsloven § 8 andre ledd. Der fremgår det at avgjørelse av om et medlem i organet er

inhabil, treffes av det kollegiale organet selv, uten at vedkommende medlem deltar. Dersom det i en og samme sak oppstår spørsmål om inhabilitet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta ved avgjørelsen av sin egen eller et annet medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville være vedtaksført i spørsmålet. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta. Videre følger det av tredje ledd at medlemmet i god tid skal si fra om forhold som gjør eller kan gjøre ham inhabil.

I forarbeidene til bestemmelsen (Ot.prp. nr.3 (1976-1977) s. 66) står følgende:

«Annet ledd gjelder deltakelse ved avgjørelsen av inhabilitetsspørsmålet. Også det medlem som er påstått inhabil, vil ha adgang til å legge fram synspunkter på inhabilitetsspørsmålet før avgjørelsen treffes.

Etter tredje ledd første punktum skal et medlem si fra i god tid om forhold som kan gjøre ham ugild. Slike meldinger vil sette sekretariatet i stand til å innkalle varamenn til å møte og delta ved avgjørelsen.»

Slik det fremgår av Kommunal- og distriktsdepartementets veileder «Saksbehandling i folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner», innebærer disse reglene at

«[d]et medlemmet habilitetsspørsmålet gjelder kan gi uttrykk for sin oppfatning av spørsmålet og redegjøre for de forholdene som gjør at det skal foretas en habilitetsvurdering. Utover dette

kan ikke medlemmet delta i avgjørelsen, verken i drøftingen av eller avstemningen i saken, og må forlate sin plass som møtedeltaker. Folkevalgte har plikt til å vurdere sin egen habilitet, og skal i god tid før møtet melde fra om forhold som har betydning for egen habilitet».

Et medlem av et folkevalgt organ har altså en plikt til å melde fra til organet om faktiske forhold som har betydning for habiliteten. Vedkommende kan ikke nektes å komme med slik informasjon i forkant av at det folkevalgte organet skal drøfte og avgjøre habiliteten. Loven sier imidlertid ikke noe om hvordan den folkevalgte skal gi informasjonen. Den folkevalgte kan velge å gi informasjonen skriftlig, og dokumentet skal da ligge ved innkallingen til møtet i tråd med de alminnelige reglene

om innkalling og saksliste til møter i folkevalgte organer, jf. kommuneloven § 11-3.

Den folkevalgte kan alternativt velge å gi informasjonen muntlig i et møte i det folkevalgte organet. Den folkevalgte har, som medlem av organet, møte- og talerett i organets møter, med den begrensning at personen ikke kan delta når vedkommendes egen habilitet skal drøftes og avgjøres. Om informasjonen gis i det samme møtet som habiliteten skal avgjøres i, eller i et annet møte, vil være opp til lederen av det folkevalgte organet, som er den som setter opp saksliste for hvert møte, se kommuneloven § 11-3 første ledd. Den folkevalgte kan uansett ikke delta i møtet når organet starter drøftingen og avgjørelsen av habiliteten.

SPØRSMÅL NR. 498

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Pål Morten Borgli

Besvart 24. november 2025 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen

Spørsmål:

Har alle tidligere aktører innen pelsdyrnæringen nå fått sitt endelige oppgjør fra staten?

BEGRUNNELSE:

Det har vært noe krevende år for mange som ble rammet av forbudet mot pelsdyrhold i Norge. Det har for mange også vært vanskelig økonomisk når et slikt yrkesforbud vedtas. Det ryktes at det fortsatt er aktører som ikke har fått tilfredsstillende løsning fra staten, og jeg er opptatt av at dette løses. Derfor stiller jeg statsråden spørsmål om status.

Svar:

Jeg har innhentet informasjon fra Landbruksdirektoratet om status, og Landbruksdirektoratet informerer om at de mottok til sammen 274 krav om erstatning etter avvikling av pelsdyrvirksomheten.

Status per 19. november 2025, er at alle oppdrettere som har fremmet krav om erstatning, har fått et endelig tilbud/avslag, med unntak av to. I tillegg har Landbruks- og matdepartementet opphevet direktoratet sitt avslagsvedtak i en sak som dermed ligger hos direktoratet for ny behandling. Dette betyr at det er 3 krav som er til behandling "i førsteinstans".

Jeg er også informert om at det er mottatt noen klager på avslag/endelige tilbud.

Søknadsfristen for kompensasjon for riving og opprydding er 31. desember 2025. Her er statsforvalteren vedtaksmyndighet og saksbehandling og utbetaling skjer fortløpende etter hvert som søknadene kommer inn og tiltakene gjennomføres.

SPØRSMÅL NR. 499**Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 25. november 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvordan vil energiministeren lære av fadeseen med byggingen av 420 kV-linjer mellom Sima og Samnanger når det nå er press på å bygge enda flere slike linjer tvers igjennom Vestland fylke?

BEGRUNNELSE:

Kraftlinjen mellom Sima og Samnanger er den som er aller mest utsatt for feil, og nå skal hele traseen legges om. Det var store protester mot denne linjen i utgangspunktet, grunnet de store naturinngrepene. Nå får vi nye inngrep, fordi traseen rett og slett har vært dårlig. Slik ender vi opp med to i stedet for ett stort naturinngrep i Vestland fylke, som et resultat av at staten ikke lyttet til naturvern-erne i utgangspunktet.

Det planlegges nye, store naturinngrep i tiden fremover, med planer om enda flere kraftlinjer. Spøreren er bekymret for at staten på nytt vil gjøre fatale feil.

Svar:

Statnett har sett det nødvendig å søke om enkelte endringer i ledningsanlegget Sima – Samnanger. Jeg vil imidlertid presisere at det på langt nær er snakk om at hele den 92 kilometer lange traséen for 420 kV-kraftledningen mellom Sima og Samnanger skal legges om. Statnett fikk 16. februar 2023 konsesjon til å legge om en 5,5 kilometer strekning på Ålvikfjellet, med vilkår om at opprinnelig trasé saneres. Den 20. desember 2024 fikk Statnett også

konsesjon til å bygge en ny, om lag 4 kilometer lang enkel masterekke for topplinen langs den eksisterende ledningen på et område i Ulvik.

Bakgrunnen for disse endringene er at ledningen har hatt gjentatte utfall som følge av uforutsette værhen-delser og lokalklimatiske forhold, blant annet høye is-laster. Vi må erkjenne at det ikke forelå tilstrekkelig kunnskap om klimalastene da den opprinnelige konses-jonen ble gitt, og dette er noe det er nødvendig å ta lær-dom av. I denne sammenheng viser jeg til at Statnett 22. oktober 2025 sendte søknad til NVE om å beholde en 1,2 kilometer lang strekning av ledningen på Ålvikfjellet, som etter konsesjonen fra 2023 skal fjernes, og la det stå som et frakoblet spenn i inntil 15 år. Formålet er å måle og re-gistrere effekten av klimalaster over en lengre sammen-hengende periode, ettersom det i dag i liten grad finnes slike langtidsmålinger. Det omsøkte tiltaket er ment å gi et bedre kunnskapsgrunnlag om klimalaster og dermed sørge for bedre forutsetninger for framtidig traséplan-legging. Om det er grunnlag for å gi tillatelse til dette, er noe NVE skal vurdere i sin behandling. Ved nye planer om transmisjonsnettutbygging i Vestland fylke, vil det gjennomføres konsekvensutredninger etter konsekven-sutredningsforskriften, basert på den til enhver tids gjel-dende metodikk og kunnskapsgrunnlag. Regelverket om behandlingen av meldinger med konsekvensutredning-sprogram og søknader med gjennomførte utredninger, sikrer medvirkning og involvering av parter og interese-gupper, inkludert natur- og miljøorganisasjoner, gjennom blant annet høringsprosesser.

SPØRSMÅL NR. 500**Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 24. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvordan vil justisministeren sikre at politi og påtalemy-ndighet prioriterer hverdagskriminalitet på en måte som

opprettholder borgernes trygghet, og unngår en situasjon der mindre alvorlige lovbrudd i praksis avkriminaliseres?

BEGRUNNELSE:

Advokat Brynjar Meling er i Stavanger Aftenblad bekymret for politiets håndtering av hverdagskriminalitet, etter at mobiltelefonen hans ble stjålet på Stavanger lufthavn. Politiet henla saken med begrunnelsen manglende kapasitet og prioritering av mer alvorlige kriminalsaker. Meling mener dette illustrerer et mønster der mindre alvorlige lovbrudd, som tyveri, i praksis ikke etterforskes, og at hverdagskriminalitet dermed i realiteten blir "avkriminalisert".

Han påpeker at mange opplever at småkriminalitet ikke får konsekvenser, noe som kan svekke tilliten til politiet og borgernes opplevelse av trygghet i samfunnet. Hverdagskriminalitet berører mange mennesker og har samfunnsmessige konsekvenser selv om de økonomiske eller fysiske skadene er moderate. Meling etterlyser konkrete tiltak for hvordan politi og påtalemyndighet kan prioritere ressurser slik at også småkriminalitet følges opp, og hvordan man kan sikre at lovbrudd får reelle konsekvenser.

Svar:

I praksis har ikke politiet kapasitet til å etterforske alle lovbrudd som de blir kjent med gjennom en anmeldelse eller på annen måte, slik at det må foretas en prioritering. Samtidig er det avgjørende for befolkningens tillit til politiet at ikke saker henlegges på grunn av kapasitetsutfordringer i for stor utstrekning.

Kapasitetshenleggelse er derfor særskilt regulert i rundskriv fra Riksadvokaten. Det følger av rundskrivet at sentrale og alvorlige lovbrudd ikke skal henlegges på

grunn av kapasitet, og det er ressursituasjonen for politidistriktets samlede straffesaksbehandling som skal iakttas ved vurderingen. Videre er adgangen til henleggelse av saker med kjent gjerningsperson snever. Rene kapasitetshenleggelse er utførlig regulert i nytt oppdatert rundskriv fra Riksadvokaten som trer i kraft fra 2026. Dette er gjort for å styrke styring, oppfølging og kontroll med politiets ressurser og praksis. Riksadvokaten har varslet at de etter en tid vil følge opp for å se om endringen blir fulgt opp av politidistriktene.

Regjeringen har de siste årene styrket politiet og påtalemyndighet med betydelige ressurser. Fra budsjettåret 2025 er det tilført 600 millioner kroner til bekjempelse av kriminelle nettverk. Dette er midler som kommer i tillegg til de ordinære satsingene. Det bør derfor være rom for å også bekjempe den såkalte hverdagskriminaliteten.

For å sikre bedre kvalitet og måloppnåelse i politiets straffesaksbehandling, er det fra og med 2024 bevilget varige midler til betydelig styrking av Riksadvokaten og Den høyre påtalemyndighets fagledelse av politiets straffesaksbehandling. Det er videre gitt føringer i statsbudsjettet om styrket samarbeid mellom Den høyere påtalemyndighet og politiet om forbedringer og resultatoppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet. Det er i styringsdialogen med de to etatene lagt vekt på at de politidistrikter som har avvikende resultater må følges tettere opp.

Jeg har forventninger til en styrket styring på straffesaksområdet og legger til grunn at avvikende resultater når det gjelder henleggelse følges opp både av politiet og av Riksadvokaten.

SPØRSMÅL NR. 501

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad

Besvart 25. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Mener statsråden at Bane NORs beslutningsgrunnlag tilfredsstiller kravene til forsvarlig utredning, når innbyggerne ved Svingen stasjon får redusert sitt togtilbud i desember?

BEGRUNNELSE:

Bane NORs reduserer togtilbudet ved Svingen stasjon mellom Sørumsand og Fetsund i Akershus til to rushtidsavganger utenfor ordinær ruteplan fra 15. desember 2025.

Svar:

Bane NOR har som infrastrukturforvalter og iht. regelverket ansvaret for å tildele infrastrukturkapasitet på det norske jernbanenettet. Dette betyr at Bane NOR har ansvar for å lage realistiske ruteplaner slik at togene klarer å holde ruta og de reisende kan stole på toget. De siste års ruteplaner har blitt stadig mindre realistiske fordi det kjøres langt flere tog på en svært presset infrastruktur og flere reisende gir lengre stopp på mange stasjoner.

Bane NOR gjør endringene i ruteplanen for å bedre punktligheten og gjøre togtilbudet bedre for svært mange reisende i Oslo-området. Reisende fra stasjonene som får færre avganger vil dessverre få et redusert tilbud, men det vil fortsatt være stopp i rushtid. Bane NOR opplyser at endringene er vurdert til å gi færre forsinkede tog og en vesentlig bedring i punktligheten. I tillegg forventer Bane NOR at følgeforsinkelser på alle tilgrensende region-, fjern- og godstog reduseres tilsvarende.

I trafikkavtalen mellom Jernbanedirektoratet og togselskapene er det krav om involvering av fylkeskommunen dersom togselskapet planlegger endringer i rutetilbudet, og eventuelle endringer togselskapet foreslår skal godkjennes av Jernbanedirektoratet. Endringene i stoppmønster som trer i kraft fra 14. desember i år er imidlertid initiert og besluttet av Bane NOR som følge av manglende infrastrukturkapasitet for å oppnå realistisk ruteplan.

For at de reisende og næringslivet skal velge toget, er det viktig at de kan stole på at det kommer og går til avtalt tid. I Norge har vi et mål om at ni av ti tog skal være i rute. Dette klarer vi dessverre ikke i dag, og det er derfor viktig at vi jobber målrettet i hele jernbanesektoren for å øke punktligheten. Jernbanedirektoratet har dialog med fylkeskommunen og orienterte fylkeskommunene så snart Bane NORs beslutning om rutetildeling ble fattet. Videre vil Bane NOR og Jernbanedirektoratet etter hvert evaluere om tiltakene har ønsket effekt, og vurdere ev. endringer i lys av en slik evaluering.

SPØRSMÅL NR. 502

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed

Besvart 1. desember 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Kan statsråden fremskaffe en oversikt over hvor mange årsverk i utenrikstjenesten, fordelt på UD og utenriksstasjonene, som har vært knyttet til henholdsvis Israel/Palestina, Vest-Balkan og Ukraina/Russland for årene 1995, 2005, 2015 og 2025?

Svar:

Vedlagt følger tabell med oversikt over årsverk knyttet til Israel/Palestina, Vest-Balkan og Ukraina/Russland for årene 1995, 2005, 2015 og 2025. Det understrekes at deler av oversikten er forbundet med stor grad av usikkerhet, og kan således ikke tallfestes.

Forutsetninger

Når det gjelder presise oversikter over medarbeidere i utenriksdepartementet som har arbeidet med de ulike områdene som omfattes av spørsmålet, er det ikke dokumenterbare kilder for individuelle ansvarsområder som går så langt tilbake i tid som det etterspørres. For

utenriksstasjonene er dette lettere å kunne dokumentere gitt deres geografiske plassering.

For oversikten fra utenriksstasjonene viser tabellen det totale antall årsverk på stasjonene som dekker henholdsvis Israel/Palestina, Vest-Balkan og Ukraina/Russland i de aktuelle periodene.

Oversikten viser årsverk i fagavdelingene i UD som har/har hatt henholdsvis Israel/Palestina, Vest-Balkan og Ukraina/Russland som hovedarbeidsoppgaver.

Det vil i tillegg være mange medarbeidere som er involverte, i større eller mindre grad, i arbeid innen disse områdene, i ulike avdelinger i utenriksdepartementet.

Kommentarer til oversikten over årsverk for de enkelte årstallene der tallene enten ikke finnes i dokumenterbare kilder og/eller er usikre:

1995

For årsverk i UD knyttet til henholdsvis Israel/Palestina, Vest-Balkan og Ukraina/Russland, har vi ikke dokumenterbare kilder så langt tilbake i tid.

2005

For årsverk i UD viser tallene det totale antallet årsverk i fagavdelinger/seksjoner som hadde medarbeidere som arbeidet med henholdsvis Israel/Palestina og Ukraina/Russland. Dette gjelder Seksjon for fred og forsoning og Midtøstenseksjonen for Israel/Palestina. I tillegg gjelder dette ulike seksjoner i Sikkerhetspolitisk avdeling for Ukraina/Russland. Eksakte tall over hvor mange av disse som faktisk var knyttet til Israel/Palestina og Ukraina/Russland har vi ikke dokumenterbare kilder på. Tallene for Vest-Balkan er faktiske tall fra Vest-Balkanseksjonen.

2015

For årsverk i UD viser tallene totalt antall årsverk i fagavdelinger/seksjoner med medarbeidere som har arbeidet med henholdsvis Israel/Palestina og Ukraina/Russland. Dette gjelder primært Seksjon for fred og forsoning og Seksjon for Midtøsten og Nord-Afrika for Israel/Palestina. Og så gjelder det i hovedsak ulike seksjoner i Sikkerhetspolitisk avdeling for Ukraina/Russland. Men vi har ikke dokumenterbare kilder over eksakt hvor mange av disse som faktisk var knyttet til Israel/Palestina og Ukraina/Russland. Tallene for Vest-Balkan er faktiske tall fra Vest-Balkanseksjonen.

Område	År	UD	Utsendte
Israel/Palestina - Utenriksstasjoner	1995		5
Israel/Palestina - UD	1995		
Ukraina/Russland - Utenriksstasjoner	1995		16
Ukraina/Russland - UD	1995		
Vest-Balkan - Utenriksstasjoner	1995		3
Vest - Balkan - UD	1995		
Israel/Palestina Utenriksstasjonene	2005		14
Israel/Palestina - UD	2005		
Ukraina/Russland - Utenriksstasjonene	2005		21
Ukraina/Russland - UD	2005		
Vest-Balkan - Utenriksstasjonene	2005		13
Vest-Balkan - UD	2005	16	
Israel/Palestina - Utenriksstasjoner	2015		15
Israel/Palestina - UD	2015		
Ukraina/Russland - Utenriksstasjonene	2015		26
Ukraina/Russland - UD	2015		
Vest-Balkan - Utenriksstasjoner	2015		13,5
Vest-Balkan - UD	2015	8	
Israel/Palestina - Utenriksstasjoner	2025		11
Israel/Palestina - UD	2025	8	
Ukraina/Russland - Utenriksstasjonene	2025		23,5
Ukraina/Russland - UD	2025	27	
Vest-Balkan - Utenriksstasjoner	2025		8,5
Vest-Balkan - UD	2025	4	

SPØRSMÅL NR. 503**Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen****Besvart 25. november 2025 av forsvarsminister Tore Onshuus Sandvik****Spørsmål:**

I langtidsplanen for Forsvaret skriver regjeringen at forsvarets base på Andøya skal videreutvikles for å understøtte alliert trening og mottak. I svar på spørsmål 15:371 fremkommer det at man ikke er i stand til å gjennomføre dette og statsråden peker på at alliert aktivitet flyttes fra Andøya.

Hvilke konkrete tiltak har statsråden gjennomført til nå for å følge opp stortingets vedtak om at Andøya skal styrke vår evne til alliert mottak og hvilke konkrete tiltak vil gjennomføres snarest for å bedre situasjonen?

BEGRUNNELSE:

I Meld. St. 10 (2021-2022) skrev daværende regjering at "Ut over de operative basene til Luftforsvaret i nord som er vedtatt videreført er det, med de vedtak som er fattet om ny by i Bodø, bare Andøya som har relevant infrastruktur som kan gjøres tilgjengelig ut over det vedtatt langtidsplan har lagt opp til. For å styrke vår nasjonale evne til alliert mottak i nord vil regjeringen derfor blant annet videreføre og styrke vedlikeholdet av kritisk infrastruktur på relevante lokasjoner i Luftforsvaret, herunder Andøya".

I etterkant leverte regjeringen som Senterpartiet var en del av flere forslag i Stortinget med tildeling av midler til Andøya flystasjon.

I Prop 118 S (2022-2023) ble det satt av 167,3 millioner kroner til blant annet tilrettelegging for alliert mottak på Andøya.

I Prop 18 S (2022-2023) ble det satt av 20 millioner til infrastruktur i tilknytning alliert mottak på Andøya.

I Prop. 87 S (2023-2024) påpeker regjeringen at regjeringen har lagt til grunn en høyere ambisjon for både evne til alliert mottak og fortsatt nasjonal aktivitet ved Andøya.

I Prop. 104 S (2023-2024) ble det satt av 37,5 millioner for å understøtte alliert mottak på Andøya gjennom å sørge for vakt og sikring.

I Prop. 1 S (2023-2024) i Forsvarsdepartementets budsjettmateriale ble det satt av 283 millioner til Andøya flystasjon og perimetersikring. I tillegg til en pott på 29,4 millioner for å opprettholde operativ infrastruktur på Andøya og Bodø.

I Prop 1. S (2024-2025) ble det satt av 65,8 millioner for å legge til rette for alliert mottak på Andøya.

I Prop 1. S (2025-2026) er det ikke satt av en krone til Andøya flystasjon, selv om riktignok Andøya er

nevnt en gang i budsjettmaterialet fra FD. Det handler vel å merke om kartlegging for klimatilpasning, ikke alliert eller militær aktivitet.

Svar:

Forsvaret har videreført flystasjonens vakt- og sikringsstyrker, slik at disse ivaretar sikringen av flystasjonen. Det er også etablert en utdannings- og øvingsavdeling for å understøtte alliert mottak og øvingsvirksomhet, i tillegg har Forsvaret etablert dedikerte stillinger med ansvar for å følge opp alliert mottak og forsterkning, inklusive på Andøya.

Det er gjennomført forprosjekt for opprettholdelse av grunnsikring, fornyelse og oppgradering av perimetersikringen rundt flystasjonen, i henhold til Sikkerhetsloven og Avinors krav.

På grunn av nødvendig balansering av den samlede investeringsplan er gjennomføring av perimetersikringsprosjektet skjøvet til senere i planperioden. Dette innebærer at Forsvaret må kompensere med øvrige sikrings tiltak for å ivareta den nødvendige sikring av flystasjonen fram til ny perimetersikring er etablert. I tillegg har Avinor satt opp et midlertidig viltgjerde for å hindre viltets adkomst til lufthavnen.

De operative flatene på flystasjonen krever vedlikehold. Det vil i tidsrommet 2026 til 2028 bli gjennomført utbedringer på rullebane og operative flater samt andre forbedrede flysikringstiltak for NATO-finansierte midler.

Det er planlagt en rekke initiativer på Andøya, og utviklingen treffer en rekke samfunnssektorer. Forsvarsdepartementet initierer nå et tverrdepartementalt samarbeid med KDD, NFD og SD for sammen å planlegge den videre utvikling av statlig støttet virksomhet på Andøya. Arbeidet vil gjennomføres i samarbeid med Andøy kommune.

Tilleggssvar:

12.01.2026. Korrigert svar på spørsmål nr. 503 til skriftlig besvarelse om tiltak for å styrke vår evne til alliert mottak på Andøya.

Korrigerings av svar på spørsmål nr. 503 om tiltak for å styrke vår evne til alliert mottak på Andøya

Jeg sender et korrigert svar på spørsmål nr. 503 fra Stortinget for at svaret skal inneholde riktig benevnelse på den avdelingen som understøtter alliert mottak og øving-

saktivitet. Det er Vertslandstøtteskvadronen på Andøya flystasjon som har dette ansvaret. I det oppdaterte svaret fremgår det nå også at gjennomføringene av perimetersikringen vil skje i tidsrommet 2026 til 2028, slik det også er presisert i svar på spørsmål nr. 644.

Forsvaret har videreført flystasjonens vakt- og sikringsstyrker, slik at disse ivaretar sikringen av flystasjonen. Alliert mottak og øvingsaktivitet understøttes av Vertslandstøtteskvadronen på flystasjonen.

Det er gjennomført forprosjekt for opprettholdelse av grunnsikring, fornyelse og oppgradering av perimetersikringen rundt flystasjonen, i henhold til Sikkerhetsloven og Avinors krav.

Perimetersikringsprosjektet planlegges gjennomført i perioden 2026 til 2028. Forsvaret vil kompensere med øvrige sikringstiltak for å ivareta den nødvendige

sikring av flystasjonen fram til ny perimetersikring er etablert. I tillegg har Avinor satt opp et midlertidig viltgjerde for å hindre viltets adkomst til lufthavnen.

De operative flatene på flystasjonen krever vedlikehold. Det vil i tidsrommet 2026 til 2028 bli gjennomført utbedringer på rullebane og operative flater samt andre forbedrede

flysikringstiltak for NATO-finansierte midler.

Det er planlagt en rekke initiativer på Andøya, og utviklingen treffer en rekke samfunnssektorer. Forsvarsdepartementet initierer nå et tverrdepartementalt samarbeid med Kommunal og distriktsdepartementet, Nærings og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet for sammen å planlegge den videre utvikling av statlig støttet virksomhet på Andøya. Arbeidet vil gjennomføres i samarbeid med Andøy kommune.

SPØRSMÅL NR. 504

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed

Besvart 25. november 2025 av utviklingsminister Åsmund Aukrust

Spørsmål:

Ber statsråden om en oversikt hvor det skilles mellom regjeringens foreslåtte bevilgninger i 26-bistandsbudsjettet til henholdsvis (1) fattigdomsreduksjon og utvikling i de fattigste landene, samt humanitær bistand, og (2) forebygging og håndtering av globale utfordringer, jf. Sending-utvalget, samt kan jeg også be om en oversikt på hvordan bistanden til de minst utviklede landene har utviklet seg de siste 15 årene (inkl. regjeringens forslag til 26-budsjett), både i sum (nominelt og 2026-prisnivå) og som andel av bistandsbudsjettet?

Svar:

Regjeringen mener at klima- og utviklingspolitikken må forenes for å oppnå bærekraftige resultater. Konsekvensene av klimaendringene truer i dag mye av det som er oppnådd i arbeidet med å bekjempe fattigdom og for å nå bærekraftsmålene. Norsk bistand er basert på regelverket for offisiell utviklingsbistand jf. Prop. 1S (2025-2026) s. 68-69, og regjeringens utviklingspolitikk er forankret i bærekraftsmålene, klimamålene og menneskerettighetene. Hovedmålet er å bidra til samfunnsendring for å bekjempe ulikhet og fattigdom, og fremme økonomisk

utvikling og velferd i utviklingsland. Innretning av bistandsbudsjettet for 2026 er nærmere omtalt i Prop. 1S (2025-2026) s. 77-82.

Bistandsbudsjettet er ikke bygget opp iht. Sending-utvalgets rapport. Det er dermed ikke mulig å sortere de foreslåtte bevilgningene inn i de to hovedkategoriene. Under følger en oversikt over foreslått bevilgning til humanitær bistand i 2026, samt bistand til de minst utviklede landene i perioden 2010-2024.

Humanitær bistand

Den humanitære bistanden bevilges over to kapitler på bistandsbudsjettet for 2026: kap. 150 Humanitær bistand og som en del av Nansen-programmet for Ukraina over kap. 159 Regionbevilgninger, post 73 Ukraina og naboland. Regjeringen har foreslått 5,9 mrd. kroner over kap. 150 Humanitær bistand. Dette inkluderer kjernestøtte til Verdens matvareprogram og FNs høykommissær for flyktninger på henholdsvis 430 og 630 mill. kroner. I tillegg kommer humanitær innsats i Ukraina og naboland, som i 2025 utgjør om lag 3 mrd. kroner. For 2026 er det foreløpig planlagt at den humanitære bistanden til Ukraina økes med 500 mill. kroner sammenliknet med 2025.

Andelen av norsk bistand til de minst utviklede landene

Bistandsstatistikken for det foregående året sammenstilles og publiseres av Norad innen medio mai hvert år. Dette betyr at 2024 er det siste året det er kvalitetssikret statistikk for når det gjelder øremerket bistand til MUL.

Det er imidlertid OECD som beregner kjernestøtte til MUL og OECD offentliggjør sine tall for 2024 først i desember 2025. Der er derfor per i dag ikke noen offisiell statistikk for total bistand til MUL i 2024.

Total norsk bistand til minst utviklede land (MUL). Millioner kroner - løpende priser				
år	Øremerket bistand til MUL	Beregnet kjernestøtte til MUL	Total bistand til MUL	Total bistand til MUL som andel av norsk bistand
2010	6 012	2 434	8 445	32,0 %
2011	5 632	2 532	8 164	30,6 %
2012	5 391	2 626	8 017	29,0 %
2013	6 192	2 845	9 037	27,6 %
2014	6 064	2 858	8 923	27,8 %
2015	5 872	2 959	8 831	25,6 %
2016	5 535	3 147	8 682	23,6 %
2017	6 053	3 536	9 589	28,1 %
2018	6 254	3 834	10 088	29,1 %
2019	6 434	3 804	10 237	27,1 %
2020	7 155	4 047	11 202	28,4 %
2021	6 643	4 596	11 240	28,0 %
2022	7 411	4 040	11 451	23,1 %
2023	8 516	4 453	12 969	22,1 %
2024	6 751	-	-	-

*Norsk beregnet kjernestøtte til minst utviklede land (MUL) er hentet fra OECD.

Kilde: Norad

Total norsk bistand til minst utviklede land (MUL). Millioner kroner - faste 2023-priser				
År	Øremerket bistand til MUL	Beregnet kjernestøtte til MUL	Total bistand til MUL	Total bistand til MUL som andel av norsk bistand
2010	9 634	3 900	13 534	32,0 %
2011	8 462	3 803	12 265	30,6 %
2012	7 837	3 817	11 653	29,0 %
2013	8 776	4 032	12 808	27,6 %
2014	8 573	4 041	12 614	27,8 %
2015	8 541	4 304	12 845	25,6 %
2016	8 182	4 652	12 834	23,6 %
2017	8 597	5 021	13 618	28,1 %
2018	8 321	5 101	13 422	29,1 %
2019	8 607	5 088	13 695	27,1 %
2020	9 819	5 554	15 373	28,4 %
2021	7 584	5 247	12 831	28,0 %
2022	6 588	3 591	10 180	23,1 %
2023	8 516	4 453	12 969	22,1 %
2024	6 833	-	-	-

*Norsk beregnet kjernestøtte til minst utviklede land er hentet fra OECD.

****OECDs prisjustering til faste priser ligger til grunn, hvor de for 2024-årgangen tar utgangspunkt i 2023-priser. Dette er grunnen til at de faste prisene er 2023-priser.**

Kilde: Norad

SPØRSMÅL NR. 505

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Amalie Gunnufsen

Besvart 25. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Forvaltningsrevisjonen av BPA-ordningen i Kristiansand kommune viser at kommunen i praksis må håndtere store og komplekse utfordringer i ordningen uten tydelig nasjonal styring eller oppfølging.

Mener statsråden det er forsvarlig at kommunene står alene med ansvaret for å sikre en rettighetsfestet ordning i tråd med intensjonen, mens regjeringen bruker år på å følge opp Stortingets vedtak om at Regjeringen skal legge frem en Stortingsmelding om BPA?

BEGRUNNELSE:

Agder kommunerevisjon IKS la nylig fram rapporten «Forvaltningsrevisjon av BPA-ordningen i Kristiansand kommune». Rapporten peker blant annet på manglende nasjonale føringer.

Regjeringen har varslet at det ikke før i 2026 vil komme en ny stortingsmelding om BPA-ordningen. Det betyr at både kommuner og brukere risikerer flere års ventetid før det kommer en helhetlig nasjonal oppfølging. For mange brukere handler dette om muligheten til å leve et selvstendig liv i tråd med menneskerettighetene, og om at kommunen må forvalte en krevende rettighetsordning uten klare nasjonale rammer og veiledning.

Kommunene står dermed i en situasjon der de må bære et uforholdsmessig stort ansvar, mens staten bruker lang tid på å følge opp. Det reiser spørsmål om hvorvidt regjeringen faktisk ivaretar sitt overordnede ansvar for at BPA-ordningen.

Svar:

I tilknytning til representantens spørsmål ønsker jeg å vise til at BPA i dag ikke er noen egen tjeneste, men en måte å organisere kommunale helse- og omsorgstjenester som f.eks. praktisk bistand på. Dette er tjenester som i dag ligger i kommunen. Som Agder kommunerevisjon IKS

viser i sin rapport «Forvaltningsrevisjon av BPA-ordningen i Kristiansand kommune» har det oppstått et forventningsgap mellom de rettslige reguleringene og hva som faktisk oppnås innenfor tilgjengelige rammer. Som helse- og omsorgsminister har jeg også mottatt en rekke innspill om at regelverket knyttet til BPA-ordningen praktiseres svært ulikt fra kommune til kommune. Fra organisasjonene etterlyses det blant annet større forutsigbarhet knyttet til ordningen. Jeg har derfor sørget for at departementet har sendt ut et rundskriv om BPA til landets kommuner og statsforvaltere. I tillegg har jeg gitt oppdrag til Helsedirektoratet om å utrede behov for tiltak som skal bidra til gode vedtaksprosesser for kommunale helse- og omsorgstjenester. Det er viktige grep for likeverdige tjenester.

Utvalget som stod bak NOU 2021:11 Selvstyrt er velstyrt – Forslag til forbedringer i ordningen med brukerstyrt personlig assistanse, var delt i synet på grunnleggende spørsmål knyttet til fremtidig organisering og regulering av ordningen, herunder spørsmålet om hvilket forvaltningsnivå som bør ha ansvaret for ordningen og hvor den fremtidige ordningen bør reguleres. I tillegg ble det fra et mindretall uttrykt bekymringer rundt de økonomiske beregningene, og en bekymring over at utvalget presenterer urealistiske beregninger av kostnadsbilde.

Selv om NOU 2021:11 Selvstyrt er velstyrt har gitt et godt kunnskapsgrunnlag om BPA, kom det under høringen av utvalgets innstilling, og i det etterfølgende arbeidet, problemstillinger som det er ønskelig å få utredet videre. Jeg har derfor satt ned et Ekspertutvalg som skal vurdere hvordan BPA kan innrettes for å bidra til likesstilling, likeverd og samfunnsdeltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne og stort behov for bistand. Utvalget skal kartlegge tilgrensende ordninger og komme med forslag til hvilke andre ordninger som eventuelt bør inngå i en fremtidig BPA-løsning. Dette for å sikre en ordning som er til beste for brukerne og som kan være bærekraftig for fremtiden. Når ekspert-utvalgets innstilling foreligger

desember 2026 ønsker jeg meg en god og konstruktiv dialog med Stortinget om videre vei for BPA-ordningen.

SPØRSMÅL NR. 506

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Amalie Gunnufsen

Besvart 24. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden informere om når Samferdselsdepartementet forventer at statens vegvesens gjennomgang av finansieringsopplegget for E39 Kristiansand–Lyngdal slutføres og hvordan vil Regjeringen sikre fremdrift i saken slik at trafikksikkerhet og forutsigbarhet for bilistene blir ivare tatt?

BEGRUNNELSE:

Statens vegvesen har mottatt brev fra Samferdselsdepartementet der de, i samråd med Nye Veier, Ferde og Agder fylkeskommune, bes om å gjennomgå finansieringsopplegget for E39 Kristiansand–Lyngdal på nytt. Vegvesenet har opplyst at de har et grunnlag klart til å presentere for departementet, men at det ikke er avklart når, saken skal legges fram.

I mellomtiden kjører folk på en gammel, trafikkfarlig og rasutsatt vei, mens bompengebelastningen på den nye veien øker og trafikken lekker tilbake til den trafikkfarlige gamleveien.

Svar:

Statens vegvesen fikk i april i oppdrag om å, i samråd med Nye Veier AS, Agder fylkeskommune og bompengeselskapet, gå gjennom finansieringsopplegget for hele prosjektet E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest på nytt og vurdere om den totale situasjonen for prosjektet tilsier at det er behov for å fremme en sak om revidert bompengeopplegg.

Arbeidet omfatter blant annet å vurdere alternative løsninger for å sikre tilstrekkelig inntektsstrømmer til prosjektet. Arbeidet omfatter også mulige tiltak i takst- og innkrevingsopplegget, forutsatt at Agder fylkeskommune stiller seg bak dette. Det er viktig å ta risikoen i prosjektet på alvor, både for Agder fylkeskommune som garantist og for finansieringen av Nye Veiers gjenstående utbyggingssparseller i prosjektet. Det er fylkeskommunen som har

stilt garanti for bompengeselskapets lån og som dermed bærer risikoen for bompengeselskapets økonomi. Vi er derfor avhengige av å ha med oss Agder fylkeskommune på en eventuell alternativ løsning.

Det ble avholdt dialogmøte mellom Statens vegvesen, Ferde, Nye Veier og Agder Fylkeskommune 23. september. Videre ble det den 30. oktober avholdt møte mellom departementet og Statens vegvesen. Jeg ser frem til å motta endelig rapport fra Statens vegvesen når den er klar. Dersom gjennomgangen av saken tilsier behov for nytt bompengeopplegg vil Stortinget bli involvert.

SPØRSMÅL NR. 507**Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 25. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Kan finansministeren gi en oversikt over alle avsetninger for tap som fortsatt står ubrukt i statsbudsjettet for 2026?

BEGRUNNELSE:

Det bes om at oversikten oppgir for hvilket år avsetningen er foretatt, og hvilket formål den gjelder.

Svar:

Tabellen under gir en oversikt over bevilgede tapsavsetninger som ikke er bundet til låne- og garantiordningene under NFD. For tre av ordningene – garantiordningen for re-forsikring av kredittforsikring, midlertidig lånegarantiordning i forbindelse med høye strømpriser og garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter – reflekterer tallene både tapsavsetninger, midler til forvaltning og inntekter.

Størrelsen på avsetningene for tap kan endres over tid, ettersom de fastsettes på grunnlag av vurderinger av statens utestående forpliktelser og tilhørende risiko på det tidspunkt avsetningene beregnes. For aktive ordninger gis lån fortløpende og hva som er bundet opp innenfor en gitt ramme, vil da være et øyeblikksbilde. Det innhentes imidlertid ikke nye anslag løpende om hva som er bundet opp under rammen og hva som ikke er bundet opp. Avsetningene justeres først når det gjennomføres nye vurderinger for ordningens bruk/etterspørsel.

Det kan derfor forekomme avvik mellom anslagene basert på vurderinger gjort 19. november, som var siste tidspunkt det ble innhentet nye tall i forbindelse med besvarelsen av dette spørsmålet, og de tallene som framkommer i budsjettet for 2026 og Stortingsbehandlingen av dette. Slike avvik reflekterer at avsetningene bygger på informasjon tilgjengelig på vurderingstidspunktet.

Det kan derfor forekomme avvik mellom anslagene basert på vurderinger gjort 19. november, som var siste tidspunkt det ble innhentet nye tall i forbindelse med besvarelsen av dette spørsmålet, og de tallene som framkommer i budsjettet for 2026 og Stortingsbehandlingen av dette. Slike avvik reflekterer at avsetningene bygger på informasjon tilgjengelig på vurderingstidspunktet.

Ordning	Bevilgningsår	Gjenstående ubundet. Anslag 19.11.2025
Innovasjon Norge, tapsfond for lån til pakkereisearrangører	2020	Ca. 91 mill. kr
Innovasjon Norge, tapsfond for lån til lav- og nullutslippsskip	2020, 2022, 2024	Ca. 185 mill.
Innovasjon Norge, tapsfond Grønn industrifinansiering	2024	Ca. 699 mill.
Eksfin, garantiordning for re-forsikring av kredittforsikring – tapsavsetning	2020	5,6 mill.
Eksfin, midlertidig lånegarantiordning ifb. høye strømpriser	2022	Tapsavsetning på ca. 16 mill., mens gjenstående garantiansvar utgjør ca. 15 mill. Det anslås at tapsavsetningen kan reduseres med om lag 3 mill. kroner
Eksfin, garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter	2020	Tapsavsetning på ca. 1,7 mrd., mens gjenstående garantiansvar utgjør ca. 1,4 mrd. Det anslås at tapsavsetningen kan reduseres med 705 mill. kroner.
Tapsavsetningsmidler fra lån Norwegian Air Shuttle	2020	59 mill. kroner

Basert på oppdaterte anslag for ubenyttet tapsavsetning, legger jeg til grunn at det kan tilbakeføres 863 mill. kroner utover det som fremkommer i regjeringens forslag til budsjett for 2026. Dette gjelder ubenyttet tapsavsetning under ordningene hvor det ikke gis nye lån eller garantier, herunder lån til pakkereisearrangører, garantiordningen for re-forsikring av kredittforsikring, lånegarantiordningen for høye strømpriser, garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter, samt tapsavsetningsmidler fra lån til Norwegian Air Shuttle. Størrelsen på ubunden tapsavsetningene i 2026 for både lån til lav- og nullutslippsskip og grønn industrifinansiering vil

rantioordningen for re-forsikring av kredittforsikring, lånegarantiordningen for høye strømpriser, garantiordningen for lån til små og mellomstore bedrifter, samt tapsavsetningsmidler fra lån til Norwegian Air Shuttle. Størrelsen på ubunden tapsavsetningene i 2026 for både lån til lav- og nullutslippsskip og grønn industrifinansiering vil

avhenge av ev. nye forpliktelser som inngås i perioden 19. november – 31. desember 2025. Regjeringen vil komme

tilbake til Stortinget med oppdaterte anslag og ev. forslag til bevilgningsendringer i revidert budsjett for 2026.

SPØRSMÅL NR. 508

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Anne Grethe Hauan

Besvart 25. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for ved hvilke distriktpsykiatriske sentre (DPS) døgntilbudet er vedtatt nedlagt i 2026, 2027 eller senere, samt ved hvilke distriktpsykiatriske sentre (DPS) døgntilbudet er besluttet redusert i 2026, 2027 eller senere?

BEGRUNNELSE:

Jeg henviser til statsrådens svar på spørsmål dokument nr. 15:239 (2025-2026) fra representanten Kjersti Toppe (Sp). Representanten spurte blant annet om:

“[...] samt en oversikt over mulige kutt i sengeplasser og/ eller kutt i distriktpsykiatriske sentre i de ulike foretakene pr. nå [...]”.

Fremskrittspartiet registrerer at statsråden ikke svarer på dette eller fremlegger den informasjonen som etterspørres.

Det er rimelig å kunne forvente at statsråden som øverste ansvarlig for de regionale helseforetakene, er i stand til å fremskaffe slik informasjon på forespørsel fra Stortinget. Fremskrittspartiet ber derfor statsråden redegjøre for ved hvilke distriktpsykiatriske sentre (DPS) døgntilbudet er vedtatt nedlagt i 2026, 2027 eller senere, samt ved hvilke distriktpsykiatriske sentre (DPS) døgntilbudet er besluttet redusert i 2026, 2027 eller senere.

Svar:

De regionale helseforetakene har levert regionale planer for økt døgncapasitet fram mot 2030 som svar på oppdrag med frist 1.november. Som det fremgår av planene, så går den samlede døgncapasiteten opp i tråd med den faglige framskrivningen. Døgnbehandling kan gis både i sykehus og ved DPS.

Jeg har innhentet informasjon fra de regionale helseforetakene om kommende endringer for døgntilbudet ved DPS. Oversikten under handler om planlagt reduksjon av døgnplasser ved enkelte DPS i regionene. Når det

gjelder døgntilbudet ved DPS vil det være noe variasjon i tilbudet over tid ut fra regionale behov og ved organisatoriske endringer. Det er særlig behov i tiden fremover for å øke døgncapasiteten for pasienter med alvorlig psykisk lidelse.

Vi må utnytte døgncapasitetene ved DPS godt, noe de regionale helseforetakene også viser til i sine planer, og vi må samtidig gi rom for nødvendige endringer ved samorganisering eller etablering av nye enheter. Det vil bidra til mer robuste fagmiljøer og øke kvaliteten på tilbudet for pasientene. Det er de regionale planene som ble levert 1.november om samlet døgncapasitet som legges til grunn for en økning i kommende periode, enten i egenregi eller ved økt bruk av private aktører.

Informasjon fra de regionale helseforetakene om endringer i døgntilbud ved DPS for 2026, 2027 og senere:

Helse Sør-Øst RHF: Utviklingen de senere årene når det gjelder DPS-tilbudet i regionen viser at noen av helseforetakene har slått sammen mindre DPS-er til større organisatoriske strukturer. Formålet har vært å styrke og samle fagmiljøet og skape mer robuste enheter mtp. bemanning og kompetanse. Det har samtidig vært betydelig større behov for innleggelser ved sykehus enn ved DPS i samme periode. DPS-ene arbeider mer utadrettet gjennom ambulante team som FACT osv., noe som har bidratt til å redusere behovet for innleggelse ved DPS.

Planlagte endringer i døgntilbud ved sykehuset Telemark HF, Seljord DPS, vedtatt nedlagt i 2026. I 2024 reduserte Sykehuset Telemark HF med fem senger på alderspsykiatrisk seksjon som i liten grad hadde blitt utnyttet tidligere. Våren 2025 åpnet syv nye sikkerhetspsykiatriske plasser. Ved inngangen til 2026 avvikles ni døgnplasser ved Seljord DPS, og det opprettes to nye psykoseplasser ved annen lokasjon.

Ved Sørlandet sykehus HF, Vestre Agder DPS er døgntilbudet besluttet redusert i 2026. Sørlandet sykehus HF har fire døgnplasser ved Vestre Agder DPS som ikke har vært i bruk de siste ni årene. Sørlandet sykehus HF vil

formelt avvikle disse sengene før utgangen av 2025 (fra 77 senger til 73 senger).

Ved Sykehuset Innlandet HF, DPS Elverum/Hamar er døgntilbudet besluttet redusert i 2026. Sykehuset Innlandet HF har med bakgrunn i lav beleggsprosent over tid, omstilt to døgnposter ved DPS Elverum/Hamar september 2025 og har nå 63 senger i drift (fra 67 senger).

Helse Nord RHF: Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) har i 2025 vært i dialog med alle kommunene som blir berørt av vedtatt omstilling av døgneheter ved DPS. Det er tre døgneheter ved UNN som er vedtatt nedlagt (jfr. styresak 83-2024, Helse Nord RHF). Disse døgnehetene er lokalisert på Storslett, Storsteinnes og Silsand. I dialogen mellom UNN og kommunene drøftes mulighet for samdrift av døgnplasser på tvers av sykehus og kommuner. Etablering og bruk av kommunale akutte døgntilbud (KAD) viser stor variasjon og svært mange kommuner mangler et slikt tilbud. Det vurderes om helseforetakene kan bistå kommunene i drift av disse tilbudene. Helsefelleskapet Troms og Ofoten har levert søknad om rekrutterings- og samhandlingsmidler. Målsetningen er av å avklare muligheter for samdrift av KAD-senger og døgnplasser ved DPS.

Det foreligger ingen planer om å redusere ytterligere antall døgnplasser ved DPS i Helse Nord for 2026, 2027 og senere.

Helse Vest RHF: I avtalene Helse Vest har med private ideelle DPS er det ingen planer om reduksjon eller

nedleggelse. Heller ikke i Helse Bergen eller i Helse Stavanger.

I Helse Fonna er det planlagt nybygg og ombygginger, og det vil i perioden kunne bli en midlertidig reduksjon på inntil 4 ved Folgefonn DPS i 2026 og 2027. Den midlertidige reduksjonen kan delvis bli kompensert med noen senger i Haugesund DPS i samme periode.

I Helse Førde har styret vedtatt at det skal være en gjennomgang av helse DPS strukturen, med mål om likeverdige tilbud til pasientene.

Helse Midt-Norge RHF har innhentet oppdatert informasjon fra alle helseforetakene i regionen med ansvar for pasientbehandling. Helse Nord-Trøndelag HF opplyser at de ikke har vedtatt nedleggelse eller besluttet reduksjon i døgntilbud i DPS i 2026, 2027 eller senere. St. Olavs hospital HF og Helse Møre og Romsdal HF opplyser at de ikke har vedtatt nedleggelse eller besluttet reduksjon i døgntilbud i DPS verken i 2026 eller 2027. Helse Midt-Norge RHF og underliggende helseforetak må gjennom omfattende omstillingsprosesser de nærmeste årene. Kapasiteten innen ulike behandlingstilbud blir naturlig nok evaluert. Det er som nevnt innledningsvis per i dag ikke fattet noen beslutninger som berører Distriktpsikiatriske sentra. Konsekvenser av eventuelle endringer i organiseringen vil i så fall bli vurdert grundig og i tett dialog med ansatte, tillitsvalgte, verneombud og brukerrepresentanter, i tråd med ordinære prosesser.

SPØRSMÅL NR. 509

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 28. november 2025 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Kan ministeren si med like stor sikkerhet som Udir, at feilene i de nasjonale prøvene ikke har fått negative konsekvenser for elever og foreldre som har fått uriktige opplysninger om elevens mestringsnivå, er vi sikre på at feilen ikke har ført til misvisende beslutningsgrunnlag for nasjonale og lokale skolemyndigheter og for forskningen som baserer seg på de nasjonale prøvene og vil vi få en grundigere redegjørelse for hva som gikk galt og hvilke konsekvenser feilen kan ha medført?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble det kjent at Udir avpubliserer resultatene på nasjonale prøver i årene mellom 2014 og 2021. På Udirs nettsider forklares årsaken til avpubliseringen i tre setninger - som en feil i programmet som er brukt til å analysere testresultatene. Samtidig forsikrer Udir om at feilene ikke har ført til at elever har fått feil opplæring. Feilen har, ifølge Udir, heller ikke ført til et dårligere beslutningsgrunnlag for kommuner og skoler som har fått uriktig styringsinformasjon fra prøvene.

Resultatene fra nasjonale prøver brukes som datagrunnlag for andre nasjonale kvalitetsverktøy som for

eksempel skolebidragsindikatoren. I tillegg kan de brukes som grunnlag for tildeling av tilskudd og for oppfølgingssordningen, som identifiserer kommuner med svake skolerresultater. Resultatene fra nasjonale prøver er også mye brukt som tallgrunnlag i forskning på barnehage og skole.

Svar:

Det er alvorlig at analysene av nasjonale prøver på 5. og 8. trinn i perioden 2014–2021 har gitt feil resultater. Som jeg har redegjort for i tidligere svar til Stortinget, har det vært uklart hvor store avvikene er og hvilke konsekvenser feilen har hatt.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har nylig oppdatert sin offisielle statistikk med korrigerte tall. Tallene korrigerer feilen på gruppenivå og gir et riktig bilde av den statistiske trenden på nasjonale prøver over tid. Som følge av dette avpubliserte Utdanningsdirektoratet (Udir) sin statistikk for perioden 2015–2021.

Det er bra at vi nå har fått re-estimerte resultater for perioden. Samtidig har korrigerte tall for perioden 2014–2021 nå begrenset merverdi for skolene og lærerne, og ingen merverdi for elevene som deltok. Jeg kan ikke utelukke at feilen kan ha påvirket oppfølgingen av enkeltelever. Lærerne ser imidlertid resultatene i sammenheng med

annen informasjon om elevene, og har fått korrekt informasjon om den enkelte elevs oppgavebesvarelse. Feilen har imidlertid bidratt til et skjevt inntrykk av norske elevers resultater i nasjonale prøver i perioden og dermed et svakere beslutningsgrunnlag for skoler og myndigheter. Jeg vil understreke at nasjonale prøver kun én av flere kilder til kunnskap om tilstanden og utviklingen i skolen.

Forskning som har benyttet data fra nasjonale prøver kan også ha vært berørt. Jeg er derfor glad for at SSB nå har publisert korrigerte tidsserier for 2014–2021. På sine nettsider opplyser de om at forskere og andre brukere selv vil få anledning til å gjøre omskalering på gamle data. Videre vil Nasjonal utdanningsdatabase bli oppdatert med korrigerte skalapoeng, og korrigerte mikrodata vil bli gjort tilgjengelig for forskere.

Feil i resultater fra nasjonale prøver 2014–2021 er omtalt i kapittel 8 i Meld. St. 34 (2022–2023). I samme melding beskriver regjeringen hvordan vi vil utvikle et nytt system for kvalitetsutvikling som skal gi bedre informasjon om elevenes læring, motivasjon og trivsel. Blant annet vil regjeringen erstatte nasjonale prøver med læringsstøttene prøver, som skal være bedre pedagogiske verktøy for lærerne i klasserommet enn dagens prøver.

SPØRSMÅL NR. 510

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Geir Inge Lien

Besvart 28. november 2025 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Kan statsråden innhente informasjon fra samtlige departementer og direktorater om det finnes tilsvarende ordninger med goder/godtgjørelser/tilleggskompensasjon ut over ordinær lønn i de øvrige departementene og direktoratene?

BEGRUNNELSE:

Viser til samferdselsministerens svar på skriftlig spørsmål Dokument nr. 15:358 (2025–2026), der det fremkommer at to direktører i Jernbanedirektoratet hadde en samlet tilleggskompensasjon på 86 598 kroner i 2024, og at én direktør fikk en tilleggskompensasjon på 329 827 kroner ved pensjonering som følge av bortfall av livslang fribillett (personalbillett i Jernbaneverket).

Svar:

Det finnes ikke en sentral oversikt i staten over det spørsmålsstilleren spør om. Vi har derfor rettet henvendelser til alle departementene for å innhente opplysninger. Rapporteringen fra de enkelte departementene kommer frem i vedlagte oversikt. Innrapporteringen omfatter alle ordinært ansatte. Ordninger for politikere er holdt utenom. Det er i tillegg til tall for departementene og direktoratene, innhentet tall for de øvrige underliggende virksomhetene.

Det er om lag 190 virksomheter innen det statlige tariffområdet. Flere av disse oppgir ikke å ha slike ordninger som nevnt i spørsmålet. Dette inkluderer bla. Landbruks- og matdepartementet, Statsministerens kontor og Utenriksdepartementet med underliggende virksom-

heter. Det er allikevel slik at tariffavtalene i det statlige tariffområdet ikke er til hinder for at lønnen ved ansettelse eller senere lønnsforhandlinger kan fastsettes slik at en del av totallønnen dekker pendlerutgifter eller andre forhold.

De statlig eide selskapene er ikke en del av statlig tariffområde og er således ikke omfattet av oversikten. Heller ikke de statlige undervisningsinstitusjonene eller utenriktjenesten i Utenriksdepartementet har vært en del av innrapporteringen.

I det statlige tariffområdet er dekning for utgifter til reiser i tjenesten regulert gjennom fremforhandlede særavtaler mellom partene. Jeg forstår spørsmålet fra representanten slik at ordninger som er innenfor disse særavtalene ikke er en del av det representanten ber om. Andre ordninger som er hjemlet i andre særavtaler, som

for eksempel boligordningen for nasjonale eksperter, er heller ikke med i oversikten.

I tillegg til pendlerutgifter og kompensasjon for bortfall av goder som følge av virksomhetsoverdragelse, har vi tatt med utgiftsdekning for pendlerbolig.

Det kan ikke utelukkes at det er ordninger som ikke har blitt fanget opp. Virksomhetene har hatt korte tidsfrister for innrapportering og feil kan av den grunn forekomme.

Vedlegg:

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2025-2026/dok15-202526-0510-vedlegg.pdf>

SPØRSMÅL NR. 511

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Haagen Poppe

Besvart 25. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Deler helseministeren bekymringen rundt bemannings-situasjonen ved kirurgisk avdeling på Sørlandet Sykehus Arendal, mener helseministeren det er godt nok å skrive bedre stillingsannonser som tiltak for å bedre rekrutteringen, og mener helseministeren innbyggerne i Arendal er sikret god pasientsikkerhet om traumeberedskapen legges til Kristiansand i jula?

BEGRUNNELSE:

Statens helsetilsyn undersøker i disse dager pasientsikkerheten ved sykehuset i Arendal etter flere alvorlige hendelser. Over lenger tid har det vært utfordrende å rekruttere kirurger. Organisasjonsdirektør Nina Føreland ved Sørlandet sykehus beskriver situasjonen på kirurgisk avdeling i Arendal som prekær.

Overfor styret har styret presentert ulike forslag til løsninger. En aktuell løsning ved for liten bemanning i Arendal kan være å legge traumeberedskapen til Kristiansand i julen. Et annet tiltak har vært å skrive bedre stillingsannonser.

Svar:

Sørlandet sykehus HF har over noe tid opplevd bemanningsmessige utfordringer, og valgte i forkant av et styremøte å gå ut med en pressemelding 6. november i år hvor de informerte om en krevende situasjon ved Arendal. Det er spesielt situasjonen ved kirurgisk avdeling i Arendal og det gastrokirurgiske miljøet som oppleves utfordrende. Samtidig er det kjent at sykehuset jobber aktivt både med å vurdere tiltak og få på plass løsninger som kan sikre fortsatt drift.

Helse Sør-Øst RHF og Sørlandet sykehus HF har tidligere opplyst om en rekke tiltak som iverksettes for å bedre situasjonen. De gastrokirurgiske fagmiljøene i Kristiansand og Arendal har gjennom fjoråret og nå i 2025 vært involvert i en større utredning kalt Kirurgi på tvers, som har hatt til hensikt å styrke samarbeidet mellom fagmiljøene ved de to sykehusene. Det er også satt i verk en rekke andre tiltak og samarbeid som kan bidra til å stabilisere og bedre situasjonen, inkludert samarbeid med andre helseforetak i regionen.

Sykehuset har opplyst at de vurderer at situasjonen vil bedre seg noe i 2026, blant annet ved nyansettelser og styrking av samarbeid på tvers mellom Arendal og Kristiansand. Representanten stiller spørsmål ved om

bedre stillingsannonser kan sies å være et godt nok tiltak. På generelt grunnlag vil jeg mene at gode og informative stillingsannonser som kan bidra til å tiltrekke kvalifiserte spesialister til de offentlige sykehusene, er et gode. I den aktuelle situasjonen oppfatter jeg at dette kun er ett av flere virkemidler som vurderes og benyttes.

Jeg legger til grunn at det iverksatte arbeidet ved Sørlandet Sykehus Arendal videreføres, og at det jobbes med sikte på å finne bemanning-sløsninger som kan gi trygghet for tjenestetilbudet også gjennom juleperioden.

SPØRSMÅL NR. 512

Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Joel Ystebø

Besvart 27. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at de seks millionene som ble trukket tilbake, blir tilbakeført til Gatehospitalet slik at driften kan opprettholdes på samme nivå som før kuttene?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har i sin uttalelse til representantforslag 8:151 S (2024–2025) korrigert tidligere feil i sin fremstilling av Frelsesarmeens Gatehospital (Deres ref. 14/1464). Han har erkjent at departementet og Helsedirektoratet har gitt støtte til kapasitetsutvidelsen, og samarbeidet med Frelsesarmeen om disse utvidelsene, og dermed gått tilbake på uttalelser som lå til grunn for et kutt på seks millioner kroner og påfølgende nedbemanning.

Svar:

Gatehospitalet gjør en stor og viktig jobb for mennesker med rusmiddelproblemer og er et viktig supplement til offentlige tjenestetilbud.

Som mange andre tilbud drevet av ideelle aktører, er Gatehospitalene tilskuddsfinansiert. Tilskudd tildeles og utmåles etter kriteriene som er fastsatt i regelverket for de respektive tilskuddsordningene. Søkere konkurrerer om tilskudd på like vilkår. Gatehospitalet mottar midler over den søknadsbaserte tilskuddsordningen Grunntilskudd til institusjonsbaserte tilbud for personer med rusmiddelproblemer og/eller erfaring fra salg og bytte av seksuelle handlinger, som forvaltes av Helsedirektoratet. Departementet er klageinstans og griper ikke inn i direktoratets søknadsbehandling. Den samlede rammen for ordningen avhenger av Stortingets bevilgninger.

Jeg har innhentet tall fra Helsedirektoratet som opplyser følgende:

«Det har ikke vært et kutt i tilskuddet til Frelsesarmeens Gatehospital på seks millioner kroner. Utbetalingene de siste årene viser at tildelingene har økt.»

For 2025 ble det innvilget 34 490 000 kr. Ved tildelingen ble det tatt hensyn til pris- og lønnsjusteringen på 3 prosent som er gjort for tilskuddsordningens totale budsjett. Frelsesarmeen klaget på årets tildeling, og ble innvilget ytterligere 1,5 mill. Samlet tildeling for 2025 var dermed 36 000 000 kr.

Helsedirektoratet krevde i 2023 tilbakebetalt et beløp på 3 589 699 kroner fra Frelsesarmeen. Årsaken til dette var at tilskuddsmidler som ble innvilget til Gatehospitalet i Bergen var benyttet til å dekke et underskudd hos Gatehospitalet i Oslo, noe som ikke er i tråd med vilkårene for tilskudd.

Statlige tilskuddsordninger har et regelverk som gjelder for alle søkere, og det er saks-behandlingsregler som både tilskuddsforvalter og departementet skal følge. Det er Helsedirektoratet som forvalter den aktuelle tilskuddsordningen, dvs. vurderer søknader og fastsetter nivået på tilskudd på bakgrunn av kriterier som er fastsatt i tilskuddsregelverket. Helse- og omsorgsdepartementet er klageinstans for ordningen. Frelsesarmeen kan benytte seg av klageadgangen som det er opplyst om i ordningens regelverk.

Regjeringen har varslet en gjennomgang av tilskuddsordningene innen psykisk helse- og rusfeltet for å vurdere om de er godt nok tilpasset dagens behov. Gjennomgangen vil omfatte finansieringen av ideelt drevne døgnbaserte tilbud, som Gatehospitalene.

SPØRSMÅL NR. 513**Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Bengt Fasteraune****Besvart 25. november 2025 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Når ser statsråden for seg at et forskningssenter for det offentlige ordskiftet skal åpnes og hvor i landet ser statsråden for seg at dette senteret kan plasseres?

BEGRUNNELSE:

I regjeringens nye strategi for ytringsberedskap (Ytringsberedskap: Nasjonal strategi for eit ope og opplyst offentleg ordskifte) foreslås det å “etablere eit forskningssenter som kan bidra med langsiktig forskning på det offentlege ordskiftet, inkludert statusen for ytringsfridom, polarisering og desinformasjon”.

I forslaget til statsbudsjett for 2026 foreslår også regjeringen å bevilge 5 millioner kroner til oppstarten av forskningssenteret.

Svar:

Regjeringen har foreslått å bevilge 5 mill. kroner i 2026 til opprettelse av et nytt forskningssenter som skal bidra med langsiktig forskning på det offentlige ordskiftet, inkludert kunnskap om polarisering og spredning av desinformasjon. Oppdrag om etablering av et nytt senter planlegges utlyst i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser slik at vi sikrer konkurranse, likebehandling og mest mulig effektiv bruk av offentlige midler. Vi planlegger å følge opp dette arbeidet i løpet av våren 2026.

SPØRSMÅL NR. 514**Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Joakim Myklebost Tangen****Besvart 26. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Sande FrP har henvendt seg til Finansdepartementet angående konsekvensene av kildeskatt på utenlandske leiearbeidere.

Kan statsråden opplyse om årsaken til manglende svar på henvendelsen, og samtidig redegjøre for hvordan departementet vurderer problemstillingen om at vertskommuner sitter igjen med kostnadene uten å motta skatteinntektene?

BEGRUNNELSE:

Det opplyses at mellom 600 og 1 000 slike arbeidere er tilknyttet de maritime verftene i kommunen. Kommunen dekker de sosiale tjenestene disse arbeidstakerne benytter, men får ikke del i skatteinntektene som tilfaller staten fullt ut. Henvendelsen skal ikke være besvart.

Svar:

Jeg kan bekrefte at Finansdepartementet har mottatt en henvendelse fra Sande kommune 4. september 2025 om fordeling av skatteinntekter fra utenlandske arbeidstakere.

Jeg kan bekrefte at saken er til behandling i departementet og kommunen kan forvente et svar om kort tid.

Jeg viser for øvrig til mitt svar 18. november 2025 på spørsmål nr. 388 fra stortingsrepresentant Grunde Almeland.

I det svaret redegjøres det for reglene om fordeling av skatteinntekter fra utenlandske arbeidstakere og for hvordan kommunene kompenseres.

SPØRSMÅL NR. 515**Innlevert 18. november 2025 av stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen****Besvart 24. november 2025 av energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Viser til svar på spørsmål 15:288 2024-2025.

Mener statsråden at Statnett gjør tilfredsstillende aktsomhetsvurderinger ifht. urfolks rettigheter, reindriften og naturen, slik som staten som eier stiller krav om, og om nei, hva vil statsråden gjøre for å rette opp i det?

BEGRUNNELSE:

Energiministeren har tidligere uttalt at forventningene til ansvarlig virksomhet stilles fra staten som eier til styrene i selskapene. Gjennom statens eierskapspolitikk stilles det klare forventninger til at statlige selskaper skal opptre ansvarlig og gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer. Samtidig er det styrene som har det overordnede ansvaret for at disse forpliktelsene blir fulgt opp i praksis.

Det har vært en rekke uheldige saker i regi av Statnett de siste årene som gjør at vi må reise spørsmålet om hvorvidt Statnett oppfyller eiers krav til aktsomhetsvurderinger, og om det i det hele tatt er systemer på plass i Statnett for å håndtere dette. På Fosen fikk ikke Statnett ekspropriasjon til å bygge KV 420 gjennom vinterbeite til Sør Fosen sijte, NVE mente risikoen for nye menneskerettighetsbrudd var for stor, I Duokta reinbeitedistrikt i Nordland ble det bygd en trafostasjon midt i flyttleia til reinen. Det splittet distriktet i to og distriktet har blitt tvunget til å fore reinen i flere år i påvente av at dette rettes, På Seidafjellet i Finnmark har Statnett planer om å bygge en trafostasjon midt i flyttesystemet til tusenvis av rein på vei fra sommer til vinterbeiter. Stasjonen er faktisk planlagt i gjerde anlegget. Vi kunne fortsatt med saker, men disse illustrerer poenget godt nok.

Svar:

Statens forventninger til selskapene med statlig eierandel fremgår av Eierskapsmeldingen (Meld. St. 6 (2022–2023)). Staten forventer blant annet at selskapene er ledende i arbeidet med «ansvarlig virksomhet» og gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder.

Å være ledende i arbeidet med «ansvarlig virksomhet» innebærer blant annet at selskapene følger internasjonalt anerkjente retningslinjer som OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) samt prinsippene i ILOs kjernekonvensjoner. Å gjøre aktsomhets-

vurderinger i tråd med anerkjente metoder innebærer at aktsomhetsvurderinger gjennomføres i tråd med OECDs aktsomhetsveileder og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP).

Statnetts arbeid med aktsomhetsvurderinger er omtalt i foretakets års- og bærekraftsrapport for 2024. Som del av dette omtales blant annet Statnetts arbeid med tiltak knyttet til berørte urfolks rettigheter. Det følger av rapporten at Statnett over lengre tid har jobbet for å ha

regelmessig dialog og samhandling med reindriftnæringen for å hensynta deres interesser. Statnetts arbeid med interessekonflikter knyttet til blant annet natur, berørte lokalsamfunn og urfolk er også tema som jevnlig tas opp i eierdialogen.

SPØRSMÅL NR. 516**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 25. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden på ein “forklarleg og folkeleg forståeleg måte” forklare regelverket for bruk av varebil i næring på inn til 3,5 tonn med hengar, opp mot krav om køyre og kviletid med krav om fartsskrivar?

GRUNNGJEVING:

Det har kome ein del spørsmål ikring lovverket ang køyre og kviletid ang varebiler i næring på 3,5 tonn med hengar.

Private kan køyre fritt med varebil inn til 3,5 tonn med hengar som er tillatt i vognkortet, heilt utan restriksjoner ang køyre og kviletidsbestemmelser, utan fartsskrivar.

I Statens vegvesen sine sider er det litt “kryptisk” kven og korleis ein kommer inn under køyre og kviletid med varebil som er registret i næring og køyring av egne materiale eller verktøy til og frå egne oppdrag.

Til dømes blir det stilt spørsmål om at dersom ein i næring, bygger til dømes oppdrettsanlegg eller sjømat-bedrifter/ produksjonsanlegg, har varebil på lovleg vekt inn til 3,5 tonn og har med hengar som frakter til dømes verktøy, rør eller anna materiale som skal brukes i egen produksjon av anlegg, kommer ein då inn under køyre og kviletidsbestemmelsane eller ei.

Det samme ang. håndtverkarar som har oppdrag der ein har med nødvendig utstyr og egne materiale som skal brukes i egne oppdrag, eller til dømes handelsbedrifter som bruker 3,5 tonns varebil til å frakte egne salgsvarer med dertil hengar på veg til messer eller andre salgssteder.

Det kommer slett ikkje klart fram i Statens vegvesen sine sider korleis lovverket er, kven som er omfatta og korleis ein kan finne ut av dette i kvart enkelt tilfelle.

Svar:

Køyre- og kviletidsregelverket følger av EUs køyre- og kviletidsforordning og fartsskriverforordning som er del av EØS-avtala og er gjennomført i Norge i forskrift om køyre- og kviletid og fartsskrivar for vegtransport i EØS. Det er eit omfattande og komplisert regelverk. Det er difor viktig at styresmaktene gir så god informasjon som mogeleg til dei som må fylgje reglane. I lys av at det i bakgrunnen for spørsmålet er stilt spørsmål om informasjonen på vegvesenets nettsider er klare nok, vil eg be Statens vegvesen sjå om informasjonen på nettsidene kan bli betre.

Transport med ein kombinasjon av køyretøy og tilhengar med samla tillaten totalvekt inntil 3 500 kg, er i dag ikkje omfatta av køyre- og kviletidsreglane.

Køyre- og kviletidsreglane gjelder i dag for gods-transport med køyretøykombinasjonar med tillaten totalvekt over 3 500 kg. Rein privat køyring og anna ikkje-kommersiell køyring med køyretøy og køyretøykombinasjonar med tillaten totalvekt heilt opp til 7 500 kg er ikkje omfatta. Dette fylgjer av forordninga artikkel 3 bokstav h), jf. artikkel 4 bokstav r).

Køyrer ein varebil med eige materiell eller verktøy til og frå egne oppdrag, kan transporten falle inn under unntaket i artikkel 3 bokstav aa), som regulerer; køyretøy eller kombinasjonar av køyretøy med ei største tillatne masse som ikkje overstig 7,5 tonn, som blir brukte til:

i) å transportere materialar, utstyr eller maskiner som føraren brukar under sitt arbeid,

ii) å levere gods som er handverksmessig framstilt.

For å vere omfatta av det fyrste unntaket må godset altså brukast av føraren sjølv, typisk ein røyrleggjar eller snikkar som fraktar verktøy og materialar for å kunne utføre arbeid hos ein kunde.

Det andre unntaket gjelder der ein fraktar gods som er handverksmessig framstilt, og ein skal frakte egne varer for eksempel til messer eller salgssteder. Dette er typisk transport av varer som sjåføren sjølv eller bedrifta han er tilsett i, har tilverka i ein type småskalaproduksjon.

Unntaka i artikkel 3 aa) gjelder berre innanfor ein radius på 100 km frå staden der føretaket er heimehøyrande, og føreset at køyringa av slike køyretøy ikkje er føraren si hovudaktivitet. Videre er det eit vilkår at transporten ikkje blir utført for ein annan si rekning.

Eg vil og nemne at frå 1. juli 2026 vil transport med køyretøy mellom 2 500 kg og 3 500 kg i internasjonal transport (all køyring over landegrensar) bli omfatta av disse reglane. Men dei nemnde unntaka vil og gjelde slike transportar.

Eg kan og informere om at Statens vegvesen og Samferdselsdepartementet arbeider for å innføre ei vektgrense på 2 500 kg også for nasjonal godstransport, men dette er førebels ikkje sendt på høyring. Detaljane i desse reglane er altså ikkje avklart endå, men dei nemnde unntaka vil og gjelde slike transportar.

SPØRSMÅL NR. 517**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 25. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren leggje fram ei nasjonal oversikt over alt av billetteringssystem, for buss, tog, bane, ferjer, trikk osv., antall, og kven dei ulike selskapa er, kva apper/betalingsløyising som finnes og kva som eventuelt er samkøyrte og kva som ikkje er samkøyrte, og korleis dette blir for ein turist som til dømes reiser frå Sørlandet og skal til Finnmark?

GRUNNGJEVING:

I ein del land er det enkle og fornuftige system for kjøp av billetter for alt av kollektivtilbud, buss, tog, bane osv der ein kjøper ein billett og reiser med det ein vil, der ein vil i heile landet. mange gode dømer på dette slik som i Tyskland, Frankrike og Sveits.

Her til lands er det eit virvar av kollektivselskap i dei ulike fylka og ellers, med egne selskap og egne apper, der det openbart hadde vore mulig med ei kraftig samordning og betydelig enklere billetteringssystem.

Svar:

Innanfor den fylkeskommunale kollektivtransporten er det slik at dei ulike selskapa i hovudsak har sine egne salskanalar for billettkjøp. Det same gjeld andre mobilitetstilbydarar i byområde, som til dømes elsparkesykkel- og bysykkeltjenester. For reiser over lengre strekningar tilbyr togselskapa og ekspressbusselselskapa òg billetter gjennom egne salskanalar.

Likevel har vi i Noreg kome langt i å samle heile det samla kollektivtilbodet i éin salskanal gjennom det statlege selskapet Entur AS. I Entur-appen (Entur – Kollektivappen for heile Noreg) og på nettsida deira www.entur.org, er det etablert ein nasjonal reiseplanleggjar og eit billetteringssystem. For togselskapa i Noreg er det obligatorisk å delta i fellessystemet for billettering, medan det for kollektivselskapa og andre aktørar er frivillig.

Alle kollektivselskap i Noreg må likevel sende inn stoppestads- og ruteinformasjon til Entur. Dette gjer at ein i den nasjonale reiseplanleggaren kan finne reiser i heile Noreg med tog, buss, båt, bilferje, T-bane og trikk. Ein kan deretter kjøpe billett frå store delar av tilbodet. I tillegg til alle togbilletter inkluderte Entur-appen i 2024 enkeltbilletter frå alle fylkeskommunale kollektivselskap, samt visse andre billettypar (til dømes periodebilletter) til nokre av selskapa. Entur har òg lagt til rette for sal av

billetter for Flybussen på fleire strekningar. Ved utgangen av 2024 kunne Entur-appen tilby billetter til 97 prosent av kollektivreisene i landet, og reiseplanleggaren hadde i løpet av 2024 over 46 millionar reisesøk. I 2025 har òg Entur innført sal av gjennomgåande jernbanereiser på strekningen Oslo–København. For transporttilbod der ein ikkje kan kjøpe billett i Entur-appen, blir ein gjerne vist vidare til nettsidene til operatøren som tilbyr reisa. Éin fylkeskommunal kollektivaktør, Innlandstrafikk, har i 2024 slutta å selje billetter i Innlandstrafikk-appen, og sel no alle sine billetter gjennom Entur-appen.

Entur si nasjonale digitale infrastruktur for kollektivreiser gjer det mogleg med sømlause reiser på tvers av det statlege og fylkeskommunale kollektivtilbodet, og er mellom anna viktig for å kunne etablere takstsamarbeid i byområda, slik at dei reisande kan kjøpe billett hos éin aktør (til dømes togselskap eller det lokale kollektivselskapet), men bruke han på både tog og kollektivtransport, uavhengig av utstedar. Avlesing av billett, avrekning og fordeling av billettinntekter mellom tenesteytarane skjer då i Entur sine digitale baksystem utan at den reisande treng å forhalde seg til dette.

Turistar som skal bruke Entur-appen kan velje engelsk som språkinstilling, og vil som nemnt ovanfor finne ei landsdekkande oversikt over kollektivtilbodet i Noreg og kan òg kjøpe billettane som er tilgjengelege i appen eller bli vist vidare frå appen til aktuell transporttilbydar.

SPØRSMÅL NR. 518**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 1. desember 2025 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen****Spørsmål:**

Det er økende etterspørsel i markedet etter økologisk melk og produsenter som Rørosmeieriet får ikke tak i nok økologisk melk for å imøtekomme etterspørselen.

Vil ministeren ta initiativ til å differensiere forholdstallet mellom økologisk og ikke økologisk melk?

BEGRUNNELSE:

Salget av økologisk melk økt betydelig de siste par årene. Det er bra og viktig for å kunne nå målet som Stortinget satte våren 2025 om 10 % økologisk areal i Norge innen 2032.

For Rørosmeieriet og andre økologiske meieri, f.eks. Tine, så er situasjonen at de nå sliter med å få tak i nok økomelk. Rørosmeieriet trenger tilgang på mere økomelk og gjerne mer fra lokale produsenter i Røros/Fjell-regionen fra sør i Trøndelag og Nord i Innlandet. Rørosmeieriet har økt salget fra 16 mill. liter til en forventning om 30 mill. liter i 2026.

For konvensjonell melk er situasjonen en annen, og det ventes nedgang i behovet fra 2026. Derfor Tine foreslår et forhåndstall på 1,01 mot årets tall på 1,20 overfor departementet, dvs. redusere kvotene for alle melkeprodusenter, for å unngå en eventuell overproduksjon.

Det kan ikke være slik at reduksjon av den totale melkeproduksjonen, automatisk skal tilsi reduserte øko-kvoter. Det vil "kvele" den svært positive trenden som økomelk nå er inne i.

Det bør være mulig å skjerme øko-produsenter fra det generelle reduksjonen i melkeproduksjon som foreslås. Ved ulik etterspørsel i markedet etter økologisk og ikke-økologisk melk, bør det være mulig å skille ved å ha to ulike forholdstall. Forhåndstallet på 1.2 bør kunne beholdes, i hvert fall midlertidig for økologisk melk.

Dette løses på ulikt vis, for eksempel ved å gjøre et unntak for øko-produsenter i 2026 og 2027, inntil flere produsenter har lagt om til øko. En omleggingsperiode tar ca. 2 år. Norsk Mjøleråvare melder om bra interesse for omlegging nå etter økte priser for økomelk.

Svar:

Staten ved Landbruks- og matdepartementet gjennomførte onsdag 26. november 2025 kvotedrøftinger med Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Q-Meierienes produsentlag. Tine SA, som markedsregu-

lator, og Landbruksdirektoratet hadde levert innspill til møtet. I møtet redegjorde Tine SA for sine anbefalinger og svarte på spørsmål. Tine SA redegjorde òg for situasjonen for økologisk melk, både leveranse inneværende år, samt prognosert leveranse og etterspørsel i 2026.

Tine SA anbefalte et forholdstall på 1,01 for produsenter av kumelk i 2026. Dette innebærer at produsentene kan levere 1 pst. over kvoten de har. Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Q-meierienes produsentlag anbefalte et forholdstall på 1,01 på bakgrunn av Tine SAs anbefaling. Landbruks- og matdepartementet besluttet deretter å sette forholdstallet for kumelk til 1,01 for 2026.

I kvoteordningen og i prisutjevningsordningen skilles det ikke mellom ulike typer melk.

Det er derimot iverksatt flere andre tiltak for å stimulere til økt produksjon av økologisk melk. Prisøkning og økning i tilskudd er blant disse tiltakene som vil gi effekt etter hvert. Grunnen til dette er at det tar om lag 1,5 – 2 år å legge om fra konvensjonell til økologisk Debiosertifisert melkeproduksjon. Tine SA jobber i tillegg aktivt for å få flere produsenter på allerede etablerte henteruter til å legge om til økologisk melkeproduksjon.

Som representanten referer, vedtok Stortinget våren 2025 et mål om 10% økologisk areal i Norge innen 2032. Det er et mål jeg som statsråd jobber videre med å følge opp.

SPØRSMÅL NR. 519**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen****Besvart 28. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mener statsråden det er faglig forsvarlig å avvikle refusjonsordningen for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten avtale, uten et representativt og etterprøvbart kunnskapsgrunnlag, og vil statsråden trekke eller utsette forslaget til det foreligger pålitelige data fra både offentlig og privat sektor?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslår å avvikle refusjon for laboratorieanalyser rekvirert av helprivate behandlere uten offentlig avtale fra 1. mai 2026. I forslaget til statsbudsjett for 2026 er det allerede innarbeidet en påstått innsparing på 292 millioner kroner for 2026 og 438 millioner kroner i helårseffekt fra 2027.

Samtidig fremgår det eksplisitt at besparelsene bygger på usikre KUHR-data, og at helprivate behandlere defineres gjennom en metode som Helsedirektoratet selv påpeker at kan ha usikkerhetsmomenter: HPR-numre som ikke er knyttet til praksis registrert hos Helfo, og ulik registreringspraksis av HPR-nummer på de ulike sykehuse.

Resultatet er tall som åpenbart ikke stemmer med virkeligheten: I region nord fremstår det som om helprivate rekvisisjoner utgjør 17 prosent av laboratorieanalysene, og ved Helgelandssykehuset antyder tallgrunnlaget at nær 60 prosent av analysene skulle være rekvirert av private leger uten avtale. Dette lar seg ikke forklare på annet vis enn som systematiske feil i registreringspraksis og metode, ikke reell aktivitet. Likevel brukes disse tallene som grunnlag for et stort budsjettkutt.

I tillegg blir perioden september 2024 til august 2025 – et år preget av luftveisinfeksjoner og ekstraordinært mange, relativt høyt prisede mikrobiologiske prøver – behandlet som et normalår. Det gir kunstig høye utbetalinger, og dermed kunstig høyt innsparingsanslag.

NHO Geneo anslår de reelle kostnadene til offentlige laboratorier til rundt 50 millioner kroner. Det er langt unna departementets anslag på 319 millioner kroner. Dersom dette stemmer, er en helt sentral forutsetning for regjeringens innsparing direkte feil.

Tiltaket kan i tillegg gi høyere, ikke lavere, samlede kostnader: Pasienter vil i praksis bli tvunget over til fastlege og avtalespesialister, og de samme prøvene vil da rekvireres i det offentlige systemet. Det er hverken tallfestet hva økt pågang, økt administrasjonsbyrde i hel-

seforetakene eller utsatte og bortfalte prøver vil bety for sykehusutgifter, pasienthelse og sykefravær.

Derfor er det vanskelig å forstå hvordan regjeringen kan gjennomføre et omfattende og potensielt risikabelt kutt som fremstår som svakt faglig fundert, før det foreligger et solid datagrunnlag fra både offentlig og privat sektor.

Svar:

I Prop. 1 S (2025-2026) Helse- og omsorgsdepartementet er det foreslått å avvikle refusjon for laboratorieanalyser når analysene er rekvirert av helprivate behandlere som ikke har avtale med det offentlige. Dette skal gjelde fra 1. mai 2026. For å følge opp regjeringens forslag, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak, sendte Helse- og omsorgsdepartementet på høring forslag til endringer i folketrygdloven § 5-5, spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a og relevante forskrifter.

Forslaget er motivert av om å støtte opp om, og prioritere ressursene i, vår felles helsetjeneste, inkludert den delen av de private tjenestene som har avtale med det offentlige.

Regjeringens mål er å fornye, forsterke og forbedre vår felles helsetjeneste. Dette innebærer blant annet å sikre høy kvalitet, redusere ventetidene og legge til rette for innovasjon og nye tjenester. Regjeringen mener at et samarbeid mellom offentlige og private aktører bidrar til dette. Flertallet av fastlegene i Norge er selvstendig næringsdrivende, vi har et stort antall private avtalespesialister og de regionale helseforetakene vil i år kjøpe privat behandlingsskapasitet for over 18 milliarder kroner. Regjeringen vil fremover vurdere hvordan fritt sykehusvalg kan forsterkes og hvordan det kan inngås flere langsiktige avtaler med private. Regjeringen vil også vurdere en godkjenningsordning for private tilbydere, slik at private aktører som oppfyller visse kriterier i større grad kan integreres som en del av vår felles helsetjeneste.

Forslaget er nå på offentlig høring og den videre saksgang vil skje i tråd med utredningsinstruksen. Høringen vil kartlegge eventuelle ytterligere konsekvenser enn det som allerede er gjort rede for i høringsnotatet. Herunder vil høringen også samle inn innspill og eventuelle innsigelser fra høringsinstansene, også knyttet til de spørsmål representanten tar opp.

SPØRSMÅL NR. 520**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Grunde Almeland****Besvart 26. november 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Hva vil en avvikling av særordningen der Oslo kommune har ansvar for hele barnevernet kunne bety for rammetilskuddet til Oslo kommune både over kap. 571 post 60 og kap. 572 post 60 (Det vil si endringer i både det fylkeskommunale rammetilskuddet hvor Oslo kommune får et tillegg i tabell C-fk og det kommunale rammetilskuddet hvor Oslo får et trekk i tabell C-k)?

BEGRUNNELSE:

Som statsråden kjenner til, har Oslo en særordning der ansvaret for hele barnevernet er lagt til kommunen. Dette betyr at i motsetning til andre kommuner, ligger også andrelinjebarnevernet hos kommunen, og ikke hos Bufetat. Dette er beskrevet i barnevernsloven §16-6.

Rapport fra ekspertutvalget om organisering og styring av statlig barnevern ble lagt fram 1. oktober 2025. I kapittel 11.1 anbefaler utvalget at særordningen i Oslo avvikles, og at Oslo på lik linje med andre kommuner inngår i en av Bufetats regioner.

Undertegnede lurer på hva dette kunne bety for rammetilskuddet til Oslo kommune, og foreslår at svar på spørsmålet over/under beregnes med tallene fra statsbudsjettet for 2025.

Svar:

I 2004 overtok staten ansvaret som fylkeskommunene tidligere hadde for barnevernet. Oslos ansvar for disse oppgavene ble videreført. Tilskudd til barnevern for Oslo er gitt med en særskilt fordeling i tabell C for fylkeskommunene. Tilskuddet i 2025 er 859 mill. kroner.

I løpet av de siste 10 årene har kommunene fått et større ansvar for medfinansiering av det statlige barnevernet, blant annet gjennom økte egenandeler i barnevernsreformen i 2022. Rammetilskuddet til kommunene er økt for å kompensere for det økte ansvaret for medfinansiering, og midlene er fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Tilskuddet til Bufetat ble redusert tilsvarende.

Oslo kommune har et helhetlig ansvar for barnevernet, og er derfor ikke omfattet av den økte medfinansieringen av statlig barnevern. Siden det ikke er teknisk mulig å holde Oslo kommune utenfor fordelingen av midlene etter kostnadsnøkkelen for barnevern, gjennomføres det en teknisk korreksjon av rammetilskuddet til Oslo kommune. Først blir økningen i rammetilskuddet,

som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern til alle kommuner, justert opp for å ta høyde for at Oslo vil få tilført en del av midlene som fordeles etter kostnadsnøkkelen. Dette sikrer at den enkelte kommune får sin rettmessige del av økningen i rammetilskuddet. Deretter blir rammetilskuddet til Oslo kommune korrigert for dette, slik at Oslo skal gå i null på disse endringene. Dette trekket er i tabell C for kommunene, og er i 2025 på 388 mill. kroner.

Det må gjøres en nærmere vurdering av hvordan en eventuell avvikling av særordningen for Oslo kommune ville påvirke rammetilskuddet til Oslo kommune hvis dette skulle bli aktuelt. Departementets foreløpige vurdering er at en avvikling av særordningen for Oslo kommune ville innebære at Oslo ikke lenger får det ekstra tilskuddet i tabell C for fylkeskommunene for det utvidede ansvaret for barnevernet i Oslo (859 mill. 2025-kroner). Om Oslo som kommune får barnevernsoppgaver som andre kommuner og dermed tildelt frie inntekter etter kostnadsnøkkelen for barnevern på linje med øvrige kommuner, er det nærliggende at kommunen ikke lenger får trekk i tabell C (388 mill. 2025-kroner). Nettoeffekten for Oslo kommune ville da bli at rammetilskuddet til kommune- og fylkeskommunedelen i Oslo isolert sett samlet går ned med 471,5 mill. 2025-kroner.

Ansvarsendringen ville også medført at Oslo kommune, på samme måte som andre kommuner, ville måtte betalt egenandeler for statlige tiltak som de i dag har ansvar for.

I tillegg vil en eventuell avvikling av særordningen for andrelinjebarnevernet i Oslo kommune kunne påvirke det samlede rammetilskuddet over kap. 572.60 og 571.60.

SPØRSMÅL NR. 521**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Anne Grethe Hauan****Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Kan statsråden si noe mer om når Stortinget kan forvente et lovforslag fra regjeringen om salg av alkohol direkte fra produsent, og vil statsråden sikre at norske produsenter får like rammevilkår som utenlandske produsenter når det gjelder muligheten for å informere om produksjon og produkter?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til statsrådens svar på mitt spørsmål dokument nr. 15:361 (2025-2026).

Statsråden opplyser om at en utvidelse av dagens ordning med salg av alkohol direkte fra produsent krever utredning for å sikre vinmonopolordningen og en fortsatt helhetlig alkoholpolitikk.

Fremskrittspartiet etterlyser en tydelig fremdriftsplan og informasjon om når et lovforslag vil komme til behandling.

I tillegg har norske produsenter helt andre og strengere rammevilkår enn utenlandske produsenter, særlig når det gjelder muligheten for å kunne informere om produksjon og produkter. Om lag seks prosent av omsetningen på Vinmonopolet er norskprodusert, og det å få likere konkurransevilkår med utenlandske aktører er viktig for en bransje som også spiller en rolle i distriktene når det gjelder arbeidsplasser og norsk reiseliv.

Svar:

Jeg ønsker, på samme måte som spørsmålsstilleren, at utredningen om gårdssalg skal ferdigstilles så raskt som mulig slik at et mulig lovforslag kan fremsettes for Stortinget.

Målet er at vi skal finne en god løsning som åpner for gårdssalg av alkoholholdig drikk samtidig som vi opprettholder en restriktiv alkoholpolitikk som ivaretar Vinmonopolet og som er i tråd med EØS-avtalen.

Jeg vil sørge for at vi får gjort dette på en grundig måte, og så fort som mulig. Jeg kan ikke på nåværende tidspunkt gi en konkret angivelse av når Stortinget kan vente å få et lovforslag til behandling. Tidspunkt for fremleggelse av lovproposisjon til Stortinget må jeg komme tilbake til.

Når det gjelder den delen av spørsmålet som knytter seg til muligheten for å informere om produksjon og produkter, legger jeg grunn at spørsmålsstilleren sikter til forbudet mot alkoholreklame. Jeg vil i den forbindelse påpeke at forbudet mot alkoholreklame i Norge gjelder uavhengig av om produsenten er norsk eller utenlandsk. Selv om reklameforbudet gjelder «enhver form for massekommunikasjon i markedsføringsøyemed» er det gitt flere unntak fra forbudet som blant annet gjør det mulig å gi nøktern og faktabasert informasjon om alkoholholdig drikk i kanaler som forbrukeren selv aktivt oppsøker.

SPØRSMÅL NR. 522**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Oda Indgaard****Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I Dokument 8:160 S (2023-2024), Innst. 34 S (2024-2025) votert over 19.11 i fjor, vedtok Stortinget at regjeringen snarest mulig måtte øke bevilgningen til Akershus fylkeskommune for å styrke ekspressbusstilbudet i Vestkorridoren som følger av stengt ring 1. Ring 1 skal fortsette

å være stengt i flere år til, men Akershus fylkeskommune har nå fått signaler om at bevilgningen fra i fjor ikke vil bli forlenget.

Betyr dette at statsråden anser at vedtaket fra i fjor bare gjaldt for ett år og ikke for hele Ring 1 sin stengt tid?

BEGRUNNELSE:

Det fulle Vedtak 39 fra saken:

Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake med forslag om å øke bevilgningen til Akershus fylkeskommune. Den økte bevilgningen skal gå til å styrke kollektivkapasiteten/ekspresbusstilbudet i Vestkorridoren og i Akershus for øvrig som følge av midlertidig stengt Ring 1. Bevilgningen forutsetter at Akershus fylkeskommune selv bidrar med minst 50 pst. av bevilgningsøkningen som staten bidrar med.

Svar:

I Stortingets behandling av nysalderingen av statsbudsjettet for 2024 (Prop. 20 S (2024-2025) 'Endringer i statsbudsjettet 2024 under Samferdselsdepartementet' ble det lagt til grunn å bruke 30 mill. kr av bevilgningen på kap. 1332, post 66 til et særskilt tilskudd til Akershus fylke-

skommune for å styrke kollektivtilbudet som følge av den midlertidige stengingen av Ring 1 i Oslo sentrum.

Det var en forutsetning for tilskuddet at Akershus fylkeskommune selv bidrar med minst 50 pst. av det beløpet som staten gir som tilskudd, og at det går til det samme formålet. Det ble også presisert at dette ikke innebærer bindinger for kommende budsjettår.

Samferdselsdepartementet har i supplerende tildelingsbrev nr. 24 delegert forvaltningen av tilskuddet til Statens vegvesen. Statens vegvesen rapporterer at de 30 mill. kr er utbetalt til fylkeskommunen. Statens vegvesen opplyser at prognosen for 2025 er på 25 mill. kr av den samlede styrkingen på 45 mill. kr. Mindreforbruket vil benyttes i løpet av 1. tertial 2026.

I Prop. 1 S (2025-2026) for Samferdselsdepartementet er status for tilskuddet omtalt, der det går frem hva tilskuddet er blitt brukt til. Her er det også presisert at Samferdselsdepartementet med dette anser anmodningsvedtaket som fulgt opp.

SPØRSMÅL NR. 523

Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 25. november 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hvordan vil Norge i sitt innspill til forhandlingene om en skattekonvensjon i FN sikre tverrgående integrering av bærekraftig utvikling i rammekonvensjonen og tilhørende protokoller, i tråd med Terms of Reference, internasjonal klimalovgivning (inkludert Rio-erklæringen og klimakonvensjonen/UNFCCC) samt Compromiso de Sevilla, og hvilke konkrete forslag fremmer Norge for å operasjonalisere forurenser-betaler-prinsippet i internasjonalt skattesamarbeid?

BEGRUNNELSE:

Nylig avsluttet medlemslandene den tredje forhandlingsrunden om en rammekonvensjon i FN om internasjonalt skattesamarbeid som skal legges frem i 2027. Den 5. desember skal Norge sende inn sitt innspill til videre forhandlinger.

I januar vedtok medlemslandene "Terms of Reference (ToR) for a United Nations Framework Convention on International Tax Cooperation". Dokumentet kobler skattekonvensjonen med bærekraftig utvikling innen

økonomiske, sosiale og klimarelaterte spørsmål på flere områder (dette inkluderer, men er ikke begrenset til, (Objectives (c), Principles (d) og Commitments (c)).

De samme medlemslandene vedtok også Compromiso de Sevilla i FfD4 som inneholder flere viktige løfter om skatt og åpenhet. Blant annet forplikter dokumentet land til å se skatte- og finanssystemer i sammenheng med klima og miljø:

"promote the consideration of the environment, biodiversity, climate (...) in fiscal programming in line with national circumstances, sustainable development priorities and poverty eradication strategies. While respecting national sovereignty, options may include, but are not limited to, green budgeting, taxation and fiscal rules; and taxes on environmental contamination and pollution." (para 27 (h)).

For å oppfylle forpliktelsene fra ToR og FfD4, samt sikre samstemthet, bør konvensjonen inkorporere vedtatte prinsipper og forpliktelser fra internasjonal klimalovgivning. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til prinsippet om "common but differentiated responsibilities and respective capabilities" (CBDR – RC, artikkel 3.1

UNFCCC) og forurensere-betaler prinsippet (prinsipp 16, Rio-erklæringen) som skal sikre at forurensere er ansvarlig for å betale for klima- og miljøskader som følge av utslipp og forurensing.

Utenriksministeren har ved flere anledninger trukket frem viktigheten og behovet for en skattekonvensjon, senest i hans tale på FNs generalforsamling i september. Utkast til rammekonvensjonen slik den foreligger samt diskusjoner under forhandlingene viser at flere land, Norge inkludert, strever med å inkludere bærekraftig utvikling på en forpliktende og effektiv måte.

På denne bakgrunn ønsker undertegnede informasjon om Norges ambisjoner og prioriteringer i forhandlingene om en skattekonvensjon i FN.

Svar:

Jeg takker representanten for spørsmålet. Norge deltar aktivt i forhandlingene av FNs rammekonvensjon for internasjonalt skattesamarbeid, ved medlemskap i byrået for forhandlingene, medlemskap i komitébyrået gjennom arbeidet med mandatet for forhandlingene, aktivt medlemskap i arbeidsgruppene og i forhandlingssesjonene. Norge arbeider for at FNs rammekonvensjon skal komplementere internasjonalt skattesamarbeid, herunder bidra til effektive verktøy i arbeidet mot skatteunndragelse og -omgåelse og være i tråd med folkeretten for øvrig. Vi verner også om egne skatteinteresser og norsk næringslivs interesser i prosessen.

Norge er som en liten åpen økonomi pådriver for et stabilt og regelbasert rammeverk for global handel og nyter godt av et omfattende samarbeid med andre lands skattemyndigheter. Innretningen av det internasjonale skatterammeverket har betydning for den globale økonomien og dermed store velferdseffekter særlig for mindre økonomier. Vi ønsker derfor at konvensjonen skal bygge på et godt data- og analysegrunnlag.

En velfungerende skattekonvensjon kan bidra til bedre håndheving av nasjonal skattelovgivning og dermed styrke nasjonal ressursmobilisering gjennom lands skattesystem. Dette kan være en viktig faktor for å styrke tilliten til offentlige institusjoner og demokratiet. Det er viktig for Norge at prosessen er inkluderende, og å motvirke at den domineres av blokkpolitikk som ofte gjør seg gjeldende i multilaterale forhandlingsprosesser. Norge legger vekt på at prosessen skal ha bred legitimitet blant medlemslandene, og at rammekonvensjonen får så bred tilslutning som mulig.

Under mandatforhandlingene spilte Norge inn miljøskatter som en mulig protokoll under rammekonvensjonen. En slik protokoll er foreløpig ikke vedtatt av forhandlingskomiteen, men mandatet foreslår en forpliktelse knyttet til bærekraftig utvikling. Norge deltar konstruktivt i drøftelsene, men det er for tidlig å ta stilling til om miljøskatter eller andre relaterte temaer vil bli håndtert i det endelige rammeverket, inkludert i protokollene.

Bærekraftig utvikling er en prioritert del av norsk politikk. I vårt innspill i tredje forhandlingssesjon har vi derfor understreket at bærekraftig utvikling bør forankres på et overordnet nivå i konvensjonsteksten, fremfor å avgrenses til en enkeltartikkel. På den måten kan hensynet innarbeides som et tverrgående hensyn.

Norge legger til grunn at relevante internasjonale forpliktelser og prinsipper vil være en del av medlemslandenes referanseramme i de pågående drøftelsene. Dette gjelder også Klimakonvensjonen og Parisavtalen.

Norge vil fortsette å ta aktiv del i forhandlingene. Målet er å sikre et kunnskapsbasert, konsistent og ansvarlig grunnlag både for norske posisjoner og forhandlingene, og å sørge for at våre bidrag er i tråd med norske interesser og våre øvrige internasjonale forpliktelser.

SPØRSMÅL NR. 524

Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil regjeringen foreta seg noe for å bidra til en gjenåpning av Moss lufthavn Rygge og eventuelt konkret hva?

BEGRUNNELSE:

Viser til mine gjentatte skriftlige spørsmål, spørretime-spørsmål og representantforslag knyttet til en gjenåpning

av Moss lufthavn Rygge. Gjennom store deler av den forrige stortingsperioden skøv statsråden utvalget som vurderer den tredje rullebane på Gardermoen foran seg. Den rapporten kom for over 1 år siden. Det er derfor av interesse å høre om statsråden i denne stortingsperioden vil komme med konkrete tiltak som kan øke sannsynligheten for en gjenåpning av Moss lufthavn Rygge, og eventuelt hvilket tiltak. Det kan være alt fra å bedre inntektsmulighetene for en privat aktør gjennom å forbedre taxfree-ordningen, forhåndstilsagn for konsesjon etc. til å flytte noe av trafikken fra OSL til Rygge, alternativt be Avinor om å drifte Rygge. Det kan også være andre tiltak som kan være aktuelle og Fremskrittspartiet er åpne for alle mulige løsninger som kan bidra til en gjenåpning.

Svar:

Erlend Wiborg viser selv til at han har stilt spørsmål om gjenåpning av Moss lufthavn Rygge flere ganger. Jeg har belyst en rekke sider ved saken både i tidligere skriftlige

svar og debatt i Stortinget. Wiborg nevner selv følgende tiltak:

«...å bedre inntektsmulighetene for en privat aktør gjennom å forbedre taxfree-ordningen, forhåndstilsagn for konsesjon etc. til å flytte noe av trafikken fra OSL til Rygge, alternativt be Avinor om å drifte Rygge».

Alle disse har jeg kommentert tidligere. Jeg viser til mine tidligere svar.

Jeg legger til grunn at vi er enige om at et eventuelt driftsselskap på Rygge ikke skal gis særbehandling. Eventuell lønnsomhet må komme av at de generelle rammevilkårene i bransjen gjør at det er markedsgrunnlag for drift. Regjeringen har som kjent bidratt til at den fiskale flypassasjeravgiften har blitt redusert med mer enn 600 millioner kroner per år fra om med 2025. I tillegg har den foreslått å kutte CO₂-avgiften for innenlands luftfart fullstendig fra 2026. Dette vil spare bransjen for ytterligere om lag 460 millioner kroner per år.

Disse tiltakene monner, de likebehandler private og offentlige flyplasser og de likebehandler flyselskapene.

SPØRSMÅL NR. 525

Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Helene Røsholt

Besvart 26. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvilke tiltak vil regjeringen iverksette for å sikre at politiet i Telemark og resten av Sør-Øst politidistrikt har tilstrekkelige ressurser, kompetanse og verktøy til å håndtere den økende mengden komplekse og ressurskrevende straffesaker, slik at ikke et økende antall saker henlegges uten etterforskning?

BEGRUNNELSE:

Politiet i Telemark melder om en stadig mer krevende situasjon i etterforskningen av flere av de mest prioriterte kriminalitetstypene. Ledere i politiet viser til et tydelig kapasitetsgap mellom oppgavene og ressursene som er tilgjengelige. Kriminaliteten øker innen flere av de områdene som Riksadvokaten prioriterer høyest, blant annet mishandling i nære relasjoner og voldtekt. I tillegg stilles det stadig strengere krav til kvalitet og dokumentasjon i etterforskningen, samtidig som digitalt materiale som

mobiltelefoner, PC-er, GPS-enheter og videoovervåking gjør hver enkelt sak betydelig mer tidkrevende.

Politiet peker også på at den økende kompleksiteten gjør at svært mange saker — særlig innen hverdagskriminalitet som innbrudd, svindel, tyverier og mindre bedragerier — blir henlagt uten at det foretas etterforskning, selv i tilfeller der oppklaring ville vært mulig. Dette svekker borgernes tillit til rettsstaten og skaper risiko for det politiet selv omtaler som «lovtomme rom».

FSI-ordningen (felles straffesaksinntak) i Sør-Øst er belastet, og både den innledende etterforskningen og de digitale beslagene trekker store mengder tid og kompetanse. Politiet peker samtidig på mulighetene kunstig intelligens kan gi i fremtiden, men konstaterer at dette ennå ikke er tilgjengelig i praktisk etterforskning.

Når alvorlig kriminalitet øker og etterforskningen blir mer arbeidskrevende, er det avgjørende at politiet har kapasitet og kompetanse til å håndtere sakene uten at andre kriminalitetstyper nedprioriteres i uakseptabel

grad. Per i dag klarer politiet verken å møte publikums forventninger, politikernes mål eller egne ambisjoner.

Jeg ber derfor statsråden redegjøre for hvilke konkrete tiltak regjeringen vil iverksette for å sikre at politiet i Telemark og resten av Sør-Øst politidistrikt får nødvendig bemanning, teknologiske verktøy, kompetanseheving og digital kapasitet for å håndtere dagens kriminalitetsbilde, og for å hindre at stadig flere saker henlegges uten etterforskning.

Svar:

Utfordringsbildet til politiet i Telemark og Sør-Øst politidistrikt har mye til felles med resten av landet. Politiet og påtalemyndigheten står overfor et grenseløst, mangefasettert og digitalt kriminalitetsbilde, som blir stadig mer profesjonalisert.

For å møte denne utviklingen har regjeringen i forrige regjeringsperiode og i inneværende periode, iverksatt en rekke tiltak. Fra 2024 budsjettet fikk politiet 300 millioner kroner og fra 2025-budsjettet varige midler på 600 millioner kroner til en nasjonal innsats mot kriminelle nettverk hvert år. Dette er den såkalte KN-satsingen.

Satsningen innebærer en styrking av politidistrikter og særorgan, med en samordnet innsats for å ramme kriminaliteten og økonomisk utbytte. Satsingen muliggjør bedre etterretning og økt oppdagelsesrisiko, samt økt kapasitet og kompetanse til å etterforske og irretteføre straffesakene. Ikke minst styrker satsingen muligheten til å gå etter den kriminelle økonomien, som driver den kriminelle aktiviteten.

Det tar tid å bygge relevant kompetanse og ta i bruk ny teknologi. Men det rapporteres fra Politidirektoratet og Riksadvokaten at satsingen gir resultater. Politiet har avverget flere alvorlige voldshendelser, avdekket og irretteført flere saker som ender med fengselsstraff og

inndragning. Kripos har omtalt KN-satsingen som en «gamechanger».

Påtalemyndigheten har en nøkkelrolle i KN-satsingen, som i øvrig straffesaksarbeid. Som kjent fremmet regjeringen i statsbudsjett for 2024 en styrking av Den høyere påtalemyndighet. Satsingen er varig og videreføres for kommende år. Flere statsadvokater ved riksadvokatembetet og de regionale statsadvokatembetene skal bidra til bedre kvalitet og bedre i ledelsen av etterforskningen og irretteføring av alvorlige straffesaker i politiet. Det er et mål at oppklaringsprosenten for flere av de prioriterte sakene skal bli bedre enn i dag. Styrket samarbeid mellom Den høyere påtalemyndighet og politidistriktene er en nøkkelfaktor for å oppnå bedre resultater i straffesakssporet og bekjempe kriminaliteten.

I regjeringens Plan for en styrket påtalemyndighet og bedre etterforskning, er det gitt en samlet fremstilling av de tiltakene regjeringen har foreslått for å bedre måloppnåelsen i straffesaksbehandlingen. Ett av tiltakene er etablering av et årsstudium i etterforskning for personer uten bachelor i politiutdanning. Med dagens sammensatte kriminalitetsbilde, er det avgjørende at politiet har ansatte med ulike fagbakgrunn, og ekspertise fra andre fag som for eksempel økonomi og IKT. Første pilotkull starter høsten 2026. Planen omtaler også styrking av etterforskningsressurser innfor de prioriterte kriminalitetstypene økonomisk kriminalitet, vold i nære relasjoner og internettrelaterte overgrep mot barn.

Utfordringsbildet som beskrives av politiet i deres nasjonale trusselvurderinger og i rapporter fra politidistriktene, er alvorlig. Regjeringen vil fortsatt prioritere kriminalitetsbekjempelse, og jeg har tro på at politiet og Den høyere påtalemyndighet i samarbeid vil bruke tilgjengelige ressurser på en målrettet og effektiv måte.

SPØRSMÅL NR. 526

Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 28. november 2025 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at studentsamskipnadenes studentbarnehager inkluderes i unntaksbestemmelsen i økonomiforskrift til barnehageloven §3a, slik at de, på lik

linje med menighetsbarnehager, stiftelser og barnehager tilknyttet internasjonale skoler, kan unntas kravet om å organiseres som selvstendige rettssubjekter?

BEGRUNNELSE:

Etter endringen i barnehageloven §7a har studentsamskipnader med studentbarnehager måttet organisere hver barnehage som eget rettssubjekt. Dette har ført til betydelige praktiske og økonomiske utfordringer.

Etter hva undertegnede kjenner til, har studentsamskipnaden SiO måttet etablere 11 egne selskaper for sine studentbarnehager. Dette skal ha gitt årlige merkostnader på om lag 1,1 millioner kroner, fordelt på rundt 500 000 kroner i eksterne revisjons- og systemkostnader og 600 000 kroner i interne kostnader til rapportering og administrasjon.

Videre skal studentsamskipnaden i Gjøvik, Ålesund og Trondheim (Sit) ha anslått løpende merkostnader på nærmere 600 000 kroner årlig, i tillegg til en potensiell økning i finanskostnader på opptil 750 000 kroner dersom Husbanklån ikke kan videreføres til barnehageselskapene.

Studentsamskipnaden på Vestlandet (Sammen) har rapportert økede årlige kostnader på nærmere 1,3 millioner kroner som følge av tilsvarende organisering.

Til sammen har ti studentsamskipnader med 32 studentbarnehager sendt anmodning til Kunnskapsdepartementet om å bli gitt unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt. Studentsamskipnadenes barnehager er ideelle virksomheter uten eiere og uten mulighet til å ta ut utbytte. De er underlagt samskipnadsloven, som allerede sikrer innsyn og kontroll av bruk av offentlige midler.

Kravet om egne selskaper gir derfor ikke økt transparens, men reduserer ressursene som ellers kunne gått til studentvelferd. Et unntak vil bidra til at studentsamskipnadene kan fortsatt ha tilby helhetlige og effektive velferdstjenester for studenter med barn.

Svar:

Jeg mener det er viktig å ha et regelverk som sikrer innsyn i bruken av tilskudd og foreldrebetaling, og som bidrar til at midlene blir brukt i tråd med formålet om at midlene skal komme barna i barnehagen til gode. Kravet om at hver privat barnehage som hovedregel skal være organisert som et selvstendig rettssubjekt som ikke skal drive eller eie annen virksomhet, gir et klart økonomisk og juridisk skille mellom barnehagene og annen virksomhet. Det gjør at vi får regnskap i tråd med regnskapsloven for hver enkelt barnehage, og at vi kan ha et godt økonomisk tilsyn med private barnehager.

Det er i barnehageloven gjort unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for de minste barnehagene og åpne barnehager. Det er ikke lovfestet generelle unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt basert på eierform. Selv om en barnehage ikke har eiere som kan ta ut utbytte, forhindrer ikke dette at offentlig tilskudd og foreldrebetaling kan bli brukt i strid med regelverket. Regelverket

må derfor legges til rette for å kontrollere bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i alle typer barnehager. For å ta hensyn til de spesielle behovene studentsamskipnadenes barnehager kan ha, er det imidlertid fastsatt en forskrifts-bestemmelse som gjør at de kan drive visse typer studentvelferdstjenester som tillatt tilleggsvirksomhet i samme rettssubjekt som barnehagen.

Det følger videre av barnehageloven at departementet i forskrift kan gi unntak fra kravet i særlige tilfeller. Vilkåret viser at dette er ment å være en snever unntakshjemmel. Det fremgår av forarbeidene at et særlig tilfelle kan være der det, praktisk eller rettslig sett, er umulig eller svært vanskelig å organisere en barnehage som et selvstendig rettssubjekt. Det fremgår videre av forarbeidene til loven at økonomiske hensyn eller utfordringer som er felles for mange av de private barnehagene ikke er tilstrekkelig grunn for unntak.

Private barnehager blir i dag kompensert for kostnader til administrasjon gjennom et administrasjonspåslag i driftstilskuddet. Ved innføringen av kravet om organisering som selvstendig rettssubjekt, vurderte Kunnskapsdepartementet de økonomiske konsekvensene for sektoren og kom fram til at merutgiftene som fulgte av lovkravet allerede var dekket gjennom administrasjonspåslaget. I forbindelse med arbeidet med nytt finansieringssystem for private barnehager har BDO gjort en ny vurdering av treffsikkerheten i administrasjonspåslaget. I rapporten «Alternative finansieringsmodeller for driftstilskudd til private barnehager» finner de at administrasjonspåslaget er noe høyere enn sektorens kostnader til administrasjon. Jeg vil også vise til at Telemarksforskning i rapporten «Kostnader i barnehagene 2023» har gjort en analyse av innføringen av kravet om selvstendig rettssubjekt, og konkluderer med at det er lite som tyder på kravet har hatt vesentlig betydning for barnehagenes kostnadsnivå og lønnsomhet.

Regjeringen er opptatt av at vi skal ha et mangfold av barnehager i Norge, og studentsamskipnadenes barnehager er et viktig velferdstilbud for studenter med barn. Det er derfor viktig med gode rammebetingelser for barnehagene, samtidig som det skal være åpenhet om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

SPØRSMÅL NR. 527**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Lasse Anfinssen Fredheim****Besvart 21. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Ruter har nylig gjennomført sikkerhetstesting av elektriske busser fra den kinesiske produsenten Yutong, som flere fylkeskommuner har kjøpt elbusser fra. Undersøkelsene viste at bussene har funksjoner for fjernoppdatering av programvare, og kinesisk tilgang til styringssystemene.

Hva vil regjeringen gjøre for å følge opp de nye opplysningene vi nå har fått om muligheten for fjernstyring, og vil regjeringen vurdere å stille strengere nasjonale sikkerhetskrav til kinesiske produsenter som leverer til norske offentlige aktører?

BEGRUNNELSE:

I dagens sikkerhetspolitiske situasjon bør det være et nasjonalt anliggende dilemma at det stilles statlige nulloppslippkrav til offentlige aktører, som nærmest legger til rette for at offentlige aktører må investere i kinesisk teknologi. Fylkeskommuner kan ikke utøve utenrikspolitikk eller anses å være rigget til å ta stilling til nasjonale sikkerhetsspørsmål uten veiledning fra statlige aktører.

Svar:

Jeg viser til mitt svar 7. november på spørsmål nr. 314 fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud. Her viste jeg til det igangsatte arbeidet med å vurdere, på generelt grunnlag, risikoen for nasjonale sikkerhetsinteresser ved bruk av busser fra land Norge ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med. Arbeidet vil inneholde en utredning av behov for- og innretning på eventuelle risikoreduserende tiltak og relevante aktører vil bli involvert. I forbindelse med risikovurderingen gjennomføres det en bred verdikartlegging av busstransportens betydning for den grunnleggende nasjonale funksjonen transport og for nasjonale sikkerhetsinteresser. Vi har bestilt faglig innspill fra både fylkeskommuner, departement og underliggende enheter.

Jeg vil komme tilbake til disse spørsmålene og hvilke nye grep som kan være aktuelle når kartleggingsarbeidet vi har satt i gang er gjennomført.

SPØRSMÅL NR. 528**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius****Besvart 26. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen****Spørsmål:**

Hvor mange enslige mindreårige bor privat med følgeperson i dag, og hva har eller vil regjeringen gjøre for å sikre at det alltid gjennomføres en systematisk og barnefaglig kartlegging av relasjonen mellom barnet og følgepersonen, slik at man forebygger utnytting, omsorgssvikt og menneskehandel?

BEGRUNNELSE:

NRK rapporterte desember 2023 at 80 asylbarn i Norge har flyttet til privatpersoner, men at ingen har omsorgsansvar for dem.

Redd Barna har over en lengre periode uttrykt bekymring for at disse barna kan være utsatt for overgrep, utnytting eller menneskehandel. Mange av barna kommer til landet med en følgeperson som ikke har foreldreansvar, og det er uklart om det alltid gjennomføres en grundig kartlegging av relasjonen mellom barnet og følgepersonen.

Barnekonvensjonen og norsk lovgivning forplikter myndighetene til å sikre barns rett til beskyttelse og omsorg. Manglende kartlegging av relasjonen kan innebære alvorlig risiko for barns sikkerhet og rettigheter. Det er derfor avgjørende at regjeringen tydeliggjør hvilke tiltak som skal sikre at slike vurderinger alltid gjøres, og at ansvaret for oppfølging er klart definert.

NRK saken: <https://www.nrk.no/vestland/80-asylbarn-har-flyttet-privat-uten-foreldre.-redd-barna-frykter-overgrep-og-menneskehandel-1.16603998>

Svar:

Norge har et alderstilpasset omsorgstilbud til enslige mindreårige som har søkt beskyttelse. Dette innebærer at Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for å gi et botilbud til enslige mindreårige mellom 15 og 18 år på egne asylmottak eller avdelinger tilpasset behovene deres. Barne- ungdoms- og familieetaten (Bufetat), under barne- og familieministerens ansvarsområde, har ansvar for å gi enslige mindreårige under 15 år et botilbud på omsorgssentre for mindreårige mens asylsøknaden behandles. Det er frivillig å ta imot tilbud om å bo i asylmottak eller omsorgssenter. Videre har Bufetat ansvar for bosetting av den yngste aldersgruppen, mens bosetting av enslige mindreårige mellom 15 og 18 år faller inn under arbeids- og inkluderingsministerens ansvarsområde. Spørsmålet ble opprinnelig rettet til barne- og familieministeren, men besvares av meg ettersom ankomster av enslige mindreårige asylsøkere med følgeperson faller inn under mitt ansvarsområde. Jeg har innhentet informasjon fra barne- og familieministeren for å kunne besvare deler av spørsmålet.

Tall som UDI har hentet inn fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) viser at det i perioden 2020-2025 totalt har blitt bosatt 88 flyktninger som er registrert som privatboende enslige mindreårige med følgeperson. Av disse 88 er 11 registrert med en plasstype på asylmottak. Dette kan skyldes feilregistrering, eller at de har oppholdt seg på asylmottak en periode før de bosatte seg privat.

For å kunne gi konkrete tall på hvor mange enslige mindreårige asylsøkere som i dag bor privat med følgeperson, kreves en manuell gjennomgang av registreringene. Ifølge UDI var det per 21. november om lag 30 enslige mindreårige som bor privat uten vedtak fra UDI. Disse tallene gjelder enslige mindreårige generelt og inneholder ikke informasjon om eventuell følgeperson. UDI har understreket at disse tallene er usikre.

Alle asylsøkere registreres hos Politiets utlendingsenhet (PU) ved ankomst. Hvis det ved registreringen fremkommer opplysninger som gir grunn til bekymring for barnet eller barnets omsorgssituasjon, skal PU vurdere om det foreligger en plikt til å melde fra til barnevernstjenesten, jf. barnevernsloven § 13-2.

Noen mindreårige flytter direkte til en kommune sammen med en følgeperson eller fordi de har bekjente i kommunen, uten å være inntatt et omsorgssenter eller asylmottak. Dersom det er grunn til bekymring for omsorgssituasjonen til en mindreårig, skal det meldes til lokal barnevernstjeneste som vil undersøke saken. Det er ikke slik at barnevernstjenesten på eget initiativ foretar hjemmebesøk eller oppretter en sak basert på at det flytter en mindreårig til kommunen. Det er imidlertid viktig at kommunen er kjent med hvilke innbyggere som bor der, slik at personen kan få skoleplass, helsetjenester mv. Når oppholdstillatelsen foreligger, sender utlendingsmyndighetene en innflyttingsmelding til Folkeregisteret som utsteder fødselsnummer.

Når det gjelder kartlegging av relasjon mellom enslige mindreårige og følgeperson på asylmottak, ga Barne- og familiedepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet høsten 2024 sine direktorater i oppdrag å utrede tiltak for innledende kartlegging av enslige mindreårige med følgeperson. Rapporten ble levert i april 2025, og departementene vurderer nå eventuell oppfølging. UDI ble i 2025 styrket med fire nye årsverk for å kartlegge omsorgssituasjonen til enslige mindreårige med følgeperson og har etablert et midlertidig kartleggingsteam som startet arbeidet i mai 2025. I påvente av en varig løsning for den innledende kartleggingen skal teamet utarbeide en metode for kartlegging av omsorgssituasjonen i den innledende fasen. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har fått i oppdrag å være faglig støtte for UDIs team i utformingen av metoden, og bidra med faglig råd og veiledning. I tillegg er det igangsatt et tverrsektorielt prosjekt i Kjernegruppen for utsatt barn og unge (KUBU) som gjennomgår alle sider ved enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger fra ankomst til bosetting. Arbeidsgruppen leverer sin rapport 1. desember 2025.

SPØRSMÅL NR. 529**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 27. november 2025 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kan kulturministeren redegjøre for eller gi en oversikt over hvor mange slike tilfeller som finnes, og evt. hvor mange ganger de siste 12 årene kulturrådet har holdt tilbake eller krevd tilbakebetaling av tilskudd?

BEGRUNNELSE:

Under muntlig spørretime onsdag 19. november hadde jeg et spørsmål til kulturministeren som hun sa jeg gjerne kunne sende skriftlig svar på.

I Riksrevisjonens rapport fra 2013 skrives det på s.9:

«Norsk kulturråd kan holde tilbake midler og eventuelt kreve tilbakebetaling hvis tilskuddsmottaker ikke leverer rapport og regnskap for bruken av tilskuddet. Krav om tilbakebetaling blir i slike tilfeller sjelden iverksatt. Dette er uheldig både med hen-

syn til forsvarlig bruk av tilskuddsmidlene og at forvaltningens praksis på området skal være enhetlig.»

Likevel ser vi at denne praksisen fremdeles lever i beste velgående, 12 år etterpå.

Svar:

Det stemmer at Kulturrådet kan holde tilbake midler og kreve at utbetalte tilskudd betales tilbake dersom mottakeren ikke nytter tilskuddet etter forutsetningene.

Kulturdirektoratet opplyser at det i Kulturrådets tilskuddsordninger de siste tolv årene er krevd tilbakebetalt totalt 17,8 mill. kroner fordelt på 176 saker. I tillegg er det holdt tilbake totalt 30,6 mill. kroner fordelt på 1 385 saker.

SPØRSMÅL NR. 530**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Arild Hermstad****Besvart 27. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvilke vedtak som kan fattes for å redusere eller fjerne risikoandelen i Norfunds Klimainvesteringsfond, og begrunne hvorfor klimainvesteringsmandatet og utviklingsmandatet er besluttet å ha lik risikoandel (25 prosent) til tross for antatt ulike risikoprofiler?

BEGRUNNELSE:

Ber finansministeren om en fullstendig besvarelse fordi svarene på budsjettspørsmål 134 (21.10.2025) og 288 (22.10.2025) fra Finanskomiteen/MDGs fraksjon ikke besvarer de konkrete spørsmålene. For spørsmål 134 gis kun en generell begrunnelse for historisk nivå på risikoandelen, uten å klargjøre hvilke vedtak som kan fattes for å redusere andelen risikokapital, verken for 2026 eller med

tilbakevirkende kraft. For spørsmål 288 gis ingen begrunnelse for hvorfor klimainvesteringsmandatet og utviklingsmandatet er besluttet å ha lik risikoandel (25 prosent), til tross for antatt ulike risikoprofiler grunnet ulike mandater og geografiske fokus.

En fast risikoandel på 25 prosent for begge mandater er etter vårt syn uhensiktsmessig. Klimainvesteringer har typisk høyere teknologisk og markedsmessig risiko, men lavere politisk risiko enn tradisjonelle utviklingsprosjekter. En standardisert sats overser disse forskjellene og begrenser muligheten til å tilpasse risiko til prosjektets karakter og samfunnsnytte. Internasjonal praksis viser at dynamiske risikorammer gir bedre styring.⁰

I tillegg skaper dagens ordning budsjettrelaterte og solidaritetsmessige utfordringer. Som påpekt i Langsikt-notatet «Slik bør Norfund oppskaleres», føres 100

prosent av kapitalinnskudd til Norfund over bistandsbudsjettet, mens kun 25 prosent regnes som utgift på statsbudsjettet. Dette gir et misvisende bilde og kan binde opp midler som burde gå til andre utviklingsformål. Regjeringens 1-prosentmål for bistand kan dermed bli en binding som hindrer nødvendig opptrapping av klimafondet. Det er også etablert presedens for differensiering: Ukraina-mandatet har en annen risikoandel (50 prosent), noe som viser at ulike mandater kan og bør ha ulike krav. Norfund har dessuten opparbeidet betydelig egenkapital og overskudd, som kan brukes som tapsbuffer. Det er derfor ikke faglig grunnlag for å kreve nye tapsavsetninger basert på en fast norm.

Vi mener derfor at risikoandelen bør vurderes fleksibelt og mandatsbasert, og at dagens praksis med en standardisert 25 prosent risikoandel bør endres eller fjernes.

Svar:

Rammeverket for finanspolitikken skiller mellom ordinære utgifter og lånetransaksjoner. Ordinære utgifter på statsbudsjettet finansieres med skatte- eller oljeinntekter og slår ut i handlingsrommet i finanspolitikken. Ordinære utgifter veies opp mot hverandre i budsjettprosessen. Lånetransaksjoner er formuesomplasseringer og prinsipielt sett å betrakte som utlån fra statskassen. Lånetransaksjonene finansieres ved at staten tar opp lån. God og konsistent praksis for budsjettering av lånetransaksjoner er viktig for å unngå omgåelser av handlingsregelen og for å ivareta statsbudsjettets funksjon som finanspolitisk styringsverktøy.

Med virkning fra 1. januar 2020 ble det presisert i § 7 annet ledd i lov om Statens pensjonsfond at «Statens skal ikke lånefinansiere utgifter på statsbudsjettet så lenge det er midler i Statens pensjonsfond utland.» Med utgifter menes ordinære utgifter til drift, investeringer og overføringer til private, kommuner og fylkeskommuner, som inngår i det oljekorrigerte underskuddet. For at hensynet til handlingsregelen og statsbudsjettet som finanspolitisk styringsverktøy skal ivaretas, er det fastsatt to vilkår for at en bevilgning skal kunne budsjetteres som lånetransaksjon:

1. Tiltaket må gi en forventet avkastning som svarer til risikoen ved plasseringen.
2. Avkastningen må være finansiell og stamme fra inntekter i et marked.

Begge vilkårene må normalt være oppfylt for at en bevilgning skal kunne budsjetteres som lånetransaksjon. At tiltaket må gi en forventet avkastning som svarer til risikoen innebærer at staten må kunne kreve like godt betalt for risikotaking som det en finansiell investor ville kreve i samme situasjon. Differansen mellom statens forventede avkastning fra investeringen og markedsmessig avkastning, utgjør en forventet mindreavkastning. Denne

mindreavkastningen er sentral i vurderingen av riktig budsjettmessig håndtering. Dersom det forventes en mindreavkastning, er kravene til budsjettering som lånetransaksjon ikke oppfylt. Så lenge vilkårene for å budsjettere som en lånetransaksjon ikke er møtt, er hovedregelen at hele beløpet skal budsjetteres som en ordinær utgift. Det er likevel praksis for at det kan budsjetteres med en andel som ordinær utgift og det resterende som en lånetransaksjon.

For statlige virkemidler der staten skal gjøre noe annet enn det som vil bli realisert i markedet, kan ikke staten forvente samme avkastning som en privat investor ville kreve. Hadde avkastningen vært god nok til å svare til risikoen, ville private investorer gjennomført investeringen. I tråd med instruksen til Norfund er nettopp formålet til Klimainvesteringsfondet å utløse investeringer «som ellers ikke ville bli gjennomført». Det innebærer forventningsmessig lavere avkastning enn hva markedet ville kreve for tilsvarende risiko, og dermed må kapitalen budsjetteres med en andel risikokapital (ordinær utgift). Dersom det skal bevilges kapital til klimainvesteringsfondet uten risikokapital, må mandatet endres slik at investeringene ikke lenger skal utløse investeringer som ellers ikke ville blitt gjennomført, og erstattes av et mål om høyest mulig avkastning for en gitt risiko. Da vil ikke fondet lengre være et virkemiddel i utviklingspolitikken, men en ren formuesplassering fra statens side.

For mange virkemidler/tiltak er det på starttidspunkt begrenset informasjon om markedsmessig avkastning, forventet avkastning og risiko i prosjektet. Andelen som skal bevilges som ordinær utgift (risikokapital) fastsettes derfor sjablongmessig. For både Norfunds utviklingsmandat og klimainvesteringsfondet er sjablongen for risikokapital satt til 25 pst. (ordinær utgift). De resterende 75 pst. av bevilgningen budsjetteres som lånetransaksjon. Norfund benytter alle midler som bevilges over statsbudsjettet på kap. 165 Norfund, inkludert risikokapitalen på 70-postene, til investeringer i tråd med formålet. Ettersom alle midler investeres, vil ikke en eventuell endring selv med tilbakevirkende kraft ha innvirkning på Klimainvesteringsfondets disponible investeringsmidler.

For utviklingsmandatet er andelen risikokapital historisk betinget, blant annet med bakgrunn i tidligere retningslinjer om hva som ble regnet som bistand. Siden fordelingen fastsettes sjablongmessig, kan virkemidler med noe ulik risiko og avkastning likevel ha samme andel budsjettert som ordinær utgift.

SPØRSMÅL NR. 531**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 26. november 2025 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen****Spørsmål:**

Hvordan følger statsråden opp Stortingets vedtak nr. 715 av 22. mai 2025 om å utarbeide en nasjonal agritech-strategi, og når, og på hvilken måte planlegger statsråden å involvere relevante bransjeaktører, forskningsmiljøer og næringsklynger i dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Stortinget fattet 22. mai 2025 vedtak om å utarbeide en nasjonal agritech-strategi (jf. Innst. 293 S (2024–2025) og Dokument 8:234 S (2024–2025)). Vedtaket ber regjeringen om å «utarbeide en egen strategi for hvordan Norge kan lykkes med agritech – herunder styrke utvikling, forskning, økt kommersialisering og adopsjon av teknologi i landbruket.»

Formålet med vedtaket er å styrke norsk konkurransekraft, matsikkerhet og bærekraft gjennom ny teknologi. For at strategien skal bli treffsikker og føre til reell verdiskaping, er det avgjørende at arbeidet skjer i tett dialog med dem som utvikler og tar i bruk teknologien.

Det finnes allerede sterke partnerskap nasjonalt og regionalt som kobler sammen bedrifter, investorer, bønder, forskningsmiljøer og kommuner. Gjennom fellesinitiativet AgriFoodTech Norway har aktører som T:Lab, Heidner Biocluster, Klosser Innovasjon, Aggrator og den nasjonale klyngen Nordic Edge Agritech Innova-

tion Cluster samlet seg for å løfte næringen. Disse miljøene besitter verdifull kompetanse om både utfordringene og mulighetene i sektoren, og de står klare til å bidra med konkrete innspill.

Bransjen etterlyser nå informasjon om fremdriften i arbeidet. Det er behov for klarhet i status for oppfølgingen av vedtaket, samt en plan for hvordan regjeringen vil legge til rette for dialog og innspill fra næringen underveis i strategiprosessen.

Svar:

Arbeidet med å utarbeide en nasjonal strategi for agritech er i oppstartsfasen. Jeg er enig med stortingsrepresentant Erlend Larsen i at det er viktig at dette arbeidet skjer i tett dialog med dem som utvikler og tar i bruk teknologien. Agritech og norskutviklet teknologi styrker mulighetene for fremtidsrettet verdiskaping fra våre naturressurser og bedrifter. For å sikre at strategien blir treffsikker for norsk landbruk og våre relevante aktører vil jeg legge til rette for dialog og innspill, både i form av innspillsmøter og skriftlige innspill. Så snart de overordnede rammene for strategien er avklart vil jeg invitere relevante aktører, herunder næringsaktører, næringsklynger, forskningsmiljøer, landbruksrådgivere, innovasjonsmiljøer og andre interessenter til et innspillsmøte. AgriFoodTech Norway er blant dem det er aktuelt å innhente innspill fra.

SPØRSMÅL NR. 532**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Andreas Breivik Ormevik****Besvart 27. november 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Øygarden kommunestyre har godkjent et planområde på 2,3 km² til næringsformål på Eide, som i dag preges av natur med store verdier. Saken ble i januar oversendt statsrådens departement med uløste innsigelser fra Statsforvalteren, knyttet til hensynet til den sterkt truede hu-

broen som hekker i området. Både Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet har frarådet planene, som har møtt betydelig lokalpolitisk og folkelig motstand.

Vil statsråden sikre de nasjonale interessene på Eide ved å ta innsigelsene i saken til følge?

BEGRUNNELSE:

Høsten 2024 gjorde Øygarden kommunestyre et vedtak om å godkjenne planene for 2,3 km² med næringsareal på Eide, vest på Sotra. Formålet med planene er ifølge initiativtakerne å skape en “marin klynge”, men det foreligger ingen konkrete, offentlig kjente planer om realisering av ny industri i området per i dag. Imidlertid er området godt kjent for å være hekkeområde for hubro, noe som er dokumentert siden 2016. Hubro er en sterkt truet art i Norge, men planområdet på Eide er ett av få områder langs norskekysten som enn så lenge utgjør et godt egnet habitat for hubro.

Det er på bakgrunn av et stadig tydeligere kunnskapsgrunnlag om godt dokumenterte forekomster av hekkende hubropar i planområdet at Statsforvalteren i Vestland opprettholdt sine innsigelser mot planene også etter meklingsmøter med Øygarden kommune. Saken ble i januar i år derfor oversendt til Kommunal- og distriktsdepartementet for endelig avgjørelse. Planene har møtt en betydelig lokalpolitisk og folkelig motstand, blant annet ble departementet møtt med demonstrasjoner under sin befarings til planområdet i mars. I april la Miljødirektoratet frem sin vurdering hvor de anbefalte å ta innsigelsene mot planene til følge, det samme gjorde Klima- og miljødepartementet i sin vurdering fra mai. De peker på viktigheten av at planer om næringsformål “tas stilling til i et større perspektiv, der ulike arealers egnethet, blant annet med hensyn til miljø, vurderes på tvers av kommunene”.

De fleste utbyggingssaker lar seg heldigvis løse lokalt gjennom gode prosesser for meklings og tilpas-

ninger som balanserer ulike hensyn på en god måte. Når en sak oversendes til Kommunal- og distriktsdepartementet for endelig avgjørelse, er det som oftest et uttrykk for at det ligger til grunn svært tungtveiende naturfaglige vurderinger om at planene bør avvises, og at formålet i stedet bør vurderes realisert på et annet og bedre egnet sted. Hensynet til hubro er et nasjonalt ansvar, og det er derfor spørsmålsstillerens klare forventning at statsråden følger opp dette ansvaret ved å ta innsigelsene mot planene på Eide til følge.

Svar:

Det følger av plan- og bygningsloven § 5-4 at statsforvalteren og andre regionale og statlige organer kan fremme innsigelse til kommunale arealplaner som er i strid med nasjonale eller vesentlig regionale interesser. Innsigelsesaker som ikke blir løst gjennom dialog mellom kommunen og innsigelsesmyndigheten, blir sendt til Kommunal- og distriktsdepartementet for endelig avgjørelse.

Departementet har mottatt den aktuelle saken i Øygarden til avgjørelse på grunn av en uløst innsigelse fra Statsforvalteren i Vestland. Det har vært gjennomført møte og befarings i saken, og vi har mottatt tilrådning fra Klima- og miljødepartementet.

På generelt grunnlag ønsker jeg ikke å uttale meg om innsigelsessaker som er sendt departementet for avgjørelse så lenge de fortsatt er til behandling. Dette gjelder også for den konkrete saken i Øygarden.

SPØRSMÅL NR. 533

Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Hilde Marie Gaebpie Danielsen

Besvart 26. november 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Regjeringen har tidligere avslått å støtte en endring av energiloven, som kunne ført til en likebehandling av vann- og vindkraftprosjekter. Regjeringen har blant annet begrunnet avslaget på likebehandling med at det er satt i verk andre tiltak for å støtte f.eks. reindrifta.

Mener statsråden at reindriftsavtalen og de erstatningsordningene som kom etter Fosen saken, skal finansiere dette arbeidet, og hvordan mener statsråden at disse tiltakene har lettet arbeidet for reindriften?

BEGRUNNELSE:

I brev til energi og miljøkomiteen 14 oktober 2024 skriver statsråden blant annet:

“I desember 2023 la regjeringen fram en tiltakspakke for reindrift og energi, med formål om at reindriften skal bli bedre ivaretatt ved planlegging og utbygging av energi. I Reindriftsavtalen 2024/2025 er distriktstilskuddet økt for at reinbeitedistriktene skal få mer kapasitet til å medvirke i arealsaker. I Reindriftsavtalen 2024/2025 ble det også enighet om å sette av 5 millioner kroner til Norske Reindriftsamers Landsforbunds rådgivningstjeneste i arealsaker. I tillegg åpner forskrift for Rein-

driftens utviklingsfond kapittel 7 opp for at reinbeitedistrikter eller siidaer kan innvilges tilskudd til juridisk bistand i forbindelse med ivaretagelse av reindriftens beiterett i Norge. I tillegg foreslo regjeringen i RNB 2024 å bevilge 10 millioner kroner til overføring av en andel av verdiskaping fra vindkraftproduksjon til reindriften. Der et vindkraftverk, alene eller sett i sammenheng med andre tiltak, har negative konsekvenser for reindriften skal reindriften få overført et beløp tilsvarende 0,1 øre per kWh av årlig vindkraftproduksjon. Dette skal bidra til at de som har ulempene ved et tiltak også får en fordel. Etter mitt syn er dette eksempler på tiltak og ordninger som skal bidra til ivaretagelse av reindriftnæringen i forbindelse med konsesjonsprosesser, som ikke krever endring i energiloven.”

Det er de tiltakene som nevnes over jeg gjerne vil ha et svar på hvordan statsråden mener har virka til å lette reindriften arbeid med planlagte vindkraftverk.

Svar:

Jeg viser til behandlingen av Dokument 8:4 S (2024-2025) Om økonomisk støtte i forbindelse med søknader om vindkraftutbygging, herunder mine brev av 14. oktober 2024 og 22. oktober 2024. Min vurdering var at det ikke var hensiktsmessig å gå videre med en lovutredning i tråd med representantforslaget. Komitéflertallet tilrådte at representantforslaget ikke ble vedtatt, jf. Innst. 73 S (2024-2025), og Stortinget vedtok heller ikke representantforslaget, jf. Stortingsvedtak 435.

Regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi har som mål å legge bedre til rette for ivaretagelse av reindriften rettigheter ved planlegging og utbygging av energi, herunder vindkraftprosjekter. Regjeringen arbeider med å følge opp tiltakspakken, og flere av tiltakene er allerede iverksatt.

Reindriftsavtalen er en løpende avtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriftnæringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte mål og retningslinjer for reindriftpolitikken. Reindriftsavtaleforhandlingene føres mellom Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL). To av hovedprioriteringene for Reindriftsavtalen 2025/2026 er ivaretagelse av reindriften arealer og rådgivning for reindriften, jf. sluttprotokoll fra forhandlingene om Reindriftsavtalen 2025/2026 pkt. 1.1.2 og 1.1.3.

Ett av tiltakene i tiltakspakke for reindrift og energi (tiltak 15) er at regjeringen vil se på hvordan man kan styrke reinbeitedistriktene mulighet til å følge opp arealsaker. Om dette står det følgende i Prop. 143 S (2024-2025) s. 37:

«I Reindriftsavtalen 2024/2025 ble tilskuddet til reinbeitedistrikter og reinlag styrket, for å gi reinbeitedistriktene bedre muligheter til å følge opp arealsaker. I tillegg ble NRLs rådgivningstjeneste i arealsaker, som ble startet som et pilotprosjekt i 2022, gjort permanent og styrket. I Reindriftsavtalen 2025/2026 ble avtalepartene enige om både en ytterligere styrking av rådgivningstjenesten i arealsaker og av distriktstilskuddet.»

Jeg mener en økning av distriktstilskuddet, slik at reinbeitedistriktene har fått mer ressurser til blant annet arbeid med arealsaker, er et tiltak som er med på å lette arbeidsbyrden for reindriften. Dette tiltaket er ikke avgrenset til å kun gjelde arbeid med energisaker. NRLs rådgivningstjeneste i arealsaker er heller ikke avgrenset til å gjelde arbeid med energisaker.

Videre er det framhevet i Prop. 143 S (2024-2025) at det er etablert en egen arealseksjon i avdeling reindrift i Landbruksdirektoratet, og at det er etablert et nasjonalt kontaktforum med reindriften hvor aktuelle departementer og berørte direktorater deltar. Det første møtet i nasjonalt kontaktforum for reindrift ble gjennomført 14. oktober 2025 i samband med Reindriftskonferansen 2025 i Alta. Ytterligere spørsmål om Reindriftsavtalen må rettes til Landbruks- og matministeren.

Ordningen med at et beløp tilsvarende 0,1 øre per kWh av årlig vindkraftproduksjon går til reindriften, forutsetter at et vindkraftverk er utbygd og idriftsatt, og er ikke direkte støtte til arbeidet med nye søknader om utbyggingsprosjekter. Dette er også omtalt i mitt brev av 22. oktober 2024. Jeg vil understreke at dette er en tilskuddsordning, og ikke en erstatningsordning.

Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Fawzi Abdirashid Warsame

Besvart 25. november 2025 av utviklingsminister Åsmund Aukrust

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sørge for at FNs humanitære arbeid får mest ut ressursene når behovene øker, samtidig som de globale humanitære bevilgningene går ned?

BEGRUNNELSE:

De humanitære behovene verdens fattigste har øker langt raskere enn midlene som bevilges. Samtidig har FNs humanitære system fått mindre ressurser de siste årene. Når gapet mellom behov og finansiering vokser, trenger vi en reform som både styrker finansieringen og gjør det humanitære FN-arbeidet mer effektivt og forutsigbart for dem som trenger hjelpen mest.

Svar:

Jeg er enig med representanten Warsame i at det voksende gapet mellom verdens humanitære behov og tilgjengelige ressurser gjør det nødvendig for FN – og for andre humanitære organisasjoner – å jobbe mer effektivt for å nå dem som har størst behov.

FNs nødhjelpskoordinator lanserte i mars sin plan for reform, kalt «Humanitarian Reset». Vi støtter dette arbeidet for et reformert, mer effektivt system. Beskyttelse av sivile mot overgrep må fortsatt stå sentralt, og kjønnsperspektivet må være godt integrert. Vi støtter også en dreining mot lokalt ledet respons for å fremme effektivitet.

FN80-reforminitiativet som FNs generalsekretær har tatt, er også et viktig ledd i å få FN til å jobbe mer effektivt. Innenfor det humanitære skal man for eksempel jobbe tettere sammen om forsyningskjeder, innkjøp og fellestjenester, og for å styrke etterlevelsen av humanitærretten og beskyttelse av sivile. Det skal også utarbeides nye modeller for at FNs landteam blir mer effektive og for bedre samspill mellom det humanitære arbeidet, langsiktig utvikling og fredsbygging. Vi støtter disse ambisjonene fullt ut.

Jeg mener at det største hinderet for at FN – og det humanitære systemet – kan levere godt på landnivå i dag er den politiske krisen vi står i. Uenigheter blant medlemslandene legger begrensninger på FNs evne til å operere. Krigførende parter bryter internasjonal humanitærrett, begår overgrep mot sivile og bruker tilgang til humanitær bistand som våpen – uten konsekvenser. Dette kan ikke løses med humanitære midler. Vi trenger økt innsats for konfliktforebygging og fredsdiplomati, for

å stoppe og forhindre konfliktene som skaper de enorme humanitære behovene. Vi skal forsvare folkeretten og beskytte de internasjonale normene vi er enige om.

Fleksibel og forutsigbar finansiering setter hjelpeorganisasjonene i stand til å prioritere de menneskene og områdene der det er størst behov. Vi gir en stor andel av våre humanitære bidrag som kjernestøtte til FN og Røde Kors, og via flerårige avtaler med våre norske strategiske partnere. Dette fremmer effektivitet. Mobilisering av penger fra andre givere og private aktører er også viktig. Vårt felles mål er mest mulig effektiv humanitær bistand til dem som trenger det mest, med de ressursene som er tilgjengelig.

SPØRSMÅL NR. 535**Innlevert 19. november 2025 av stortingsrepresentant Fawzi Abdirashid Warsame****Besvart 27. november 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hva er utenriksministerens tanker om den politiske og humanitære situasjonen i Sudan, og hva gjør Norge for å bidra til å bedre situasjonen?

BEGRUNNELSE:

I dag står verden overfor en av vår tids verste humanitære katastrofer i Sudan. Per i dag er det over 14 millioner mennesker på slukt, 25 millioner som er rammet av akutt matmangel, og over 30 millioner som trenger humanitær hjelp.

I tillegg er titusener av mennesker har blitt drept i byen Al-Fashir av den paramilitære gruppen RSF, bare i løpet av to dager etter at de tok kontroll over byen.

Millioner er på flukt i landet, byer ligger i ruiner, og sivile utsettes for sult, vold og overgrep – mens verden ser på.

Svar:

Den humanitære situasjonen i Sudan er katastrofal og lidelsene enorme. Den siste tiden har vi fått forferdelige rapporter om massedrap, tortur og seksualisert vold mot sivilbefolkningen i og rundt El Fasher. Vi er også svært bekymret for sivilbefolkningen i andre områder av Sudan, som de beleirede byene Kadugli og Dilling. Det er store regionale variasjoner i Sudan, men om lag halve befolkningen sulter, og hungersnød er konstatert i to områder. Vi har vært tydelige på at dette er menneskeskapt sult, som direkte konsekvens av konflikt og manglende humanitær tilgang. Vi gir omfattende bistand til Sudan og har hittil i år bidratt med nærmere 600 millioner kroner. Etter de siste ukenes utvikling i El Fasher har vi bevilget ekstra midler til det humanitære landfondet.

Både i møter med de krigførende parter og i offentlig sammenheng er vi tydelig på budskap om at de krigførende partene må respektere internasjonal humanitærrett. Sivilbefolkningen må beskyttes, og det må tilrettelegges for at humanitær hjelp når frem til alle deler av landet i tråd med humanitære prinsipper. Brudd på internasjonal humanitærrett må få konsekvenser for de ansvarlige.

I høst har FN menneskerettighetsråd vedtatt to resolusjoner som omhandler Sudan. Rådet har gitt fornyet mandatet til FNs granskningskommisjon, som dokumenterer menneskerettighetsbruddene i landet, og har nylig

vedtatt en granskning av påståtte brudd på internasjonal lov i El Fasher. Norge sitter i kjernegruppen og er en av pådriverne i dette arbeidet.

Norge har hatt et langvarig engasjement i Sudan. Vi har et utstrakt kontaktnett og snakker med alle, inkludert de to hovedpartene i konflikten, den sudanske hæren (SAF) og Rapid Support Forces (RSF). Vi støtter internasjonale forsøk på å få en våpenhvile på plass. Statssekretær i UD Andreas Kravik besøker Sudan denne uken for å ha møter med myndighetene i Port Sudan som ledd i vårt arbeid for våpenhvile, politisk prosess og humanitær tilgang.

Vårt budskap er at krigen må stoppes umiddelbart av hensyn til sivilbefolkningen. Dette er mulig å få til dersom det er vilje til det. Vi forventer at alle involverte lever opp til Kvartettens uttalelse, ledet av USA, sammen med Emiratene, Egypt og Saudi-Arabia, hvor det oppfordres til at partene inngår en tre måneders våpenhvile etterfulgt av en overgangsperiode på ni måneder.

På lengre sikt er det bare en bred og inkluderende politisk prosess som kan løse Sudans utfordringer og holde landet samlet. Dette bidrar Norge til gjennom vårt brede kontaktnett i og utenfor Sudan. Norge ønsker å se en ny demokratisk overgang ledet av en sivil regjering i Sudan. Derfor bidrar vi med å legge til rette for en inkluderende politisk prosess med sivile aktører, inkludert kvinner og ungdom. Dette er noe vi har arbeidet med systematisk over lang tid og kan få betydning for utfallet av en fremtidig politisk prosess og utsiktene til en varig fred.

SPØRSMÅL NR. 536**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Maren Grøthe****Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for at Stortingets vedtak om kjøp av fjerntogsett til Rørosbanen blir fulgt opp før opsjonen på fjerntog tilpasset Rørosbanen går ut i januar 2026?

BEGRUNNELSE:

Rørosbanen binder sammen lokalsamfunn i Østerdalen og Gauldalen, muliggjør lengre reiser mellom Trondheim og Oslo og avlaster Dovrebanen med godstransport. Et mål er å elektrifisere Rørosbanen for å utnytte redundansen bedre. Jernbanedirektoratets arbeid med å etablere kunnskapsgrunnlag til framtidig NTP er startet i 2025, her beskrives Rørosbanen som en fjerntogstrekning. Dermed er det behov for å skaffe fjerntogsett til Rørosbanen, i tillegg til at det overføres bimodale regiontog fra Trønderbanen når denne strekningen elektrifiseres.

Stortinget fattet enstemmig følgende vedtak 21.11.23:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig fremme forslag om å gi Norske tog handlingsrom til å kunne bestille nye fjerntog til Rørosbanen. Bestillingen knyttes til anskaffelsen Norske tog gjennomfører for flere av de andre fjerntogstrekningene (...).»

Dette ble ikke fulgt opp av samferdselsdepartementet. I Innst. 216 S (2024-2025) slo derfor kontroll- og konstitusjonskomiteen fast at:

“Komiteens flertall (...) viser til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024-2025), hvor det går frem at togsett som i dag kjører på Trønderbanen, er tenkt omdisponert til Rørosbanen når elektrifiseringen på strekningen Stjørdal–Steinkjer er ferdig, tidligst i 2030. Togene som i dag kjører på Trønderbanen, er av type 76 og regnes ikke som fjerntog. Flertallet viser til at materiellet på Rørosbanen for lengst har passert levetiden, og at gitt omtalen i meldingen blir materiellet først byttet ut når Trønderbanen er ferdig elektrifisert, og da med regiontog og ikke nye fjerntog slik stortingsvedtaket tilsier. Flertallet mener dette vil gi et dårligere tilbud på Rørosbanen enn det som er lagt til grunn i stortingsvedtaket. Flertallet vil videre vise til at det i omtalen i meldingen fremgår at Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til saken på egnet måte. Flertallet vil anmode regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en plan for fjerntogbestilling til Rørosbanen i tråd med det som er lagt til grunn av et enstemmig storting i vedtak 37, 21.november 2023.”

I forslaget til Statsbudsjett er det lagt opp til bestilling av 17 nye fjerntog, ingen til Rørosbanen. Norske tog har nå gjort jernbaneforumene kjent med at opsjonen på de fjerntogene som er tilpasset Rørosbanen går ut i januar 26.

Svar:

Norske tog forvalter kontrakten med Stadler. Norske tog opplyser om at det er ulike frister for å utløse opsjoner. Blant annet er fristen for å utløse opsjon på korte bimodale fjerntog mai 2026, mens fristen for å bestille flere lange bimodale fjerntog er i januar 2027. Fristene kan også bli påvirket av produksjonstakt.

I lys av at elektrifisering av Trønderbanen kan bli forsinket, kartlegges det nå alternative løsninger for å dekke behovet for tog på Rørosbanen – blant annet gjennom anskaffelse av nye fjerntog. Forut for utløsning av opsjoner må det gjøres økonomiske, tekniske og juridiske vurderinger, i tillegg til å kartlegge hvilke konsekvenser anskaffelse av korte fjerntog til Rørosbanen får for helheten i togtilbudet.

Jeg vil komme tilbake til Stortinget når kartleggingen er gjennomført.

SPØRSMÅL NR. 537**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Alf Erik Andersen****Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for at punktligheten på Sørlandsbanen øker til minimum landsgjennomsnittet?

BEGRUNNELSE:

I både NRK og Fedrelandsvennen peker reisende og pendlere på at punktligheten på Sørlandsbanen er kraftig redusert. Det pekes på at i september og oktober i år er 42 % av avgangene kansellert. Det omtales i artiklene at punktligheten for strekningen Oslo-Stavanger var 60,6 % i 2024 mens den for landet var 86,1 %. Dette skaper store utfordringer for de reisende og spesielt pendlere og studenter som er avhengig av at toget går når det skal.

Svar:

Regjeringens hovedprioritering for jernbanen i Nasjonal transportplan (2025-2036) er å øke innsatsen til drift, vedlikehold og fornying av infrastrukturen, for å bedre punktligheten og gjøre tog mer attraktivt for reisende og gods.

Bane NOR har planlagt og iverksatt vedlikehold og fornyingsarbeid på Sørlandsbanen. I år er det blant annet gjort omfattende arbeid med fornyelse av kontaktledningsanlegg på strekningen. Med planen som ble lagt

frem i NTP har Bane NOR anslått at forsinkelser og innstillinger på jernbanen vil reduseres med 30 % i løpet av planperioden.

Feil på infrastruktur er årsaken til en stor andel forsinkelser og innstillinger. Feil på togmateriell, tett trafikk og stramme ruteplaner er også viktige årsaker. Med tett trafikk og få omkjøringsmuligheter forplanter forsinkelser seg raskt over store deler av jernbanenettet når det oppstår feil.

Denne høsten har det vært særlige utfordringer på Sørlandsbanen knyttet til togmateriell som brukes i fjerntog på strekningen. Jernbanedirektoratet har jevnlig oppfølgingsmøter med Go-Ahead om saken, og rapporterer nå at de forventer en bedring i situasjonen og at fjerntogene skal kjøres i henhold til avtalt ruteplan fra og med denne uken. Det er kjøpt nye fjerntog til Sørlandsbanen, som etter planen fases inn i 2028.

Jernbanedirektoratet leder arbeidet med en tiltaksplan for bedre driftsstabilitet, hvor alle aktørene på jernbanen bidrar med totalt over 50 små og store tiltak som skal bidra til å bedre punktligheten på jernbanen. Blant tiltakene som vil kunne gi bedre punktlighet på Sørlandsbanen er justeringer i ruteplan fra 2026 og bedre vinterberedskap.

SPØRSMÅL NR. 538**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Bjørn Larsen****Besvart 27. november 2025 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen****Spørsmål:**

Hvor mye er hvert enkelt kilo reinkjøtt som selges subsidiert av staten?

Svar:

Reindrift er en liten næring i nasjonal målestokk, men både i samisk og lokal sammenheng har den stor betyd-

ning, - økonomisk, sysselsettingsmessig og kulturelt. Reindriften har alltid vært oppfattet og akseptert som en helt spesiell samisk næring. Reindriften er derfor en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Reindriftspolitikken må sees i en same- og samfunnspolitisk sammenheng. Reindriftspolitikken er derfor bygd på to selvstendige grunnlag; en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi.

Reindriften er en familiebasert næring. De reindriftspolitiske virkemidlene skal tilrettelegge for at familiene kan skape seg et økonomisk handlingsrom og frihet til å organisere egen drift. Tilskuddsordningene som er etablert for reindriftsnæringen, bestemmes hvert år gjennom reindriftsavtaleforhandlingene mellom Staten ved Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindriftsamers Landsforbund. Forhandlingene er regulert gjennom Hovedavtalen for reindriften fra 1993.

Reindriftsavtalen inneholder en rekke tilskuddsordninger som har ulike formål. Noen går direkte til siidaandelsleder og er knyttet til kjøttproduksjon, mens andre er etablert for bl.a. å støtte opp om infrastrukturtiltak, beredskapstiltak og ulike rådgivningstjenester. Samlet sett skal tilskuddene over reindriftsavtalen bidra til å legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift.

Reindriftsavtalen 2025/2026 har en økonomisk ramme på 250 millioner kroner. Hovedprioriteringene er direkte tilskudd, ivaretagelse av reindriftens arealer,

rådgivning for reindriften og klimatilpasning og beredskap. Hovedpostene er 81,8 mill. kroner til Reindriftens utviklingsfond, 10,5 mill. kroner til organisasjonstilskudd, 138,4 mill. kroner til kostnadssenkende og direkte tilskudd og 4,1 mill. kroner til velferdsordninger.

Av de direkte tilskuddene er produksjonspremien og kalveslaktetilskuddet de to tilskuddsordningene som særlig er knyttet til slakt av rein. Disse ordningene legger grunnlaget for en bærekraftig reindrift og stimulerer til økt slakteuttak. Med bakgrunn i tall fra Totalregnskapet 2023 var slakteuttaket 1 772 333 kilo. Dette omfatter både slakt levert til slakteri og privat uttak. Samlet utbetaling av kalveslaktetilskudd og produksjonspremie var samme år 68 217 000 kroner. Dette innebærer et tilskudd på om lag 38 kroner per kilo kjøtt slaktet. Det gjøres oppmerksom på at det ikke er alle siidaandelsledere som mottar tilskudd av forskjellige årsaker, eksempelvis at siidaandelen ikke oppfyller krav knyttet til reintall. Totalregnskapet 2024 legges frem 9. desember 2025.

SPØRSMÅL NR. 539

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Mirell Høyer-Berntsen

Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva vil samferdselsministeren konkret gjøre, og når, for å sikre et stabilt og forutsigbart togtilbud på Sørlandsbanen, inkludert krav om punktlighet, erstatningstransport ved innstilte avganger, fremskyndet levering av nytt togmateriell og tiltak som hindrer at dagens situasjon svekker bosetting, arbeidsliv og pendlerne økonomi i Agder?

BEGRUNNELSE:

Situasjonen på Sørlandsbanen har de siste ukene vært kritisk, med en lang rekke innstilte avganger. Enkelte dager har halvparten av togene vært kansellert. Pendlerne opplever at innstillingene ofte skjer på svært kort varsel, og at det ikke settes opp erstatningstransport. Dette skaper store problemer for arbeidsreisende, studenter og pasienter med viktige avtaler. Mange rapporterer om vansker med å planlegge arbeidsdager og møter, og enkelte vurderer å si opp jobben eller har gått til det skritt å kjøpe pendlerleilighet i Kristiansand for å sikre seg mot togkøset.

Pendlerne betaler over 2 000 kroner i måneden for et tilbud som beskrives som «aldri vært verre». Samtidig er alternativet, buss, både billigere og langt mer tidkrevende. For studenter og personer med sykehusavtaler eller arbeid som er situasjonen ekstra krevende, da det ikke er mulig å skylde på togproblemer i slike sammenhenger. Pendlerne opplever også at Go-Ahead, som driver Sørlandsbanen, er fraværende i kommunikasjonen og mangler en tydelig plan for å rette opp i problemene og gjenvinne tilliten.

Årsaken til problemene er at fire av åtte togsett er ute av drift på grunn av skader. Pendlerne reagerer på dårlig vedlikehold og beskriver togmateriell med vinduer lappet sammen med gaffateip og dører som er sperret av. Togene eies av det statlige selskapet Norske Tog, mens vedlikeholdsansvaret ble overført til Go-Ahead i sommer. Selskapet hevder de har «arvet problemene», men ansvaret for et fungerende togtilbud ligger hos staten.

Manglende punktlighet og kvalitet henger sammen med etterslep i investeringer helt tilbake til 1950- og 60-tallet. Selv om det er planlagt oppgraderinger og nytt togmateriell, vil dette først være på plass i 2027–2028.

Det er derfor behov for strakstiltak for å sikre et stabilt og forutsigbart togtilbud nå, inkludert krav om erstatningstransport ved innstillinger, bedre vedlikehold og en plan for å gjenopprette tilliten til Sørlandsbanen. Uten dette risikerer vi at dagens situasjon svekker bosetting, arbeidsliv og tilliten til kollektivtransporten i Agder.

Svar:

Regjeringens hovedprioritering for jernbanen i Nasjonal transportplan (2025–2036) er å øke innsatsen til drift, vedlikehold og fornying av infrastrukturen, for å bedre punktligheten og gjøre tog mer attraktivt for reisende og gods.

Bane NOR har planlagt og iverksatt vedlikehold og fornyingsarbeid på Sørlandsbanen. I år er det blant annet gjort omfattende arbeid med fornyelse av kontakledningsanlegg på strekningen. Med planen som ble lagt frem i NTP har Bane NOR anslått at forsinkelser og innstillinger på jernbanen vil reduseres med 30 % i løpet av planperioden.

Feil på infrastruktur er årsaken til en stor andel forsinkelser og innstillinger. Feil på togmateriell, tett trafikk og stramme ruteplaner er også viktige årsaker. Med tett trafikk og få omkjøringsmuligheter forplanter forsin-

kelser seg raskt over store deler av jernbanenettet når det oppstår feil.

Denne høsten har det vært særlige utfordringer på Sørlandsbanen knyttet til togmateriellet som brukes i fjerntog på strekningen. Jernbanedirektoratet har jevnlig oppfølgingsmøter med Go-Ahead om saken, og rapporterer nå at de forventer en bedring i situasjonen og at fjerntogene skal kjøres i henhold til avtalt ruteplan fra og med denne uken. Det er kjøpt nye fjerntog til Sørlandsbanen, som etter planen fases inn i 2028.

Togselskap forplikter gjennom trafikkavtale med Jernbanedirektoratet, å sette opp alternativ transport til reisende dersom togavganger innstilles, uavhengig av årsak til innstillingen. Enkelte stasjoner langs Sørlandsbanen ligger langt unna nærmeste leverandør av busstjenester, og det kan ta lang tid å skaffe busser. Fra enkelte stasjoner henviser derfor Go-Ahead kundene til neste togavgang fremfor å vente på alternativ transport.

Jernbanedirektoratet leder arbeidet med en tiltaksplan for bedre driftsstabilitet, hvor alle aktørene på jernbanen bidrar med totalt over 50 små og store tiltak som skal bidra til å bedre punktligheten på jernbanen. Blant tiltakene som vil kunne gi bedre punktlighet på Sørlandsbanen er justeringer i ruteplan fra 2026 og bedre vinterberedskap.

SPØRSMÅL NR. 540

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 27. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Har de to endringene gitt påvisbar økning i statens proveny, og i så fall hvor mye, og hvordan beregnes inntektsendringene som følge av innskrenkingene ved kjøp i taxfree-butikkene?

BEGRUNNELSE:

I 2022 ble muligheten for å bytte tobakkvarer i ekstra øl eller vin avvirket i taxfree-butikker.

I 2023 ble taxfreekvoten for kjøp av tobakk halvert.

Svar:

I 2022 ble reglene for avgiftsfrie kvoter for alkohol- og tobakkvarer som kan innføres som reisegods til personlig

bruk, endret slik at reisende ikke lenger kunne bytte ut kvoten for tobakkvarer med vin eller øl. Provenyet ble anslått til om lag 115 mill. kroner påløpt og 110 mill. kroner bokført. Kvoten for tobakkvarer ble halvert i 2023. Provenyet ble anslått til om lag 800 mill. kroner påløpt og 700 mill. kroner bokført.

Usikkerheten er betydelig når en skal beregne provenyvirksomheter av å fjerne eller endre kvotene for alkohol- og tobakkvarer som kan innføres avgiftsfritt som reisegods. Det er blant annet usikkert i hvilket omfang redusert innførsel av alkoholvarer vil bli erstattet med tilsvarende varer kjøpt i Norge. Provenyanslag krever derfor at det gjøres en del forutsetninger.

Statistikk fra Folkehelseinstituttet (FHI) viser omfanget av avgiftsfri omsetning av alkohol- og tobakkvarer i 2023 fra utsalg på norske flyplasser (tax free-utsalg) ved

ankomst fra andre land. Det legges til grunn at det omsettes like mye varer avgiftsfritt per reisende på ferger i utenlandstrafikk som per flypassasjer ved ankomst på norske flyplasser. For å anslå omsetningen av alkohol- og tobakksvarer i utlandet (grensehandel mv.) ses det hen til SSBs grensehandelsstatistikk. Av omsetningen på tax free og grensehandel mv. antas rundt 75 pst. av øl og vin, 50 pst. av brennevin og 75 pst. av tobakksvarene å bli erstattet av avgiftslagt omsetning i Norge.

Inntektene fra alkohol- og tobakksvarer i 2022 ble anslått til 22,9 mrd. kroner jf. Prop. 1 LS (2021–2022) og Prop. 1 LS Tillegg 1 (2021–2022). I dette anslaget inngår forventet bokført proveny fra endringen i 2022 på 110 mill. kroner. Statsregnskapet for 2022 viser at inntektene fra alkohol- og tobakksvarer ble 23,8 mrd. kroner. Da vi ikke vet hva inntektene ville vært uten endringen, er det ikke mulig å si hvor mye statens inntekter har økt som følge av at reisende ikke lenger kunne bytte ut kvoten for tobakksvarer med vin eller øl.

Det samme gjelder virkningen på statens inntekter som følge av halveringen av tobakskvoten i 2023.

Inntektene fra tobakksavgiften i 2023 ble anslått til 7 450 mill. kroner, jf. Prop. 1 LS (2022–2023). I dette anslaget inngår forventet bokført proveny på 700 mill. kroner fra halveringen av kvoten for tobakksvarer. Statsregnskapet viser at inntektene fra tobakksavgiften i 2023 utgjorde 7 392 mill. kroner.

Departementet har tall for avgiftslagt salg av tobakksvarer og salg av tobakksvarer på tax free som kan si noe hvordan dette utviklet seg fra 2022 til 2023. Avgiftslagt salg av sigaretter og røyketobakk falt over flere år fram til nedstengingen under koronapandemien, mens salget av snus har økt. I 2023 økte ikke bare salg av snus, men også salg av sigaretter. Tall fra Folkehelseinstituttet (FHI) viser en nedgang i tax free-salget av tobakksvarer på norske lufthavner med 36 pst. fra 2022 til 2023. Justert for økningen i antall reisende på de aktuelle lufthavnene var nedgangen på 45 pst. Mens salget av snus per reisende falt med 60 pst., falt salget av sigaretter med 10 pst. Til sammenligning falt alkoholsalget på tax free med 7 pst.

SPØRSMÅL NR. 541

Innlevert 25. november 2025 av stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius

Besvart 2. desember 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Fundraising Norge har samlet de nyeste nøkkeltallene fra Skatteetaten, Brønnøysundregistrene, NHO og Sparebankforeningen. Godkjente organisasjoner for skattefradrag har i perioden 2022–2024 mistet 7,5 milliarder kroner i inntekter.

I en tid der samfunnet trenger et sterkt sivilsamfunn, som skaper fellesskap og stiller opp i krisene - hva tenker statsråden om disse enorme økonomiske konsekvensene for sektoren?

BEGRUNNELSE:

Når kriser rammer, er det ofte ideelle og frivillige organisasjoner som står først i rekken for å hjelpe. Disse organisasjonene utgjør en betydelig del av beredskapsapparatet vårt. Derfor er vi bekymret for konsekvensene av halveringen av skattefradraget på gaver til ideelle organisasjoner i 2022. Dette svekker vår evne til å hjelpe når det trengs. Tallene viser en alvorlig utvikling: Fundraising Norge har

samlet de nyeste nøkkeltallene fra Skatteetaten, Brønnøysundregistrene, NHO og Sparebankforeningen. Godkjente organisasjoner for skattefradrag har i perioden 2022–2024 mistet 7,5 milliarder kroner i inntekter. Den økonomiske støtten fra næringslivet har også falt betydelig – nedgangen utgjør 131 millioner kroner fra 2022 til 2024. I en undersøkelse vi gjennomførte sammen med NHO i sommer, oppgir én av fem bedrifter at de ville gitt mer dersom fradragbeløpet var høyere. Flere understreker at ordningen må økes betydelig for å utløse større donasjoner. Perspektivet fremover: Perspektivmeldingen 2024 viser at vi ikke kan forvente vesentlig økt statsstøtte til sektoren. Derfor må rammevilkårene legges til rette for bedre egenfinansiering.

Svar:

Regjeringens mål er en sterk, mangfoldig og fri frivillighet med aktivitet i hele landet. Vi vil sikre frivilligheten god finansiering, stor frihet og en sentral plass i samfunnet.

Vi har ikke ettergått tallene fra Fundraising Norge og kan ikke kommentere det store inntektsbortfallet som fremgår av rapporten.

Det er riktig at ordningen med fradrag i skattepliktig inntekt for pengegaver til visse forhåndsgodkjente frivillige organisasjoner og tros- og livssynssamfunn ble endret etter forslag i Prop. 1 LS Tillegg 1 (2021–2022), ved at grensen for maksimalt gavefradrag ble redusert fra 50 000 kroner til 25 000 kroner fra 2022.

Innstrammingen i 2022-budsjettet ble begrunnet med at gaver er en privat kostnad, og at fradraget svekker skattegrunnlaget og kommer i størst grad de med høye

inntekter til gode. Fradraget virker dessuten kompliserende blant annet fordi det er krevende å avgrense hvilke organisasjoner som skal omfattes. Reduksjonen i gavefradraget ble anslått å øke provenyet med om lag 100 mill. kroner årlig.

I svar på skriftlig spørsmål nr. 2809 fra stortingsrepresentanten Turid Kristiansen oppga departementet at det, gitt den stabile utviklingen i gavefradrag siden 2021, er grunn til å tro at den årlige inntektsøkningen som følge av innstrammingen fra 2022 er om lag som anslått i tilleggsposisjonen. Tabell 1 viser utviklingen i innberettet beløp i perioden 2021–2024.

Tabell 1 Innberettet gavebeløp (tusen kroner). 2024-kroner.

	2021	2022	2023	2024
Sum	5 874 000	5 993 000	5 878 000	5 930 000

Kilde: Skatteetaten.

Dette innebærer at de aktuelle organisasjonenes inntekter i form av gaver fra personer og frivillige organisasjon omfatter kun om lag 10 pst. av inntektene (6 av 50 mrd. kroner). Det må derfor være endringer i andre inntektskilder som har bidratt til det inntektsbortfallet Fundraising Norge peker på.

Kultur- og likestillingsdepartementet har ansvar for å koordinere den statlige frivillighetspolitikken. Der som man ser på samlede statlige tilskudd til frivillig sektor innrapportert til tilskudd.no, ligger nivået forholdsvis jevnt i den nevnte perioden: 14,7 mrd. kroner i 2022, 13,3 mrd. kroner i 2023 og 14,6 mrd. kroner i 2024. Nivået på statlige tilskudd kan derfor heller ikke forklare et eventuelt inntektsbortfall i frivillig sektor.

Tall fra merverdiavgiftskompensasjonsordningen til frivillige organisasjoner, som når ut til om lag 25 000 organisasjoner, viser samme tendens. Organisasjonenes

driftskostnader har økt i den nevnte perioden, også når man tar høyde for at antall organisasjoner som mottar tilskudd, har steget hvert år. Driftskostnadene til organisasjonene i ordningen var 65 mrd. kroner i 2022, 72,6 mrd. kroner i 2023 og 76,4 mrd. kroner i 2024. Driftskostnadene samsvarer forholdsvis godt med organisasjonenes inntekter. Inntektene benyttes i all hovedsak til å skape aktivitet, noe som kommer til syne i organisasjonenes driftskostnader. Inntektsbortfallet Fundraising Norge peker på, er derfor ikke synlig i de tallseriene som jeg har vist til her.

Jeg vil også minne om at det i hele forrige stortingsperiode ble gitt full merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner. Dette er den viktigste tilskuddsordningen for frivillig sektor. Regjeringen viser videre til at den prioriterer gode rammevilkår for frivillig sektor med et rekordhøyt bevilgningsforslag på nesten 3,1 mrd. kroner til ordningen i statsbudsjettet for 2026.

SPØRSMÅL NR. 542

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Marius Langballe Dalin

Besvart 28. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

MDG er opptatt av hvordan helseministeren vil forholde seg til at Oslo Universitetssykehus nå kutter 19 millioner til barne- og ungdomspsykiatrien i Oslo.

Kan OUS gjøre som de vil, eller vil helseministeren ta tak i saka overfor helseforetaket og sørge for at opptrappingsplanen blir fulgt?

BEGRUNNELSE:

Vi er nå i starten av Opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033). Vi i MDG undrer oss på hvordan helseministeren forholder seg til at Oslo Universitetssykehus nå kutter 19 millioner til barne- og ungdomspsykiatrien i Oslo.

15 av disse millionene skal tas fra dag- og døgntilbudet til barn og ungdom, som behandler de sykeste barna.

Bestillingen i Opptrappingsplanen er å styrke tilbudet. Konsekvensen av kuttene er det stikk motsatte. Nedskjæringene betyr færre behandlere og mindre behandling i tilbudet for barn og ungdom med spiseforstyrrelser, psykose eller suicidalitet.

Psykisk helsevern er tiltenkt flere oppgaver fremover innenfor rus og barnevern. Opptaksområdet til OUS skal snart øke med Oslobydelene som per i dag tilhører Ahus. Dette henger mildt sagt dårlig sammen.

Det er også varslet fra OUS at det blir årlige kutt på drøyt 100 millioner innen psykisk helse (samlet for barn, ungdom og voksne) i 2027 og 2028.

Toppledelsen ved OUS ga de rammede enhetene to uker på å komme med forslag til hvordan dette skulle løses for 2026.

Svar:

Regjeringen prioriterer å styrke psykisk helse. I tråd med regjeringens opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033) er det bevilget 1 milliard kroner mer til psykisk helse. Og vi vil fortsette opptrappingen med ytterligere 2 milliarder. I forslag til statsbudsjett for 2026 øker vi med ytterligere 140 millioner.

Jeg kan forsikre om at Opptrappingsplanen blir fulgt opp og vi følger løpende med på utviklingen. De regionale helseforetakene har levert sine regionale planer som viser at døgnkapasiteten samlet sett vil øke de kommende fem årene i tråd med framskrivningen. Det vil samtidig være behov for nødvendige endringer og justeringer av tjenestetilbudet ut fra regionale og lokale behov.

Jeg har innhentet følgende informasjon fra Helse Sør-Øst RHF:

«Helse Sør-Øst RHF har innhentet følgende opplysninger fra Oslo universitetssykehus HF;

Klinikk psykisk helse og avhengighet ved Oslo universitetssykehus HF har gjennom sitt budsjettarbeid for 2026 sett på hvordan ressursene kan nyttes best mulig innenfor de rammene klinikken er tildelt. I den forbindelse er det gjennomført analyser av døgn- og poliklinisk drift i alle avdelinger. Utgangspunktet har vært å tilpasse drift og bemanning ut fra historisk aktivitet og faktisk behov for tjenestene.

Dette har medført at enkelte avdelinger, deriblant barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUPA), får et kutt i økonomisk ramme på 15 millioner kroner knyttet til områdefunksjonen. Detaljering av hvordan redusert økonomisk ramme for BUPA

skal løses er fremdeles under utredning. Forutsetningen er at tiltaket ikke skal medføre reduksjon i døgnkapasitet.

For barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk er det lagt til grunn en videreført høy aktivitet, også med tilførsel av nye stillinger, og redusert ramme vil derfor ikke medføre reduksjon av tilbudet i barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk.

Når endelig forslag til tiltak er klart, skal dette risikovurderes og drøftes før vedtak. Risiko og drøfting vil tidligst skje i januar 2026.»

Oslo universitetssykehus HF har et samlet budsjett på om lag 32 milliarder kroner i 2025. Av dette disponerer Klinikk for psykisk helse og avhengighet om lag 2,5 milliarder kroner. Budsjettet for 2026 for helseforetaket er ennå ikke lagt fram eller styrebehandlet. Dette skal etter planen skje på styremøtet 17. desember.

Jeg har forståelse for at det reageres på varslinger om kutt ved OUS, men jeg har tillit til at Helse Sør-Øst RHF samlet sett sørger for tilbudet til pasienter med psykiske lidelser og samtidig sikrer god ressursbruk innenfor tilgjengelige økonomiske rammer.

SPØRSMÅL NR. 543**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Bent-Joacim Bentzen****Besvart 27. november 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Stortinget har vedtatt at regjeringen skal komme tilbake med et forslag til ny motorferdsellov. Den 15. september 2024 gikk høringsfristen for ny motorferdsellov ut. Jeg registrerer at tiden drar såpass ut at statsråden heller nå sender på høring endringer i gjeldende lov fremfor å legge frem forslag til ny motorferdsellov.

Hvordan mener statsråden han overholder stortingets vedtak ved å sende dette på høring all tid den eneste grunnen til at saken drar ut er at Stortinget ikke har fått saken om ny motorferdsellov til behandling?

BEGRUNNELSE:

Juni 2025 vedtok Stortinget etter et representantforslag fra Senterpartiet at Regjeringen skulle komme tilbake på eget møte med forslag til ny Motorferdsellov som er i tråd med Stortingets føringer som gir kommunene større myndighet, redusert byråkrati knyttet til praktiseringen av loven, samtidig som hensynet til natur og friluftsliv hensyntas, som oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 973 av 25. mai 2021, jf. Innst. 429 S (2020–2021). vedtaket lyder som følger:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om revidering av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med sikte på økt lokalt selvstyre og redusert byråkrati knyttet til praktiseringen av loven, samtidig som hensyn til natur og friluftsliv blir ivaretatt».

I høringsnotat – Forslag til endringer i straffeloven § 242, heving av strafferammer samt endringer i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet skriver departementet:

«Departementet vurderer likevel at det er hensiktsmessig å også foreslå en endring i gjeldende motorferdsellov, da det er usikkert når en eventuell ny motorferdsellov vil vedtas og tre i kraft».

Den eneste grunnen til at dette kan være usikkert er at statsråden ikke har fremmet saken for Stortinget enda.

Svar:

Innledningsvis vil jeg forsikre representanten Bentzen om at planen, som tidligere opplyst Stortinget, er å legge frem et forslag til ny motorferdsellov for Stortinget i 2026. Det er ingen endringer i denne fremdriftsplanen, og regjeringen tar sikte på å fremme et lovforslag i tråd med Stortingets føringer om å gi kommunene større myndighet,

reduserer byråkrati knyttet til praktiseringen av loven, samtidig som hensynet til natur og friluftsliv hensyntas.

Parallelt med arbeidet med å fremme forslag til ny motorferdsellov har det pågått et arbeid med å følge opp stortingsmeldingen om miljøkriminalitet (Meld. St. 19 (2019–2020) Miljøkriminalitet). Et tiltak i stortingsmeldingen er å vurdere å heve strafferammen i en rekke miljøregelverk. Stortingsmeldingen fastsatte også at strafferammen i motorferdselloven skal heves. Stortinget har gitt sin tilslutning til meldingen.

Regjeringen mener det er viktig å bekjempe miljøkriminalitet. Jeg viser i denne sammenheng til Økokrims nyeste trusselvurdering. Departementet har derfor nå sendt et forslag om å heve strafferammen i flere miljøregelverk på høring.

Ulovlig motorferdsel er et problem som kan skade både natur, dyreliv og friluftsliv og omfanget er stort. Ulovlig motorferdsel er motorferdsel som enten skjer utenfor det loven åpner for eller utenfor det som kommunene har gitt tillatelse til. Et forslag om å heve strafferammen for ulovlig motorferdsel innskrenker ikke det det kommunale selvstyret eller øker byråkratiet, men bidrar til ivaretagelse av hensynet til natur og friluftsliv. Forslaget samsvarer etter min mening med Stortingets føringer for motorferdselregelverket.

I høringsrunden av Motorferdsellovutvalgets NOU 2024:10 Ny motorferdsellov har det kommet mange gode innspill fra kommuner med flere, som danner grunnlag for departements arbeid med ny motorferdsellov.

Departementet fant det hensiktsmessig å ikke ta ut bestemmelsene om motorferdselloven fra forslaget som følger opp stortingsmeldingen om miljøkriminalitet, og forslaget omhandler derfor endring av strafferammen i den gjeldende motorferdselloven. Departementet ønsker å høre forslag til heving av strafferammen i en bredere sammenheng med øvrig miljølovgivning, og vil komme tilbake til Stortinget med forslag om å endre strafferammene etter at Stortinget har behandlet forslag til ny motorferdsellov.

Jeg vil for ordens skyld understreke at grunnen til at arbeidet med ny motorferdsellov har tatt tid på ingen måte skyldes prosessen med høring av endringer i straffebestemmelsen i den gjeldende motorferdselloven og flere andre miljøregelverk.

SPØRSMÅL NR. 544**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Morgan Langfeldt****Besvart 27. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er statsråden tanker rundt dagens utfordringer rundt fredningen av Numedalsbanen. De involverte kommunene får følgende begrunnelse i møte med ledelsen i Bane-Nor: Det er ikke mulig å ivareta alle prosjektene i fredningsforskriften grunnet egne økonomiske prioriteringer hos Bane-Nor.

Er akseptabelt å ikke forholde seg til forvaltningsplanen eller fredningsforskriften vedtatt i 2013?

BEGRUNNELSE:

Numedalsbanen ble i 2013 fredet etter kulturminneloven, vedtatt av Riksantikvaren i 2013, og mange gledet seg, Bane Nor står som eier av banen og det ble laget en forvaltningsplan for å sikre seg mot forfall og sikre kulturhistoriske verdien for fremtiden. Med noen unntak har planen ikke blitt fulgt og situasjonen i dag er at kulturminnet forvitrer og deler av banen er så skadet av forfall at de utgjør en stor risiko for ulykker for både mennesker og dyr.

Eksempler på broer, utgravninger, vegetasjon og bygg som er i direkte brudd med forvaltningsplanen og fredningsforskriften er mange. Når Bane-Nor nå poengterer at de er avhengige av bredt og godt samarbeid med alle aktører, samtidig som de fremmer forslag om at kommunene bør overta banen ser man skyer i horisonten. Bane-Nor erkjenner i et møte 14.november at de ikke har fulgt opp slik de burde, men sier at dette ikke handler om mangel på ambisjoner, men at de må starte i det små. Bane-Nor poengterer at det ikke er enkel oppgave og grunngir dette med at de må prioritere tiltak i hele landet. Numedalsbanen krever store investeringer, og budsjetter tillater kun et minimum. Bane-Nor sier de må inn i et prioriteringsarbeid der de er pragmatiske! Så kan man jo spørre seg om pragmatisme er det som er førende når man har ansvar for fredede kulturminner der bestemmelse for de fleste andre er førende.

Riksantikvaren varsler etter søknad fra Bane Nor at fem av bygningene langs den fredede delen av Numedalsbanen avfredes. Det begrunnes med at bygningene som er eid av Bane Nor er i så dårlig forfatning av det ikke er noe igjen av kulturhistorisk verdi. Bygninger som sikkert var i dårlig stand ved fredningstidspunktet i 2013 har blitt totalt ødelagt av tiden, naturen og kan ikke lengre reddes.

Når Bane Nor nå ønsker å overføre ansvaret til kommunene etter ytterligere 12 år med forfall er det stor grunn til bekymring. Kommuner med til dels krevende

økonomi kan umulig ta på seg den jobben Bane Nor ikke har hatt økonomi eller evne til å gjennomføre. Ansvaret som ligger i forvaltningsplanen, er enormt og ikke realistisk å kunne gjennomføre for de to små kommunene.

Svar:

Det er Bane NOR som eier av kulturminnene som er ansvarlig for å følge opp de fredede eiendommene på og langs Numedalsbanen. Bane NOR er i god dialog med Buskerud fylkeskommune, som forvalter fredningsforskriften for Numedalsbanen. Det er etablert en forvaltningsgruppe som består av representanter fra Bane NOR, fylkeskommunen og kommunene. Det foregår også dialog mellom diverse interessegrupper langs Numedalsbanen.

Det krever betydelige ressurser å oppfylle forvaltningsplanen fullt ut. Den fredede strekningen er lang, og forfallet hadde kommet svært langt allerede på fredningstidspunktet for 13 år siden. Da Numedalsbanen ble fredet, hadde den før det stått urørt i nærmere 30 år. Store deler av strekningen var da i svært dårlig forfatning, og Bane NOR foreslo avfreding av 9 bygninger. Riksantikvaren støttet avfredning av fem av de ni bygningene.

Bane NOR har satt i gang et kartleggingsarbeid for å vurdere tre forhold ved Numedalsbanen, og det videre arbeidet med Numedalsbanen vil avhenge av denne kartleggingen:

1. Hva skal til for å sette strekningen tilbake til den stand den var på fredningstidspunktet?
2. Hva vil det innebære å holde strekningen i denne tilstanden fremover?
3. Hva skal til, og hvilke muligheter finnes, for å gi strekningen større samfunnsnytte enn hva tilstanden på fredningstidspunktet skulle tilsi?

Jeg er positiv til at Bane NOR har satt i gang dette kartleggingsarbeidet, og legger til grunn at de følger dette godt opp videre, samt at de opprettholder en god dialog med forvaltningsgruppen og andre interessegrupper.

SPØRSMÅL NR. 545**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Line Marlene Haugen****Besvart 27. november 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Helse Sør-Øst har nettopp kunngjort sin beslutning om innkjøp av tverrfaglig spesialisert rehabilitering fra til sammen 17 private (ideelle og kommersielle) aktører.

Hvilke konkrete grep vil helseministeren ta for å sikre at kapasiteten hos de private leverandørene av tverrfaglig spesialisert rehabilitering faktisk blir utnyttet fullt ut?

BEGRUNNELSE:

Stortinget har, blant annet gjennom den vedtatte helse- og samhandlingsplanen, tydelige intensjoner om å styrke rehabiliteringsfeltet og gi flere pasienter bedre rehabilitering for å kunne komme tilbake til meningsfylte liv.

De regionale helseforetakene (RHF) har ansvar for at befolkningen i regionen får tilgang til spesialisthelsetjenester slik dette er fastsatt i lover og forskrifter. Dette sørge-for-ansvaret ligger til grunn for innkjøpet av spesialisert rehabilitering, og innkjøpet HSØ nå gjør er basert på helseforetakets faglige behovsvurderinger. Samlet årlig verdi er 1,2 milliarder norske kroner.

Ca. 18 % av befolkningen i yrkesaktiv alder går på helserelaterte ytelser. Vi har også en stor samfunnsutfordring med ungt utenforskap, hvor over 70 000 går på helserelaterte ytelser. For svært mange er altså helse selve årsaken til at de ikke får fotfeste i arbeid og utdanning. For å sikre at flest mulig kommer tilbake i arbeidsstyrken, og for å gi pasientene god livskvalitet, er vi avhengige av å gi riktig helsehjelp til riktig tid.

Riksrevisjonens evaluering av rehabiliteringsfeltet, offentliggjort i februar 2024, gir en kritisk vurdering av situasjonen. De konkluderer blant annet med at det er kritikkverdig at Helse- og omsorgsdepartementet ikke har sørget for at pasienter får de rehabiliteringstjenestene de har behov for, noe som får store konsekvenser for pasientene – både fysisk og psykisk helse, arbeidsevne, familieliv og livskvalitet påvirkes negativt. Den samme rapporten peker på at kommunene ikke har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å dekke behovene til pasientgruppen. Skal vi gi likeverdige helsetjenester er man derfor avhengig av tilbudet i spesialisthelsetjenesten.

Riksrevisjonen peker på at rehabiliteringsfeltet har vært utsatt for manglende styring. Derfor trengs det konkrete styringssignaler fra politisk ledelse om at kapasiteten hos de private aktørene blir brukt fullt ut.

Svar:

Representanten Haugen stiller spørsmål om grep for å utnytte kapasiteten fullt ut hos private leverandører. Forut for anskaffelsen gjennomførte Helse Sør-Øst RHF en behovsvurdering som bygger på fagplanen innen fysikalsk medisin og rehabilitering. Helse Sør-Øst RHF vil gjennom den siste anskaffelsen og nye, planlagte anskaffelser legge til rette for at flere pasienter enn i dag kan få behandling hos private leverandører. I tillegg har sykehusene i oppdrag å øke rehabilitering i tidlig fase. Det planlegges dermed en økt kapasitet innen rehabiliteringsfeltet i Helse Sør-Øst RHF.

Tilbudene fra ideelle og kommersielle leverandører utgjorde samlet nesten det dobbelte av det Helse Sør-Øst etterspurte i anskaffelsen. Dette innebærer at ikke alle tilbydere tildeles avtale.

Jeg deler representantens bekymring over at en stor andel av befolkningen i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet, og for en del av disse er arbeidsrettet rehabilitering et aktuelt tiltak. I samsvar med nasjonal helse- og samhandlingsplan er det i anskaffelsen av tverrfaglig spesialiserte rehabiliteringstjenester lagt stor vekt på arbeid som mål. Innen delytelsen arbeidsrettet rehabilitering legger den nye anskaffelsen til rette for at i overkant av 70 prosent flere pasienter enn i dag kan få behandling. I tillegg inngår arbeid som mål i alle delytelser for de pasientene det er relevant for.

Målgruppen for delytelsene i anskaffelsen er fra 18 år og oppover, og unge voksne vil derfor ha et godt tilbud innen alle fagområder. I tillegg er det en egen delytelse om tilbud til barn, ungdom og unge voksne, med vekt på tilpasset fysisk aktivitet, familie og utdanning. Innen denne delytelsen har Helse Sør-Øst RHF tildelt avtaler som gjør at 20 prosent flere enn i dag kan motta behandling.

De fleste henvisninger til rehabiliteringsopphold hos private leverandører med avtale med Helse Sør-Øst RHF kommer fra primærhelsetjenesten. Regional koordinerende enhet i Helse Sør-Øst (RKE) foretar rettighetsvurdering av disse henvisningene. Henvisningene blir vurdert og prioritert i tråd med pasientrettighetsloven, prioriteringsforskriften og aktuelle prioriteringsveiledere.

Når det gjelder arbeidsrettet rehabilitering, har RKE så langt i 2025 mottatt 1790 henvisninger til arbeidsrettet rehabilitering, og 80 prosent er gitt rett til behandling. Vurderingstiden er om lag 2,5 virkedager per 2. tertial 2025.

Helse Sør-Øst RHF sier at det over tid er arbeidet for at rettighetsvurderinger og prioriteringer gjøres mest mulig enhetlig av vurderingslegene som er tilknyttet RKE. Vurderingskompetanse og mest mulig enhetlig tolkning av prioriteringsveilederne er avgjørende for forutsigbar og likeverdig behandling av henvisningene fra primærhelsetjenesten.

Representanten spør også om utnyttelse av kapasiteten hos private, og Helse Sør-Øst har gjennomgått aktiviteten innen dagens avtaler. Gjennomgangen viser at det jevnt over er god aktivitet, men at det er noe variasjon mellom delytelser og leverandører. Det er noen områder som peker seg spesielt ut ved at det har vært en faglig utvikling som ikke er godt nok reflektert i dagens avtaler, for eksempel utvikling av medikamentell behandling for noen pasientgrupper. Dette er det tatt hensyn til i den nye anskaffelsen.

Gjennom anskaffelsen Helse Sør-Øst RHF tildelte i oktober 2025, og flere nye planlagte anskaffelser av høyspesialiserte tjenester, legges det til rette for at flere pasient-

er totalt sett enn i dag kan få behandling hos private leverandører. Helse Sør-Øst RHF legger ikke opp til å overføre oppgaver til kommunene.

Sykehusene i Helse Sør-Øst RHF styrker også tjenestene innen fysikalsk medisin og rehabilitering, blant annet gjennom team av fagfolk på sykehusene med et overordnet faglig ansvar for foretakets tjenester innen fysikalsk medisin og rehabilitering. Fagpersonene med spesiell kompetanse innen rehabilitering skal være en ressurs for andre enheter i helseforetaket og for aktuelle samarbeidspartnere utenfor spesialisthelsetjenesten. Fagpersonene skal samarbeide med og bistå med kompetanseoverføring til kommunale helse- og omsorgstjenester

Helse Sør-Øst RHF har som oppgave å sørge for at alle som er vurdert som å ha rett til rehabiliteringstjenester, skal få det. Pasienter i hele regionen har tilgang til avtalene med private leverandører innen rehabilitering, uavhengig av hvor de er bosatt og hvor leverandørene er lokalisert.

SPØRSMÅL NR. 546

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Bjørnar Laabak

Besvart 28. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vurderer regjeringen planene om å bygge ny bru over Glomma Omberg-Torp med kun to felt der hovedfokus er sykkel, gange og kollektivtrafikk for å nå nullvekstmålet uten at det framkommer hvorvidt beredskap er del av planene?

BEGRUNNELSE:

Jeg har oppfattet at Borg Havn og Rygge flyplass har en strategisk rolle i Norges totalforsvar og NATOs beredskap. Disse lokasjonene er viktige for mottak og transport av militært materiell og personell. Det er derfor avgjørende å få klarhet i hvilke krav Norge er forpliktet til å oppfylle, og hvordan disse integreres i nasjonale planer for infrastruktur, sikkerhet og beredskap.

Dagens Fredrikstadbru får snart vektbegrensning og vil ikke kunne håndtere f.eks. militære kjøretøy og tungtransport.

Svar:

Ny fylkesveibru over Glomma ved Omberg-Torp inngår som ett av fire store prosjekter i Bypakke Nedre Glomma Fase 2, jf. Prop. 41 S / Innst. 266 S (2022-2023).

Etter hva jeg er kjent med er prosjektet med ny bru i en tidlig fase, og fylkeskommunen jobber med reguleringsplan for prosjektet. Antall felt er enda ikke avklart, men jeg oppfatter at man lokalt ønsker å regulere for fire felt, slik at det er handlingsrom for å beslutte om det skal bygges fire eller to felt på et senere tidspunkt. Beredskap og Forsvarets behov bør vurderes i forbindelse med valg av løsning. Om det er flere felt, eller ekstra bæreevne som gir best løsning sett ut fra disse hensynene, bør være en del av vurderingen før det tas en endelig beslutning om brualternativ.

Nærmere vurdering av planene må vi eventuelt komme tilbake til når det foreligger mer informasjon om de ulike alternativene.

SPØRSMÅL NR. 547**Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Liv Gustavsen****Besvart 28. november 2025 av barne- og familieminister Lene Vågslid****Spørsmål:**

Hva er dep. vurdering av sammenhengen mellom økt ungdomskriminalitet og det lave antallet institusjonsplasseringer for barnevernet i Oslo; hvilke tiltak vil ministeren iverksette for å sikre at kommuner med høyt registrert ungdomskriminalitet, som Oslo, har tilstrekkelig tilgang og vilje til institusjonsplassering når det er faglig begrunnet, og hvordan vil dep. følge opp utvalgets anbefalinger om styrket styring, nasjonale standarder og tilstrekkelig institusjonskapasitet, slik at økonomiske hensyn ikke går på bekostning av barns behov?

BEGRUNNELSE:

I lys av at kriminaliteten blant unge og da særlig gjentatt og alvorlig kriminalitet øker i byer som Oslo, jf. artikkel i Aftenposten denne uken, som viser at politiet til enhver tid registrerer mellom 40 og 60 barn med ti eller flere straffbare forhold per år. Samtidig sender barnevernet i Oslo relativt få av disse ungdommene til institusjonsplassering.

Videre viser rapporten «Omsorg og ansvar, Styring og organisering til barnas beste» fra ekspertutvalget at det er manglende nasjonal styring, kapasitet og kvalitet i institusjonsbarnevernets tilbud.

Det er alvorlig at barn og unge med gjentatt alvorlig kriminalitet viser seg å være en svært sårbar gruppe, og at det samtidig rapporteres at barnevernstjenesten sender få av disse til institusjonstilbud som er ment for dem. Dette skaper legitime spørsmål om hvorvidt barnevernets tiltak i tilstrekkelig grad dekker behovet for omsorg, behandling og beskyttelse hos barn med omfattende utfordringer. Rapporten fra ekspertutvalget peker på at strukturelle svakheter i organisering og styring gjør at kapasitet, kvalitet og kostnadskontroll er utilstrekkelig. Dersom kommunens økonomi eller prioriteringer hindrer tiltak som er faglig begrunnet, står vi i fare for at barn som både er i kriminalitetsmiljø og har omfattende behov, ikke får et likeverdig tilbud, med økt risiko for fortsatt kriminalitet og svekket oppvekst. Derfor er det nødvendig at departementet redegjør for hvordan nasjonale rammer og kommunalt ansvar sammen skal sikre at tiltakskjeden fungerer og at tiltak iverksettes når de trengs.

Svar:

De aller fleste barn og unge i Norge begår ikke kriminalitet, men utviklingen hvor unge som bryter loven, blir yngre, og lovbruddene mer alvorlige, er et samfunnsproblem regjeringen prioriterer svært høyt. Det er viktig å forebygge og forhindre at barn og unge rekrutteres inn i kriminalitet, og at de som bryter loven, møtes med raske, kloke og treffsikre reaksjoner og hjelp som får dem ut av kriminalitet.

De av barna i denne gruppen som trenger institusjonsplass i barnevernet, skal få det når de trenger det, uavhengig av hvor de bor. I Oslo har kommunen, som den eneste i landet, et helhetlig ansvar for barnevernet. Oslo kommune har derfor selv også ansvaret for etablering og drift av barnevernsinstitusjoner.

Oslo kommune bestemmer i utgangspunktet selv hvordan de skal organisere barnevernet, samtidig som de har ansvaret for at kommunen ivaretar sine lovpålagte oppgaver etter barnevernsloven. Kommunen har det hele og fulle ansvaret for finansieringen av barnevernet og velger selv hvordan finansieringsansvaret mellom bydelene og Barne- og familieetaten skal innrettes og fordeles.

Oslo kommune står i mange av de samme utfordringene som barnevernet ellers i landet, og samtidig har Oslo særskilte utfordringer med barne- og ungdomskriminaliteten. Regjeringen har derfor prioritert flere tiltak for å styrke det kriminalitetsforebyggende arbeidet i Oslo, blant annet tilskudd til én-til-én oppfølging av unge som begår eller står i fare for å begå alvorlig eller gjentakende kriminalitet, foreldrestøttende tiltak, samt etableringen av et nytt MST-team for familier med ungdom som har alvorlige relasjonsutfordringer. Vi har også prioritert midler til beredskapsteam og skolemiljøteam, samt andre kriminalitetsforebyggende tiltak.

Når det gjelder årsaker til økning i kriminaliteten blant de yngste, oppnevnte regjeringen i august 2024 en ekspertgruppe som skulle vurdere tiltak rettet mot barn og unge under 18 år som begår gjentatt eller alvorlig kriminalitet. Ekspertgruppen pekte i sin rapport på at årsaks-sammenheng mellom enkeltfaktorer og kriminalitet-utvikling er krevende å fastslå, men at det bør lyttes til politiets bekymringer knyttet til sosiale medier, rusbruk, fryktbasert taushetskultur og kriminelle nettverk. Det er på det rene at de fleste barn som utøver gjentatt eller alvorlig kriminalitet, har en svært belastende livssituasjon med få beskyttende faktorer, og at mange av dem selv har vært utsatt for vold.

Ekspertgruppen anbefalte en rekke tiltak, som regjeringen dels allerede er i gang med å følge opp, og dels vurderer for videre oppfølging. Det ble understreket at bedre samarbeid på tvers av sektorene vil bidra til at flere barn i denne gruppen får hjelp, og at dette kan forhindre at barnet får behov for inngripende tiltak som institusjonssopphold eller opphold i fengsel. Dette er derfor et prioritert område i oppfølgingen av rapporten, parallelt med at omstillingen av barnevernsinstitusjonene i tråd med kvalitetsløftet, jf. Prop. 83 L (2024–2025), er startet opp.

Regjeringen vil komme tilbake med forslag til lovhjemler som ivaretar behovet for forsterkede institusjonstilbud for barn som begår eller står i fare for å begå gjentatt alvorlig kriminalitet.

Nylig mottok jeg rapporten Omsorg og ansvar – Styring og organisering til barnas beste, som i hovedsak omhandler organiseringen av det statlige barnevernet. Det fremgår av rapporten at Oslo har en lavere andel barn i institusjon, men årsaken er ikke entydig klarlagt. Departementet har sendt rapporten på en bred og åpen høring, med frist i slutten av januar 2026. For de forslagene som omhandler Oslo direkte, vil høringssvaret fra Oslo kommune være særlig sentralt i regjeringens arbeid videre. Jeg er opptatt av å ha en god dialog med Oslo kommune, og har allerede gjennomført møte med byråden. Jeg vil fortsette dialogen med Oslo kommune etter høringen av rapporten.

SPØRSMÅL NR. 548

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 28. november 2025 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at personer med funksjonsnedsettelser og deres nærstående får en trygg og tilgjengelig løsning for digital identifikasjon, når den varslede fullmaktsløsningen fra Digitaliseringsdirektoratet nå er utsatt til 2026?

BEGRUNNELSE:

For mange personer med funksjonsnedsettelser er det i dag praktisk umulig å få utstedt BankID, og dermed vanskelig å delta i samfunnet på like vilkår. Dette gjelder særlig personer som har behov for hjelp i hverdagen, eller som er under vergemål. Tilgangen til digitale tjenester som Helsenorge, NAV og Skatteetaten forutsetter eID på høyt sikkerhetsnivå, slik som BankID.

Statsråden har tidligere vist til at en ny digital fullmaktsløsning utvikles av Digitaliseringsdirektoratet, og at denne skulle bidra til å forenkle hverdagen for dem som handler på vegne av andre. Det ble signalisert at løsningen skulle være klar i 2025, men det er nå kjent at dette arbeidet er utsatt til 2026.

Utsettelsen innebærer at personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende må leve med midlertidige og lite brukervennlige løsninger i enda lengre tid. Dette rammer mennesker som allerede har nok utfordringer i hverdagen.

Svar:

Jeg vil først understreke at økt digital inkludering er et viktig mål for regjeringen.

Tilgangen til digitale tjenester i Norge er god. Det er likevel innbyggere som ikke får muligheten til å delta digitalt, enten fordi de av ulike årsaker ikke får tilgang til en eID på høyt sikkerhetsnivå eller ved at det mangler fullmaktsløsninger slik at andre kan representere dem på nett. Innbyggernes rettigheter til tjenester ligger uansett fast.

Regjeringen har fastsatt et mål om å øke digital inkludering i Norge. Målet følger både av digitaliseringsstrategien, av handlingsplan for auka inkludering i eit digitalt samfunn og av den nasjonale eID-strategien, samt i handlingsplanen for strategi for eID i offentlig sektor. Det handler både om kompetanse, tillit og tilgang.

Et viktig steg på veien er nettopp, slik representanten Hjemdal peker på, at fullmaktsløsning for vergemål blir gjort tilgjengelig gjennom ID-porten. Digitaliseringsdirektoratet har meldt at arbeidet er noen måneder forsinket på grunn av avhengigheter til andre utviklingsprosjekt. Representasjonsforhold knyttet til vergemål skal være tilgjengelig i løsningene i løpet av første kvartal 2026. Etter det kan løsningen integreres i de ulike digitale tjenestene som det offentlige tilbyr på nett.

Et annet viktig tiltak for å muliggjøre digital representasjon, ut over tilfeller ved vergemål, er arbeidet med en helhetlig tilnærming til digitale fullmakter, der løsninger for fullmakter skal vurderes samlet på tvers av sektorer og eksisterende løsninger. I forbindelse med utredning av en digital lommebok har jeg gitt Digitaliseringsdirektoratet i oppdrag å gjennomføre en konseptvalgutredning. Den er et ledd i arbeidet med oppfølgingen av handlingsplanen for strategi for eID i offentlig sektor, og inkluderer hvordan eID på høyt sikkerhetsnivå kan gjøre tilgjengelig for flere. Utredningen gjøres i samarbeid med Politidirektoratet, Skattedirektoratet og Utlendingsdirektoratet for å sikre at arbeidet favner om de nødvendige prob-

lemstillingene. Digitaliseringsdirektoratet har dessuten lagt frem en innsiktsrapport om digital representasjon og samtykke, utarbeidet i samarbeid med blant annet NAV, Skatteetaten, Helsedirektoratet og leverandørmarkedet. Innsiktsrapporten vil danne grunnlag for videre arbeid, med sikte på at ikke-digitale brukere enklere skal kunne la seg representere av andre. For å sikre nødvendig trykk på dette arbeidet har regjeringen foreslått å bevilge 10 mill. kroner til det videre arbeidet med fullmaktsløsningen i budsjettforslaget for 2026.

Vi har som mål å bli verdens mest digitaliserte land. Da må alle med, også digitalt.

SPØRSMÅL NR. 549

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Jon Engen-Helgheim

Besvart 1. desember 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Ser statsråden behov for å tydeliggjøre regelverket rundt dekning av utgifter til skredsikring og hvordan kommunene skal håndtere personer bosatt i skredutsatte områder?

BEGRUNNELSE:

Hallingdal ble hardt rammet av uværet Hans. Flere av flomofrene lever fortsatt i usikkerhet fordi de bor i rasutsatt områder og kan se langt etter rassikring. På grunn av rasfaren og manglende rassikring har verdien på boligene stupt og eiendommene er ikke mulig å omsette. Likevel er de pålagt gjennom lokal boplikt å bo i boligene. Dette oppleves som svært belastende for mange av ofrene. I tillegg er det mange som må betale full eiendomsskatt på tross av at boligens verdi ikke lenger er reel. Kommunene får alt for lite midler til rassikring og de midlene de får prioriteres oftest til kommunale bygg og anlegg. Privatboliger havner langt nede på prioriteringslistene. I tillegg er det forskjellig praksis fra kommune til kommune på hvem som skal dekke egenandelen ved rassikring. Noen kommuner betaler denne egenandelen uavhengig av hvem som får nytte av rassikringen, mens andre kommuner sender regningen på egenandel til eiendomsbesitterne. Dette fører til at noen eiendomsbesittere kan få en høy regning fra kommunen dersom kostnadene for utbedring er store, noe den ofte er. Det er også stor usikkerhet rundt hvordan

egenandelen skal beregnes. Kommunen kan kreve at det betales for en andel av verdistigningen som rassikringen førte til. Spørsmålet er da om man skal legge til grunn det boligen var verdt før rasene gikk og den store rasfaren ble kjent, eller om man skal legge til grunn verdien etter rasene hadde gått. Her er det forskjellige tolkninger og praksiser, noe som fører til stor usikkerhet for rasutsatte og folk som bor i rasutsatte områder.

Svar:

Staten bidrar til flom- og skredsikring av eksisterende bebyggelse gjennom NVEs tilskudds- og bistandsordninger. Tiltak prioriteres etter samfunnsøkonomisk lønnsomhet, slik at samfunnet får mest mulig igjen i form av redusert risiko for skader.

Når NVE yter tilskudd eller bistand, dekker staten normalt 90 prosent av kostnadene og kommunene dekker 10 prosent, den såkalte distriktsandelen. Lokal medfinansiering har gode grunner for seg. Jeg viser til stortingsmeldingen om flom og skred for en nærmere redegjørelse knyttet distriktsandelen, jf. Meld. St. 27 (2023–2024) Tryggare framtid – forebudd på flaum og skred.

Jeg oppfatter ut fra begrunnelsen til spørsmålet at representanten er opptatt av kommunenes håndtering av egne utgifter ved skredsikringstiltak, nærmere bestemt om reglene rundt beregning og fordeling av kostnadene på eiendommer som nyter godt av sikringstiltak.

Kommunen kan kreve refusjon for utgiftene de har hatt med et sikringstiltak mot naturfarer. Det vil i praksis ofte være dekning av distriktsandelen, men det kan også være kostnader for tiltak kommunen har iverksatt på egen hånd. Refusjonsadgangen følger av naturskadelovens § 24. Kravet kan rettes mot eier eller fester av eiendommen tiltaket har virkning for. Eiers eller festers refusjonsplikt er derimot «begrenset til den verdiøkning tiltaket har medført for eiendommen», jf. § 24 tredje ledd.

Det er vanskelig for meg å kommentere konkrete saker representanten nevner fra Hallingdal. Selv om kom-

munen har en refusjonsadgang, så står den fritt til å velge mellom å betale kostnadene selv eller kreve de refundert. Kommunens praksis ved refusjon er et uttrykk for lokal selvbestemmelse.

Jeg er opptatt av at regelverket skal være tydelig og forutsigbart for kommunene og grunneiere. Departementet vurderer løpende om det er behov for tydeligere regelverk, men ser ikke nå behov for endringer knyttet til beregning av distriktsandelen eller refusjonsadgangen etter naturskadeloven.

SPØRSMÅL NR. 550

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Line Marlene Haugen

Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Mener statsråden at dagens regelverk åpner for at kommuner kan tillate «fjernbetjent» eller teknologibasert salg av aldersbestemte varer som tobakk og alkohol uten fysisk tilstedeværelse av ansatte, og vil statsråden i så fall ta initiativ til å klargjøre regelverket slik at det ikke oppstår ulik praksis mellom kommunene?

BEGRUNNELSE:

Helsedirektoratet har i uttalelser presisert at dagens regelverk ikke åpner for salg av aldersbestemte varer som tobakk og alkohol gjennom ubemannede eller såkalte «fjernbetjente» løsninger – selv der butikkene benytter moderne teknologi som toveis kamerakommunikasjon og avansert alderskontroll. Direktoratet mener det må være fysisk tilstedeværelse av ansatte, til tross for at teknologiske løsninger i dag i praksis gir bedre kontroll enn tradisjonelle ordninger.

Realiteten er at svært få kommuner følger Helsedirektoratets strenge tolkning. I de aller fleste kommuner fungerer fjernbetjent salg uten problemer, og både næringslivet og kommunene etterspør et mer moderne og teknologinøytralt regelverk. Denne ulikheten i praksis skaper usikkerhet for næringsaktører som ønsker å etablere ubemannede butikker, og setter kommunene i en krevende tilsynsrolle. Vi erfarer at enkelte kommuner følger Helsedirektoratets tolkning som vi mener er prinsipielt galt all den tid de teknologiske løsningene sikrer at

salg av aldersbestemte varer foregår på en trygg og sikker måte.

Svar:

Spørsmålet omhandler salg av både alkohol og tobakk. De to varene reguleres av to ulike regelverk (alkoholoven og tobakksskadeloven) og svaret skiller derfor mellom de to varene.

Alkohol er ingen ordinær vare. Fordi alkoholbruk kan medføre samfunnsmessige og individuelle skader, er omsetning av og tilgjengelighet til alkoholholdig drikk begrenset og regulert. Kontrollert salg og begrenset tilgjengelighet er sentrale virkemidler for å redusere skadene av alkohol. Bevillingshaver har blant annet ansvar for ikke å selge alkohol til mindreårige og personer som er åpenbart påvirket av rusmidler. Det må både foretas tilstrekkelig kontroll med salget, og det må være mulig for myndighetene å føre kontroll med bevillingshavers utøvelse av bevillingen. Ny teknologi åpner opp for nye muligheter, men kravene i alkoholregelverket må fortsatt oppfylles, og vi må være sikre på at kontrollen er god nok.

Jeg forstår at det å kunne ha ubetjente butikker i distriktene er av stor betydning for lokalsamfunnet. Derfor ønsker jeg å finne løsninger som både ivaretar alkoholpolitiske hensyn og som gjør det mulig å ha ubetjente butikker i Distrikts-Norge.

Jeg er gjort kjent med at Distriktssenteret, som er underlagt KDD, har fått et advokatfirma til å utarbeide en juridisk betenkning om lovligheten av alkoholsalg fra

fjernbetjente butikker. Videre har de i en tilleggsutredning vurdert i hvilken grad de løsningene som i dag brukes for fjernbetjent salg, er gode nok for å føre kontroll med salget etter alkoholloven. Konklusjonen er at systemene, slik de er beskrevet, tilsynelatende er tilrettelagt på en måte som gjør det mulig å overholde kravene. Det påpekes imidlertid at det er behov for å gjøre noen endringer i rutinene ved det fjernbetjente salget. Jeg har varslet at jeg vil sende en bestilling til Helsedirektoratet og be etaten, med utgangspunkt i utredningene nevnt over, gjøre en vurdering av de teknologiske løsningene som er beskrevet brukt og påpeke ev. hvilke justeringer som er nødvendig i kontrollsystemet for å sikre god nok kontroll. Jeg vil også be direktoratet om å vurdere behovet for tilpasninger i regelverket, og jeg vil sørge for at nødvendige endringer i så fall blir gjennomført.

Når det gjelder ubetjent salg av tobakk forbyr tobakksskadeloven selvbetjening og automater som ikke er under oppsyn av ansatte. Det er krav om alle som kjøper og selger tobakksvarer må ha fylt 18 år. Da reguleringene ble vedtatt eksisterte ikke elektroniske og digitale løsninger, og lovverket er derfor ikke tilpasset slike ordninger. Den teknologiske utviklingen gjør at kravene til alderskontroll bør vurderes på nytt.

Jeg ønsker å modernisere loven og styrke tilsynet med aldersgrensen, slik at vi både kan ivareta hensynet til teknologisk utvikling og hindre salg av tobakksvarer mv. til mindreårige. Helsedirektoratet har fått i oppdrag å utrede hvilke salgs- og betalingsløsninger som finnes, hvilke av disse som kan ivareta tobakksskadelovens krav, og ev. behov for regelverksendringer. Helsedirektoratets utredning skal leveres innen utløpet av 2025.

SPØRSMÅL NR. 551

Innlevert 20. november 2025 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 26. november 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hva vil regjeringen konkret gjøre for å hjelpe Aya ElMashharawi og Khamis Elessi, med familier, til å evakuere Gaza for å ta fatt på jobben i Norge?

BEGRUNNELSE:

Den palestinske forskeren Aya ElMashharawi, som er tilknyttet University College of Applied Sciences i Gaza, har hatt innvilget oppholdstillatelse og innreisevisum til Norge siden mai 2024 (sammen med ektefelle og fire barn). Oslomet har gjentatte ganger henvendt seg til UD med forespørsel om bistand til evakuering av Aya ElMashharawi.

Khamis Elessi, den palestinske legen og professoren i medisin har fått stipend og stilling ved Universitetet i Oslo (UiO) gjennom SAR-programmet. Elessi har arbeidstillatelse og midlertidig oppholdstillatelse i Norge, men har som ElMashharawi behov for bistand for å kunne evakuere Gaza.

I Khrono kunne vi lese 1.11.2025 at UD begrunner at de har vært tilbakeholdne med å bistå for å få ham ut av Gaza, med at de ikke kan yte konsulær bistand til personer som ikke er norske statsborgere eller har særlig tilknytning til landet. En rekke andre europeiske land har

bistått evakuering av studenter og akademikere fra Gaza, noe som viser at det lar seg gjennomføre. 04.11.2025 stilte representanten forsknings- og høyere utdanningsministeren Sigrun Aasland spørsmål om dette. Statsråden avviste 11.11.2025 å svare på deler av spørsmålet, representanten ser seg derfor nødt til å stille spørsmålet på nytt.

Svar:

Norske styresmakter har over lang tid bistått personer som kan få konsulær bistand fra Norge med å reise ut av Gaza. Det er gitt tilbud om assistert utreise til norske borgere og utenlandske borgere som er bosatt i Norge, samt til nære familiemedlemmer av disse som har gyldig opphold i Norge og reiser sammen med dem. Vi har bistått om lag 300 personer med utreise.

For å kunne bistå denne gruppen personer med assistert utreise fra Gaza, har en i praksis også måttet sørge for videre transport ut av regionen og til Norge. Norske styresmakter måtte yte betydelig grad av konsulær bistand i disse sakene, både når det gjelder selve grensekryssingen, og med etterfølgende hjelp til videre reise.

I sakene som representantens spørsmål gjelder, dreier det seg om å bistå utenlandske borgere som nylig har fått oppholdstillatelse i Norge, men som ikke er bosatt

i Norge, med både grensekryssing og videre hjelp. Norske styresmakter kan dessverre ikke påta seg å yte same type bistand til denne gruppen som til norske borgere. En innvilget oppholdstillatelse i Norge gir en rett til innreise i riket, men norske myndigheter kan ikke påta seg å sørge for at alle som har fått en tillatelse kan komme seg hit og ta i bruk tillatelsen. Det gjelder både personer som befinner seg på Gaza og andre steder det kan være vanskelig å reise til Norge fra.

Jeg har tidligere besvart spørsmål om bistand til utreise fra Gaza for andre personer i lignende situasjon. Jeg viser derfor også til mitt svar til representant Fiskaa den 13.05.2025.

Jeg er dypt bekymret for situasjonen på Gaza, og forstår at alle som befinner seg der er i en vanskelig situasjon. Det betyr dessverre ikke at norske styresmakter har mulighet til å bistå med enhver utreise fra Gaza eller innreise til Norge.

SPØRSMÅL NR. 552

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 27. november 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre rede for hvilke faglige begrunnelser regjeringen har for å tillate jakt på ekorn, og om regjeringen vil ta initiativ til å fjerne ekorn fra listen over jaktbare arter?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. november kan jegere skyte så mange ekorn de vil fram til 15. mars. De små dyra brukes verken som mat eller pels og hvert år skytes rundt tusen ekorn i Norge kun for underholdnings skyld.

Ekorn er en naturlig del av norsk fauna og spiller en viktig rolle i økosystemene våre, blant annet som frøspreader og som en del av næringsgrunnlaget for flere rovdyr. Det har de siste årene kommet kritikk mot at ekorn omfattes av jaktbare arter, til tross for at arten ikke representerer skade på skogbruk og at jakten i hovedsak har rekreasjonsformål. Flere fagmiljøer har også pekt på at småvilt som ekorn kan være sårbare for lokale bestandsnedganger, og at jakten vanskelig kan forsvares ut fra hensynet til bærekraft eller dyrevelferd.

I Sverige er ekornjakt allerede forbudt av dyreverns-hensyn.

Jakten foregår ved at ekornene skal jages opp i trær hvor hunden skal stå og bjeffe under for å distrahere ekornet, før de skytes med hagle. Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) innrømmer at «under jakt med hagle, er det utfordringer i å utøve jakta på en human måte». NJFF skriver følgende om skadeskyting generelt: Vi vet lite om skadeskyting av småvilt i Norge. (...) Tall fra Danmark og USA tyder på at skadeskyting av småvilt er et stort pro-

blem. Sannsynligheten for at dette og gjelder Norge er stor.

Siden ekorn jakes mellom 1 november til 15. mars, betyr det at man risikerer at både høydrektige dyr og dyr som nettopp har født, tas livet av. Ekorn føder flere kull i løpet av et år, men det første kullet kommer gjerne på sen-vinteren og tidlig i mars.

Ekornjakt skjer primært av rekreasjonsgrunner, ikke av hensyn til bestandsregulering, næring eller skade-forebygging. I lys av dyreetiske hensyn, økende press på natur og småviltbestander fremstår det vanskelig å forsvare at ekorn fortsatt er jaktbart.

Svar:

Myndigheten til å avgjøre hvilke arter det skal åpnes for jakt på ligger til Miljødirektoratet. Om det kan åpnes for jakt, hvor og i hvilket tidsrom følger av forskrift om jakt- og fangsttider (jaktidsforskriften) som er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven §§ 15 og 16 og viltloven § 9. Jaktidsforskriften revideres hvert 6. år, senest i 2022.

Bakgrunnen for at Miljødirektoratet har åpnet for jakt på ekorn er at de ut fra best tilgjengelig dokumentasjon har vurdert at ekornbestanden produserer et høstingsverdig overskudd. Videre har Miljødirektoratet vurdert at det årlige høstingsuttaket av ekorn er så begrenset at det ikke har substansiell påvirkning på det biologiske mangfoldet, samtidig som det er en høstingstradisjon tilknyttet arten og at arten har betydning for rekreasjon.

Miljødirektoratet er i gang med arbeidet med ny jaktidsforskrift for perioden 2028 til 2034. Forskriften skal fastsettes av Miljødirektoratet i mars 2028. I løpet av høs-

ten 2027 vil Miljødirektoratet gjennomføre en alminnelig høring av ny forskrift.

I arbeidet med å revidere jakttidsforskriften vil Miljødirektoratet gå gjennom alle arter og vurdere hvilke arter det kan åpnes jakt for. I revisjonsprosessen vil jeg be

Miljødirektoratet blant annet se nærmere på og vektlegge sterkere de hensyn som kan tale imot at det åpnes for jakt på enkelte arter. Jeg tenker særlig på arter som i liten eller ingen grad kan nyttiggjøres som ressurs eller der det er liten eller ingen jakttradisjon knyttet til artene.

SPØRSMÅL NR. 553

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 28. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at rettsvesenet behandler menn og kvinner likt, og hva vil statsråden gjøre for at det ikke utvikler seg systematiske forskjeller i straffereaksjoner, basert på kjønn?

BEGRUNNELSE:

Advokat Øivind Østberg skriver i Subjekt.no at det i Norge hersker som et uomstridt ideal at alle er like for loven og at vi har et rettssystem som skal være nøytralt, rettfærdig og blindt for andre faktorer enn de som loven har identifisert som relevante.

Videre skriver han at vi særlig er opptatt av at loven ikke skal skille mellom fattig og rik, mellom den kjente og berømte og mannen i gaten. Men at det er én form for forskjellsbehandling vi ikke er så nøye med! Han skriver at kvinner jevnt over får mildere straffer enn menn for de samme lovbruddene og viser til flere undersøkelser de siste årene.

NRK gjennomgikk over 9.000 dommer i norske tingretter. Resultatet viste at kvinner i snitt fikk 24 dager kortere fengselsstraff enn menn for tilsvarende lovbrudd. Aftenposten publiserte i 2016 en omfattende undersøkelse av dommer der mor eller far var dømt for vold mot egne barn. Avisen fant systematiske forskjeller i hvordan de to kjønn ble bedømt av domstolene. En annen studie, også omtalt av Rett24 og Dagbladet, analyserte 1.118 promille-dommer fra 2017, der 907 saker gjaldt menn og 211 gjaldt kvinner. Det kom frem at kvinner hadde 1,7 ganger større sjanse til å få betinget fengsel enn menn, selv når alvorlighetsgrad og tidligere lovbrudd ble tatt i betraktning.

Når slike forskjeller er påvist i strafferetten, bør vi stille spørsmålet: Gjelder det samme også i familieretten? Det er viktig å merke seg at i foreldretvister er det mange instanser og aktører som kommer inn i bildet før dom-

meren treffer sin avgjørelse, og som legger føringer for domsresultatet. Særlig kan nevnes krisesenter og barnevern som er instansene dominert av kvinner som nok ofte tenderer til å ta kvinnens perspektiv.

I anledning Mannsdagen denne uken er det på sin plass å se nærmere på hvordan kjønn faktisk påvirker rettspraksis. Loven må praktiseres likt for alle.

Svar:

Innledningsvis vil jeg fremheve at rettssikkerheten i Norge er svært god. World Justice Project har nylig publisert sin årlige Rule of Law Index, der Norge for tiende år på rad havner på andreplass blant 143 land og jurisdiksjoner, like under Danmark. Indeksen måler rettssikkerhet og tillit til rettssystemet på områder som offentlig maktutøvelse, fravær av korrupsjon, åpenhet, grunnleggende rettigheter, orden og sikkerhet, håndheving av regelverk, sivil rettspleie og strafferett. Likevel er det forbedringspunkter også i Norge, noe eksemplene i begrunnelsen for representant Pettersens spørsmål viser.

Videre viser jeg til mine svar på spørsmål nr. 1084 og 1090 i forrige stortingsperiode, som gjaldt den samme NRK-undersøkelsen som representant Pettersen blant annet viser til i begrunnelsen for sitt spørsmål. Svaret gjentas her:

«Domstolene og dommerne er uavhengige, og jeg verken kan eller skal påvirke utfallet av domstolenes avgjørelser.

På generelt grunnlag vil jeg bemerke at domstolene må foreta en vurdering av hver enkelt sak ut fra det som fremkommer i retten. Særlig straffutmålingen innebærer en konkret skjønnsmessig vurdering i den aktuelle saken, ettersom straffelovgivningen gir vide strafferammer og åpner for vektlegging av flere ulike faktorer når straff skal utmåles. Samtidig er likhet for loven et grunnleggende rettsstatlig prinsipp og en menneskerettighet, som er nedfelt i Grunnloven. Likhetsprinsippet dreier

seg om at borgerne ikke skal utsettes for vilkårlig forskjellsbehandling: Like tilfeller skal behandles likt, og ulik behandling må begrunnes. Dersom det forekommer usaklig forskjellsbehandling er det uheldig, og noe vi må jobbe for å motvirke.

Rettsystemet har flere innebyggede mekanismer som skal bidra til å sikre likebehandling. For det første skal tilfældighetsprinsippet, som går ut på at saker skal fordeles tilfeldig mellom dommerne i den enkelte domstol, bidra til å sikre objektivitet. For det andre innebærer overprøvningsprinsippet at rettsavgjørelser kan bringes inn for en overordnet domstol for overprøving. For det tredje har vi et begrunnelseskrav til både mindre og større beslutninger som tas i det norske rettsystemet. Normer for straffutmåling og normalstraffenivåer utformet gjennom rettspraksis er også et viktig virkemiddel for konsistens i straffutmålingen, og teknologiutviklingen kan bidra til dette også på tvers av domstoler.

Det stilles høye faglige og etiske krav til dommere. Samtidig har dommere, som alle andre, ulike erfaringsbakgrunner og egenskaper, og ulike beslutningspsykologiske faktorer kan spille inn

hos den enkelte dommer. Dette er noe domstolene og Domstoladministrasjonen, som har ansvar for opplæring av dommere, er bevisste på, og som det arbeides aktivt med i domstolene gjennom ulike kompetansetiltak. I tillegg til dette og til de innebyggede mekanismene i rettsystemet er bevisstgjøring om temaet viktig. Forskning og journalistikk som i NRKs sak, som retter søkelyset mot denne problematikken, kan derfor også bidra til å unngå forskjellsbehandling i rettsystemet.

Domstoladministrasjonen har bedt om midler til et digitaliseringsprosjekt. Slike satsingsforslag følges opp i de ordinære budsjettprosessene.»

Når det gjelder siste avsnitt har regjeringen i Prop. 1 S (2025–2026) foreslått å øke bevilgningen til domstolene med 10 millioner kroner, som et ledd i ytterligere digitalisering av domstolene. Utviklingen innenfor kunstig intelligens kan bidra til å motvirke skjevheter i beslutningsprosesser, herunder i domstolene.

SPØRSMÅL NR. 554

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Arild Hermstad

Besvart 27. november 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Kan finansministeren redegjøre for om Finansdepartementet gjorde en vurdering etter utredningsinstruksen av hvordan Stortingets vedtak om «styrket aktsomhet og raskere reaksjon» i situasjoner der forutsetningene for oljefondets investeringer endres vesentlig, for eksempel ved krig, skulle konkretiseres, og hvilke alternativer som eventuelt ble vurdert?

BEGRUNNELSE:

I svar på skriftlig spørsmål til besvart 18/11 (Dokument nr. 15:430 (2025–2026)) skriver finansministeren at utredningsinstruksen ikke gjelder for Stortingets eget arbeid. Det er korrekt, men kjernen i spørsmålet handlet om regjeringens plikt til å utrede hvordan et stortingsvedtak skal følges opp når Stortinget angir mål, men ikke virkemidler.

Stortingets vedtak 4. november 2025 inneholder tre elementer: midlertidig stans i Etikkrådets tilråding-er, krav om «styrket aktsomhet og raskere reaksjon» ved vesentlige endringer i investeringsforutsetningene, og et krav om at Norge fortsatt skal sikre at SPU ikke bryter

folkeretten. Kun det første elementet er et fullt ut definert vedtak. De to øvrige er styringssignaler som krever at regjeringen vurderer mulige virkemidler, konsekvenser og alternativer. Dette utløser normalt en plikt til å følge utredningsinstruksen, herunder å vurdere høringsbehov og journalføre eventuelle unntak.

Det er ikke kjent om departementet gjorde en slik vurdering av hvordan «styrket aktsomhet og raskere reaksjon» bør operasjonaliseres. Videre fremgår det verken av departementets kommunikasjon etter 7. november eller av Norges Banks omtale av nedslag som «siste utvei» at det ble foretatt en vurdering etter utredningsinstruksen av endringene i mandatet som muliggjør raskere nedslag i selskaper som bryter folkeretten. Dette er tiltak med potensielt store virkninger for fondets operative rammer og risikoprofil.

Det bes derfor om avklaring av om slike vurderinger ble gjennomført, og hvis ikke, hvilken begrunnelse som forelå for å fravike de kravene som normalt følger av utredningsinstruksen for denne typen statlige tiltak. Videre bes finansministeren opplyse om det ble gjennomført en vurdering etter utredningsinstruksen i forbindelse med endringene i mandatet for forvaltningen av Statens

pensjonsfond utland som åpner for raskere nedslag i selskaper innenfor referanseindeksen som bryter folkeretten, og – dersom slike vurderinger ikke forelår – hvorfor dette ikke ble gjort.

Svar:

Det følger av veilederen til utredningsinstruksen at «når det gjelder oppfyllelse av anmodningsvedtak fra Stortinget, vil instruksen gjelde også ved utredning i slike tilfeller, men instruksen må anvendes innenfor det handlingsrommet som Stortinget har gitt. Denne presiseringen innebærer at kravene til utredning ved anmodningsvedtak fra Stortinget må vurderes fra sak til sak. Det er departementet som må vurdere hva som kreves.»

I vedtak nr. 31 4. november 2025 ba Stortinget «regjeringen gjennomgå det etiske rammeverket og andre deler av den ansvarlige forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte». Som pekt på i mitt brev 18. november fulgte regjeringen opp dette vedtaket ved å oppnevne et utvalg. Utvalget skal levere sin utredning innen 15. oktober 2026 og det skal følge utredningsinstruksen. Jeg legger opp til at utvalgets rapport vil bli sendt på alminnelig høring. Regjeringen vil deretter legge frem saken for Stortinget på egnet måte.

I vedtak nr. 32 av samme dato anmodet Stortinget blant annet om at:

«I påvente av nytt rammeverk bes regjeringen sørge for styrket aktsomhet og raskere reaksjon i situasjoner der forutsetningene for fondets investeringer i et land endres vesentlig i løpet av kort tid, for eksempel som følge av krig.»

Finansdepartementet fulgte dette opp i brev til Etikkrådet og Norges Bank 7. november der departemen-

tet skrev at det i påvente av nytt rammeverk skal være styrket aktsomhet og raskere reaksjon i situasjoner der forutsetningene for fondets investeringer i et land endres vesentlig i løpet av kort tid, for eksempel som følge av krig. Departementets vurdering er at hva som vil være hensiktsmessige tiltak i slike situasjoner må vurderes av Etikkrådet og Norges Bank i det enkelte konkrete tilfelle, uten forhåndsfastsatte tiltak. Dette er i tråd med den etablerte arbeidsdelingen i arbeidet med retningslinjene og den ansvarlige forvaltningen av fondet.

Det fremgår også av mandatet for utvalget som skal gjennomgå det etiske rammeverket, at det skal se på blant annet kriteriene i rammeverket som omfatter selskapers tilknytning til områder med krig og konflikt. Utvalget skal også vurdere hva som er en hensiktsmessig organisering av arbeidet med å observere og utelukke selskaper sett i lys av de utfordringer og dilemmaer som det er pekt på i utvalgets mandat, herunder at flere, på bakgrunn av krigen i Gaza, har etterlyst mekanismer for styrket aktsomhet og raskere beslutninger fra Etikkrådet og Norges Bank.

Norges Bank skal i all sin virksomhet følge norsk lov og annet bindende regelverk, og påse at Norges folkerettslige forpliktelser ivaretas. Denne grunnleggende forutsetningen ligger til grunn for all statlig virksomhet, herunder også for Norges Banks virksomhet. Dette har ikke vært ansett nødvendig å uttrykke eksplisitt i mandatet som Finansdepartementet har gitt til Norges Bank. Dersom Norges Bank vurderer det som usikkert om en investering i et selskap trår Norges folkerettslige forpliktelser for nær, vil banken måtte innhente råd og veiledning og, om nødvendig, foreta nedslag. Skulle det oppstå uforutsette situasjoner som kan kreve særskilte tiltak, vil Norges Bank måtte kontakte Finansdepartementet for dets vurdering av mulig håndtering.

SPØRSMÅL NR. 555

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 28. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Kan statsråden bekrefte eller avkrefte om UDI i perioder har valgt å la asylsøkere som er over 18 år bli værende i mottak for enslige mindreårige, til tross for egne retningslinjer om at disse skal flyttes til ordinære mottak for voksne, og hvordan vurderer regjeringen risikoen og trygghet-

en for de mindreårige som bor i slike mottak når voksne plasseres sammen med dem, og har det i så fall blitt gjort en risikovurdering av tiltaket?

BEGRUNNELSE:

Mottak for enslige mindreårige er organisert og bemannt for mindreårige, og det stilles særskilte krav til omsorg og oppfølging. Når voksne plasseres i slike mottak, kan det skape risiko for tryggheten til de mindreårige, særlig når det ikke foreligger en helhetlig risikovurdering.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har delegert det operative ansvaret for asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). Det er riktig at UDI i en kort periode valgte å vente med å flytte enslige, mindreårige asylsøkere som fyller 18 år til et ordinært asylmottak. Tiltaket gjaldt fra 6. oktober til 17. november i år. UDI valgte dette tiltaket i en overgangsperiode mens det ble opprettet nye plasser i ordinære asylmottak i lys av de økte ankomstene, og for å sikre egnede plasser for enslige mindreårige som fyller 18 år.

Totalt dreier det seg om 14 beboere. Flere av beboerne hadde bosettingsdato innen kort tid etter 18-årsda-

gen, og flytting til annet mottak i denne avgrensede perioden ble vurdert som uhensiktsmessig.

Tiltaket ble vurdert å innebære begrenset risiko, ettersom det gjaldt personer som allerede hadde bodd i mottaket som enslige mindreårige og var godt kjent av både mottaket og øvrige beboere. Det gjøres individuelle vurderinger av om ungdommen utgjør en risiko for andre beboere. UDI har tett dialog med mottakene, og dersom det oppstår situasjoner som kan innebære risiko, blir beboeren flyttet.

Når enslige mindreårige fyller 18 år, endres enkelte rettigheter, blant annet retten til representant og hvilke ytelser de mottar. Husreglene i mottak for enslige mindreårige er imidlertid de samme, uavhengig av om ungdommene er over eller under 18 år.

UDI har nå gjenopptatt praksisen med å flytte enslige mindreårige som fyller 18 år. Normalt vil det ta noe tid før disse flyttes til ordinært mottak, eventuelt bosettes. Per i dag er det 19 beboere som venter på bosetting eller overflytting til ordinært mottak.

SPØRSMÅL NR. 556

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Hans Edvard Askjer

Besvart 1. desember 2025 av energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvor store flaskehalsinntekter har i 2023, 2024 og så langt i 2025 tilfalt Statnett og Svenska Kraftnät fra kraftutvekslingen mellom Norge og Sverige, fordelt på de aktuelle forbindelsene og prisområdene, og hvordan vurderer statsråden sammenhengen mellom manglende overføringskapasitet mellom norske prisområder med påfallende betydelig økende flaskehalsinntekter på svensk side samtidig som norske Statnetts mulighet til å jevne ut prisforskjeller mellom norske prisområder svekkes?

BEGRUNNELSE:

Norge har betydelig kraftutvekslingskapasitet med Sverige og prisområdene i Norge og Sverige er tett knyttet sammen. Dette påvirker hvilke strømpriser norske husholdninger og næringsliv må betale. Samtidig er det ikke er tilstrekkelig overføringskapasitet mellom norske prisom-

råder som medfører store prisforskjeller mellom norske prisområder.

Flaskehalsinntektene mellom Norge og Sverige er offentlige, og tall for 2025 viser hittil samlede inntekter i størrelsesorden om lag 83 mill. euro fordelt på flere forbindelser ifølge Statnett. Inntektene som tilfaller Statnett skal etter regelverket brukes til å bygge, forsterke og vedlikeholde strømmettet. Det er imidlertid mindre offentlig hvordan flaskehalsinntekter som tilfaller den svenske systemoperatøren utvikler seg i lys av Norges interne flaskehalser.

Spørsmålet søker derfor å få frem hvordan flaskehalsinntektene som har oppstått på de ulike forbindelsene mellom Norge og Sverige de siste årene fordeles mellom Statnett og Svenska Kraftnät, og hvordan statsråden vurderer effekten av manglende overføringskapasitet mellom norske prisområder har på utviklingen i flaskehalsinntektene og prisforskjellene i det nordiske kraftmarkedet.

Svar:

Regjeringens klare mål er at vi skal ha rikelig tilgang på ren og rimelig energi over hele landet, og at det ikke skal være store forskjeller i prisnivået mellom landsdeler. De viktigste tiltakene vi kan gjøre for å redusere prisforskjellene er å sørge for mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av det eksisterende nettet. Det er regjeringen godt i gang med.

Statnett opplyser om at foretaket både arbeider med oppgraderinger som gir økt kapasitet på kort sikt, og med planer for omfattende oppgraderinger av transportkanalene som binder landsdelene sammen. I Systemutviklingsplan 2025 skriver Statnett at foretaket vil øke overføringskapasiteten gjennom å temperaturoppgradere ca. 100 eksisterende luftledninger de neste 15 årene. Når det gjelder økt kapasitet i transportkanalene, prioriterer Statnett blant annet strekningen mellom Sogndal og Sauda (NO5-NO2), Stor-Oslo til Midt-Norge via Gud-

brandsdalen (NO2-NO1) og mellom Sørlandet og Østlandet (NO2-NO1).

I tillegg har innføringen av flytbasert markedskobling bidratt til bedre utnyttelse av eksisterende nett og produksjonsressurser.

Flaskehalsinntekter oppstår når det handles kraft mellom budområder med forskjellig pris, enten innenlands eller mellom land. Handlet volum multiplisert med prisdifferansen utgjør flaskehalsinntektene. På alle utenlandskablene fra Norge, deles flaskehalsinntektene likt mellom Statnett og deres partner i utlandet, i dette tilfellet Svenska Kraftnät.

Under følger en oversikt over Statnetts andel av flaskehalsinntektene for de ulike forbindelsene til Sverige siden 2023 oppgitt i millioner kroner. Statnetts andel av flaskehalsinntektene blir i helhet ført tilbake til norske nettkunder gjennom fratrekk i tariffgrunnlaget, slik at nettleien blir lavere enn den ellers ville vært.

	2023	2024	2025 (per sept.)
NO1 – SE3	640	261	620
NO3 – SE2	179	121	92
NO4 – SE1	242	90	102
NO4 – SE2	48	83	32

Kilde: Statnett

SPØRSMÅL NR. 557

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 28. november 2025 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Ideell sektor utgjør ein stor og viktig del av velferdstilbodet vårt og har kompetansemiljø som vi må ta vare på. Det harar no å følgje opp Avkommersialiseringsutvalets tilråding om å få på plass ein juridisk definisjon og registerløyising for ideelle tilbydarar. Det har no gått svært lang tid utan at dette er fulgt opp.

Når vil statsråden legge fram slike forslag som heile ideell sektor ventar på?

Svar:

Det er et mål for regjeringen å støtte opp om og styrke ideell sektor. De ideelle organisasjonene har lange tradisjoner som leverandører av velferdstjenester i Norge, og de

utgjør et viktig supplement til offentlig drift i velferdstjenestene.

Regjeringen følger derfor opp Støstad-utvalgets forslag i NOU 2024: 1 om en egen lov om registrering av ideelle velferdsaktører. Loven skal inneholde en rettslig definisjon av ideelle velferdsaktører. Lovarbeidet er et viktig bidrag for å gi ideelle organisasjoner gode rammevilkår og forutsigbar drift.

Arbeidet er i gang, og flere departementer er involvert. Støstad-utvalget var ikke et lovutvalg, og det var derfor ikke i dets mandat å fremme et helhetlig lovforslag. Utvalget understreket selv at flere av forslagene ville kreve nærmere utredning for å bli konkretisert som et lovforslag. Videre må forslaget til en definisjon av ideelle velferdsaktører avklares opp mot tilsvarende definisjoner i annet

regelverk, og lovforslaget kan ha EØS-rettslige implikasjoner som må utredes nærmere. Høyesterett kommer om ikke lenge med avklaringer rundt reservasjonsadgangen for ideelle organisasjoner i offentlige anskaffelser som også vil kunne påvirke lovarbeidet.

Jeg forstår at ideelle velferdsaktører er utålmodige. Høringsinnspill og dialog med ideelle aktører viser at det er bred støtte til en ny lov om registrering av ideelle velferdsaktører. Likevel er det ulike syn blant ideelle på hvordan loven bør innrettes, noe som bidrar ytterligere til å gjøre arbeidet krevende.

Dette er et lovarbeid jeg prioriterer høyt. Samtidig legger jeg til grunn at det er i alles interesse, også blant ideelle aktører, at lovproposisjonen som legges fram for Stortinget er grundig gjennomarbeidet og tilstrekkelig utredet. Vi vil fortsette å involvere de ideelle aktørene i prosessen, for å få et best mulig resultat. Samarbeidet vil skje innenfor rammene av samarbeidsavtalen mellom regjeringen, KS og ideelle organisasjoner. Jeg vil komme tilbake til Stortinget etter at forslaget har vært på offentlig høring i 2026.

SPØRSMÅL NR. 558

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 28. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Kan statsråden klargjøre om det er mulig å rekvirere helikoptre, fly og annet materiell som benyttes i Norge av private operatører etter avtale med staten, men som har utenlandske eiere, dersom det oppstår krig, opprør eller indre uroligheter?

BEGRUNNELSE:

Etter hva spørsmålsstiller kan fremskaffe informasjon om er samtlige redningshelikopter i Tromsø (2), redningshelikopter på Svalbard (2), luftambulanshelikopter (14) og luftambulansfly (10) i utenlandsk eie.

Ut fra beredskapsmessige hensyn bør dette være gripbare ressurser for Norge i kriser eller ved krigsutbrudd. Det antas at dette forutsetter avtalemessige forpliktelser til staten hos private operatører, noe som ikke nødvendigvis er regulert i dag. Det vil være egnet til å utgjøre stor skade på Norges forsvarsevne, dersom utenlandske eiere trekker ut slikt materiell i et tenkt krigsscenario.

Spørsmålsstiller ønsker derfor at statsråden avklarer om Norge har rekvireringsrett på utenlandsk eid materiell, herunder særlig helikoptre og fly, som brukes i Norge.

Svar:

Helse- og omsorgsministeren besvarte et lignende spørsmål 19. august i år. Han redegjorde da for at Luftambulansetjenesten HF har det overordnede operative driftsansvaret for all luftambulans i Norge og har avtale med

Norsk Luftambulans AS for drift av ambulanshelikoptre og Avincis Aviation Norway AS for drift av ambulansfly, altså to norske selskap. Det er i avtalene krav om ekstra beredskap og tiltak ved kriser. Leverandørene er også forpliktet til å gi transportstøtte til politiet ved pågående livstruende vold (PLIVO) etter gitte nasjonale retningslinjer. Alle luftfartøy er registrert i Norges luftfartøyregister og på leverandørens respektive Air Operator Certificate (AOC). Luftfartøyene har ulike eiere og er på finansiell eller operasjonell lease. Det er ikke krav i avtalene om at luftfartøy skal være eid av norske selskaper. Kontrakten med Norsk Luftambulans AS om drift av ambulanshelikoptre ble inngått i 2016 og kontrakten med Avincis Aviation Norway AS om drift av ambulansfly ble inngått i 2017.

Redningshelikoptertjenesten består av sju baser, i tillegg kommer sysselmesterens helikopter på Svalbard. Forsvaret er operatør på seks av basene. Base Nord-kontrakten med CHC Helikopter Service AS omfatter operasjonen i Tromsø og på Svalbard og skal også gjelde i krise og krig uten andre unntak enn de som gjelder ellers. En eventuell rekvirering av personell og materiell følger norske lover og regler og er ikke spesielt regulert i kontrakten. Det er ingen krav i kontrakten om norsk eierskap av helikoptrene. CHC Helikopter Service AS har norsk AOC. Alle helikoptre, med unntak av ett, som benyttes i Base Nord-kontrakten, er leaset fra utenlandske selskaper. Base Nord-kontrakten med CHC Helikopter Service AS ble inngått i 2021.

Dersom redningshelikoptrene på Tromsø-basen ikke vil være tilgjengelige vil SAR Queen helikoptrene fra redningshelikopterbasen på Banak og i Bodø kunne dekke behovet. SAR Queen fra fastlandet vil også kunne bistå i en redningsaksjon på Svalbard hvis redningshelikoptrene til Sysselmeisteren ikke er tilgjengelige

Det finnes en rekke hjemler for rekvirering av materiell i krisesituasjoner. Beredskapsloven § 15 gir hjemmel til å rekvirere løsøre når «riket er i krig, krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare». Slik rekvirering må være nødvendig for å ivareta viktige samfunnsinteresser. Lov om militære rekvisisjoner § 1 gir hjemmel til å rekvirere alt som er nødvendig for krigsmakten og institusjoner som er knyttet til den. Etter sivilbeskyttelsesloven § 25 kan departementet kreve avstått eiendomsrett, bruksrett eller annen særlig rådighet over løsøre av ethvert slag i tilfeller der slik rekvirering er nødvendig for å oppfylle lovens bestemmelser. Etter næringsberedskapsloven § 8 kan Kongen fatte vedtak om særskilte tiltak for å sikre tilgang til varer og tjenester fra næringslivet. Slikt vedtak kan fattes ved risiko for etterspørselssjokk,

tilbudssvikt eller logistikkbrist og må være nødvendige for å dekke befolkningens behov, det militære forsvarets behov, allierte militære styrkers behov i Norge eller internasjonale forpliktelser knyttet til varer og tjenester. Næringsberedskapsloven er eierskapsnøytral, og gjelder alle næringsdrivende så lenge virksomheten opererer i Norge. Når «riket er i krig eller når krig truer» og «ved kriser eller katastrofer i fredstid» kan departementet med hjemmel i helseberedskapsloven § 3-1, jf. § 1-5, rekvirere «fast eiendom, rettigheter og løsøre av ethvert slag som trengs til bruk for helse- og omsorgstjenester eller sosiale tjenester, til bolig for personell eller lagring av materiell og utstyr».

Etter alminnelige jurisdiksjonsregler gjelder norsk lov som utgangspunkt på norsk territorium. Ingen av de nevnte lovreguleringene er begrenset til løsøre i norsk eierskap. Utgangspunktet vil da være at den norske stat også kan rekvirere materiell som har utenlandske eiere, så fremt vilkårene for rekvirering er til stede og materiellet er tilgjengelig på norsk territorium.

SPØRSMÅL NR. 559

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe

Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden vurdere en sammenslåing av Finnmarkssykehuset og Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN)?

BEGRUNNELSE:

I 2019 ble det satt ned en prosjektgruppe som fikk i oppdrag å utrede en sammenslåing av Finnmarkssykehuset og Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN). Bakgrunnen for dette var «de spesielle utfordringer knyttet til tilbudet av spesialisthelsetjenester i de to nordligste fylkene» og ønsket om å få «en grundig vurdering av om det samlede tjenestetilbudet kan styrkes ved å slå sammen de to helseforetakene. Dette kan gi grunnlag for et enda bedre samarbeid og mer sømløse pasientforløp, og også muligheter for å utnytte personellressursene bedre».

Prosjektgruppen anbefalte ikke en sammenslåing. Men det er mye som har endret seg siden den gangen med en spesialisthelsetjeneste som er mer presset på ressurser,

og det er behov for å gjøre kutt i ledelse og administrasjon for å sikre mer og bedre pasientbehandling. Siden 2019 er også flere byggeprosjekter ferdigstilt og IKT-systemer innført. Det danner et annet grunnlag for å vurdere om en sammenslåing vil være hensiktsmessig for å sikre pasienttilbud og kutte ned på ledelse og administrasjon.

Svar:

Helsereformutvalget som ble oppnevnt i august i år, skal vurdere og komme med forslag til hvordan vi kan organisere, styre og finansiere de samlede helse- og omsorgstjenestene framover. Det kan også omfatte endringer i struktur og hvordan vi styrer sykehusene. Helsereformutvalget skal levere sine forslag om knapt ett år. Jeg vil derfor avvente hva utvalget foreslår før jeg vurderer hvilke endringer som er aktuelle.

SPØRSMÅL NR. 560**Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Kirsti Bergstø****Besvart 1. desember 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

USAs gjentatte angrep på fartøy i internasjonalt farvann bryter med folkeretten og fører til en anstrengt sikkerhetsspolitisk situasjon. Norge har over lengre tid hatt en helt spesiell rolle som tilrettelegger for fredsforhandlinger i regionen og Colombia spesielt.

Hvilke diplomatiske og politiske tiltak vil utenriksministeren iverksette for å stanse USAs folkerettslige angrep, og vil han ta initiativ til en internasjonal uavhengig etterforskning?

BEGRUNNELSE:

De siste månedene har USA gjennomført militæroperasjoner mot fartøy som, ifølge amerikanske myndigheter, skal være involvert i narkotikahandel i Karibia og Stillehavet.

Siden september 2025 har minst 20 fartøy blitt angrepet, og 76 personer utenomrettslig henrettet. Minst en av båtene var besatt med colombiansk personell som ble drept. Colombias president varsler at deling av etterretningsopplysninger med USA ikke blir gjenopptatt før USA stanser angrep mot båter i Karibia. Storbritannia som i lengre tid har bistått USA med å identifisere fartøy som mistenkes for å smugle narkotika, vil ifølge CNN legge deler av etterretningssamarbeidet på is.

Svar:

Regjeringen er oppmerksom på situasjonen i det karibiske hav og Stillehavet. Jeg viser til tidligere svar på spørsmål fra stortingsrepresentant Moxnes om samme sak. Regjeringen står fast på den linjen som ble redegjort for da: respekt for folkeretten og en fredelig tilnærming.

Norge anerkjenner at transnasjonal organisert kriminalitet og narkotikahandel har betydelige konsekvenser for produsent-, transitt- og mottakerland. Tiltak for å bekjempe disse utfordringene er nødvendig, samtidig som vi anser det som avgjørende at dette skjer i samsvar med folkeretten, inkludert FN-pakten og med full respekt for menneskerettighetenes. Tiltak uten folkerettslig grunnlag er uakseptabelt.

Regjeringen har løpende dialog med våre allierte, også USA, om viktigheten av å respektere folkeretten. Vi gir uttrykk for våre synspunkter både bilateralt og i multilaterale fora, og vil fortsette med det. I en tid med økende spenninger er det avgjørende å unngå handlinger som

kan forverre situasjonen. Vi oppfordrer alle parter til å velge diplomati fremfor konfrontasjon og til å søke løsninger i tråd med FN-pakten.

En verdensorden basert på folkeretten er grunnlaget for fred, stabilitet og internasjonal tillit. Norge vil fortsatt arbeide for multilaterale prosesser og internasjonalt samarbeid. Vår utenrikspolitikk bygger på prinsippet om at globale utfordringer krever felles innsats og respekt for folkeretten, slik det også fremkommer i Stortingsmelding 30 (2024-2025) om Norges innsats for fred og konfliktløsning som ble fremlagt for Stortinget i juni.

Brudd på folkeretten er uakseptabelt, uansett hvor de begås og av hvem.

SPØRSMÅL NR. 561**Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Kristian August Eilertsen****Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om situasjonen som har oppstått med pasienttransporten i distriktskommunene i Troms, og hva vil statsråden gjøre for å sikre at dette fungerer forsvarlig, at sårbare pasienter ikke påføres uholdbar ventetid, at lokale drosjer kan benyttes der dette er mest hensiktsmessig og at man ikke inngår avtaler som fører til dårligere tjenester og økte kostnader for helsevesenet?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. november mistet Troms Taxi avtalen med Pasientreiser om pasienttransport i kommunene Balsfjord, Bardu, Målselv, Salangen, Lavangen, Sørreisa, Ibestad og på Hansnes i Karlsøy kommune i Troms fylke.

I Balsfjord melder både kommuneoverlegen, lokal helseledelse, pasienter og drosjenæringen om alvorlige konsekvenser etter at Pasientreiser inngikk nye avtaler som ekskluderer lokale drosjer fra pasienttransport i områdene Laksvatn, Nordkjosbotn og Storsteinnes. Dette har resultert i responstider på flere timer for pasienter med behov for medisinsk oppfølging, pasienter som ikke møter til avtalt behandling fordi drosje ikke dukker opp, og tilfeller der eldre pasienter må vente i timevis for å komme seg hjem. I ett tilfelle i fem timer før en privatperson til slutt tok ansvar.

Det nye systemet innebærer at drosjer må komme helt fra Tromsø, i dette tilfellet over 100 kilometer unna, og dermed både øker ventetiden kraftig og skaper betydelig høyere kostnader for helseforetaket.

Dette skjer samtidig som lokale drosjeeiere rapporterer at halvparten av inntektene deres har forsvunnet, at flere sjåfører nå er permittert og går på NAV. Det fremheves også at dette svekker beredskapen i kommuner med mange eldre og store avstander.

Lokale aktører peker også på at de ble tilbudt vesentlig dårligere vilkår enn tidligere, og at de derfor ikke kunne akseptere avtalen, samtidig som de blir beskyldt for å ha «for gode ordninger».

Pasientreiser erkjenner også at den nye ordningen medfører ekstra kostnader. Til avisen Nye Troms er avdelingsleder hos Pasientreiser ved UNN i Tromsø, Frode Hvalryg, sitert på følgende på spørsmål om fra avisen om det ikke blir økte kostnader å benytte drosjer fra Tromsø i stedet for lokale aktører for å frakte pasienter til og fra legekontoret på Storsteinnes i Balsfjord kommune:

«Ja, i så øyemed blir det ekstra kostnader. Men hva er alternativet når vi ikke kom til enighet med lokale aktører på rammeavtale.»

Samlet sett fremstår det som at den nye ordningen både er mer belastende for pasienter, ødeleggende for lokalt næringsliv og beredskap samt dyrere for helsevesenet.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har henvendt seg til Helse Nord RHF for å få redegjort for fakta og deres vurderinger av den aktuelle pasientreiseordningen i Troms.

Styret i Helse Nord RHF har vedtatt en reisepolicy for pasientreiser som gjelder for hele regionen, som bl.a. inneholder normer for reisetid og ventetid ved behandlingsstedet for pasientene. Helse Nord RHF opplyser at det beklageligvis har vært enkelthendelser i november i Troms hvor pasienter har ventet lengre enn reisepolicyens norm for ventetid tilsier.

Det er Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN) har inngått nye avtaler for pasientreiser med drosje i flere kommuner i Troms, og det opplyses at det dessverre har oppstått enkelte hendelser som ikke er i tråd med det pasientene skal kunne forvente av denne tilrettelagte transporten. UNN gjør nå løpende tiltak for å få leveransene i henhold til kravene som stilles til denne tjenesten, herunder gjennomfører tett oppfølging av de nye leverandørene.

Helse Nord RHF opplyser at man i Nord-Norge har søkt å tilpasse anbudskonkurransene slik at mindre og lokale tilbydere kan være med å konkurrere om avtalene. Det gjøres blant annet ved å innrette anbudene slik at avtaleområdene i hovedsak ikke er av større omfang enn én enkelt kommune, eller ved at kravet til tjenestekapasitet er begrenset. De lokale leverandørene velges som avtalepart der det er hensiktsmessig, dvs. når de har det beste tilbudet ut fra evalueringskriteriene i den enkelte anbudskonkurranse. Helseforetakene er som kjent underlagt regelverket for offentlige anskaffelser, og alle tjenestekjøp må selvfølgelig skje innenfor dette regelverket.

Det er Helse Nord RHF sin vurdering at avtalene som er inngått ikke skal føre til dårligere tjenester for pasientene, eller vil medføre økte kostnader for helsevesenet. Helse Nord RHF har imidlertid anledning til å

gjøre tilleggsanskaffelser dersom det viser seg at kapasiteten som er anskaffet ikke er tilstrekkelig.

Helse Nord RHF har opplyst at de har utlyst anbudskonkurranser for de aktuelle kommunene fire ganger i løpet av 2025. Dersom et drosjeselskap ikke har fått sitt tilbud godtatt er det fordi de har tatt forbehold som ikke er tillatt i konkurransen, og/eller har gitt pristilbud som er over makspris satt av oppdragsgiver. En leverandør som ikke gir tilbud på vilkårene som settes opp i anbudskonkurransen, kan ikke forvente å få avtale.

En leverandør står fritt til selv å vurdere hva de anser som en akseptabel pris. Kravspesifikasjon og makspris har vært den samme for alle avtalene som har vært utlyst i hele Nord-Norge. Med maksprisen som er fastsatt har man i Helse Nord inngått avtaler for de aller fleste kommunene og startstedene som var utlyst i regionen, både i byer og i distriktskommuner. Noen eksempler er Brønnøy, Alstahaug, Vefsn, Nesna, Flakstad/Moskenes, Vågan, Vestvågøy, Sortland, Hadsel, Alta, Lebesby, Berlevåg, Karasjok, Tana, Bjerkvik, Evenes, Evenskjer, Grovfjord, Hammerfest, Vadsø og Båtsfjord.

Helse Nord RHF vurderer at dette taler for at maksprisen som er satt, ikke er urimelig.

Det er ikke noe som tilsier at totale kostnader til pasientreiser for UNN vil øke for områdene i Troms som har fått nye drosjeleverandører. Helse Nord RHF hadde forut for anbudskonkurransene satt makspris per kilometer for rammeavtalene. Når man ikke mottok tilbud som var innenfor denne grensen, ble konkurransene utlyst på

nytt som fastprisavtaler. Også i konkurransene for fastprisavtaler ble det definert makspris, basert på oppdragsgivers budsjett. Fastprisavtalene som så ble inngått er innenfor denne maksprisen.

Helse Nord RHF har opplyst at enkeltoppdrag kan være dyrere enn tidligere, f.eks. hvis UNN må hente biler fra andre startsteder for å kjøre oppdrag utenom kjernetiden 06-18 på hverdager. Samlet sett blir likevel ikke de totale kostnader høyere. Med fast pris per dag blir ikke UNN fakturert ekstra selv om drosjen har lengre tilkjøring enn tidligere. Samtidig har helseforetaket full disposisjon over bilene i fastprisavtalene og kan utnytte disse optimalt, på en annen måte enn ved rammeavtaler.

Helseforetaket løser nå oppdragene med færre biler enn tidligere, også fordi det ikke ble mottatt akseptable tilbud på alle avtalene som var utlyst. Foreløpige tilbakemeldinger fra UNN har vært at antall biler i avtalene er tilstrekkelige, men Helse Nord RHF vil vurdere om det er behov for å gjøre tilleggsanskaffelser for å styrke kapasiteten.

Jeg vil avslutningsvis understreke at det er viktig at helseforetakene søker å bruke de bevilgede midlene på en mest mulig kostnadseffektiv måte, slik at mest mulig av ressursene faktisk går til pasientbehandling. Samtidig registrerer jeg Helse Nord RHF har sett nødvendigheten av å tilrettelegge for en levedyktig transport- og drosjenæring i Nord-Norge, og har forsøkt å tilrettelegge for dette ved å innrette anbudskonkurransene på en slik måte at lokale leverandører kan komme i betraktning for avtaler.

SPØRSMÅL NR. 562

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Marthe Hammer

Besvart 28. november 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

I Sevilla i sommar vart FN's medlemsland einige om ei avtale med forpliktingar innan internasjonalt skattesamarbeid. Progressivitet i skattesystema for å bekjempe ulikheit, likestilling, klima og miljø, land-for-land-rapportering og eit globalt register for eigentlege eigarar var sentrale tema. I desember skal Noreg sende inn skriftleg innspel til forhandlingane om skattekonvensjon i FN.

Korleis vil Noreg følge opp forpliktingane i Sevilla-avtalen i innspelet til forhandlingane om ein skattekonvensjon i FN?

GRUNNGJEVING:

Oppnåing av berekraftsmåla er ein sentral grunn til at prosessen mot ein skattekonvensjon i FN starta. I mandatet (Terms of Reference – ToR) for skattekonvensjonen anerkjenne FN's generalforsamling at eit rammeverk for internasjonalt skattesamarbeid er avgjerande for oppnåinga av berekraftsmåla, i tillegg til at skattekonvensjonen skal bidra til oppfylling av menneskerettane.

Mandatet til komiteen som skal forhandle fram ein skattekonvensjon er tydeleg: ein rammekonvensjon om internasjonalt skattesamarbeid skal vere i tråd med

Agenda 2030 og Addis Ababa Action Agenda, og bidra til å oppnå FN sine berekraftsmål. I formåla for konvensjonen står det at ein skal “etablere eit inkluderande, rettferdig, transparent, effektivt og virkningsfullt internasjonalt skattesystem for berekraftig utvikling, med sikte på å styrke legitimitet, forutsigbarheit, motstandsdyktigheit og rettferd i internasjonale skattereglar, samtidig som ein handsamar utfordringar knytt til styrking av nasjonal ressursmobilisering.” I sluttdokumentet frå den fjerde internasjonale konferansen om finansiering for utvikling, Compromiso de Sevilla, vart fleire beslutningar tatt for å sikre at skattkonvensjonen bidrar til berekraftig utvikling. Sluttdokumentet slår fast at medlemslandene vil fremme progressivitet og effektivitet i skattesystema for å bekjempe ulikheit. Dei vart også einige om å fremme progressive skattesystem og effektiv og rettferdig offentleg pengebruk. Dokumentet gir også grunnlag for å utrede initiativ som ein sentralisert, offentleg database for land-for-land-rapportar, og eit globalt register over reelle rettighetshavere. FNs medlemsland bekrefta også at oppfyllinga av menneskerettar og grunnleggjande fridomar for alle – inkludert sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettår – også inkluderar retten til utvikling.

Svar:

Noreg var medtilretteleggjar for Compromiso de Sevilla, sluttdokumentet etter den fjerde finansieringskonferansen for utvikling i Sevilla i sommar. Noreg deltek òg aktivt i forhandlingane om FNs rammekonvensjon for internasjonalt skattesamarbeid. Noreg arbeider for at FNs rammekonvensjon skal komplementere internasjonalt skattesamarbeid, mellom anna ved å bidra med effektive verktøy i arbeidet mot skatteunndraging og -omgåing, og vere i tråd med folkeretten for øvrig. Vi vernar òg om eigne skatteinteresser og norsk næringsliv sine interesser i prosessen.

Noreg er som ei lita, open økonomi ein pådrivar for eit stabilt og regelbasert rammeverk for global handel, og vi nyt godt av eit omfattande samarbeid med andre lands skattemyndigheiter, mellom anna deling av land-for-land-rapportar. Utforminga av det internasjonale skatterammeverket har stor betydning for den globale økonomien og dermed store velferdseffektar, særleg for mindre økonomiar. Vi ønskjer derfor at konvensjonen skal byggje på eit godt data- og analysegrunnlag.

Compromiso de Sevilla har som hovudmål å mobilisere finansiering for berekraftig utvikling frå alle kjelder, og å bidra til rettferdig reform av den internasjonale finansarkitekturen. Sluttdokumentet gir ei politisk forplikting til å innrette nasjonale skattesystem slik representanten peikar på, og å gi land støtte til dette gjennom til dømes kapasitetsbygging. Likeeins forpliktar medlemslanda seg til å styrkje internasjonalt skattesamarbeid og sørgje for

at dette reflekterer land sine ulike behov, prioriteringar og kapasitet.

FNs rammekonvensjon for skatt er eit av verktøya som kan bidra til å nå måla i Compromiso de Sevilla dersom konvensjonen får brei tilslutning. Som nemnt deltek Noreg òg i fleire andre internasjonale skattesamarbeid. Vi har eit stort nettverk av bilaterale skatteavtalar som er gode verktøy for skattesamarbeid. Noreg deltek i OECD, Inclusive Framework on BEPS og Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes. Desse foraene har gjort store framsteg, særleg knytta til informasjonsdeling mellom skatteadministrasjonar.

Fleire av desse foraene vil òg vere godt eigna til å bidra i oppfølginga av dei politiske forpliktingane i Compromiso de Sevilla. Ei velfungerande skattekonsensjon i FN kan bidra til betre handheving av nasjonal skattelovgivning og dermed styrkje nasjonal ressursmobilisering gjennom land sine skattesystem. Dette kan vere ein viktig faktor for å styrkje tilliten til offentlege institusjonar og demokratiet. Det er viktig for Noreg at prosessen er inkluderande, og å motverke at han blir dominert av blokkpolitikk som ofte gjer seg gjeldande i multilaterale forhandlingsprosessar. Noreg legg vekt på at prosessen skal ha brei legitimitet blant medlemslanda, og at rammekonvensjonen får så brei tilslutning som mogleg.

Berekraftig utvikling er ein prioritert del av norsk politikk. I vårt innspel til den tredje forhandlingssesjonen for FNs skattekonsensjon har vi derfor understreka at berekraftig utvikling bør forankrast på eit overordna nivå i konsensjonsteksten, heller enn å avgrensast til ein enkelt artikkel. På den måten kan omsynet innarbeidast som eit tverrgåande prinsipp.

SPØRSMÅL NR. 563**Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Seher Aydar****Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Befolkninga i Sømna kjemper nå for ambulansetilbudet sitt. Gjennomsnittlig responstid i Sømna er 11,5 min. Det vil øke responstiden til rundt 27 min. til kommunegrensa, og lenger tid til ytterpunktene. Helseforetaket argumenter bla med at det er flere oppdrag i Brønnøy enn i Sømna. Dette er ikke et argument for å ta fra Sømna ambulansen, men for å styrke beredskapen i Brønnøy hvis den er for svak.

Mener statsråden at lenger responstid i en kommune med krevende værforhold er forsvarlig og i tråd med regjeringas politikk?

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet innspill fra Helse Nord RHF som igjen har innhentet innspill fra Helgelandssykehuset HF.

Helgelandssykehuset HF opplyser at ambulansetjenesten på Sør-Helgeland består av flere ressurser. Det er én bilambulanse lokalisert i Sømna kommune og én i Brønnøy kommune. AMK Helgeland styrer ressursene gjennom flåtestyring basert på innmeldte behov. Dette innebærer en beredskap som kontinuerlig tilpasses og krysser kommunegrensene. Helgelandssykehuset HF opplyser at bilambulansen i Sømna har om lag 70 prosent av sine oppdrag i Brønnøy kommune.

Helseforetaket understreker at den akuttmedisinske beredskapen i kommunene er et felles ansvar mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, regulert av akuttmedisinforskriften. Befolkningen skal ved behov for øyeblikkelig hjelp motta forsvarlige og koordinerte akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus. Forslaget fra Helgelandssykehuset HF innebærer ikke nedleggelse av ambulansen, men samlokalisering av ambulansene i Brønnøy og Sømna ved DMS Sør-Helgeland, hvor Sømna også har sin legevakt. Målsettingen er å etablere en helhetlig, framtidsrettet og kvalitetsmessig god ambulansetjeneste for befolkningen på Sør-Helgeland. Bakgrunnen for forslaget er kvalitet og beredskap, ikke økonomi, ifølge Helgelandssykehuset.

Helse Nord viser til at ROS-analysen som Helgelandssykehuset har gjennomført, viser at samlokalisering vil gi bedre ressursutnyttelse, mer effektiv fordeling av oppdrag og bidra til en helhetlig beredskap i regionen.

Representanten Aydar spør om hva som er regjeringens politikk for de akuttmedisinske tjenestene utenfor

sykehus. Gode og tilgjengelige akuttmedisinske tjenester handler både om tilstrekkelig rekruttering av allmennleger, akuttmedisinsk kompetanse hos annet helsepersonell i kommunen, tilgjengelighet til legevakt, responstid for ambulansetjenesten, digital tilgjengelighet, svartid i nødmeldetjenesten og til slutt hvordan de ulike aktørene i den akuttmedisinske kjeden samhandler. Regjeringen vil styrke den lokale akuttberedskapen ved å ta alle ressurser i bruk og sørge for bedre prioritering og styring. I stortingsmeldingen om allmennlegetjenesten og de akuttmedisinske tjenestene har vi lagt fram tiltak som skal bidra til dette, og vi har blant annet gitt helseforetakene i oppdrag å gjennomgå og planlegge de akuttmedisinske tjenestene utenfor sykehus i samarbeid med kommunene.

SPØRSMÅL NR. 564**Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 4. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden forsikre seg om at helseforetakene følger Oppdragsdokument 2024 - Tilleggsdokument, gitt helseforetakene 3. juli 2024, om felles strategi for tilbydere av rehabilitering med nasjonalt nedslagsfelt, og sikre at alle pasienter med MS som har behov for det sikres et likt tverrfaglig, spesialisert rehabiliteringstilbud uavhengig av bosted?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med tildeling av anbud innen rehabilitering er det nå reell fare for at pasienter med MS mister viktig rehabiliteringstilbud. Tverrfaglig spesialisert rehabilitering er en hjørnesten i god MS-omsorg, og må sikres i spesialisthelsetjenesten.

Dersom Helse Sør-Øst ikke viderefører avtale med MS-senteret Hakadal AS, vil ikke senteret kunne drive videre, og Helse Vest mister dermed et tilbud som ikke finnes i egen helseregion. Dette skjer fordi helseforetakene ikke koordinerer kjøp av behandlingstilbud innen rehabilitering med et nasjonalt nedslagsfelt, til tross for at statsråden i Oppdragsdokument 2024 - Tilleggsdokument etter Stortingets behandling av Prop. 104 S (2023-2024) skriver at:

«De regionale helseforetakene skal utvikle en felles strategi for kjøp av behandlingstilbud innen rehabilitering med et nasjonalt nedslagsfelt – det vil si helsetjenester som er viktige for det totale tjenestetilbudet i flere regioner. En slik strategi må utvikles innenfor rammene av regelverket for offentlige anskaffelser og skal legges til grunn for fremtidige anskaffelser.»

Helse Sør Øst skriver i sin årlige melding for 2024 til HOD at: «De regionale helseforetakene har konkludert med at det ikke er hensiktsmessig å utarbeide en felles strategi for innkjøp av behandlingstilbud innen rehabilitering».

MS-pasienter vil slik tildelingen ser ut nå få nå ulik tilgang til høyspesialiserte rehabiliteringstjenestene basert på bosted – ikke faglig behov. Det er i strid med pasientrettigheter, sørge-for-ansvaret og helsepolitiske føringer. Uten tilstrekkelig volum fra Helse Sør-Øst, vil for eksempel MS-Senteret Hakadal måtte avvike driften – og Norge mister sitt eneste høyspesialiserte rehabiliteringstilbud for MS.

Svar:

Det ble i Oppdragsdokument 2024 -Tilleggsdokument etter Stortingets behandling av Prop. 104 S (2023-2024) gitt krav om at:

«De regionale helseforetakene skal utvikle en felles strategi for kjøp av behandlingstilbud innen rehabilitering med et nasjonalt nedslagsfelt – det vil si helsetjenester som er viktige for det totale tjenestetilbudet i flere regioner. En slik strategi må utvikles innenfor rammene av regelverket for offentlige anskaffelser og skal legges til grunn for fremtidige anskaffelser.»

Bakgrunnen for dette oppdraget var å sikre at de regionale helseforetakene hadde en særskilt oppmerksomhet for viktige rehabiliteringsinstitusjoner med høyspesialiserte funksjoner, som krever tilfang av pasienter fra flere deler av landet for å kunne ha en bærekraftig drift.

De regionale helseforetakene fulgte opp dette oppdraget i fellesskap, og Helse Sør-Øst RHF rapporterte på deres vegne i forbindelse med årsrapporten for inneværende år. De vurderte at det ikke var hensiktsmessig å utarbeide en felles strategi for kjøp av behandlingstilbud innen rehabilitering, og at kjøp av helsetjenester fra private aktører foretas etter en forutgående vurdering av lokale behov og tilpasninger i hver av regionene. Det ble særskilt trukket frem at det var ulike tidsperspektiv på de gjeldende avtalene, mht. tidspunkt for inngåelse og avslutning.

Dette illustrerer en mulig utfordring ved dagens organisering, og i arbeidet til Helsereformutvalget blir det viktig å se om vi kan finne modeller som kanskje bedre møter utfordringen med likeverdig tilgang til spesialiserte tjenester i alle deler av landet. Imidlertid varsler de regionale helseforetakene at intensjonen med kravet er oppfattet og søkt ivarettatt i arbeid med anskaffelser. Dette fremgår blant annet av tilleggsrapporteringen fra de andre regionene

Både Helse Midt-Norge RHF og Helse Nord RHF var tydelig på at de ville tilstrebe å samordne kravspesifikasjoner for institusjoner som har avtale med flere regioner. Helse Vest RHF rapporterte at de i 2025 ville gjennomføre et tilleggskjøp for nærmere bestemte spesialiserte rehabiliteringstjenester, der de også ville åpne for leverandører fra andre deler av landet. Deres nylig inngåtte avtale med nettopp MS-Senteret Hakadal viser at dette er fulgt opp.

Tilsvarende har også Helse Sør-Øst RHF i en pressemelding 18. oktober i år uttalt at de legger opp til en tilleggsanskaffelse for pasientgrupper med behov for høyspesialisert behandling. Her har man trukket frem tilbudet til pasientgruppene innen hjerte- og lungesyk-

dommer, kompleks epilepsi og nydiagnostisert multippel sklerose (MS).

Dermed har de regionale helseforetakene innrettet seg for å kunne følge opp ønsket om å hensynta nasjonale

aktører, innenfor de begrensningene dagens anbudssystem har for fire regioner. Samtlige regioner legger opp til å ha avtaler som sikrer pasienter med MS som har behov for det et tverrfaglig, spesialisert rehabiliteringstilbud.

SPØRSMÅL NR. 565

Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Anne Lise Gjerstad Fredlund

Besvart 1. desember 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hvilke beregninger ligger til grunn for den nye beregningen av ferjeavløsningsmidler til Langsundforbindelsen, og hvor mye vil denne nye beregningen utløse av midler til nettopp dette prosjektet?

Svar:

Et ferjeavløsningsprosjekt innebærer at det blir bygd et nytt vegsamband, dvs. en bro eller undersjøisk tunnel, som erstatter eller korter inn et ferjesamband. Ferjeavløsningsmidler for ferjeavløsningsprosjekter blir beregnet med utgangspunkt i retningslinjer for ferjeavløsningsordningen for fylkesveiferjer fastsatt av Samferdselsdepartementet og daværende Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Størrelsen på de årlige ferjeavløsningsmidlene blir beregnet ut fra reduksjonen i rammetilskudd gjennom inntektssystemet når et fylkeskommunalt ferjesamband blir avløst eller kortet inn av en bro eller tunnel. Avløsning av et ferjesamband vil gi en lavere verdi på kriteriet "normerte ferjekostnader" i ferjenøkkelen i inntektssystemet, mens det nye veinettet vil gi økt verdi for kriteriet "vedlikeholdsbehov fylkesvei" i veinøkkelen. Det årlige beløpet med ferjeavløsningsmidler til det aktuelle prosjektet blir beregnet som nettoeffekten av disse endringene.

Ferjeavløsningsmidler blir utbetalt til en når de nominelle byggekostnadene (ekskl. mva.-kompensasjon og eventuell bompenger) og inntil 50 prosent av beregnede rentekostnader, men ikke lenger enn i maksimalt 45 år.

Departementet beregnet i oktober 2020 et foreløpig oppdatert anslag på årlige ferjeavløsningsmidler for Langsundforbindelsen. Disse ble anslått til 10,6 mill. kroner. Anslaget var beregnet ut fra opplysninger departementet hadde på daværende tidspunkt og kostnadsnøk-

kelen i inntektssystemet for 2021. Foreløpig anslag på ferjeavløsningsmidler er basert på inntektssystemet slik det er på det tidspunktet anslaget blir gitt.

Departementet har nå beregnet et nytt anslag for Langsundforbindelsen basert på inntektssystemet for 2025. Det er lagt til grunn oppdaterte kriteriedata for de to ferjesambandene som blir berørt av veiprojektet, og oppdaterte opplysninger om det nye veinettet. Disse opplysningene er mottatt fra Troms fylkeskommune. Med disse forutsetningene, og med utgangspunkt i retningslinjene for ferjeavløsningsordningen, kan det årlige beløpet med ferjeavløsningsmidler anslås til om lag 21,9 mill. kroner i 2025.

Differansen mellom de to beregningene for Langsundforbindelsen skyldes i hovedsak endringene i kostnadsnøkklene i forbindelse med revisjonen av inntektssystemet for fylkeskommuner i 2024, og en økning i det totale beløpet som ferjenøkkelen utløser gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet.

Departementet vil fastsette det faktiske, årlige ferjeavløsningsbeløpet til Langsundforbindelsen i forbindelse med behandling av en eventuell endelig søknad fra Troms fylkeskommunene. Faktisk beløp vil beregnes på gjeldende inntektssystem på søknadstidspunktet, og dette vil derfor kunne avvike fra det foreløpige anslaget.

SPØRSMÅL NR. 566**Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 27. november 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvorfor Reisa villakssenter fikk avslag som besøkssenter for villaks til tross for at senteret oppfyller alle krav i søknadskriteriene, samtidig som et annet senter som ikke oppfyller de samme kriteriene likevel ble autorisert og tildelt statlig tilskudd, videre, når ble denne forvaltningspraksisen igangsatt og hvor kan man finne informasjon om dette?

Svar:

Jeg viser til Prop. 1 S (2023-2024), der autorisering av fire besøkssentre for villaks ble varslet:

«I 2024 blir det lyst ut autorisasjon av fire besøkssenter for villaks, på lik linje med andre autoriserte besøkssenter, som vil gjelde frå og med 2025. Autorisasjonane vil bli lyste ut på vanleg måte, og dei fire villakssentera til Nasjonalt villakssenter og andre senter kan søkje på utlysinga. Autorisasjonsordninga sikrar kvalitet og effektiv bruk av statlege midlar. Omlegginga er òg i samsvar med arbeidet til regjeringa med innsparing og reduksjon i talet på namngjevne tilskotsmottakarar. Det blir vist til omtale og grunngjeving for dette arbeidet i Prop. 1 S Gul bok (2022–2023)».

Som en oppfølging av dette lyste Miljødirektoratet i mai 2024 ut autorisasjon av fire besøkssentre for villaks.

I utlysningsteksten er det blant annet understreket at et besøkssenter ikke kan ha doble autorisasjoner:

«Ut fra en helhetlig vurdering som skal sikre god geografisk spredning i oppgaven med å formidle natur- og kulturarven, er det ikke lengre mulig for et besøkssenter å ha doble autorisasjoner med doble grunntilskudd. Rammen for denne utlysningen er at alle kan søke, også eksisterende autoriserte sentre. Vi vil vurdere alle søknader, men det gjøres oppmerksom på at dersom et allerede autorisert senter får i oppgave å bli et villakssenter på samme lokasjon, vil det ikke gis doble grunntilskudd, i samsvar med gjeldende forvaltningspraksis.»

Dette er bakgrunnen for at Klima- og miljødepartementet i vedtak 20. desember 2024 avslo søknaden fra Reisa villakssenter om autorisasjon som besøkssenter villaks. I vedtaket viser departementet til at Reisa allerede er autorisert som besøkssenter nasjonalpark, og at det utelukker Reisa villakssenter fra å kunne bli autorisert som besøkssenter villaks. Jeg nevner for øvrig at Klima- og miljødepartementet, etter forespørsel fra Reisa villakssenter, ga utsatt frist for å klage på avslaget. Departementet mottok imidlertid aldri noen klage.

Når det gjelder representantens spørsmål om et annet senter som ble autorisert, vil jeg nevne at det kun er sentre som etter Miljødirektoratets og Klima- og miljødepartementets vurdering oppfyller kriteriene for ordningen, som har blitt autoriserte som besøkssenter villaks.

SPØRSMÅL NR. 567**Innlevert 21. november 2025 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 1. desember 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Dersom sjømatnæringen følger anbefalinger fra Nofima, hvor staten er majoritetseier, kan man da være trygg på at

man etterlever gjeldende krav til dyrevelferd og kvalitet i sjømatnæringen i Norge?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til tidligere spørsmål Dokument nr. 15:127 (2025-2026), innlevert 15.10.2025 og besvart 20.10.2025 av fiskeri- og havminister. Som nevnt i forrige spørsmål er Nofima et aksjeselskap hvor staten er majoritetseier, og er et næringsrettet forskningsinstitutt med formål om å bidra til økt konkurransekraft i sjømatindustrien og fiskeri- og havbruksnæringen gjennom egen- og oppdragsfinansiert forskning og utvikling.

I svaret nevner Statsråden at norske forskningsmiljøer spiller en viktig rolle med å bidra med god kunnskap for forsvarlig forvaltning og regulering av sjømatnæringen.

I Nofimas publikasjon «Lagring og transport av levende kongekrabbe – en veiledning utarbeidet av Nofima på oppdrag fra FHF» fra april 2014 (<https://www.fhf.no/prosjekter/prosjektbasen/900924/>), fremgår det at;

«Under levendelagring over lengre perioder reises det ofte spørsmål om dyrene trenger mat, både med tanke på å sikre god dyrevelferd og å bevare kvaliteten på dyrene.

Kongekrabben regnes for å være et relativt robust dyr. Den kan tåle lange sulteperioder uten at det går utover evnen til å overleve så lenge temperaturen holdes på et nivå hvor krabben trives (1–8 °C).

Forsøk viser at både føret og uføret kongekrabbe godt klarer opptil to måneders lagring under vinterforhold (temperatur lavere enn 8 °C).»

Statsråden svarer på mitt tidligere spørsmål at «Nofima AS er et næringsrettet forskningsinstitutt med kompetanse på hele verdikjeden innen blå og grønn sektor. Nofimas formål er å levere forskning og innovasjon som bidrag til bærekraftig matproduksjon og god forvaltning av ressurser fra hav og land.»

Videre nevner Statsråden at «det er ikke Nofima som regulerer dyrevelferd i Norge, og næringsaktører er ikke pålagt å følge anbefalinger som gis av instituttet.»

Svar:

Krav til dyrevelferd og kvalitet i sjømatnæringen i Norge fastsettes hovedsakelig av staten gjennom dyrevelferdsløven, matloven og tilhørende forskrifter. Disse lovene forvaltes av Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, mens Mattilsynet har det operative ansvaret for å veilede om regelverket og kontrollere at de etterleves.

Regelverket er basert på det kunnskapsgrunnlaget som er tilgjengelig på området når regelverket blir utformet, og eventuelt andre hensyn. Enkeltrapporter fra forskningsinstitutter og andre kilder kan inngå i kunnskapsgrunnlaget, men det er regelverket som er styrende for hvordan næringsaktører skal innrette seg.

Nofima AS er et næringsrettet forskningsinstitutt. Det er viktig for meg å presisere at Nofima ikke regulerer dyrevelferd i Norge, og næringsaktører ikke er pålagt å følge anbefalinger som gis av instituttet.

SPØRSMÅL NR. 568

Innlevert 22. november 2025 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad

Besvart 1. desember 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvor store besparelser vil skroting av ERTMS på togtypene Type 72 og Type 73 bety for Norske Tog?

BEGRUNNELSE:

Norske tog ønsker å skrote planene om å installere det nye signalsystemet ERTMS (European Rail Traffic Management System) på togtypene Type 72 og Type 73.

Årsaken er at togene trolig vil være tatt ut av drift før de aktuelle banestrekningene får ERTMS.

«Bakgrunnen for beslutningen er forsinkelser i utrulling av ny infrastruktur», heter det i brevet Norske tog har sendt til Bane Nor, ifølge Teknisk Ukeblad.

Svar:

Ombygging av tog er én av delene som må være på plass for å gå over til nytt digitalt signalsystem ERTMS. Bane NORs plan for ERTMS revideres. Planer for ombygging av tog må dermed tilsvarende vurderes og ev. justeres for å unngå at tog som trengs i trafikk i det daglige, står mer på verksted enn strengt nødvendig. Norske tog AS har på

denne bakgrunn foreslått å revurdere uttak av to togtyper til ombygging. Det er for tidlig å si noe om hvor store kostnader som ev. vil bortfalle ved å ikke bygge om togtypene Type 72 og 73 til drift med ERTMS. Dette avhenger av flere

forhold, blant annet påløpte kostnader til leverandør, omfanget av avbestillinger mm. Norske tog AS opplyser blant annet om at ombygging av Type 73 til ERTMS per nå ikke er avbestilt.

SPØRSMÅL NR. 569

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug
Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvor mye de regionale helseforetakene har kjøpt i private helsetjenester i 2024 og hittil i 2025, fordelt etter type privat leverandør, type kontrakt og fordelt på de regionale helseforetakene?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har ved flere anledninger hevdet at regjeringen har et pragmatisk forhold til kjøp av private helsetjenester, og at de regionale helseforetakene i år ligger an til å kjøpe tjenester fra private for over 18 mrd. kr. Jeg ønsker å få fremlagt en fullstendig oversikt med regnskapstallene for hvor mye som er brukt i helseforetakene på å kjøpe

private helsetjenester i 2024, hittil i 2025 og hva det planlegges for i 2026.

Svar:

Under følger en oversikt over de regionale helseforetakenes kjøp av private helsetjenester i 2024 og 2025. Tall per RHF gjelder for foretaksgruppen.

Tall for 2024 er basert på de regionale helseforetakenes årsregnskap. Tall for 2025 er basert på særskilt rapportering til Helse- og omsorgsdepartementet på bestilling, og omfatter utgifter kjøp til og med september. Alle tall er i tusen kroner og løpende priser. De regionale helseforetakenes budsjetter for 2026 ferdigstilles i løpet av første kvartal 2026, og budsjettall er derfor ikke tilgjengelig på nåværende tidspunkt.

Helse Sør-Øst RHF

Kostnader ved kjøp av spesialisthelsetjenester fra private	Regnskap per 30.09.2025 RHF	Regnskap per 30.09.2025 HF
Kjøp fra private ideelle sykehus (de fem hos HSØ/syv hos HV med driftsavtale)		
Somatikk eksklusiv hab/rehab	3 496 597	268 838
Somatisk habilitering og rehabilitering	0	0
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	56 967	655
Psykisk helsevern voksne	957 675	19 585
Psykisk helsevern barn og unge	196 959	
Annet	109 944	28 002
Sum	4 818 142	317 080
Kjøp fra private avtalespesialister		
Somatikk eksklusiv hab/rehab	510 691	
Somatisk habilitering og rehabilitering	0	

Tverrfaglig spesialisert rusbeh.		
Psykisk helsevern voksne	231 340	
Psykisk helsevern barn og unge	10 879	
Annet	360	
Sum	753 270	0
Kjøp fra private ideelle leverandører		
Somatikk eksklusiv hab/rehab	0	
Somatisk habilitering og rehabilitering	775 703	
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	1 086 154	
Psykisk helsevern voksne	500 857	
Psykisk helsevern barn og unge	74 273	
Annet		
Sum	2 436 988	0
Kjøp fra øvrige private (kommersielle) leverandører		
Somatikk eksklusiv hab/rehab	367 548	
Somatisk habilitering og rehabilitering	523 249	
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	0	
Psykisk helsevern voksne	20 635	
Psykisk helsevern barn og unge	19 881	
Annet	7 493	
Sum	938 807	0
Kjøp fra private leverandører (ideelle og kommersielle)		
Somatikk eksklusiv hab/rehab		13 729
Somatisk habilitering og rehabilitering		27 818
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.		33 468
Psykisk helsevern voksne		10 684
Psykisk helsevern barn og unge		
Annet		7 846
Sum		93 545
Sum kjøp av spesialisthelsetjenester fra private		
Somatikk eksklusiv hab/rehab	4 374 836	282 567
Somatisk habilitering og rehabilitering	1 298 952	27 818
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	1 143 121	34 123
Psykisk helsevern voksne	1 710 508	30 269
Psykisk helsevern barn og unge	301 992	0
Annet	117 797	35 848
Sum	8 947 206	410 625

Helse Vest RHF

Tabell 5. Kostnader ved kjøp av spesialisthelsetjenester fra private	Regnskap pr. sep 2025
Kjøp fra private ideelle sykehus (de fem hos HSØ/syv hos HV med driftsavtale)	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	1 144 948
Somatisk habilitering og rehabilitering	

Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	
Psykisk helsevern voksne	564 090
Psykisk helsevern barn og unge	34 922
Annet	24 640
Sum	1 768 601
Kjøp fra private avtalespesialister	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	135 715
Somatisk habilitering og rehabilitering	
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	
Psykisk helsevern voksne	52 099
Psykisk helsevern barn og unge	3 730
Annet	283
Sum	191 826
Kjøp fra private ideelle leverandører	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	
Somatisk habilitering og rehabilitering	261 444
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	223 714
Psykisk helsevern voksne	
Psykisk helsevern barn og unge	
Annet	
Sum	485 158
Kjøp fra øvrige private (kommersielle) leverandører	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	178 385
Somatisk habilitering og rehabilitering	
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	4 321
Psykisk helsevern voksne	21 026
Psykisk helsevern barn og unge	59
Annet	52 915
Sum	256 706
Sum kjøp av spesialisthelsetjenester fra private	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	1 459 047
Somatisk habilitering og rehabilitering	261 444
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	228 036
Psykisk helsevern voksne	637 214
Psykisk helsevern barn og unge	38 711
Annet	-229 250
Sum	2 395 202

Helse Midt-Norge RHF

Tabell 5. Kostnader ved kjøp av spesialisthelsetjenester fra private	2025
Kjøp fra private ideelle sykehus (de fem hos HSØ/syv hos HV med driftsavtale)	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	13 354
Somatisk habilitering og rehabilitering	315
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	17

Psykisk helsevern voksne	1 917
Psykisk helsevern barn og unge	68
Annet	-
Sum	15 671
Kjøp fra private avtalespesialister	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	81221
Somatisk habilitering og rehabilitering	0
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	0
Psykisk helsevern voksne	23128
Psykisk helsevern barn og unge	0
Annet	0
Sum	104 349
Kjøp fra private ideelle leverandører	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	4 374
Somatisk habilitering og rehabilitering	158 499
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	187 383
Psykisk helsevern voksne	45 635
Psykisk helsevern barn og unge	215
Annet	427
Sum	396 533
Kjøp fra øvrige private (kommersielle) leverandører	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	98 040
Somatisk habilitering og rehabilitering	154 305
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	40
Psykisk helsevern voksne	207 057
Psykisk helsevern barn og unge	37
Annet	27 255
Sum	486 734
Sum kjøp av spesialisthelsetjenester fra private	
Somatikk eksklusiv hab/rehab	196 989
Somatisk habilitering og rehabilitering	313 119
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	187 440
Psykisk helsevern voksne	277 737
Psykisk helsevern barn og unge	320
Annet	27 682
Sum	1 003 286

Helse Nord RHF

Kjøp fra private avtalespesialister	Regnskap
Somatikk eksklusiv hab/rehab	48 769
Somatisk habilitering og rehabilitering	0
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	0
Psykisk helsevern voksne	21 765
Psykisk helsevern barn og unge	131
Annet	

Sum	70 664
------------	---------------

Kjøp fra private ideelle leverandører	Regnskap
Somatikk eksklusiv hab/rehab	8 389
Somatisk habilitering og rehabilitering	118 199
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	67 614
Psykisk helsevern voksne	48 420
Psykisk helsevern barn og unge	516
Annet	
Sum	243 137

Kjøp fra øvrige private (kommersielle) leverandører	Regnskap
Somatikk eksklusiv hab/rehab	120 720
Somatisk habilitering og rehabilitering	137 609
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	58 519
Psykisk helsevern voksne	149 199
Psykisk helsevern barn og unge	20 010
Annet	64 730
Sum	550 787

Kjøp fra private BRUTTO TOTALT	Regnskap	Budsjett
Somatikk eksklusiv hab/rehab	177 878	176 622
Somatisk habilitering og rehabilitering	255 808	252 888
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	126 133	125 672
Psykisk helsevern voksne	219 384	179 579
Psykisk helsevern barn og unge	20 656	598
Annet	64 730	62 693
Sum	864 588	798 053

2024

	Helse Sør-Øst	Helse Vest	Helse Midt-Norge	Helse Nord	Sum
Kjøp fra 12 private ideelle sykehus med langsiktige driftsavtaler					
Somatikk eksklusiv habilitering/rehab	4 424 233	1 481 898	16 124		5 922 255
Somatisk habilitering og rehabilitering	3 233		80		3 313
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	71 080		111		71 191
Psykisk helsevern voksne	1 400 687	757 238	3 084		2 161 009
Psykisk helsevern barn og unge	221 626	51 107	570		273 302
Annet	209 284		589		209 872
Sum	6 330 143	2 290 243	20 557	-	8 640 942
Kjøp fra private avtalespesialister					
Somatikk eksklusiv habilitering/rehab	634 675	175 659	105 887	61 620	977 841
Somatisk habilitering og rehabilitering	-		-		

Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	-		-		
Psykisk helsevern voksne	288 656	67 666	29 542	28 321	414 186
Psykisk helsevern barn og unge	9 325	5 150	-	454	14 929
Annet	-		-		
Sum	932 656	248 475	135 430	90 395	1 406 955
Kjøp fra øvrige private ideelle leverandører					
Somatikk eksklusiv hab/rehab	584		5 135	10 744	16 463
Somatisk habilitering og rehabilitering	680 273	337 366	204 058	159 774	1 381 470
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	1 346 579	285 992	239 317	79 761	1 951 649
Psykisk helsevern voksne	644 003		25 092	63 833	732 928
Psykisk helsevern barn og unge	110 103		100	-	110 203
Annet	5 522		-		5 522
Sum	2 787 064	623 358	468 567	314 112	4 193 101
Kjøp fra øvrige private (kommerielle) leverandører					
Somatikk eksklusiv habilitering/rehab	480 126	223 043	225 450	227 801	1 156 421
Somatisk habilitering og rehabilitering	1 034 711	2 306	182 334	187 107	1 406 458
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	-1 568	12 047	73	76 783	87 335
Psykisk helsevern voksne	30 420	37 192	286 760	234 011	588 383
Psykisk helsevern barn og unge	31 740	2 502	46 347	75 113	155 701
Annet	13 651	60 007	38 436	78 966	191 060
Sum	1 589 080	337 097	779 400	879 781	3 585 358
Sum kjøp av spesialisthelsetjenester fra private					
Somatikk eksklusiv habilitering/rehab	5 539 618	1 880 600	352 597	300 166	8 072 980
Somatisk habilitering og rehabilitering	1 718 217	339 672	386 472	346 881	2 791 241
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	1 416 092	298 039	239 501	156 544	2 110 176
Psykisk helsevern voksne	2 363 766	862 096	344 478	326 165	3 896 506
Psykisk helsevern barn og unge	372 793	58 759	47 016	75 567	554 135
Annet	228 456	60 007	39 025	78 966	406 454
Sum	11 638 942	3 499 173	1 409 089	1 284 288	17 831 492

SPØRSMÅL NR. 570**Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson****Besvart 1. desember 2025 av finansminister Jens Stoltenberg****Spørsmål:**

Hva vil statsråden foreta seg for å trappe opp innsatsen mot skattesvindler blant velstående norske skatteutflyttere, og hva kan statsråden fortelle oss om profilen på de utflytterne som allerede er tatt av Skatteetaten (se spesifisering av spørsmålet i begrunnelse)?

BEGRUNNELSE:

Skatteetaten har kontrollert 60 norske skatteutflyttere. Hele 26 av disse har bevisst forsøkt å unngå norske skatteregler, og blir derfor straffet. I hovedsak handler dette, ifølge Dagbladet Børsen (22.11.2025) om utflyttede nordmenn som har oppholdt seg mer i Norge enn de har lov til. Avisen kobler dette til flyttebølgen av rike nordmenn til Sveits, men Dagbladet har ikke fått svar fra Skatteetaten på hva som er profilen til skatteutflytterne som er tatt i denne kontrollen. I en kommentar til divisjonsdirektør i Skatteetaten, Odd Woxholt, at:

“i de store kontrollsakene ser vi at det i hovedsak er snakk om forsøk på bevisst omgåelse av regelverket”.

Spørsmålsstiller ønsker hjelp til å forstå hvor store “de store kontrollsakene” egentlig er, og ber derfor statsråden opplyse hva som er snittformuen og snittinntekten til de som nå er kontrollert og tatt i Skatteetatens kontroller. Spørsmålsstiller vil også vite om noen land er overrepresentert i statistikken blant skatteutflyttere som blir kontrollert og har gjort seg skyldige i omgåelse av norske skatteregler.

Endelig vil spørsmålsstiller vite om statsråden vil foreta seg noe for å hindre denne typen skattesvindler, for eksempel gjennom å øke kontrollmengden i Skatteetaten eller å stramme inn regelverket for skatteutflyttede nordmenn.

Svar:

En av Skatteetatens oppgaver er å bidra til at personer som er skattepliktige til Norge, betaler skatt hit. Skatteetaten gjennomfører løpende kontroller av personer som ber om skattemessig emigrasjon eller endret bosted etter skatteavtalen med det aktuelle landet og vurderer om vilkårene for dette er oppfylt.

De seneste fem årene har Skatteetaten gjennomført kontroller av totalt 60 personer som har bedt om å bli skattemessig emigrert eller bosatt i et annet land etter

en skatteavtale. Denne kontrollen er ikke rettet kun mot såkalte formuende personer. Kontrollen er heller ikke rettet mot særskilte land personer har flyttet til, og omfatter utflyttinger til blant annet nordiske og andre europeiske land.

Resultatet av disse kontrollene er per nå at Skatteetaten har foretatt endring i 26 saker, og at det i 17 av disse er ilagt tilleggsskatt. Fire av sakene er eller vil bli politianmeldt. Gjennomsnittsbeløpene i kontrollsakene er en økning på 10,6 mill. kroner i inntekt (laveste beløp 0 mill. kroner, høyeste beløp 47 mill. kroner) og 100 mill. kroner i formue (laveste beløp 0 mill. kroner, høyeste beløp 856 mill. kroner) per skattepliktig, der en skattepliktig kan være kontrollert over flere inntektsår.

Jeg vil påpeke at kontroll kun er et av flere virkemidler som Skatteetaten benytter for å sørge for at personer som er skattepliktige til Norge betaler skatt hit. Etaten arbeider også systematisk for å sikre økt etterlevelse gjennom informasjonstiltak, forenklinger i og utvikling av tekniske løsninger og regelverk, informasjonsutveksling, veiledning og dulting. Skatteetaten må til enhver tid gjøre helhetlige prioriteringer av hva som er den beste ressurs- og virkemiddelbruken for etaten samlet sett, blant annet ut fra tilgjengelige ressurser, virkemidler og risiko på andre områder. Jeg mener at Skatteetaten er best egnet til å løpende vurdere risiko og vesentlighet på de ulike fagområdene, herunder bruken av kontroll og andre virkemidler rettet mot personer som ber om skattemessig emigrasjon.

Videre vurderer regjeringen jevnlig behovet for eventuelle endringer i regelverket.

SPØRSMÅL NR. 571**Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Henrik Gottfries Kierulf****Besvart 27. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil samferdselsministeren gi nødvendige avklaringer slik at Trøndelag kan legge ut et bussanbud som er tilfredsstillende for Trondheim sitt behov fra 2029, og når kan man forvente svar som ikke skyver all risiko over på region og by?

BEGRUNNELSE:

Trondheim står foran en nytt bussanbud som skal tre i kraft fra 2029. Trøndelag fylkeskommunens kollektivtransportselskapet AtB har lagt fram tre alternativer for nytt anbud. Det billigste alternativet betyr færre avganger og dårligere kapasitet. Det såkalte nullalternativet innebærer en moderat forbedring av tilbudet på noe avganger og plussalternativet innebærer utvidelse og forbedring av tilbudet. Trondheim er i vekst og med økt innbyggertall øker også transportbehovet. Dersom dette skal kunne dekkes med et godt kollektivtilbud vil det være behov for å forbedre tilbudet med økt kapasitet og flere avganger.

Staten har ikke gitt de avklaringene som trengs for å planlegge et anbud som faktisk møter behovene. Miljøpakkesamarbeidet og byvekstavtalen, som er en viktig finansieringskilde for kollektivtilbudet i Trondheim, utløper i 2029. Og det foreligger ikke noe alternativ etter dette som er med på å sikre trygghet og forutsigbarhet for finansiering av et godt nok kollektivtilbud. Hvis staten ikke kommer på banen skyves hele risikoen over på Trøndelag og Trondheim som har en presset økonomi fra før. Uten statlige rammer på plass tvinges Trøndelag til å planlegge for et svakere tilbud enn det Trondheim både trenger og forventer.

Svar:

Byvekstavtalene er det viktigste virkemiddelet for å nå nullvekstmålet for persontransport med bil i de største byområdene. Avtalene bidrar til bedre samordning mellom staten, fylkeskommunene og kommunene om virkemidler innenfor areal- og transportpolitikken. Statens bidrag er bl.a. en sterk satsing på kollektivtransport, sykling og gange gjennom tilskudd til kommunesektoren. En stor del av disse midlene går i dag til drift av det lokale kollektivtilbudet etter lokal prioritering. For å nå nullvekstmålet er det også viktig med lokale virkemidler som regulerer biltrafikken og en effektiv arealbruk.

I Meld. St. 14 (2023–2024) Nasjonal transportplan 2025–2036 er det en viktig prioritering for regjeringen å legge til rette for å reforhandle byvekstavtalene i de fire største byområdene, der det er aktuelt med en forlengelse frem til og med 2036. Vi er nå inne i siste del av gjeldende avtaleperiode som går frem til og med 2029, og vi forstår behovet for langsiktighet og forutsigbarhet. Vi ser også at flere byområder, deriblant Trondheims-området, har svak måloppnåelse, og det er behov for en retningsendring i virkemiddelbruken for å nå nullvekstmålet. Dette blir sentralt i kommende reforhandlinger.

Før staten inviterer til reforhandlinger, skal det som hovedregel foreligge byutredninger. Vi har derfor gitt Statens vegvesen i oppdrag å lede et arbeid med å lage byutredninger for de fire største byområdene. Dette arbeidet er nå i slutfasen, og rapportene er sendt på høring til lokale myndigheter med frist 15. mars 2026.

Byutredningene viser ulike strategier og virkemiddelbruk for å nå nullvekstmålet. Dette vil bli et viktig faglig grunnlag for forhandlingspartene når de skal sette sammen en virkemiddelpakke som gjør det mulig å nå nullvekstmålet i den nye avtaleperioden.

Jeg er godt kjent med de økte kostnadene i fylkeskommunal kollektivtransport, og tar bekymringen om dette på alvor. Regjeringen har styrket økonomien i fylkeskommunene betydelig de siste årene. I 2026 har regjeringen lagt opp til en realvekst i de frie inntektene til kommunesektoren på 4,2 mrd. kr. Av denne veksten blir 1 mrd. kr fordelt til fylkeskommunene. Byvekstavtalene og andre tilskudd til byområdene har også vært høyt prioritert over tid, og det er satt av 7,1 mrd. kr i 2026.

Samtidig vil jeg understreke at det er fylkeskommunenes ansvar å finansiere det ordinære kollektivtilbudet. Statens bidrag gjennom byvekstavtalene er en ekstra satsing for å nå nullvekstmålet. Det er derfor viktig og nødvendig at fylkeskommunene bl.a. vurderer hvordan kollektivtilbudet kan effektiviseres.

Av ulike årsaker vil det vanligvis ikke være svar mellom avtaleperioden for byvekstavtalene, bompengeperioden for bypakkene og lengden på driftskontraktene for kollektivtrafikken. Dette vil variere mellom byområdene, og det vil derfor være usikkerhet knyttet til finansiering av tiltak langt frem i tid. Det er fylkeskommunen som i utgangspunktet må håndtere risikoen knyttet til driftskontraktene for kollektivtrafikken.

Med byutredningene er vi godt i gang med å forberede de kommende reforhandlingene, men det er fo-

reløpig ikke besluttet når det er aktuelt med oppstart for hvert av byområdene. Det er ulike hensyn som skal vurderes, bl.a. forholdet til lokale prosesser med bompenger-

pakker som er viktige for å nå nullvekstmålet, og dette vil vi komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 572

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 2. desember 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilke prosjekt med lavere samfunnsøkonomisk nytte enn Stad skipstunnel har regjeringen fortsatt planlegging av eller satt i gang, og det er ønskelig med tabell sortert på geografi med opplyst samfunnsøkonomisk nytte?

BEGRUNNELSE:

Stad skipstunnel er et av få prosjekt som regjeringen rett og slett til tross for lang og dyr planlegging har foreslått å skrinlegge.

Svar:

Regjeringens prioriteringer gjøres i en helhet og i henhold til det overordnede målet for transportpolitikken som er et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i hele landet i 2050. Regjeringen har fem hovedmål for transportpolitikken

- Enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet
- Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål
- Nullvisjon for drepte og hardt skadde
- Effektiv bruk av ny teknologi
- Mer for pengene

Nye investeringsprosjekter skal gjennomføres der det er nødvendig. Samtidig skal klimagassutslippene reduseres, og vi skal unngå nedbygging av verdifull natur og dyrket mark. For å nå nullvekstmålet i de største byområdene prioriterer regjeringen tiltak for kollektivtransport og for å sykle og gå. Visjonen om null drepte og hardt skadde ligger til grunn i arbeidet for å nå etappemålet om maksimalt 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken i 2030.

Samfunnsøkonomiske analyser er primært egnet for å vurdere ulike alternative løsninger for et konkret tiltak opp mot hverandre, og i mindre grad å rangere forskjellige tiltak opp mot hverandre. Netto nytte per

budsjettkrone viser prosjektets lønnsomhet relativt til investeringskostnaden. Det er ikke et mål på den absolutte lønnsomheten i et prosjekt, som vises av netto nåverdi. I tillegg til prissatte virkninger inngår ikke-prissatte virkninger i en samlet analyse av et prosjekt, som for eksempel konsekvenser for natur- og miljø.

Regjeringen har med budsjettforslaget for 2026 foreslått å stanse arbeidet med Stad skipstunnel. I behandlingen av Prop. 97 S (2020–2021) Bygging av Stad skipstunnel vedtok Stortinget bygging av Stad skipstunnel innenfor en kostnadsramme på 4,1 mrd. kroner, jf. Innst. 389 S (2020–2021). Den vedtatte kostnadsrammen er prisjustert til 5,3 mrd. kroner, jf. Prop. 1 S (2025–2026) for Nærings- og fiskeridepartementet.

Kystverket har mottatt tre tilbud for bygging av prosjektet, og alle ligger betydelig over den prisjusterte kostnadsrammen. Kystverket har vurdert at kostnadsrammen ville måtte oppjusteres til 9,4 mrd. kroner dersom prosjektet skal videreføres. Regjeringen har på denne bakgrunn vurdert at det ikke lenger er realistisk å gjennomføre prosjektet innenfor den vedtatte rammen.

Vedtaket om Stad skipstunnel fra trontaledebatten følges opp av fiskeri- og havministeren. Kystverket har blitt bedt om å gjenoppta og ferdigstille forhandlingene med tilbyderne, samt arbeide videre for å finne konstadsreduerende tiltak. For øvrig viser jeg til fiskeri- og havministeren som ansvarlig statsråd for Stad skipstunnel.

Ifølge Nærings- og fiskeridepartementet viser Kystverkets siste samfunnsøkonomiske analyser av Stad skipstunnel at prosjektet har en netto nytte per budsjettkrone (NNB) på 0,95. Oversikten under er basert på innspill fra Statens vegvesen, Nye Veier AS og Jernbanedirektoratet, og inneholder prosjekter med lavere eller lik netto nytte per budsjettkrone på 0,95.

Innen veibygging oppgis NNB og NNBK (netto nytte over totale kostnader) for å angi forholdet mellom nytte og kostnader. I NNBK inngår bompengefinansiering i tillegg til den statlige finansiering av prosjektene. I propo-

sisjon til Stortinget om disse prosjektene, oppgis i flere tilfeller både NNB og NNK.

Tabellen nedenfor oppgir i utgangspunktet NNK, med unntak av der annet er angitt. Informasjonen om NNK/NNB er fra ulike datakilder, beregnet på ulike tidspunkter og er i mange sammenhenger basert på ulike

forutsetninger. Noen resultater er hentet fra arbeidet med grunnlaget for Nasjonal transportplan 2025–2036 eller Statens vegvesens og Jernbanedirektoratets porteføljeprioriteringer, mens andre resultater er hentet fra andre kilder, som stortingsproposisjoner. Beregningene er derfor i ulike prisnivå.

Prosjekt/effektpakke	NNK	Fylke	Status
Rv. 94 Saragammen–Rypefjord	-1,20	Finnmark	Vedtatt reguleringsplan
Rv. 7 Ørgenvika–Kittilsviki	-1,10	Buskerud	Vedtatt reguleringsplan
Rv. 291 Holmenbrua	-1,10	Buskerud	Vedtatt reguleringsplan
E16 Bjørum–Skaret	-1,03*	Akershus/ Buskerud	Bygging pågår. * Oppgitt NNB, beregning av NNK foreligger ikke.
E134 Bakka–Mo	-1,00	Rogaland	Planlegging ikke startet opp
Rv. 4 Grua–Roa	-1,00	Akershus	Planlegging ikke startet opp
E18 Retvet–Vinterbro	-1,00	Akershus	Vedtatt reguleringsplan
E45 Kløfta	-1,00	Finnmark	Under oppstart
E39 Klakegg–Byrkjelo	-1,00	Vestland	Planlegging under oppstart
Rv. 5 Erdal–Naustdal	-1,00	Vestland	Planlegging under oppstart
E8 Flyplassstunnelen	-1,00	Troms	Planlegging pågår
E6 Høybukta–Hesseng	-1,00	Finnmark	Planlegging pågår
Flere tog på Jærbanen (Skeiane–Stavanger)	-1,00	Rogaland	Planlegging pågår (kun arealavklaring)
Flere og raskere tog på Vestfoldbanen (Oslo–Skien)	-0,95	Vestfold	Planlegging har pågått i 2025

Enkelte jernbaneprosjekter er ikke inkludert i vurderingen fordi det ikke foreligger beregning av NNB. Det kan f.eks. skyldes at samfunnsøkonomisk analyse ble gjennomført samlet av en større pakke av tiltak. Det gjelder pågående eller gjennomførte prosjekter/effektpakker som Flere og raskere tog på Østfoldbanen (Oslo–Moss),

som omfatter prosjektet Sandbukta–Moss–Såstad, og Innfasing av nye lokaltog som omfatter tiltak på strekningene Spikkestad–Lillestrøm og Stabekk–Ski. Videre gjelder det tilbudsforbedringer og konseptvalgutredninger som kun er utredet i tidlig fase.

SPØRSMÅL NR. 573

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Anette Carnarius Elseth

Besvart 28. november 2025 av justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Spørsmål:

Etter leirskredet i Gjerdrum desember 2020, ble det foretatt evaluering av ressurser og innsats. Det var flere læringspunkter og anbefalinger å følge opp. Evalueringsgruppen anbefalte at JD (Justis- og beredskapsdepartementet)

utredet behovet for å etablere regionale/nasjonale ordninger innen ulike redningstekniske spesialområder.

Hva er fremdriften på dette, inkludert FN-sertifisering for USAR-tjeneste, og hva er status på USAR-kompetanse ved politiets hundetjeneste i Norge i dag?

BEGRUNNELSE:

Leirskredet i Ask i Gjerdrum 30. desember 2020 tok flere menneskeliv på kort tid. Søk og redningsaksjon pågikk over mange dager, og blir av redningsaktørene selv omtalt som den mest komplekse USAR (Urban Search and Rescue)-aksjonen i nyere tid i Norge.

I evalueringsrapporten sendt Justis- og beredskapsdepartementet 1. juni 2021 fra Hovedredningssentralen, anbefales det å etablere regionale/nasjonale ordninger innen ulike redningstekniske spesialområder.

Skredet i Gjerdrum utfordret den Norske redningstjenesten på mange måter. Skredet skjedde i en del av Norge hvor tettheten av, og tilgangen til, ressurser var formidabel sammenliknet med andre steder i landet vårt. Hendelsen har belyst viktigheten av å ha tilgang til, og kunnskap om hvilke ressurser samfunnet vårt kan stille opp med når det trengs.

USAR-team er ofte et samvirke mellom spesialtrent personell fra politiets hundetjeneste, brann- og redningstjenesten og ambulansepersonell. Teamene har særskilt kompetanse, spesialutstyr og samtrening. Da leirskredet i Gjerdrum skjedde fantes USAR-tjeneste bare i enkelte kommuner/ regioner, der brann- og redningstjenesten hadde prioritert USAR-beredskap. Det er kommunens/regionens risiko- og sårbarhetsanalyse som avgjør slik beredskap. Organiseringen av USAR-tjenesten ble av Hovedredningssentralen foreslått organisert som en nasjonal ressurs, på samme måte som redningsinnsats til sjøs (RITS).

Det finnes en egen FN sertifisering for USAR-tjenesten, men da skredet i Gjerdrum skjedde var det ingen i Norge som hadde dette.

Kvikkleireskredet i Gjerdrum, er et eksempel på at når store og komplekse hendelser inntreffer i små og mellomstore kommuner er det ikke samsvar mellom redningsbehovet og lokal beredskap. Derfor anbefalte evalueringsgruppen til JD (Justis- og beredskapsdepartementet) å utrede behovet for å etablere regionale/nasjonale ordninger innen ulike redningstekniske spesialområder.

Svar:

Det brede beredskapsarbeidet er innrettet mot å kunne forebygge og håndtere et spekter av ulike hendelser, som alle kan få alvorlige konsekvenser. Som representanten påpeker er enkelte hendelser store, komplekse eller sjeldne og krever spesielle ressurser og spisset kompetanse. Justis- og beredskapsdepartementet har gitt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i oppdrag å utarbeide en nasjonal risiko- og sårbarhetsanalyse på brann- og redningsområdet som kan bidra til å gi bedre oversikt over nasjonale utfordringer og behov innen områder som krever betydelig spisskompetanse og utstyr, som USAR, CBRNE og skogbrann. Analysen vil danne grunnlag for å

sikre gripbare nasjonale støtteressurser for brann- og redningsvesen i hele landet. En nasjonal risiko- og sårbarhetsanalyse vil også kunne klargjøre hvilke nasjonale ressurser som eventuelt kan benyttes internasjonalt.

Norge står i dag innmeldt med én kapasitet i den frivillige beredskapsreserven European Civil Protection Pool (ECPP) – det medisinske teamet NOR EMT. Som det framgår av Prop. 1 S (2025–2026) for Justis- og beredskapsdepartementet vil regjeringen undersøke muligheten for, og eventuell nasjonal nytteverdi av, å melde inn flere nasjonale kapasiteter i ECPP dersom dette kan bidra til å styrke europeisk så vel som nasjonal beredskap. Justis- og beredskapsdepartementet har derfor gitt DSB i oppdrag å vurdere muligheten for å etablere flere beredskapskapasiteter som kan meldes inn til ECPP, i samarbeid med relevante etater. Dette omfatter også en vurdering av hvordan slike kapasiteter eventuelt kan bidra til å styrke den nasjonale beredskapen.

Per i dag er det ingen sentral utdanning/sertifisering ved Politihøgskolen for hundetjenesten i Norge opp imot USAR-kompetanse, men Oslo, Trøndelag og Vest politidistrikt trener USAR på eget initiativ. Politidirektoratet opplyser at det er et mindre antall ekvipasjer i Oslo og Vest politidistrikt som har kompetanse til å løse USAR-oppdrag. Trøndelag har ekvipasjer under opptrening, men disse er ikke fullt ut klare for reelle oppdrag. Alle tre distriktene samarbeider og trener med lokalt brann- og redningsvesen og helse.

Innlevert 22. november 2025 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 1. desember 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden gi en oversikt over hvilke eksisterende fag- og forskningsmiljøer innen kvanteteknologi som finnes i henholdsvis Oslo, Trondheim og Bergen, og hvordan vurderer statsråden mulighetene for at også Bergen kan spille en rolle i den videre utviklingen av den nasjonale kvantesatsingen?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har nylig lansert en historisk nasjonal satsing på kvanteteknologi, med en samlet ramme på over én milliard kroner over fem år. Satsingen skal styrke Norges teknologiske posisjon og nasjonale sikkerhet, og inkluderer etablering av forskningssentre og utvikling av infrastruktur for kvanteberegning, kvantesensorer og kvantekommunikasjon. Hovedtyngden av satsingen er lagt til Oslo og Trondheim, med aktører som Universitetet i Oslo, NTNU og SINTEF i spissen for den nye nasjonale kvanteklyngen.

I denne sammenheng vil jeg vise til at det også finnes relevante og aktive fagmiljøer i Bergen. Ved Universitetet i Bergen (UiB) har Institutt for fysikk og teknologi etablert forskningsmiljøer innen kvanteteknologi, med prosjekter som omfatter kvantesensing, kvanteoptimalisering og kvantedynamikk. UiB har etablert et laboratorium som regnes blant de fremste i Norden, og har tette bånd til relevant næringsliv, blant annet Kongsberggruppen. Universitetet har også langvarig samarbeid med CERN og ESA, og deltar i nordiske forskningsnettverk. UiB inngår også i den nasjonale kvanteklyngen.

UiB har etablert Ph.d.-stillinger og utdanningsløp som bygger opp kompetanse på feltet, og starter høsten 2026 opp en femårig masterutdanning i kvanteteknologi. Det er derfor underlig at det i den nasjonale satsingen kun er tildelt 50 studieplasser hver til Oslo og Trondheim, mens Bergen – som huser ett av landets fremste fagmiljøer – ikke er inkludert på samme nivå.

Svar:

Jeg vil takke representanten for spørsmålet, som understreker at alle våre fremragende fag- og forskningsmiljøer skal ha en rolle i den videre utviklingen av den nasjonale kvantesatsingen. I det globale kvantekappløpet er Norge lite. Vi må derfor satse målrettet og samarbeide for å underbygge vår teknologiske suverenitet.

Jeg har derfor igangsatt arbeidet med en nasjonal strategi for kvanteteknologi. Her samarbeider Kunnskapsdepartementet med Nærings- og fiskeridepartementet, Forsvarsdepartementet, Justis og beredskapsdepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet. Ved utgangen av året vil vi motta et kunnskapsgrunnlag om det norske «kvanteøkosystemet» fra Norges Forskningsråd, Innovasjon Norge, og Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Jeg har allerede fått en delrapport med kartlegging av dagens kvanteøkosystem. Den gir oss en oversikt over eksisterende fag- og forskningsmiljøer innen kvanteteknologi og viser at:

Det norske økosystemet for kvanteteknologi er i vekst, med flere forskningsgrupper som bidrar til fremskritt innen sensorer, materialer for kvantekomponenter, kvantedatabehandling, hybrid kvantedatabehandling med maskinlæring og HPC, og beslektede fagområder. Disse gruppene holder hovedsakelig til ved de største universitetene og forskningsinstituttene og samarbeider gjennom sentre som Gemini Center for Quantum Technology, samarbeidsprosjekter, og den nye kvanteklyngen som Universitetet i Oslo (UiO), Norges teknologisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og SINTEF selv tok initiativ til.

Alle tre byene Bergen, Trondheim og Oslo har ifølge Forskningsrådet sterke fag- og forskningsmiljøer innen kvanteteknologi og annen kvanterelatert teknologi. Disse miljøene vil alle få muligheten til å styrke seg gjennom regjeringens satsing på kvanteteknologi slik at de kan drive fremragende forskning, også sammen med næringslivet. Norge har etablert flere forskningsmiljøer med solid laboratorieinfrastruktur innen kvantefysikk, materialvitenskap og nanoteknologi, og Instituttsektoren utfyller universitetsmiljøene. NTNU huser Senter for fremragende forskning QuSpin, ved UiO finner man Minalab og Hylleås-senteret, og Universitetet i Bergen (UiB) har utviklet et sterkt miljø innen kvantesensorikk og kvantekryptografi.

I det videre deler jeg inn oversikten etter de tre kvanteteknologiske områdene kvantemåling/kvantesensorer, kvantekommunikasjon og kvanteberegninger.

Kvantemåling/kvantesensorer: Det er sentrale aktører og kapasitet lokalisert i spesielt Oslo og Trondheim for kvantesensorer, ved blant annet SINTEF som bygger opp kvantesensorikk i samarbeid med UiO. UiO har også tunge eksperimentsatsinger på kvantefotonikk og utvikler nye optiske kvantesensorer, og er involvert og samar-

beider med NorFab og FFI i Oslo-området. NTNU har bred og avansert kompetanse innen kvanteteknologi, fordelt på tre fakulteter og åtte institutter, med aktiv forskning og eksperimentelle grupper, og NTNUs forskere deltar også i Norfab-nettverket. På sin side har Bergen gjennom UiB etablert diamanbaserte kvantesensorer. Et særtrekk ved Norge er det tette samarbeidet mellom forskningsinstitusjoner og industri i sensorsammenheng. Derfor er det også vanskelig å skille mellom geografiske områder.

Kvantekommunikasjon: NTNU har et større fagmiljø i samarbeid med SINTEF Digital. Justervesenet, med lokasjoner i alle 3 storbyer, har et lite, men unikt miljø rettet mot kvantemetrologi og -kommunikasjon, og samarbeider med andre institusjoner.

Kvanteberegninger: Nøkkelaktører og kapasitet for kvanteberegning inkluderer miljøer i både Oslo, Bergen og Trondheim. Miljøet ved OsloMet prioriterer kvantealgoritmer og kvanteprogramvare, og SINTEF har en moden satsing på kvanteberegning og kvantealgoritmer med industrielle partnere og pågående prosjekter med flere parter – spredt over flere byer. Simula (i samarbeid med UiB) forsker på kvanteprogrammering og kvante-KI, og UiB-miljøet ved Mat.-Nat. fakultetet driver både teoretisk kvantefysikk og kvanteinformatikk anvendt på

optimaliseringsproblemer. UiB har f.eks. kompetanse innen post-kvantekryptografi og kvanteoptimalisering, og samarbeider med NTNU og FFI på sikre algoritmer. NTNU har aktivitet innen hybrid kvante-HPC-løsninger og post-kvantekryptografi.

Norsk kvanteteknologisk forskning bør dra nytte av og bygge på de sterke miljøene vi har innen eksempelvis kvantefysikk, kvantekjemi og kvantematerialer, og etablerte miljøer innen algoritme, programvareutvikling og informasjonsvitenskap. Vi har et solid teoretisk fundament, og miljøene innen kvantefysikk og -kjemi i Oslo, Trondheim og Bergen er veletablerte og anerkjent internasjonalt.

UiO og NTNU har de største forskningsmiljøene på disse teknologiområdene med i underkant av 40 årsverk hver i fakultetsstillinger, i tillegg til stipendiater. De to universitetene har demonstrert gjennomslag i konkurransen om forskningsmidler gjennom Forskningsrådet og EUs rammeprogrammer for forskning og innovasjon.

Også UiB har fagmiljøer som jeg forventer vil kunne hevde seg godt i regjeringens satsing på kvanteteknologi. I tillegg forventer jeg at UiB på samme måte som andre universiteter, selv omprioriterer ressurser til dette, for Norges viktige teknologiområder.

SPØRSMÅL NR. 575

Innlevert 22. november 2025 av stortingsrepresentant Jonas Andersen Sayed

Besvart 1. desember 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Er utenriksministeren kjent med innholdet i den nye rapporten om palestinske skolebøker, og hva vil han gjøre for å hindre at Norges generelle budsjettstøtte til palestinske selvstyremyndigheter går til en undervisning som fremmer jihad og jødehat?

BEGRUNNELSE:

7. mai 2025 vedtok Europaparlamentet krav til PA om å fjerne «alt utdanningsmateriale og innhold som ikke oppfyller UNESCO-standarder innen neste skoleår, særlig de som inneholder antisemittisme som definert av International Holocaust Remembrance Alliance som EU har sluttet seg til, oppvigleri til vold, hateytringer og glorifisering av terror».

19. november 2025 kom IMPACT-se med en ny rapport om palestinsk undervisningsmaterieell som brukes i skoleåret 2025-2026 – til sammen 290 skolebøker og 71 lærerveiledninger er gransket.

PA-pensumet fortsetter å glorifisere vold som en religiøs og nasjonal plikt. Voldelig jihad beskrives som «islams høydepunkt» og spesifiseres som «en personlig forpliktelse» for enhver muslim for «frigjøringen av Palestina».

Skolebøker fra alle klassetrinn fremstiller jøder samlet som bedragerske og korrupte. Israelere blir presentert på groteskt dehumaniserende og demoniske måter.

Israel er slettet fra kartet i pensumet, og jødisk historie blir benektet. Fredsinnhold som en gang var inkludert i tidligere utgaver, er fjernet. Kart viser nå «Palestina» fra elven til havet, og utelater Israel fullstendig; byer som Tel Aviv og Haifa forsvinner, erstattet med grenser til det obligatoriske Palestina og terminologi som «den sion-

istiske enheten». Jødisk historie og arv viskes på samme måte ut: Vestmuren beskrives ikke som jødedommens helligste sted, men som et «islamisk» sted som jøder feilaktig hevder å ha tilknytning til, og jødiske bånd til Jerusalem avfeies som «påskudd brukt av inntrengere».

Antisemittiske motiver forsterker denne fortellingen, inkludert bilder som viser en arm merket med Davidsstjerne som griper kloden og anklager om jødisk eller «sionistisk» kontroll over global finans, media og politikk. Sammen danner disse elementene en læreplan som benekter Israels virkelighet og visker ut jødisk tilstedeværelse fra landet.

En del av dette innholdet har vært tilbakevendende i de palestinske skolebøkene gjennom en årrekke, men det skjer tilsynelatende ikke forbedringer.

Svar:

Norges støtte til den palestinske utdanningssektoren er høyt prioritert, og har ligget fast gjennom skiftende regjeringer. Den norske støtten bidrar ikke til å finansiere palestinske skolebøker eller utformingen av skolepensum.

Vi noterer oss synspunktene i rapporten til den israelske organisasjonen IMPACT-se. I gjennomgangen foretatt av det uavhengige Georg Eckert Institut (GEI) på oppdrag fra EU, ble det i 2021 vist til at det hadde skjedd tydelige forbedringer i det palestinske skolepensumet i perioden fra 2017 til 2021. Det gjenstår likevel arbeid og palestinske myndigheter jobber med ytterligere forbedringer av pensum. Norge fortsetter sammen med andre givere dialogen med palestinske myndigheter for å bidra

til fremgang. Jeg deltok helt nylig i et internasjonalt møte i Brussel der den palestinske statsministeren redegjorde for tiltakene palestinske myndigheter nå jobber med i samarbeid med UNESCO.

Det er imidlertid ikke det palestinske skolepensumet primært som skaper negative holdninger til Israel blant palestinske barn og unge. I Palestina preges barnas hverdag av den mangeårige israelske okkupasjonen. I Gaza er situasjonen for barn katastrofal med titusenvís drept og utbombede hus, inkludert skolebygg. På Vestbredden er også situasjonen forverret. På vei til skolen blir mange palestinske barn og unge utsatt for trakassering og vold fra israelske bosettere, stanses av soldater og forhindres av veisperringer på skoleveiene deres. Altfor mange barn blir også arrestert. De blir også eksponert for uttalelser fra israelske regjeringsmedlemmer som oppfordrer til vold mot, og fordrivelse av, palestinerne.

Det eneste som vil gjøre slutt på denne langvarige konflikten og styrke gjensidig tillit og forståelse er en politisk løsning, basert på tostatsløsningen der israelere og palestinere lever side om side. Da trenger vi å styrke palestinske myndigheters evne til å oppfylle forpliktelsene overfor egen befolkning. Norge støtter den palestinske reformagendaen. Vi ønsker likevel at reformkravene ikke må være så generelle og uklare at det i realiteten gir et veto til dem som ikke ønsker at palestinerne skal styre sitt eget land. Norge vil fortsette å jobbe langs denne linjen i forbindelse med den videre gjennomføringen av president Trumps 20-punkts plan.

SPØRSMÅL NR. 576

Innlevert 25. november 2025 av stortingsrepresentant Jorunn Gleditsch Lossius

Besvart 3. desember 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Vil finansministeren ta initiativ til å endre «forskrift om engangsavgift på motorvogner», slik at forskriften også inkluderer motorvogn registrert på humanitær organisasjon til bruk i redningstjenesten?

BEGRUNNELSE:

Hvert år utfører Røde Kors nær 2 000 redningsoppdrag på dugnad. Innsamlede midler og gaver gir frivilligheten mulighet til å kjøpe nødvendig utstyr for å redde liv.

Den frivillige redningstjenesten må likevel betale full engangsavgift for å kjøpe biler som brukes til å utføre oppdrag i den norske redningstjenesten. Resultatet av det er at store deler av innsamlede midler går direkte til staten, fremfor til mer beredskap i lokalsamfunnene.

Denne utfordringen blir også løftet frem i totalberedskapskommisjonen sin innstilling. Kommisjonen peker på at arbeidet med fritak for engangsavgift til kjøretøy og materiell som organisasjoner benytter bør være realiserbart på kort sikt.

Svar:

Engangsavgiften skal, i tillegg til å skaffe staten inntekter, stimulere til en mer miljøvennlig bilpark. Miljøinnretningen av avgiften viser seg blant annet gjennom CO₂-komponenten i avgiften, som favoriserer biler med lave utslipp, og ved at elbiler ilegges lav avgift.

Enkelte typer kjøretøy er fritatt for engangsavgift under henvisning til kjøretøyenes særegne karakter og spesielle bruksområde. Dette gjelder blant annet brannbiler, ambulanser, og snøskutere som benyttes i ambulansetjeneste av frivillige organisasjoner. Fritakene følger av stortingets vedtak om engangsavgift § 9. Eventuelle endringer i disse vil måtte vedtas av Stortinget i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Et effektivt og robust avgiftssystem bør generelt ha færrest mulig unntak og særordninger. Som det klare utgangspunkt bør kompensasjoner for eventuell uønskede og urimelige utslag av engangsavgiften skje over budsjettets utgiftsside.

Et fritak i engangsavgiften for redningsselskapenes kjøretøy vil undergrave avgiftens målsetning om å stimulere til kjøp av kjøretøy med lave utslipp. Et fritak som ikke er basert på kjøretøyets særegne karakter, vil også kunne gi opphav til uheldige tilpasninger. For eksempel kan organisasjonene kunne videreselge avgifrie kjøretøy med fortjeneste. Et fritak vil også kunne åpne for at fritatte kjøretøy benyttes til private formål og gi økt press for etablering av tilsvarende ordninger for andre bruksområder.

Under Justis- og beredskapsdepartementet er det etablert en egen tilskuddsordning for frivillige organisasjoner i redningstjenesten. For 2026 er det foreslått å sette av 89,6 millioner kroner til ordningen. Formålet med ordningen er å inspirere frivillige organisasjoner til innsats i redningstjenesten gjennom tilskudd til kurs og kompetanseutvikling, utstyr, drift av organisasjonene mv. Henvisningen til utstyr må forstås som en henvisning til alle kostander ved anskaffelsene, herunder engangsavgift og andre avgifter som måtte påløpe.

Det er etablert en egen momskompensasjonsordning for frivillige organisasjoner. Ordningen, som ble innført i 2010, har som formål å fremme frivillig aktivitet gjennom å kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har hatt til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester. Frivillige organisasjoner i redningstjenesten, herunder hjelpekorpsene til Røde Kors, vil etter denne ordningen være berettiget til kompensasjon for merverdiavgift ved kjøp av beredskapsbiler og annet utstyr.

Totalberedskapskommisjonen ble oppnevnt for å vurdere hvordan de samlede beredskapsressursene kan benyttes best mulig, jf. NOU 2023:17. Under vurderingen av frivillighetens rolle i beredskapsarbeidet har kommisjonen anbefalt å styrke de frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonene gjennom flere tiltak. Blant disse er å øke tilskuddene og å frita kjøretøy og annet materiell som brukes av frivillige rednings- og beredskapsorganisasjoner fra engangsavgift og andre avgifter.

Utredning er blant annet fulgt opp gjennom totalberedskapsmeldingen, jf. Meld. St. 9 (2024–2025). Her vises det til at de frivillige organisasjonene i redningstjenesten har en sentral rolle i grunnberedskapen i Norge, og at regjeringen vil legge til rette for å øke tilskuddet til de frivillige i redningstjenesten med inntil 100 mill. kroner gjennom en opptrapping over åtte år. Hvordan tilskuddet bør innrettes for å bli mest mulig treffsikkert vil vurderes i samarbeid med de frivillige organisasjonene. I 2025 ble tilskuddet til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten økt med 6 mill. kroner.

SPØRSMÅL NR. 577**Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 28. november 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng****Spørsmål:**

Stortinget har tidligere vedtatt at Nav skulle forbedre logistikken til beste for de menneskene som trenger bil på bakgrunn av at det har vært lang saksbehandlingstid. Formålet var at for søkere som har krav på ny bil skal det gå raskere fra det søkes om stønad til de får bil utlevert. Hensikten med dette var ikke å lage et smalere tilbud og frata enkeltmennesker sin frihet til å gjøre viktige tilpasninger.

Vil statsråden gripe inn for å sikre at Nav ikke bruker vedtak om forbedring til å forverre tilbudet?

BEGRUNNELSE:

I 2023 tok det i snitt 20 måneder å få innvilget og levert en kassebil fra Nav. Etter forslag fra FrP vedtok Stortinget at Nav kunne kjøpe inn biler på forhånd. Dette skulle være en forbedring av ordningen, for å sikre bil raskere for de som trenger det. Men det kan nå synes som om Nav har gjort dette til hovedregelen.

I kommunikasjon med interesseorganisasjonene skriver Nav:

“Formålet med å gi Nav adgang til å forhåndsbestille biler er at det skal gå raskere for brukerne fra de søker om stønad til de får bil utlevert. Målgruppen for dette er søkere som har krav på å få ny bil. Dersom disse skulle hatt adgang til å velge en annen og dyrere modell enn det Nav har i sin forhåndsbestilte portefølje, ville man ikke oppnådd den tilsiktede effekten med endringen. En slik innretning ville følgelig uthulet det effektiviseringstiltaket som Stortinget har besluttet at skal gjennomføres. Dette er begrunnelse for at man kan ikke gjennomføre individuelle bestillinger, utover de tilfellene hvor dette er nødvendig for å dekke brukerens transportbehov ut fra hans/hennes funksjonsevne.”

Norges Handikapforbund melder at de tidlig i prosessen fikk høre at brukere skulle kunne velge mellom forhåndsinnkjøpt bil eller en bil med egenvalgt farge og ekstrautstyret man ville kjøpe til. Denne endringen kom derfor som en overraskelse.

Muligheten for å velge selv ble også slått fast i forslaget til Statsbudsjettet for 2025:

«Nokre brukarar vil truleg uansett ikkje kunne få behova sine dekte fullt ut ved ombygging av ein førehandsbestilt bil. I desse tilfella vil Arbeids- og velferdsetaten framleis måtte bestille bilane etter at det er gjort vedtak om stønad. Dette vil også kunne vere aktuelt for brukarar som av andre grunnar ikkje ønsker ein førehandsbestilt bil, men vil bestille ein bil med spesielle oppgraderingar.»

For gruppe 2 biler er det et krav at du må ha bilen i 11 år. Mange søkere med krav på ny bil har ønsker og behov som går utover å bare dekke sitt transportbehov. Dette gjelder f.eks. firehjulstrekk, oppvarmet frontrute og ratt samt hengerfeste. Noen vil heller vente den tiden det tar for å få lov til å oppgradere dette selv for egne penger. Det kan nå synes som om dette ikke lenger er mulig.

Svar:

Først vil jeg understreke at hovedregelen både før og etter endringen er at personer som får innvilget stønad til spesialtilpasset bil, har krav på en tidligere trygdefinansiert bil. Det vil si en tidligere ombygd og brukt bil som Arbeids- og velferdsetaten har på sitt lager. Dersom etaten kan tilby en gjenbrukbar bil som er egnet for brukeren ut fra brukerens funksjonsnivå og transportbehov, har ikke brukeren rett til å bestille ekstra tilleggsutstyr eller en annen dyrere bilmodell basert på egne ønsker. Slik var det også før adgangen til å forhåndsbestille biler ble innført. Tilbudet er altså ikke endret i tilfellene det finnes en egnet gjenbrukbar bil.

Dersom det ikke finnes en hensiktsmessig gjenbrukbar bil, kan det gis stønad til ny bil. Det kan ta lang tid fra en bil bestilles til den leveres til Norge slik at ombyggingen av bilene kan starte. I Prop. 1 S (2024–2025) foreslo departementet derfor å legge om ordningen med spesialtilpassede kassebiler slik at Arbeids- og velferdsetaten forhåndsbestiller biler. Når bilene forhåndsbestilles, kan ombyggingen av bilene starte kort tid etter at det er fattet vedtak om stønad til bil. Forslaget ble vedtatt av Stortinget, og etaten vil begynne å forhåndsbestille biler fra årsskiftet. Dette kan redusere den totale leveringstiden med seks til tolv måneder, noe som reduserer sannsynligheten for at personer som trenger spesialtilpasset bil blir stående uten bil over lengre tid.

Forhåndsbestilling av bilene vil også på andre måter gjøre tilbudet bedre for brukere som får stønad til ny bil.

Fram til nå har bilene blitt bestilt med bare det mest nødvendige utstyret. Brukere som har ønsket tilleggsutstyr utover det som er nødvendig for å dekke transportbehovet, har måttet betale for dette selv.

For at de forhåndsbestilte bilene skal passe til de fleste brukernes behov, blir bilene bestilt med et standard sett med tilleggsutstyr. I den forbindelse gjennomførte

etaten et omfattende kartleggingsarbeid for å komme fram til hvilket utstyrsnivå bilene burde ha.

Brukere som får stønad til bil, får et langt høyere utstyrsnivå uten å betale for det når bilene forhåndsbestilles enn de har fått fram til nå. Den nye ordningen er likevel om lag budsjettneutryl med hensyn til stønadsbudsjettet ettersom mengdebestilling medfører en viss rabatt.

For at brukerne likevel skal kunne kjøpe seg opp til et enda høyere utstyrsnivå uten at det øker leveringstiden, forhåndsbestilles det også biler med enda flere tilvalg.

Det forhåndsbestilles også enkelte bilmodeller med firehjulsstrekk, som brukerne kan kjøpe seg opp til. Arbeids- og velferdsetaten vil justere standardutstyret basert på framtidige erfaringer med hva som viser seg å være

nødvendig for å dekke brukergruppens behov, samt hva bilene i fremtiden vil kunne leveres med.

I de tilfellene hvor etaten ikke har en forhåndsbestilt bil som er egnet for søkeren, må etaten fortsatt bestille en individuelt tilpasset bil for å oppfylle brukerens rettigheter. Også i tilfeller hvor det finnes en egnet forhåndsbestilt bil, kan søkeren få bestilt en dyrere modell blant bilene etaten har på rammeavtale, mot at personen selv betaler mellomlegget. Brukerne kan derimot ikke velge å kjøpe seg opp til biler som ikke er på rammeavtale. Dette gjaldt også tidligere. Denne nyansen kom ikke fram i uttalelsen fra etaten det er vist til i begrunnelsen for spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 578

Innlevert 17. november 2025 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 28. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Ifølge oppslag på NRK Dagsrevyen 16. november er det nå lange køer for oppkjøring på tunge kjøretøy hos Statens vegvesen. Dette skaper utfordringer for både enkeltpersoner som rammes og næringslivet. Fra tidligere er det kjent at det også er lange ventetider for oppkjøring til ordinært førerkort.

Kan det bes om en oversikt over forventet og faktisk ventetid for oppkjøring for både lette og tunge kjøretøy for hver enkelt trafikkstasjon hos Statens vegvesen?

Svar:

Jeg er kjent med at Statens vegvesen siden våren 2025 har hatt betydelige utfordringer med å opprettholde forventet bestillingstid for førerprøver. Jeg har forståelse for problemene dette medfører for både kandidater og næringslivet. For å bedre situasjonen har Statens vegvesen allerede iverksatt flere tiltak, og arbeider kontinuerlig med å finne ytterligere forbedringer.

Det er bekymringsfullt at personer som trenger førerprøve for å komme i arbeid må vente lenger enn ønskelig. Dette gjelder spesielt for de tunge førerkortklassene. Statens vegvesen har derfor etablert en arbeidsgruppe som vurderer alternative løsninger for organisering av prøvebestilling for denne gruppen. Målet er å sikre bedre

forutsigbarhet og mer lik behandling på landsbasis. Jeg forventer at dette arbeidet vil resultere i konkrete tiltak.

Samtidig pågår et mer langsiktig arbeid for å styrke bemanningen der behovet er størst.

Statens vegvesen opplyser at rekruttering av personer med relevant kompetanse til sensorrollen har blitt stadig mer utfordrende. Dette har ført til ubesatte stillinger og redusert kapasiteten ytterligere.

Vedlagt følger en oversikt over forventet og faktisk ventetid for oppkjøring for både lette og tunge kjøretøy for hver enkelt trafikkstasjon hos Statens vegvesen.

Oversikten viser første ledige førerprøve for lastebil, buss og personbil, basert på et uttrekk fra bestillingssystemet per 24. november 2025. Det er viktig å være klar over at dette kun er et øyeblikksbilde, og at situasjonen kan endre seg raskt. For å bedre tilbudet på de største stedene, flytter Statens vegvesen sensorer fra mindre stasjoner til disse stedene. Dette kan øke ventetiden på de små stasjonene, men bidrar til å utjevne tilbudet totalt sett.

Bestillingssystemet er tilgjengelig hele døgnet via «Din side» hos Statens vegvesen. Kandidater kan selv bestille førerprøve, eller gi fullmakt til trafikkskolen for å gjøre dette på deres vegne. Forutsetningen for å bestille praktisk førerprøve er bestått teoriprøve.

Det er stor aktivitet i bestillingssystemet. I 2024 ble det registrert nærmere 285 000 bestillinger, avbestillinger, endringer og kansellinger i systemet. I samme periode

ble det gjennomført om lag 150 000 praktiske prøver, med en beståttandel på 78 %. En høyere beståttandel ville naturlig nok bidra til kortere ventetid. Statens vegvesen foretar fortløpende justeringer i prøvetilbudet. Mange sensorer har kompetanse i flere førerkortklasser, noe som gir fleksibilitet til å tilpasse tilbudet til etterspørselen.

Jeg har tillit til at Statens vegvesen vil gjøre nødvendige justeringer for å sikre et forsvarlig og effektivt tilbud til alle kandidater.

Vedlegg:

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2025-2026/dok15-202526-0578-vedlegg.pdf>

SPØRSMÅL NR. 579

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Henrik Gottfries Kierulf

Besvart 1. desember 2025 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Har ministeren etter møtet med ulike aktører i Trøndelag den 17. oktober vurdert kravene som ble fremsatt, og spesielt sett på mulighetene for kompensasjonsordninger for berørte bedrifter etter raset i Levanger?

BEGRUNNELSE:

Den 17. oktober besøkte næringsministeren Trøndelag etter invitasjon fra leder av hovedutvalg for næring og industri i Trøndelag fylkeskommune, Ingvill Dalseg. Under besøket var statsråden i Levanger på stedet hvor både E6 og jernbane ble ødelagt som følge av ras. Videre deltok ministeren i møte med Trøndelag fylkeskommune, NHO, Næringsalliansen, ordførere og flere aktører fra næringslivet som er sterkt berørt av raset og de utfordringene det har medført – særlig for transportbransjen.

I møtet ble det fremmet to konkrete krav:

1. Kompensasjonsordninger for berørte bedrifter
Målrettede og raskt tilgjengelige ordninger for bedrifter som rammes direkte eller indirekte. Ordningene må dekke både kortsiktige tap og langsiktige konsekvenser for drift og sysselsetting. Små og mellomstore bedrifter må omfattes.
2. Koordinert innsats fra regional myndighet
Utarbeidelse av en nasjonal modell for mobilisering i dagene og ukene etter en hendelse. Konkretisering i form av:
Øremerkede midler til regional koordinering og næringsberedskap.
Klare fullmakter til å handle raskt i samspill med statlige aktører.

Tilgang til digitale plattformer og informasjonsdeling på tvers av sektorer.

Svar:

I forbindelse med besøket mitt til Levanger 27. oktober fikk jeg se de materielle skadene av skredet med egne øyne. På veien ut til skredstedet kjørte vi på de samme trange omkjøringsvegene som trøndere som bor og jobber i området, og lastebilsjåfører som transporterer varer som skulle forbi skredstedet, har kjørt på hver eneste dag siden skredet. Senere på dagen fikk jeg høre ulike erfaringer fra lokale myndigheter og næringslivsaktører om hvordan skredet har hatt konsekvenser for deres hverdag.

For næringslivet er infrastruktur som veinettet og jernbanen viktig for tilgang til innsatsfaktorer i produksjonen og for å kunne selge ferdige produkter ut i markedet. For privatpersoner er det sentralt at mat og andre varer kommer frem der folk bor. Jeg har stor forståelse for at det har vært utfordrende for næringslivet i Trøndelag at både jernbanen og E6 har vært rammet.

Norge er et langstrakt land. Det blir ekstra tydelig ved slike uforutsette hendelser som skader sentral infrastruktur. Derfor har staten tatt et stort ansvar for den nasjonale transportinfrastrukturen.

Det er samferdselsministeren som har det overordnede ansvaret for vei- og jernbanesektoren, og det skal det fortsatt være. Derfor har jeg hentet inn følgende informasjon fra samferdselsministeren når det gjelder kompensasjon etter bruddet på jernbanen:

«Regjeringen har opprettet kompensasjonsordninger ved tidligere langvarige brudd, grunnet kollapsen av Randklev bru og

stengningen av Otta bru på Dovrebanen. Samferdselsdepartementet vil opprette en liknende kompensasjonsordning for godstogoperatører grunnet skredet i Levanger, og vil komme tilbake med nærmere budsjettbehov i forbindelse med RNB 2026. På grunn av statsstøtteregulverk, må ordningen godkjennes av ESA før støtten kan utbetales.»

Om bruddet på E6 svarer samferdselsministeren:

«Det gis ikke kompensasjon for veitransport. Statens vegvesen og Trøndelag fylkeskommune har jobbet godt med omkjøringsveier og bygget en midlertidig E6 forbi rasstedet. Den midlertidige veien åpnet lørdag 8. november. Veien gir større forutsigbarhet, trygghet og bedre fremkommelighet for både lokalbefolkningen og næringslivet.»

SPØRSMÅL NR. 580

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen

Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Når kan en forvente oppstart av nødvendige oppgraderinger og nybygg på Voss sjukehus?

BEGRUNNELSE:

Voss sjukehus holder til i et bygg fra 1963, og har altså over 60 år gamle bygg som trenger fornying.

Det er også et behov for å utvide, men det per nå lenge til Helseforetaket kan verken finansiere nybygg eller oppgraderinger av eksisterende bygningsmasse til et tilfredsstillende nivå. Dette skaper store utfordringer for å levere et godt nok helsetilbud til innbyggerne.

Svar:

Voss sjukehus har en samlet bygningsmasse fordelt på syv bygg fra ulike byggetrinn på til sammen om lag 18 000 m² bruksareal. Byggene er av ulik teknisk standard og kvalitet. Noe er oppgradert i nyere tid, men hoveddelen av bygningsmassen er fra 1963.

Styret i Helse Bergen HF ga i 2020 tilslutning til igangsetting av en konseptutredning for Nye Voss sjukehus. Konseptfasen skal vise hvordan utvikling av areal og infrastruktur kan støtte det overordnede målene for Voss sjukehus. Prosjektet gjennomføres i ulike faser. Helse Vest RHF opplyser at den siste konseptrapporten fra 2024 foreløpig ikke er lagt frem for styret i Helse Bergen HF for beslutning.

Prosjektet «Nye Voss sjukehus» er innarbeidet i helseforetakets økonomiske langtidsplan for perioden 2026-2035 med planlagt gjennomføring i perioden 2029-2031. Forutsetningen for at prosjekter det er tatt høyde

for i økonomisk langtidsplan skal bli gjennomført, er at helseforetaket har god styring og kontroll på den løpende sykehusdriften og at pågående investeringsprosjekter gjennomføres i tråd med budsjett.

Investeringsbudsjettet til Helse Bergen HF i økonomisk langtidsplan inkluderer nødvendige vedlikeholdsinvesteringer på eksisterende bygg, reinvesteringer i nødvendig medisinsk teknisk utstyr og annet utstyr i tillegg til utbyggingsprosjekter som enten er i gang eller planlegges igangsatt. Helse Vest RHF opplyser at oppgradering av bygningsmassen på Voss må vurderes og prioriteres opp mot andre investeringer innenfor de rammene som helseforetaket har til disposisjon. Helseforetaket har tatt høyde for investeringer på til sammen 9 milliarder kroner i sin økonomiske langtidsplan for perioden 2026-2030.

Regjeringen har sørget for å styrke sykehusøkonomien de siste årene, blant annet gjennom særskilte ekstra bevilgninger i 2024 og økte rammer som tar høyde for både drift og investeringer.

Regjeringen har nylig satt ned et offentlig utvalg, Helsereformutvalget, som blant annet skal utrede og foreslå ulike modeller for fremtidig organisering, styring og finansiering av en sammenhengende og integrert helse- og omsorgstjeneste. Utvalget skal levere sin rapport med anbefalinger innen 1. november 2026.

SPØRSMÅL NR. 581**Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Julia Brännström Nordtug****Besvart 1. desember 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland****Spørsmål:**

I Fredrikstad blad den 4. november kan vi lese at regjeringen har besluttet ny campus-plassering for Høyskolen i Østfold. Samtidig finner vi ingen informasjon om denne beslutningen på regjeringen sine sider.

Kan statsråden redegjøre for prosessen som har vært og hvordan den vil se ut fremover?

BEGRUNNELSE:

I den samme artikkelen (<https://www.f-b.no/regjeringen-har-valgt-hogskolen-skal-flytte-inn-i-nybygg/s/5-59-3742715>) som nevnt over, kan vi lese at regjeringen har bestemt seg for nybygg og leie i det private markedet. Dette er en beslutning som i praksis utelukker campusplassering der høyskolen i dag er lokalisert. Det er vanskelig å finne ut av hva beslutningsgrunnlaget er, når etter hva jeg kan se, ikke er omtalt på regjeringens offisielle sider, og ber derfor om at statsråden redegjør for dette.

Svar:

Høyskolen i Østfold sin Campus Fredrikstad har vært gjennom en konseptvalgutredning (KVU), som har blitt eksternt kvalitetssikret (KS1) i tråd med statens pros-

jektmodell. For å følge opp anbefaling fra KS1 ble det gjennomført en markedsundersøkelse for å få mer informasjon om leiemarkedet i Fredrikstad. Markedsundersøkelsen viste at det er stor interesse for å leie lokaler til høyskolen.

Ifølge statens prosjektmodell er neste steg etter KS1 at regjeringen beslutter konseptvalg. Regjeringen har besluttet at et arealeffektivt konsept (konsept 2B) med leie i markedet skal legges til grunn for videre planlegging. Denne beslutningen ble formidlet i et brev til Høyskolen i Østfold den 12. november. I dette brevet ble det også formidlet føringer for det videre arbeidet, blant annet at høyskolen skal dekke fremtidige leiekostnader innenfor egne budsjetter.

Den videre prosessen vil være at Høyskolen i Østfold konkretiserer arealbehovet i samarbeid med Statsbygg, slik at arealbehovet kan konkurranseutsettes i markedet. Statsbygg vil bli brukt som rådgiver gjennom hele prosessen. Ved konkurranseutsetting av arealbehovet kan både nybygg, ombygging- og transformasjonsprosjekter være aktuelle, så lenge de dekker arealbehovet på en effektiv måte. Dette fremgår av føringene jeg har lagt for det videre arbeidet. Dagens utleier står fritt til å levere tilbud i konkurransen.

SPØRSMÅL NR. 582**Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen****Besvart 1. desember 2025 av fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss****Spørsmål:**

Hva er årsaken til at noen los bordingsfelt ikke er inkludert i ordningen, og vil statsråden ta initiativ til at Kystverket innlemmer flere los bordingspunkt i den ordinære ordningen?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag 67 los bordingsfelt langs kysten, dette er områder hvor losen går om bord eller av skip som har hatt los.

Kostnaden for los tilbringertjenesten dekkes gjennom losavgiften som alle lospliktige skip betaler.

10 av disse los bordingsfeltene hvor av 5 i Nordland og 3 i Nord-Trøndelag er utelatt fra den ordinære tilbrin-

gertjenesten med den konsekvens at brukeren må betale hele kostnaden ved å bruke disse losbordingsfeltene.

Noen av disse feltene som er utenfor den ordinære tilbringertjenesten har mye trafikk som f.eks. Grinna, Moldøra, Myre og Melbu.

Det har over tid vært fremmet ønske om å inkludere flere av disse 10 los bordingsfeltene i den ordinære ordningen da det er konkurransevidende for næringslivet i disse områdene å bli tillagt ekstra kostnader.

Prisforskjell på los bordingen er på 1 722 % (fra 1 249 til 21 518 kroner) for de 10 feltene som ikke er del av ordinær tilbringertjeneste.

Kystverket skal fremme sjøtransport som en effektiv og klimavennlig del av transportsystemet, og bidra til å redusere transportkostnader.

Tilbringerdekningen i dag mangler konsistens mellom sammenlignbare felt/regioner. Kystverket bør gjøre en ny vurdering om å innlemme flere felt i den ordinære tilbringertjenesten. Dette vil rette opp i utilsiktede konsekvenser av dagens ordning, som bidrar til å vri trafikk og belaste enkelte lokalsamfunn og næringsregioner uforholdsmessig.

Svar:

Jeg er opptatt av at vi skal ha en velfungerende lostjeneste som kan bidra til å dekke behov for effektiv og sikker sjøtransport langs hele kysten. Siden lostjenesten i hovedsak finansieres gjennom losavgifter, er jeg også opptatt av at vi skal ha en kostnadseffektiv tjeneste med hensyn til målsetninger om gode rammevilkår for skipsfartsnæringen.

Norge har en lang og krevende kyst som trafikkeres av et stort antall fartøyer. Disse fartøyene har et komplisert og sammensatt seilingsmønster som går langs kysten og inn i og ut av fjordsystemer. For å sikre en kostnadseffektiv lostjeneste og at samlet avgiftsbelastning ikke blir for stor, må bording og kvitting av los rutes inn mot et avgrenset antall losbordingsfelt.

I vurderingene om lokalisering av losbordingsfelt er det blant annet tatt hensyn til omfang og sammensetting av skipstrafikk og behov for effektive logistikk løsninger. I områder med stor trafikk er det opprettet bordingsfelt, som for eksempel i Oslofjorden, Korsfjorden og Fedje. I områder med mindre trafikk må det vurderes om det skal opprettes bordingsfelt eller om skipstrafikken skal rutes til andre bordingsfelt med større trafikk. I disse vurderingene må det også ta hensyn til at avstanden ikke blir for stor til de 24 losstasjonene, da reisetiden for losene til og fra losoppdrag utgjør en vesentlig del av kostnadene til lostjenesten og dermed også avgiftsnivået for skipsfartsnæringen.

Lostjenesten tilbyr i dag bording og kvitting av los ved 57 ordinære losbordingsfelt. I tillegg tilbyr lostjenesten bording og kvitting fra 10 felt som ligger utenfor den ordinære tilbringertjenesten, mot at fartøyene det

gjelder, dekker ekstrakostnadene knyttet til dette. Denne muligheten er etablert på bakgrunn av dialog med lokale næringsaktører, og gjelder eksempelvis feltene ved Grinna, Moldøra, Myre og Melbu.

Som stortingsrepresentant Olsen viser til, varierer stykkprisen for bording og kvitting av los mellom 1 249 kroner og 21 518 kroner for de 10 feltene som ligger utenfor den ordinære tilbringertjenesten. Stykkprisen er fastsatt ut fra beregninger av tilleggskostnaden for lostjenesten knyttet til bording/kvitting ved hvert av de 10 feltene. Dette kommer da i tillegg til de ordinære losavgiftene. Fartøy som velger å borde ved disse feltene, kan alternativt benytte nærmeste ordinære losbordingsfelt, uten ekstra prispåslag.

Det fremgår av lospliktforskriften hvilke losbordingsfelt som inngår i den ordinære tilbringertjenesten og hvilke som medfører tilleggskostnader. Kystverket har med hjemmel i lospliktforskriften § 5 tredje ledd myndighet til å justere og etablere nye losbordingsfelt. Jeg er kjent med og legger til grunn at etaten vurderer behovene for lokalisering av bordingsfelt, der hensynet til sikkerhet og kostnadseffektivitet vektlegges i den samlede vurderingen.

Jeg vil også understreke betydningen av å videreføre arbeidet med å sikre en kostnadseffektiv lostjeneste, slik at vi kan tilrettelegge for en effektiv og sikker sjøtransport langs hele kysten. Innenfor denne rammen er det etter min vurdering et gode at Kystverket og næringsaktører kan finne fleksible løsninger som for eksempel løsningen med de 10 bordingsfeltene som kommer i tillegg til den ordinære tilbringertjenesten.

SPØRSMÅL NR. 583**Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Siren Julianne Jensen****Besvart 1. desember 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Oppfatter Miljødirektoratet at senkingen av fregatt på Sveinsgrunnen utgjør brudd på forurensningsloven?

BEGRUNNELSE:

Dersom svaret her er nei:

a) Betyr et nei at man anser senkingen for ikke å være til «nevneverdig ulempe.»

b) Betyr et nei at man anser senkingen for være «vanlig forurensning.»

Dersom svaret er ja: Hvilken reaksjonsmåte vil direktoratet velge og hvordan begrunnes valg av reaksjonsmåte.

Sjøforsvaret senket i september i år den utrangerte fregatten KNM Bergen. Den tjente som mål i en øvelse. Vraket ligger 125 meters dyp på kanten av fiskefeltet Sveinsgrunnen utenfor Senja.

Fiskarlaget krever vraket hevet. Det samme gjør ordfører i Senja kommune. Vraket er til hinder for fisket.

Det er «svært uheldig» dersom utrangerte fregatter havner på havbunnen, skrev Miljødepartementet i 2009 til forsvarsdepartementet. Statens forurensningstilsyn anbefalte at stålet skulle gå til gjenvinning. Forsvaret sa seg enig og meldte at praksisen med å senke fregatter ville opphøre.

Forurensningsloven krever at den som planlegger tiltak, som vil føre til forurensning, søker om tillatelse. For Forsvaret gjelder et unntak. Det gis søknadsfrihet for «vanlig forurensning» som ikke medfører «nevneverdige ulemper». Miljødirektoratet ga forsvaret adgang til å benytte dette unntaket uten tilgang på informasjon om hvor fartøyet skulle senkes, men bad dem «avklare egnet lokalitet med berørt kommune og statsforvalteren». Det ble ikke gjort.

Begrepet «vanlig forurensning» knytter seg til hvilket omfang og hvilke virkninger forurensningen har. En hundre meter lang fregatt i et fiskefelt kan vanskelig betegnes som vanlig. Miljødirektoratet har her tatt stilling til søknadsfrihet uten å sørge for å få på bordet informasjon som vil være avgjørende for beslutningen.

Men den som planlegger å iverksette forurensende tiltak, har også en plikt til undersøke om kriterier for søknadsfrihet er oppfylt. Forsvaret fikk i konsultasjon med Fiskeridirektoratet vite at senkingen på Sveinsgrunnen ville «innebære en fortrenging av fiskeinteressene». Fiskeri-interessene ble ikke hørt. Terskelen for hva som er

å regne som ikke nevneverdige ulemper er lav. Forsvaret måtte være klar over at tiltaket var søknadspliktig.

Søknad ville sikret en saksbehandling i samsvar med forvaltningslovens krav og vi ville fått en reell vurdering av miljøkonsekvenser. Senking inne på et fiskefelt ville vært hindret.

Svar:

Fregattene KNM Trondheim og KNM Bergen ble senket som en del av Forsvarets øvelse i Andfjorden i september 2025. Forsvaret hadde i forkant av øvelsen vært i kontakt med Miljødirektoratet og varslet om planer om skyteøvelse som ville innebære senkning av egnet målfartøy som en del av øvelsen. Miljødirektoratet gav i denne forbindelse uttrykk for at «vanlig forurensning» fra Forsvarets virksomhet er unntatt fra forurensningslovens generelle krav om tillatelse til «virksomhet som kan medføre forurensning», jf. forurensningsloven § 8 andre ledd og § 11 første ledd.

I etterkant har det på enkelte punkter kommet frem ny informasjon om omfanget og konsekvensene av senkning av skip som en del av den aktuelle øvelsen. I lys av denne informasjonen vil det nå bli gjort en nærmere vurdering av forholdet til forurensningsloven med tilhørende forskrifter.

SPØRSMÅL NR. 584

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen

Besvart 1. desember 2025 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at oppdragsbrevet blir gitt til UiT slik at planleggingen kan starte?

BEGRUNNELSE:

Forskning og høyere utdanning er et av de viktigste områdene for norsk aktivitet og nærvær på Svalbard. Norge skal være en sentral aktør innenfor kunnskapsutvikling på og om Svalbard, ikke bare tilrettelegger.

UiT med sitt forskningsfartøy F/F Helmer Hansen har gjennom flere tiår drevet verdifull forskning i Nord, et arbeid som bidrar til viktig kunnskap om våre nordområder. Dette skipet nærmer seg utløpsdato og det er derfor svært nødvendig at vi raskt kommer i gang med planlegging av et nytt fartøy.

Norge vil snart mangle 300 døgn tilstedeværelse rundt Svalbard og i Barentshavet, og etter 2030 et fartøy som sikrer næringsutøvelse og kunnskapsbasert forvaltning av arktiske havområder.

UiT, NTNU og UNIS samarbeider om nytt fartøy med hjemmehavn i Longyearbyen, men trenger et utredningsoppdrag for å kunne starte arbeidet.

Svar:

Først vil jeg understreke at jeg er enig med stortingsrepresentant Dagfinn Henrik Olsen i at forskning og høyere

utdanning er viktig for norsk aktivitet og nærvær i nordområdene og på Svalbard. Det er derfor regjeringen har forpliktet seg til å finansiere programmet Polhavet 2050 med 1 milliard kroner, fordelt over de neste 10 årene, med oppstart i 2026.

Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT) ber i sitt innspill til statsbudsjettet for 2027 om at Kunnskapsdepartementet skal gi universitetet et utredningsoppdrag om en flytende arktisk campus til erstatning for F/F Helmer Hansen. Universitetet opplyser at et eller flere mulige konsepter vil kunne overstige terskelverdien på 1 mrd. kroner i statens prosjektmodell. Dette betyr at det er ansvarlig fagdepartement, i dette tilfelle Kunnskapsdepartementet (KD), som beslutter om det skal settes i gang en konseptvalgsutredning (KVU).

For at KD skal kunne gi et mandat for en KVU, så må UiT utarbeide et skriftlig underlag (idéfase) som bl.a. svarer ut følgende:

- Bakgrunn for behovet og de grunnleggende problemene
- Overordnet skisse til mulige løsninger med en foreløpig vurdering av kostnadsnivå
- Forankring i relevante dokumenter, eks. strategier, planer, styrevedtak m.m.
- Utkast til samfunns mål og effektmål

Forslaget fra UiT vil på vanlig måte bli vurdert i den ordinære budsjettprosessen.

SPØRSMÅL NR. 585

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 27. november 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Tiltaksplan for villrein ligger an til å være særdeles inngrepende i indre Agder. Analyser viser at de foreslåtte tiltaksplanene resulterer i en urimelig båndlegging av areal i Valle og Bykle kommune. Tilgjengelig areal reduseres fra

8,1 % til 2,9 % i Valle og fra 5,9 % til 1,5 % i Bykle, noe som fratar disse distriktskommunene muligheten til utvikling, aktivitet og bolyst.

Hvordan kan statsråden forsvare at dette ikke er et klart brudd på prinsippet om “å gi litt” når planen legger opp til avfolkning av indre Agder?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har i Stortinget uttalt prinsippet om at “alle skal gi litt, ingen skal gi alt” i arbeidet med å bedre tilstanden for villrein, som understreker en balansert fordeling av byrder. Imidlertid viser analyser for Valle og Bykle kommuner at dette prinsippet ikke etterleves i praksis, da nesten hele arealet blir båndlagt, noe som legger uforholdsmessig store begrensninger på disse lokalsamfunnene. Ifølge analysene, som viser resterende areal etter fratrekk av naturfarer som skred (jord- og flaumskred samt snøskred), flaum, dyrka mark og myr (for Bykle), samt villreinområder, gjenstår kun minimale områder til disposisjon. For Valle kommune (totalareal 1265 km²) gjenstår 8,1 % (102 km²) etter fratrekk inkludert villreinområde i Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen). Med den nye tiltaksplanen, der villreinområdet fra Miljødirektoratets naturbase tas i bruk, som Statsforvalteren i Agder allerede praktiserer, reduseres det tilgjengelige arealet ytterligere til kun 2,9 % (37 km²). For Bykle kommune (totalareal 1467 km²) gjenstår 5,9 % etter Heiplanen, og med tiltaksplanen reduseres dette til 1,5 % etter ytterligere fratrekk av fokusområder i tiltakspakke 5 (utvida trekkområder).

De foreslåtte tiltaksplanene, som følger av Meld. St. 18 (2023–2024) «Ein forbetra tilstand for villrein», representerer dermed et paradoks: Mens målet er å beskytte villreinen gjennom delt ansvar, straffes Valle og Bykle økonomisk ved at de mister all råderett over eget areal, mens andre kommuner i Norge har betydelig større frihet til utvikling. Dette undergraver prinsippet om bærekraftig balanse mellom naturvern og samfunnsinteresser, som meldingen selv understreker.

Som distriktskommuner trenger Valle og Bykle areal for å opprettholde aktivitet, næringsutvikling og ikke minst bolyst i distriktene.

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at tiltaksplanen for Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder ennå ikke er vedtatt. Forslag til tiltaksplan har vært på høring frem til 31. oktober 2025, og det har både i forkant og underveis i høringen vært gjennomført en grundig involvering av berørte kommuner og fylkeskommunen samt folkemøter. Det har kommet inn et stort antall høringssinnspill, og vi arbeider nå med å gå gjennom disse og ha dialog med berørte aktører om endelig utforming av tiltakene i planen. Det er derfor for tidlig å konkludere med hva som blir konsekvensene av planen. På generelt

grunnlag vil jeg likevel knytte noen bemerkninger til representanten Nilsen sitt spørsmål.

Som representanten viser til, er min inngang til arbeidet med tiltaksplaner at ingen kan gjøre alt, men alle må gjøre noe. Videre er ikke tiltaksplanen juridisk bindende for kommunen, men vil inneholde tiltak som kommunene enten har sluttet seg til eller oppfordringer til kommuner og andre aktører om å gjennomføre tiltak for å bedre tilstanden for villreinen. For eksempel oppfordres kommunene til å gjennomføre planvask av eksisterende planer. Det er også viktige premisser for tiltaksplanene at de forsøker å oppnå en rimelig fordeling av byrdene ved tiltak, og å ivareta aktivitet, næringsutvikling og bolyst i berørte kommuner.

Jeg er opptatt av at det samlet sett iverksettes tiltak som forbedrer tilstanden for villrein i villreinområdene. For å nå målsetningene for villrein frem mot 2100 mener jeg det er nødvendig med en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinfeltet. Kommunenes arealplaner har stor betydning for hvordan arealer i villreinområder og i randsonene til villreinområder forvaltes, og det er derfor viktig at ny kunnskap om villrein og regionale planer for villrein inngår i kunnskapsgrunnlaget når kommuneplaners arealdel revideres. Kommunene spiller derfor en nøkkelrolle i oppfølgingen av både tiltaksplaner og villreinmeldingen, og mitt inntrykk er at kommunene ønsker å bidra til at villreinen får det bedre og at bolyst og lokalsamfunn opprettholdes.

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Stig Atle Abrahamsen

Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

84 mill. kroner i redusert bevilgning gjennom redusert vertskommunetilskudd HVPU er ikke knyttet til frafall i beboere i vertskommunene. Tilsvarende ble også gjort i budsjettet for 2024.

Hvordan fordeler kutten seg på hver kommune, og hva er bakgrunnen for at regjeringen kutter i tilskuddet for de gjenlevende psykisk utviklingshemmede i kommuner som tok et ekstra ansvar ifm. HVPU-reformen?

Svar:

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026 er det foreslått en ramme på 646,5 millioner kroner i Vertskommunetilskuddet HVPU. Det er en reduksjon på 84 millioner kroner sammenlignet med 2025, i tillegg til det som følger av frafall. Reduksjonen foreslås fordelt mellom vertskommunene etter folketall, slik at de største kommunene tar den største andelen av kuttet. Slik tas det også

særlig hensyn til kommunene der vertskommunetilskuddet utgjør størst andel sett opp mot utgiftene. Det er i tråd med føringene i anmodningsvedtaket i Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Der er stort behov for å omstille tjenestene i årene som kommer. Regjeringen har derfor over flere år jobbet med å legge om Vertskommunetilskuddet, som er en ordning som stammer tilbake fra 1990-tallet. Vi mener denne endringen og reduksjonen, gir nødvendige incentiver til omstilling i tjenestene. Det er innretningen på kommuneopplegget gjennom frie inntekter, rammetilskudd og øremerkede tilskudd som skal sikre at kommunene leverer på sitt sørge for ansvar, sine lovpålagte oppgaver og sikrer utjevning av forskjeller

Vertskommunetilskuddet er innrettet slik at telling og uttrekk av midler ved frafall av beboere vil bli gjennomført hvert år frem til alle beboere har falt fra, og tilskuddsordningen er avviklet i sin helhet. Foreslått reduksjon per kommune i 2026 utover det som følger av frafall av beboere fremkommer i følgende tabell:

	Foreslått fordeling av reduksjon i 2026 per kommune, mill.kr.	Anslått tilskudd 2026, mill. kr.
Askøy	-3,8	26,0
Sogndal	-1,6	16,5
Brønnøy	-1,0	9,3
Bærum	-16,5	33,7
Eigersund	-1,9	37,0
Kinn	-2,2	11,5
Gran	-1,7	12,7
Halden	-4,0	6,6
Hamar	-4,2	22,7
Holmestrand	-0,4	0,0
Hå	-2,5	15,4
Kvam herad	-1,1	8,3
Kvæfjord	-0,4	122,9
Indre Fosen	-1,3	5,3
Orkland	-2,3	6,8
Moss	-6,6	14,5
Nome	-0,8	16,6
Nord- Aurdal	-0,8	11,7

Ringerike	-4,0	3,1
Ringsaker	-4,5	16,7
Saltdal	-0,6	46,3
Sortland	-1,3	4,8
Stange	-2,7	15,8
Stjørdal	-3,1	8,2
Sandefjord	-1,3	0,0
Søndre Land	-0,7	60,1
Vestnes	-0,9	83,8
Ålesund	-7,4	5,8
Østre Toten	-1,8	15,4
Ås	-2,8	8,9
Sum:	-84,0	646,5

SPØRSMÅL NR. 587

Innlevert 23. november 2025 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 28. november 2025 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Kan statsråden avklare aktiviteten som har vært i forkant av EUs avgjørelse om å vedta beskyttelsestiltak som toll og minstepris på jernlegeringer hvor Norge havnet utenfor EUs tollmur, da med møtevirksomhet, møtetype, info om eventuelle forhandlinger, hvilke møter statsråden deltok på, etc.?

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiregjeringen har ikke evnet å få Norge innenfor tollmuren til EU, selv om vi er den lydigste og flinkeste gutten i klassen. Det fremstår uklart hva regjeringen har gjort i forkant av denne beslutningen, og hvor kraftig trykk og prestisje regjeringen har lagt i denne saken.

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Marius Arion Nilsen til næringsministeren som hun har bedt meg svare på siden saken gjelder saksfelt som hører til mitt ansvar.

Europakommisjonen startet beskyttelsestiltaksundersøkelser på silisium og ferrolegeringer i desember

2024. Regjeringen har siden aktivt arbeidet for å hindre at Norge og de andre EØS/EFTA-statene blir rammet av beskyttelsestiltak. Temaet ble aktivt fulgt opp i møter med Europakommisjonens president Von der Leyen, handelskommisær Sefcovic og både regjeringssjefer og øvrige medlemmer av regjeringene i EUs medlemsland. Jeg har selv tatt opp saken er rekke ganger med handelskommisæren, andre relevante medlemmer av Europakommisjonen og mine kolleger i EU-land, men i denne saken har også statsministeren, finansministeren og næringsministeren vært aktivt engasjert. Videre har det vært møtevirksomhet på embetsnivå både opp mot Kommisjonen og EUs medlemsland.

Norges hovedbudskap har vært tydelig: EØS/EFTA-landene bør ikke omfattes av slike beskyttelsestiltak. Vi er en integrert del av det indre marked gjennom EØS, og norske produkter bidrar til verdiskaping og arbeidsplasser i Europa. Dette er samarbeid som tjener både Norge og EU.

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Finn Krokeide

Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilken betydning mener statsråden det har at det er begrenset kapasitet på Gjøvikbanen, særlig i perioden det kjøres timesintervall for persontrafikken til/fra Gjøvik og derfor er vanskelig å framføre godstog mellom persontogene i dette tidsrommet, for hvilken vekt Gjøvikbanen har i vurderingen av om det samlede transportsystemet gir tilstrekkelig robusthet og redundans for Nammo?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål av 10.11.25 og statsrådens besvarelse av spørsmålet den 14.11.25, jf. Dokument nr. 15:416 (2025-2026). Statsråden besvarer ikke den delen av spørsmålet som rettet seg mot Nammos samlede transportsystem. Men opplyses i besvarelsen av spørsmålet om at det er begrenset kapasitet for godstransport på Gjøvikbanen, særlig i det tidsrommet det kjøres timesintervall på persontrafikken til og fra Gjøvik. Det bes på derfor besvart hvilken betydning statsråden mener det har for hvilken vekt som kan legges på Gjøvikbanen i vurderingen av om det samlede transportsystemet gir tilstrekkelig robusthet og redundans for Nammo.

Svar:

Jernbanen er en miljøvennlig og effektiv måte å transportere gods på lange strekninger. For Nammo og andre bedrifter i Innlandet med behov for å transportere varer til Alnabru og Bergen, vil Gjøvikbanen kunne være en viktig del av systemet av infrastruktur som møter næringslivets behov for transport.

Samferdselsdepartementet er ikke kjent med at kapasitetsbegrensningene på Gjøvikbanen i dag er til hinder for varetransport fra Nammo.

Jeg viser til mitt svar på spørsmål fra stortingsrepresentanten 14. november der det står at «godstransport på jernbanen er i hovedsak kommersiell, det vil si at den kjøres med lite offentlig støtte, på samme måte som godstransport på veg og sjø. Dette betyr at godstogoperatørene setter opp godstog der det er tilstrekkelig etterspørsel, slik at de kan få lønnsomhet i transporten. Grunnen til at det bare er persontrafikk nord for Roa, er i hovedsak at det per nå ikke er markedsmessig interessant å kjøre godstog der. Det er teknisk mulig å kjøre godstog på Gjøvikbanen på

dagens infrastruktur mellom Alnabru og Roa (og videre til Bergen) også med farlig gods klasse 1. Det samme er mulig på nordre del av Gjøvikbanen».

Om det i fremtiden vil være behov for mer kapasitet på Gjøvikbanen, utredes i den kommende godsstrategien som Jernbanedirektoratet er i ferd med å utarbeide og som skal være ferdig i april 2026. Denne strategien vil være en viktig del av beslutningsgrunnlaget for neste rulling av NTP.

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 2. desember 2025 av landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen

Spørsmål:

Forstår landbruksministeren at det er dramatisk for norsk løkproduksjon og norske løkprodusenter om regjeringen velger å innføre de nye kadmium kravene i juli 2026, og vil ministeren enten sørge for at vi utsetter å innføre de nye reglene, at Norge får fritak fra de nye reglene eller at det etableres en kompensasjonsordning for løkprodusentene, slik at de kan få sove om natta og kan fortsette med løkproduksjon selv med de nye strenge og lave grenseverdiene?

BEGRUNNELSE:

Den 24.11 har Nationen en viktig sak om hvordan EU-krav om lavere nivå av kadmium i løk kan ødelegge for store deler av norsk løkproduksjon. I dag er det tillatt med 0,05 milligram kadmium per kilo løk, er det i det nye regelverket blir det bare lov med 0,03 milligram.

Flere bønder sover dårlig om natta pga. mulig innføring av nye krav. De har enda ikke turt å kjøpe setteløk for neste års sesong. Vanligvis kjøpes det på høsten, men siden det er uavklart om de kan fortsette med løk dersom Norge innfører de nye EU-kravene, er de usikre på om de skal ta sjansen på å fortsette med løk om de ikke får en sikkerhetsgaranti fra norske myndigheter. Alternativt kan Norge vente med å innføre kravet eller enda bedre velge å ikke innføre kravet. Det bør være mulig å få unntak dette nye og strenge kravet, begrunnet ut i fra norske forhold og norsk kosthold. I Norge spiser vi vesentlig mindre løk enn resten av Europa og muligheten for at nordmenn får i seg skadelige høye nivåer av kadmium pga. at de har spist for mye løk er en teoretisk problemstilling og absolutt ikke et reelt problem.

Den 5. desember så skal EØS komiteen ha møte i Brussel hvor det er planlagt at Norge skal godta at vi innfører de nye kravene allerede fra sommeren 2026. Om norske regjeringen virkelig vil, så bør det være mulig for Norge å få si nei og få unntak. Det bør også være mulig å utsette innføring av nye regler i påvente av mer forskning på hvordan redusere kadmium innholdet. Men dersom regjeringen velger å påtvinge bøndene de nye og strenge grenseverdiene, så må i hvert fall regjeringen sørge for en kompensasjonsordning. Ellers så blir det dramatisk for norsk løkproduksjon.

Organisasjonssjef i Gartnerhallen, Gunn Jorunn Sørum sier bla følgende:

«Ingen kan dyrke løk hvis de risikerer å sitte igjen med en avling som ikke kan selges».

Løkbonden Loieuse Gjor er også tydelig på at hun ikke tørr kjøpe inn setteløk og bruke mye penger og ressurser på å dyrke og høste løk som hun kanskje ikke får lov til å selge pga. de nye lave kadmium grenseverdiene. Uten inntektene fra løksalget så mister hun hele 33 % av inntektsgrunnlaget på gården. Det er veldig alvorlig. For å sette det i perspektiv sier Gjor:

«Tenk om landbruksministeren skulle miste en tredjedel av lønna si nærmest over natta».

Svar:

Jeg er klar over og har forståelse for utfordringene endringen av grenseverdien for kadmium vil kunne medføre for næringa. Utfordringene skyldes naturlig store forekomster av alunskifer, og dermed høye nivåer av kadmium i jordsmonnet, i enkelte områder. Endringen i grenseverdien antas derfor å kunne føre til at flere løkprodusenter i området rundt Stange risikerer at grenseverdien i løk blir overskredet.

Det kan allikevel ikke være slik at det er tillatt med et høyere nivå av et helseskadelig stoff i norske matvarer enn i fra andre europeiske land. Dersom vi skulle bidra til at enkelte matvarer som importeres, blir underlagt strengere trygghetskrav enn de norske, vil det over tid kunne bidra til å redusere den høye oppslutningen og tilliten som innbyggere har til mat fra Norge.

Regelverket om forurensende stoffer i næringsmidler har vært en del av EØS-avtalen siden 1994, og dette regelverket ligger under Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområde. Europakommisjonen vurderer løpende, blant annet på grunnlag av risikovurderinger fra EFSA, om grenseverdiene bør endres. Kadmium er et giftig tungmetall som kan finnes i alle typer mat, både animalsk og vegetabilsk. For mye kadmium kan gi nyreskader, bein-skjørhet og en økt risiko for å få kreft.

I 2021 vedtok Europakommisjonen en omfattende revisjon av grenseverdiene for kadmium i en rekke næringsmidler, blant annet bær, frukt, korn, frø, frokost-

blandinger, kjøtt, fisk, sjokolade, salt, barnemat og grønnsaker, herunder løk.

Norge har bedt EU om en tilpasningstekst med utsatt gjennomføring av grenseverdien for kadmium i Norge til 1. juli 2026 og har fått gjennomslag for dette av EU. Regelverket vil bli innlemmet i EØS-avtalen med denne tilpasningen på EØS-komiteens møte 5. desember 2025.

Vitenskapskomiteen for Mat og Miljø har konkluderte med at voksne nordmenn i gjennomsnitt ikke får i seg skadelige mengder kadmium gjennom vanlig mat. Barn kan imidlertid overskride tolerabelt inntak fordi de spiser mye mat i forhold til kroppsvekten. Voksne som spiser mye av mat med høyt kadmiuminnhold, vil over

tid kunne få i seg mer kadmium enn det som regnes som trygt.

Det har vært flere prosjekter de senere årene som har kartlagt forekomst av kadmium i forskjellige dyrkningsområder, og som har sett på mulighet til å optimalisere dyrkningsteknikk for å redusere opptak i planter av kadmium fra jorden, blant annet NIBIO-rapport 9/11/2023 og et pågående prosjekt av Norsk Landbruksrådgivning og Norges Geologiske Undersøkelser, finansiert over Grofondet.

Jeg viser til at de nye grenseverdiene ikke medfører et forbud mot å dyrke løk, heller ikke i områder med naturlig forekomst av alunskifer. LMD har hatt dialog med næringen om konsekvenser for løkprodusenter og næringer generelt, og har et nytt møte om saken i desember.

SPØRSMÅL NR. 590

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Finn Krokeide

Besvart 1. desember 2025 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å styrke åpenheten rundt Norsk Tipping, herunder vurdere regelverk og praksis som i dag gjør at selskapet i stor grad kan avvise innsynskrav til tross for sin rolle som heleid statlig monopolaktør?

BEGRUNNELSE:

Norsk Tipping er et heleid statlig selskap med enerett til store deler av det regulerte pengespillmarkedet i Norge. Selskapet forvalter betydelige verdier på vegne av fellesskapet og har en nøkkelrolle i finansieringen av kultur, idrett og frivillighet. Nettopp derfor er høy grad av åpenhet og innsyn i selskapets virksomhet avgjørende for å sikre tillit til både pengespillpolitikken og forvaltningen av midlene.

Norsk Tipping er omfattet av et særskilt unntak som innebærer at selskapet ikke trenger å forholde seg til de samme innsynsreglene som andre offentlige virksomheter. Dette unntaket gjør det vanskelig for offentligheten og pressen å få innsyn i forhold som åpenbart er av allmenn interesse. Dette er blant annet omtalt i sak hos Oppland Arbeiderblad av 19.11.25.

<https://www.oa.no/dette-vil-ikke-norsk-tipping-at-du-skal-fa-vite-gode-grunner-til-a-utfordre/s/5-35-2189072>

Norsk Tipping har de siste årene gjort flere vesentlige feil, blant annet knyttet til gjennomføring av treknninger og andre alvorlige avvik, som har resultert i svekket tillit til selskapet og store bøter. Når et statlig heleid spillsselskap gjør alvorlige feil og påføres store økonomiske reaksjoner, forsterkes behovet for innsyn i hvordan virksomheten faktisk drives, hvilke vurderinger som gjøres, og hvilke tiltak som iverksettes for å rette opp og hindre nye feil.

Det er derfor grunn til å stille spørsmål ved at et statlig monopol, som begrunnes med ansvarlighet og samfunnsoppdrag, kan operere med et betydelig lavere nivå av åpenhet enn det som ellers forventes av offentlige organer. Manglende innsyn kan svekke kontrollen med hvordan midlene forvaltes, og undergraver muligheten til å føre en reell offentlig debatt om Norsk Tippings praksis, prioriteringer og håndtering av alvorlige feil.

På denne bakgrunn bes statsråden redegjøre for hvordan hun vurderer dagens åpenhet knyttet til Norsk Tipping, og om hun vil ta initiativ til endringer som kan sikre større transparens og bedre innsyn i selskapets virksomhet.

Svar:

Jeg deler representantens syn om at åpenhet er viktig. Likevel er det slik at flere statsaksjeselskaper er unntatt offentligleglovas virkeområde, og Norsk Tipping er en av disse, jf. offentligforskrifta § 1 første ledd bokstav h. Bakgrunnen for at Norsk Tipping ikke er omfattet av offentliglovas virkeområdet er at selskapet, selv om det har monopol i Norge og dermed ikke driver i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private aktører, er utsatt for indirekte konkurranse fra utenlandske pengespilltilbydere på internett. Selv om vi de siste årene i økende grad har lykket med å redusere de utenlandske spillselskapenes tilstedeværelse i det norske markedet, utgjør de fortsatt en konkurransemessig utfordring for Norsk Tipping. Lotteritilsynet har i sin siste kanaliseringsrapport fra mars 2025 estimert at utenlandske spillselskaper har en netto omsetning i det norske markedet på mellom 1,1 og 1,5 milliarder kroner i 2024. Å underlegge Norsk Tipping offentliglovas virkeområde, vil kunne gi disse selskapene informasjon om Norsk Tippings virksomhet som vil kunne styrke deres posisjon i det norske markedet, noe jeg ikke ønsker å legge til rette for all den tid vi har en enerettsmodell.

Det er dermed gode grunner til å begrense åpenheten om Norsk Tippings virksomhet. Når det er sagt, er det riktig som representanten skriver at Norsk Tipping er et statseid selskap med et viktig samfunnsoppdrag og som også har en nøkkelrolle i finansieringen av idrett, kultur og frivillighet. Det er derfor viktig at Norsk Tipping er åpne og transparente der de kan. Selskapets egne interne retningslinjer legger til rette for innsyn dersom hensynet til offentlig innsyn veier tyngre enn behovet for unntak. Ifølge retningslinjene skal innsynskravene som hovedregel besvares innen fem virkedager og avslag skal være begrunnet.

Som representanten peker på, har det det siste året vært avdekket flere feil i Norsk Tippings virksomhet som også har resultert i bøter fra Lotteritilsynet. Norsk Tipping har vært tydelig på at de ønsker å være åpne og transparente om feilene, både internt og eksternt. Selskapet har blant annet offentliggjort rapport innhentet på bakgrunn av feilene som har vært avdekket. Norsk Tipping har også nedsatt en egen kvalitetsgruppe blant annet for å teste, reteste og overvåke alle deres produkter, tjenester og prosesser. Selskapet har vært åpne om feil som er oppdaget under dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 591

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Tor Mikkelt Wara

Besvart 28. november 2025 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Har Enova benyttet ekstern konsulenthjelp de siste fem årene, utenom lovpålagt revisjonsbistand, og hva har vært de samlede utgiftene til slik bistand for selskapet?

Svar:

Enovas utgifter til ekstern konsulentbistand kan deles inn i to kategorier: 1) utgifter knyttet til administrasjon av statsforetaket Enova SF, og 2) utgifter knyttet til Enovas forvaltning av klima- og energifondet og særskilte opp-

drag. I styringsavtalen med Enova er det en føring om at Enova skal være en liten og fleksibel organisasjon.

Administrasjonskostnadene til Enova er knyttet til drift av foretaket, herunder lønn, personalkostnader, IT-tjenester og lignende. Enova benytter eksterne konsulenttjenester blant annet til drift og utvikling av IT-infrastruktur og -systemer og juridiske tjenester. Enova rapporterer i sin årsrapport på andelen konsulentbruk i statsforetaket relativt til administrasjonskostnadene. I 2024 var konsulentandelen av administrasjonskostnadene på 10,7 prosent. Tabell 1 viser en oversikt over utgifter for ekstern konsulentbistand knyttet til administrasjon av Enova SF i årene 2021 til 2025.

Tabell 1: Utgifter til konsulenttjenester knyttet til administrasjon av Enova SF, 2021-2025 (i 1000 kroner)

Formål	2021	2022	2023	2024	2025
Drift og utvikling av Enovas IT-infrastruktur og -systemer	18 033	19 058	20 580	19 708	18 912
Juridiske tjenester	585	572	1 197	370	1 535
Konsulentbistand for utviklingsprosjekt i statsforetaket	4 779	7 779	7 408	4 323	2 238
Lederutvikling	908	136	666	1 012	977
Totalt	24 306	27 545	29 850	25 414	23 662

Enova benytter også eksterne konsulenttjenester knyttet til støtteprogrammene de forvalter, som er Enovas kjerneoppdrag. Enova har også fått særskilte oppdrag fra staten i oppdragsbrev, for eksempel drift av Energimerkeordningen og særskilt oppdrag for energiltak i husholdninger. Enova kjøper inn eksterne leveranser og tjenester for å kunne tilby et velfungerende støttetilbud til marked-

et og for å sørge for gjennomføringen av oppdrag og aktiviteter i henhold til avtale og oppdragsbrev.

Tabell 2 viser en oversikt over utgifter til ekstern konsulentbistand til forvaltningen av klima- og energifondet og særskilte oppdrag i årene 2021 til 2025.

Tabell 2: Utgifter til konsulenttjenester knyttet til forvaltningen av Klima- og energifondet og særskilte oppdrag, 2021-2025 (i 1000 kroner)

Formål	2021	2022	2023	2024	2025
Virkemiddelutøvelse	6 286	9 021	11 377	25 422	25 328
<i>Herunder:</i>					
innkjøp ifm. oppdragsgjennomføring (virkemiddelutvikling, analyser, evalueringer)	4 721	8 056	10 109	24 250	24 732
Tredjepartsverifikasjon av prosjekter	1 565	965	1 268	1 172	596
Særskilte oppdrag	19 665	15 811	18 700	10 997	24 193
<i>Herunder:</i>					
Drift og utvikling av Energimerkeordningen	18 434	14 274	17 888	9 841	7 628
Ny ordning for energieffektivisering i husholdninger	-	-	-	-	11 635
Energirapportering store selskap (NVE)	-	-	-	-	3 786
Drift og utvikling av NOBIL	1 231	1 537	810	1 156	1 144
Avtalefestede aktiviteter	14 571	21 682	30 415	33 398	23 382
<i>Herunder:</i>					
Utvikling av digitale løsninger	-	1 890	3 806	10 920	7 462
Informasjonstjenester (Enova Svarer)	13 701	17 852	25 092	19 843	15 529
Andre konsulentoppdrag ifm. avtalefestede aktiviteter	870	1 941	1 517	2 635	392
Totalt	40 522	46 515	60 492	69 817	72 904

Sett opp mot Enovas totale disponeringer fra Klima- og energifondet år for år er utgifter knyttet til konsulenttjenester svært lav. I 2024 disponerte Enova nærmere 12 milliarder kroner fra Klima- og energifondet. De samlede utgiftene til konsulenttjenester var omtrent 70 milli-

oner kroner i 2024, som utgjør om lag 0,6 prosent av disponeringene.

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Tor Mikkell Wara

Besvart 1. desember 2025 av næringsminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Har Innovasjon Norge, Siva og Nysnø benyttet ekstern konsulenthjelp de siste fem årene, utenom lovpålagt revisjonsbistand, og hva har de samlede utgiftene til slik bistand vært for hvert selskap?

Svar:

Innovasjon Norge, Siva SF og Nysnø Klimainvesteringer AS er egne juridiske rettssubjekter og ikke en del av staten, og følges opp av staten som eier i tråd med statens eierpolitikk, jf. eierskapsmeldingen (Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – statens direkte eierskap i selskaper). I eierskapsmeldingen, som fikk bred støtte i Stortinget under behandlingen, fremgår det at statens eierskap skal utøves i tråd med selskaps-lovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom staten som eier og selskapets styre og daglig ledelse. Etter selskapslovgivningen er styret og daglig ledelse ansvarlig for forvaltningen og driften av selskapet, inkludert bruk av eksterne konsulenter.

Staten som eier i selskapene, jf. eierskapsmeldingen, har enten et mål om høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer (Nysnø) eller bærekraftig og mest mulig effektiv oppnåelse av sektorpolitiske mål (Innovasjon Norge og Siva). Videre stiller staten som eier forventninger til styrene i selskapene. Det forventes blant annet at selskapets organisering er effektiv og fremmer oppnåelse av selskapets mål. Staten som eier er opptatt av at styret jevnlig vurderer om selskapets ressurser benyttes effektivt. Styrets vurderinger av måloppnåelse og effektiv drift følges opp som en del av eierdialogen mellom eier og styret i tråd med eierpolitikken.

Det er imidlertid, etter selskapslovgivningen og statens eierpolitikk, styret og daglig ledelse som er ansvarlig for operative beslutninger rundt innretning av driften i selskapene, herunder bruk av ekstern bistand. Selskapet rapporterer iht. regnskapslovgivning på kostnader knyt-

tet til selskapets drift, og denne informasjonen fremgår av selskapets offentlig tilgjengelige regnskap. Staten som eier mottar ikke særskilt rapportering knyttet til denne typen kostnader gjennom eierdialogen, jf. rollefordelingen.

Selskapene opplyser at de foretar jevnlig avveininger mellom konsulentbruk og egen kompetanse, og bruker innkjøpt bistand typisk til oppgaver der det ikke er kostnadseffektivt å ha all nødvendig kompetanse internt i organisasjonen, eller der det er nødvendig med spesialistkompetanse i enkelte perioder.

For Nysnø sin del er konsulentbruken i tillegg rettet mot kvalitetssikring av investerings-muligheter, og kan slik sett være verdifull for staten som eier ved at den begrenser faste kostnader, reduserer risiko og bidrar med ekspertkompetanse i avgrensede tidsperioder.

Innovasjon Norge opplyser at innleie av spesialisert IT-kompetanse har vært avgjørende for selskapet for å sikre nødvendige løft innen kritisk IT-infrastruktur. Selskapet bruker ikke konsulenter fra PR-byråer i forbindelse med myndighetskontakt eller pressearbeid i Norge.

Som det fremgår av regnskapene til Nysnø for perioden 2021–2025 har selskapets årlige andre driftskostnader økt fra om lag 9 mill. kroner i 2021 til 16 mill. kroner i 2024, i tråd med selskapets økte aktivitet og forvaltningskapital. Kostnadene forbundet med ekstern bistand fremgår ikke av det offisielle regnskapet, men ifølge selskapet utgjør disse hittil i 2025 om lag 50 pst. av andre driftskostnader. Dette inkluderer både kostnader til drift av IT og ekstern regnskapsføring, samt kostnader for bl.a. juridisk selskapsgjennomgang i forbindelse med investeringer, hvor kostnadene ofte deles med andre investorer. Sistnevnte kostnader vil være direkte knyttet til investeringsaktiviteten i virksomheten.

Tabellen nedenfor angir utgifter knyttet til Innovasjon Norges bruk av ekstern bistand i perioden. Oversikten inkluderer kostnader til IT-drift og -utvikling, innleide vikarer og øvrig innleid bistand i perioden 2021 til og med oktober 2025.

Innovasjon Norge

tall i mill. kr

Kostnader til ekstern konsulentbistand	2021	2022	2023	2024	2025 (per okt)	Sum totalt 2021–2025
	248,0	240,8	241,4	252,5	228,5	1 211,2

Ifølge Innovasjon Norge utgjør kostnader til IT-drift og -utvikling, samt ekstern bistand i forbindelse med organisasjonsendringer om lag 37,5 pst. av totale kostnader til ekstern bistand i perioden, mens utvikling og forvaltning av banksystem og annet saksbehandlings-system utgjør om lag 6,5 pst. Selskapet anskaffer også ekstern bistand til enkelte oppdrag som kommer fra oppdragsgiverne, og hvor selskapet ikke har tilstrekkelige eller relevante interne ressurser. Dette utgjør om lag 56 pst. av de totale kostnadene i perioden. Ifølge selskapet er en ve-

sentlig del av disse kostnadene relatert til eksportsatsinger med begrenset varighet, og reiselivsoppdraget.

I tillegg bruker Innovasjon Norge noe ekstern konsulentbistand til reklamebyrå-tjenester, markedsundersøkelser, foto/film og teknisk produksjon av arrangementer, som utgjør mindre beløp per år.

Siva opplyser at de største konsulentkostnadene er relatert til prosjekter som krever ekspert-kompetanse innenfor en begrenset tidsperiode. Konsulentbruken fremgår i tabellen under, og har vært fallende i femårs-perioden.

Siva SF

tall i mill. kr

Kostnader til ekstern konsulentbistand	2021	2022	2023	2024	2025 (per okt)	Sum totalt 2021–2025
	15,2	13,8	13,3	12,3	5,7*	60,3

* mye av denne type kostnader faktureres mot slutten av året

Om lag 22 pst. av konsulentkostnadene i perioden er brukt til advokattjenester, mye relatert til juridisk bistand. Videre inngår kostnader til analysevirksomhet og evalueringer (15,3 pst. av kostnadene i perioden). Kon-

sulentkostnadene omfatter også IT-tjenester (12,4 pst. av kostnadene i perioden), kommunikasjon (5 pst. av kostnadene), rekruttering (11 pst.) og regnskap (15 pst.). Selskapet har ekstern regnskapsfører, men prosess pågår for å flytte dette internt.

SPØRSMÅL NR. 593

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Bengt Fasteraune

Besvart 1. desember 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at prinsippet om lokalt selvstyre i plan- og bygningssaker blir reelt ivaretatt, slik at ikke statlige organ overstyrer kommunens vedtak i saker der tiltaket er lite, lokalt forankret og har stor samfunnsmessig betydning?

BEGRUNNELSE:

Statsforvalteren i Trøndelag har omgjort Namsskogan kommunes vedtak om å tillate oppføring av en klatrepark i Namsskogan til avslag. Kommunen hadde gjort grundige vurderinger, inkludert konsultasjoner med reinbeitedistriktet, og konkludert med at dispensasjon kunne gis med vilkår. Tiltaket gjelder et lite område mellom E6 og

jernbane som allerede er sterkt preget av infrastruktur, og prosjektet har stor betydning for lokalt næringsliv, ungdom og reiseliv.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for verdiskaping i hele landet. I arbeidet med å fremme slik lokal utvikling, er plan- og bygningsloven et sentralt verktøy. Jeg viser til at loven bygger på prinsippet om lokalt selvstyre ved at planmyndigheten er lagt til kommunene. Når kommunen vedtar arealplaner skal de ivareta ulike interesser og hensyn. Kommunens innbyggere vil også ha påvirkningsmuligheter gjennom kommunens behandling av areal-planen. I denne sammenheng er det også viktig

for innbyggerne at kommunens arealplaner gir dem et rettslig vern.

Som det framgår har kommunen stor grad av lokal handlefrihet i saker om avklaring av arealbruk etter plan- og bygningsloven. Statlige og regionale myndigheter kan bare fremme innsigelse når de mener at et kommunalt planforslag er i strid med nasjonale eller viktige regionale interesser. Dersom en plansak fra kommunen skulle bli møtt med en slik innsigelse, kan arealplanen bringes inn for departementet for vurdering av om innsigelsen skal tas til følge eller ikke. Jeg mener derfor at prinsippet om lokalt selvstyre er tilstrekkelig ivaretatt i plan- og bygningssloven.

I begrunnelsen til spørsmålet er det vist til en konkret sak om etablering av en klatrepark i Namsskogan kommune. Etter det opplyste ønsker Porten til Nord-Norge AS å etablere klatreparken i et område som i kommuneplanens arealdel er avsatt til formålet landbruks-, natur- og friluftsområde. I saken er det konstatert at tiltaket er i strid med den gjeldende arealplanen som kommu-

nen har vedtatt for området. Porten til Nord-Norge AS har bedt om at det gis dispensasjon fra rammene som er gitt i arealplanen. I denne forvaltningssaken har Statsforvalteren i Trøndelag kommet fram til at det ikke er adgang til å gi dispensasjon fordi lovens vilkår ikke er oppfylt. Denne forvaltningssaken gjelder kun vurderingen av om vilkårene for dispensasjon er oppfylt. Forvaltningssaken angår derfor ikke forholdet til det kommunale skjønn eller prinsippet om det lokale selvstyret.

Når det gjelder adgangen til å fravike kommunale arealplaner gjennom dispensasjon viser jeg til at gjeldende dispensasjonsbestemmelse i plan- og bygningsloven ble vedtatt av Stortinget ved lov 18. juni 2021 nr. 130. Lovens krav innebærer at dispensasjon er en unntaksbestemmelse. Stortinget la i sin behandling til grunn at arealendringer skal skje ved en forenklet eller mer grundig planprosess i kommunen, og ikke gjennom enkeltvis dispensasjoner som vil kunne vanskeliggjøre en helhetlig arealdisponering og samordning av sektorinteresser gjennom arealplaner.

SPØRSMÅL NR. 594

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 1. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

I september sendte Helse- og omsorgsdepartementet et brev til landets kommuner der det sies at departementet vil vurdere nye tiltak «dersom gjennomgangen fra statsforvalterne viser at yngre personer fortsatt bosettes i sykehjem mot eget ønske». Det bosettes fortsatt unge mennesker på norske sykehjem.

Er det slik at helseministeren og HOD nå vurderer nye tiltak (herunder eventuelle lovendringer) for å sikre at barn og unge ikke bosettes i sykehjem mot eget eller pårørendes ønske?

BEGRUNNELSE:

I departementets brev vises det til at statsforvalterne skal intensivere sin oppfølging av kommuner hvor barn og unge fortsatt bosettes i sykehjem mot eget eller pårørendes ønske. Det fremgår også at dersom oppfølgingen viser

at praksisen fortsetter, «vil departementet vurdere nye tiltak» og at lovendringer kan bli ett av disse tiltakene. Enkelte kommuner har tidligere påpekt utfordringer knyttet til etablering av forsvarlige alternativer til sykehjemsplassering. Derfor vil SV gjerne vite om det er slik at departementet nå faktisk vurderer nye virkemidler, herunder lovendringer, for å sikre at målet om at ingen barn eller unge skal bosettes i sykehjem mot eget ønske faktisk oppnås.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet sendte i september brev til alle landets kommuner for å tydeliggjøre gjeldende rett og understreke at barn og unge ikke skal bosettes på sykehjem mot eget eller pårørendes ønske. I brevet redegjorde departementet for gjeldende rett, inkludert rettighetene til pasienter over og under 18 år. Videre ga departementet råd om hvordan kommunene kan oppnå

målet om at ingen barn eller unge pasienter skal bosettes mot sin egen vilje. Statsforvalterne er bedt om å følge opp kommuner som strever med å oppnå den klare politiske målsettingen, og å støtte kommunene i å finne alternative løsninger.

Regjeringen følger med på utviklingen, men det er for tidlig å konkludere med effekten av de tiltakene som

ble iverksatt i høst. Dersom oppfølgingen fra statsforvalterne viser at yngre personer fortsatt bosettes i sykehjem mot eget eller pårørendes ønske, vil regjeringen vurdere nye tiltak. Dette kan omfatte lovendringer, slik det fremgår av brevet til kommunene. Regjeringens mål er klart: ingen barn eller unge skal bosettes på sykehjem mot eget ønske.

SPØRSMÅL NR. 595

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Ida Lindtveit Røse

Besvart 3. desember 2025 av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Med stadig mer forskning som peker på sammenhengen mellom ultraprosessert mat og en rekke helseutfordringer, vil helseministeren ta initiativ til å merke ultraprosessert mat tydeligere slik at forbrukere lettere kan velge mat som ikke er ultraprosessert?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble en samling artikler ultraprosessert mat publisert i det anerkjente tidsskriftet The Lancet. Artiklene viser en klar sammenheng mellom et høyt forbruk av ultraprosessert mat og økt risiko for overvekt, hjerte- og karsykdommer og andre tilstander. Både Unicef og WHO stiller seg bak at det er en sammenheng, og ber om at det må innføres tiltak. Blant tiltakene som løftes frem er merking av ultraprosessert mat.

Svar:

Lancet-artiklene er et viktig bidrag til kunnskapsutvikling på kostholdsfeltet. Den første av tre artikler viser at kostholdet har stor betydning for helsa, og at et høyt inntak av ultraprosessert mat er negativt. Vi vet at mange av produktene som kan klassifiseres som ultraprosessert mat, er produkter som også norske helsemyndigheter gir råd om å spise mindre av. Følger man Helsedirektoratet sine kostråd, vil man derfor også spise mindre av den maten som kan klassifiseres som ultraprosessert.

Helsedirektoratet sine kostråd er basert på felles nordiske anbefalinger utviklet av over 400 uavhengige

forskere. Disse gir oss den beste kunnskapen vi har om sammenhengen mellom kosthold og helse. Forskerne bak de nordiske anbefalingene vurderte at eksisterende klassifiseringer og anbefalinger om hva som er sunn mat er tilstrekkelig. Helsedirektoratet gir derfor heller ingen råd om å unngå all ultraprosessert mat, men gir råd om matvaregrupper der kunnskapsgrunnlaget tilsier det, f.eks. for bearbeidede produkter med mye salt, sukker eller mettet fett samt bearbeidede kjøttprodukter. Mange av produktene Helsedirektoratet anbefaler oss å spise mindre av, vil kunne kategoriseres som ultraprosesserte. De gir også råd om at det kan være enklere å spise i tråd med kostrådene om man lager mat fra råvarer. Følger man dette rådet, vil man også spise færre ultraprosesserte produkter.

Siden det ikke finnes en entydig definisjon av begrepet ultraprosessert mat, mener Helsedirektoratet at dagens definisjon er for uklar til å brukes som grunnlag for klassifisering av mat- og drikkevarer. En av utfordringene med dagens klassifisering av ultraprosessert mat er at noen av matvarene som gjerne kan inngå i et sunt kosthold, havner i kategorien «ultraprosessert», slik som f.eks. grovt brød kjøpt i butikk, yoghurt med smak og makrell i tomat på tube, mens produkter vi bør spise lite av, ikke alltid gjør det, slik som f.eks. smør, fløte, rødt kjøtt og hjemmelagde kaker.

Verdens helseorganisasjon peker på de samme utfordringene med dagens klassifisering av ultraprosesserte matvarer som det Helsedirektoratet gjør, og har derfor startet et arbeid for å utvikle en mer presis definisjon og kunnskapsbaserte retningslinjer om de vurderer at det er grunnlag for det. Vi hadde nylig et møte med dem om dette arbeidet. Jeg mener det er mest hensiktsmessig at et

arbeid med å vurdere en mer presis definisjon forankres i internasjonale prosesser. Men vi skal være åpne for ny kunnskap som hele tiden produseres innenfor dette feltet, og jeg vet at Helsedirektoratet følger kunnskapsutviklingen tett.

Mange av problemstillingene relatert til ultrapro-sessert mat er allerede også dekket i gjeldende matre-gelverk. Dessuten har vi allerede en merkeordning, Nøk-kelhullet, som skal gjøre det enklere for forbruker å velge sunt. Nøkkelhullet viser hvilke matvarer innen samme matvaregruppe som er sunnere, og ved å velge nøkkel-hullsmerkede matvarer får man i seg mindre fett og mettet fett, tilsatt sukker og salt, samt mer fiber og fullkorn. Nøk-

kelhullet kan derfor være en god hjelp for forbruker til å sette sammen et sunt kosthold.

Den andre artikkelen i Lancet-serien tar for seg po-litiske tiltak for å skape sunnere matomgivelser, og frem-hever regulering av markedsføring av usunn mat som et sentralt virkemiddel. Norge trekkes frem som et eks-empel på et land som har innført lovgivning som forbyr markedsføring av visse usunne produkter rettet mot barn og unge under 18 år. Selv om forbudet ikke omfatter alle ultraprosesserte produkter, er de fleste produktene som er omfattet av restriksjonene, ultraprosesserte. Jeg er stolt av at Norge her går foran og er trukket frem i artikkelen som ett av få land som har innført et slikt forbud.

SPØRSMÅL NR. 596

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 28. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva er status for planene for strekningen Stokke-Torp-San-defjord, hvorfor har ikke planarbeidet startet og på hvil-ken måte er de budsjetterte midlene brukt?

BEGRUNNELSE:

Etter hva jeg er gjort kjent med, har ikke BaneNOR fått en bestilling fra Jernbaneverket om å sette i gang planleg-ging av dobbeltspor langs strekningen Stokke-Torp-San-defjord, slik flertallsvedtaket til National transportplan tilsier. I budsjettet for 2025 ble det avsatt kroner 30 mill. til videre planlegging.

Svar:

Dobbeltsporparsellen på strekningen Stokke-Torp-San-defjord er ett av flere infrastrukturtiltak som må bygges før man kan realisere tilbudsforbedringen som gir to tog i timen i grunnrute mellom Skien og Tønsberg/Oslo. Effe-ktpakken inngår i Jernbanedirektoratets gjennomføring-splan for NTP 2025-2036 og Jernbanedirektoratet og Bane NOR inngikk i juni 2025 avtale om planlegging.

I 2025 er det satt av 30 mill. kr til effektpakken. Prosjektorganisasjonen er etablert og nødvendige aktivi-

teter for planlegging av dobbeltspor Stokke-Sandefjord er igangsatt i tråd med BNs avtale med Jernbanedirektoratet. Bane NOR har sammen med Sandefjord kommune star-tet aktiviteter for å sikre formell planoppstart og behand-ling av planprogram for reguleringsplanen med offentlig høring i første halvår 2026. Det innebærer at aktivitetene som er startet opp i 2025, videreføres i 2026.

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 3. desember 2025 av arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

Spørsmål:

Når var sist gang NAV foretok seg en kontroll av retten for ytelser for å sikre at personer som er utvist fra Norge eller personer som er på rømmen fra politiet ikke får utbetalt ytelser, og vil statsråden be NAV gjennomføre en slik gjennomgang?

BEGRUNNELSE:

Viser til statsrådens svar på spørsmål nr. 469/202. Statsråden skriver i sitt svar:

“Siden lovlig opphold er et vilkår for rett til ytelsen, kontrollerer Arbeids- og velferdsetaten dette vilkåret ved førstegangs innvilgelse og ved revurdering av ytelsen på bakgrunn av endringer. Dette gjøres rutinemessig i den konkrete saksbehandlingen, tilsvarende som for de andre vilkårene for ytelsen. Etaten har utover dette en fortløpende forpliktelse til å kontrollere retten til ytelser. Den praktiske gjennomføringen av slik kontroll baserer seg blant annet på identifisert risiko.

Arbeids- og velferdsetaten er avhengig av opplysninger fra andre for å kunne utføre denne kontrollen. Dette skjer i stor grad gjennom innhenting av opplysninger fra andre offentlige etater, selv om også den enkelte mottager av ytelsen har en opplysningsplikt. Etaten innhenter relevante opplysninger fra Folkeregisteret og UDI gjennom egne digitale løsninger for dette. Etaten får enkelte opplysninger om folkeregisterstatus automatisk, men må aktivt innhente ytterligere opplysninger når det er behov for det. Når det gjelder personer som unndrar seg straff eller straffeforfølgning, varsler påtalemyndigheten Arbeids- og velferdsetaten når en persons formue blir satt under forvaltning etter straffeprosessloven. Etaten har rutiner for å følge opp retten til ytelser i slike tilfeller.”

Svar:

Spørsmålet er en oppfølging av svaret mitt til spørsmål nr. 469/2025. Retur er et sentralt virkemiddel for å nå et av hovedmålene om kontrollert og bærekraftig innvandring. Dette bidrar til å bevare tilliten til asylsystemet og forhindrer irregulær migrasjon.

En av Arbeids- og velferdsetatens hovedoppgaver er å kontrollere at vilkårene for rett til ytelser er oppfylt, der det for de fleste ytelser er et vilkår om lovlig opphold. Dette er avgjørende for å sikre kontroll av hvordan fellesskapets midler brukes og for å opprettholde tilliten til forvaltningen.

Arbeids- og velferdsetatens kontroll av vilkåret om lovlig opphold er en fortløpende vurdering av enkelt saker. Etaten gjennomfører derfor ikke en enkeltstående generell kontroll av om personer som er utvist fra Norge mottar ytelser, dette er et kontinuerlig arbeid. Ved innvilgelse av en ytelse der det er vilkår om lovlig opphold, vil alltid vilkåret vurderes. Tilsvarende vil vilkåret vurderes ved senere revurderinger av ytelsen.

Ellers kontrollerer etaten saker som gjelder utviste personer basert på tips eller nye mottatte opplysninger underveis i perioden med ytelse. Opplysningene kan komme fra utlendingsmyndighetene, personen selv eller andre. Kontrollen av vilkåret om lovlig opphold skjer derfor på lik linje som annen type kontroll av vilkår for å motta ytelsen.

Det er behov for bedre informasjonsutveksling mellom Arbeids- og velferdsetaten og UDI vil gjøre kontrollen enda mer effektiv og målrettet. Dette forutsetter utvikling av saksbehandlingssystemene hos begge etater. Blant annet derfor er programmet Modernisert Utlendingsforvaltning (ModUlf) prioritert. Dette vil modernisere kjernesystemene for utlendingsforvaltningen, og dermed også bidra til systematisk deling av informasjon som er nødvendig for andre. Dette vil dermed danne et grunnlag for at Arbeids- og velferdsetaten gjennom egne systemtilpasninger i større grad kan motta nødvendige opplysninger automatisk underveis i perioder med ytelse.

SPØRSMÅL NR. 598

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Remi Sølvsberg

Besvart 26. november 2025 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for en skikkelig vurdering av muligheten for fjerntog fra Trondheim til Sundsvall, med involvering av alle berørte parter, og legge denne fram senest i forbindelse med lansering av fjerntogstrategien i 2026?

BEGRUNNELSE:

Jernbanedirektoratet jobber med ny fjerntogstrategi. Utredningen skal leveres Samferdselsdepartementet april 2026. Denne skal være en del av beslutningsgrunnlaget for neste NTP. Samtidig tas det avgjørelser som går i feil retning når det gjelder å forbedre fjerntogtilbudet og sørge for gode, miljøvennlige transportalternativer.

For to uker siden besluttet direktoratet togtilbudet på Meråkerbanen fram til desember 2028. Basert på det jernbanedirektoratet har uttalt, ser det ut som man først og fremst har lagt vekt på at det er få reisende til Stockholm når man bestemte seg for å ikke få fjerntog fra Trondheim til den svenske hovedstaden. Det har i mindre grad blitt lagt vekt på muligheten for å knytte Trondheim tettere sammen med Østersund og Sundsvall. Der kan det også finnes mulighet for korresponderende tog.

Likevel sitter vi igjen i følgende situasjon:

- Trondheim–Stockholm ble vurdert og avvist
- Regionale svenske ønsker om Trondheim-Sundsvall ble klassifisert som «svensk ansvar»

- Den mest realistiske norske fjernruten - Trondheim-Sundsvall - ble aldri utredet.

Jeg forventer at statsråden ikke lar spørsmålet om fjerntog fra Trondheim til Sverige blir liggende i en skuff.

Svar:

Som representanten viser til, har Jernbanedirektoratet for kort tid siden lagt frem sin beslutning om togtilbudet på Meråkerbanen frem mot 2028. I utredningsarbeidet som ligger til grunn for beslutningen, er blant annet markedsgrunnlaget for endringer i regiontilbudet mellom Trondheim og Ørebro/Sundsvall vurdert, jeg viser her også til svaret mitt på spørsmål 73 fra stortingsrepresentant Oda Indegaard.

I løsningen som Jernbanedirektoratet har valgt, sikres reisende fra Trondheim til Sundsvall et godt tilbud med to avganger daglig hver vei i tog med god komfort. Selv om passasjerene må bytte tog på Storlien, er det god korrespondanse mellom togene med kun 13 minutters ventetid.

Fjerntogstrategien som Jernbanedirektoratet legger frem i april 2026, vil være et viktig grunnlag for videre utredninger av hvordan togtilbudet på de grensekryssende strekningene skal utvikles på lenger sikt. Jeg vil derfor ikke sette i gang ytterligere utredningsarbeid før denne er lagt frem.

SPØRSMÅL NR. 599

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 1. desember 2025 av kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Mener statsråden at det er akseptabelt at kommuner, som følge av stram kommuneøkonomi og regjeringens prior-

iteringer, tvinges til å legge ned nærskoler slik Ap, H, SV, V og KrF nå gjør i Indre Østfold – og vil statsråden ta initiativ til å styrke rammevilkårene slik at kommunene kan opprettholde et godt skoletilbud i hele landet?

BEGRUNNELSE:

I Indre Østfold har det nylig blitt vedtatt å legge ned Hanvås og Tenor skole til tross for sterk lokal motstand. Arbeiderpartiet har gått i bresjen for nedleggelsen, mens Fremskrittspartiet har stemt imot. Regjeringen har gjentatte ganger lovet å styrke distriktene og sikre gode oppvekstvilkår, men realiteten er at kommunene presses til å kutte i grunnleggende tjenester som skole på grunn av historisk dårlig kommuneøkonomi. Når staten overfører stadig flere oppgaver uten tilstrekkelig finansiering, blir resultatet sentralisering og svekkede lokalsamfunn. Jeg ber statsråden redegjøre for om regjeringen vil ta ansvar for konsekvensene av sin politikk og sikre at kommunene har økonomi til å opprettholde nærskoler.

Svar:

Mange kommuner melder om en krevende økonomisk situasjon. Regjeringen tar situasjonen på alvor og har bidratt til at sektoren har fått rekordhøy vekst i frie inntekter i 2025 på ca. 15 milliarder kroner.

Regjeringa foreslår en realvekst i kommunesektoren sine frie inntekter på 4,2 milliarder kroner neste år. Tar vi med de 1,6 milliardene som kom i revidert nasjonal-

budsjett og som blir videreført til 2026, får kommunene og fylkeskommunene en høyre vekst i 2026 enn varsla i kommuneproposisjonen. I budsjettavtalen i Stortinget mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt legges det opp til en ytterligere vekst i sektorens frie inntekter på 4,1 milliarder kroner.

Kommunene og fylkeskommunene er rammestyrte og derfor ansvarlig for å tilpasse aktiviteten til inntektsnivået. Å tilpasse tjenestetilbudet til endret demografi vil kreve omstillinger. Det må påregnes økt behov for å flytte ressurser mellom ulike tjenesteområder, for eksempel fra oppvekstområdet til pleie og omsorg, i tråd med endringene i befolkningssammensetningen og innbyggernes behov for tjenester. Jeg har tiltro til at kommunene gjør gode vurderinger og gjør nødvendige prioriteringer for å tilpasse seg de økonomiske rammer.

Regjeringen prioriterer kommuneøkonomien, men penger alene kan ikke løse alle utfordringene kommunene står ovenfor. Kommunene må gjennomføre krevende omstillinger og staten må legge til rette for god ressursbruk. Derfor har regjeringen satt ned en kommisjon som skal foreslå endringer som legger til rette for bedre ressursbruk i kommunesektoren.

SPØRSMÅL NR. 600

Innlevert 24. november 2025 av stortingsrepresentant Frøya Skjold Sjursæther

Besvart 2. desember 2025 av finansminister Jens Stoltenberg

Spørsmål:

Stortingets vedtak 910 av 21. juni 2024 slår blant annet fast at CO₂-avgiften på sokkelen skal økes frem mot 2030.

Hvorfor foreslår regjeringen likevel å ikke øke CO₂-avgiften på sokkelen neste år, samtidig som det skal settes i gang en utredning om å fjerne CO₂-avgiften på sokkelen?

BEGRUNNELSE:

Stortingets vedtak 910 av 21. juni 2024 lyder:

“Stortinget ber regjeringen videreføre dialogen og konkretisere innholdet i et energipartnerskap med olje- og gassnæringen, vedtatt i forbindelse med oljeskattepakken, i tråd med

omtalen i Revidert nasjonalbudsjett 2024, med sikte på fortsatte utslippsreduksjoner i næringen for å bidra til å nå klimamålet i 2030. Et viktig premiss for partnerskapet er at olje- og gassnæringen innenfor det finanspolitiske rammeverket skal bidra mer til finansieringen av flytende havvind enn de gjør i dag, ved at CO₂-avgiften på sokkelen skal økes frem mot 2030.”

Regjeringen foreslår imidlertid å ikke øke CO₂-avgiften på sokkelen i 2026. I Prop 1 LS (2025-2026) slås det videre fast at Energidepartementet vil “igangsette en ekstern utredning av effektene av den doble virkemiddelbruken (CO₂-avgift og kvoteplikt) på fremtidig ressursforvaltning og verdiskaping, på leveranser av olje og gass og på produksjonsutslippene på kontinentalsokkelen”.

Å fjerne CO₂-avgiften på sokkelen vil være et brudd med Stortingets vedtak. Da Stortinget vedtok oljeskat-

tepakken, var et premiss at oljebransjen skulle redusere sine klimagassutslipp med 50 prosent innen 2030.

Svar:

Hovedvirkemidlene for å kutte utslipp i petroleumsnæringen er deltakelse i EUs kvotesystem (EU ETS) og CO₂-avgiften for petroleumsvirksomheten. Prisingen gir selskapene økonomiske insentiver til å redusere utslippene sine. Norsk petroleumsvirksomhet har i flere tiår vært underlagt streng virkemiddelbruk for å drive effektivt med lave utslipp. De samlede utslippene er på vei ned. Ifølge Sokkeldirektoratets tall var de samlede utslippene fra petroleumssektoren om lag 20 pst. lavere i 2024 enn i 2005 og 27 pst. lavere enn i 2015.

Kraft fra land er den eneste løsningen som kan redusere utslippene på kontinentalsokkelen betydelig innen 2030. Høye utslippskostnader har allerede ført til en rekke vedtak om omlegging til, og bruk av, kraft fra land i petroleumsproduksjonen på kontinentalsokkelen. De eksisterende innretningene som kan være egnet for hel eller delvis drift med kraft fra land, er i gang med å bygge, eller har allerede på plass, en slik løsning. I tillegg utreder rettighetshaverne for prosjektet på Grane/Balder muligheten for kraft fra land.

Høy karbonpris, som følge av dobbel virkemiddelbruk (EU ETS og CO₂-avgift), kan blant annet føre til at felt og innretninger blir stengt ned tidligere enn de ellers ville ha blitt. Regjeringen har varslet at Energidepartementet vil sette i gang en ekstern utredning av hvilken effekt den doble virkemiddelbruken kan få for fremtidig ressursforvaltning og verdiskaping, på leveranser av olje og gass og produksjonsutslippene på kontinentalsokkelen.

Regjeringen varslet i Prop. 1 S (2024–2025) for Energidepartementet at det er et mål å øke CO₂-avgiften slik at karbonprisen i petroleumssektoren, det vil si summen av avgift og kvotepris, blir 2 400 2025-kroner i 2030. Dette tilsvarer målet for det generelle avgiftsnivået for utslipp under innsatsfordelingen. Kombinasjonen av EU ETS og en høy CO₂-avgift gjør at utslippskostnaden i 2026 er forventet å ligge over det generelle avgiftsnivået for utslipp under innsatsfordelingen (1 639 kroner per tonn), også uten endringer i CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten. Regjeringen foreslo derfor ingen endringer i CO₂-avgiften på kvotepliktige utslipp i petroleumsvirksomheten utover prisjustering i 2026. I budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt økte avgiften med 135 kroner per tonn CO₂.

